



שם תיק: סטנוגרמות הוועדה להתיישבות
מזהה פיוז: 7943/5-ג
מזהה פריט: 001gh23
כתובת: 2-120-5-2-5
תאריך הדפסה: 04/03/2019
10/14/

2. 2. 2. 2.



סגנון עיצוב.

מוזכירות הממשלה

ש מ ר

פרוטוקול
 ישיבת הועדה להתלישבות המשותפת לממשלה
 ולהסתדרות הציונית העולמית
 יום א', ב' בשבט התשמ"ג - 16.1.83

נכחו: חברי הועדה - השרים: י. נאמן - יו"ר, מ. נסים

נציגי ההסתדרות הציונית: א. אביחי, ע. לוינסקי,
 מ. ריבלין, א. תבין

נעדרו: חברי הועדה - השרים: ש. ארליך (חולה בחו"ל),
 י. ארידור, ז. המר, ד. לוי,
 מ. צפורי, א. שרון

- | | |
|-------------|--|
| מ. דקל | - סגן שר החקלאות לעניני התלישבות |
| ח"כ ח. פורת | - משרד המשפטים |
| פ. אלבק | - משרד הבטחון |
| א. בראון | - החטיבה להתלישבות של ההסתדרות הציונית העולמית |
| י. דקל | - הסוכנות היהודית |
| י. בן-זאב | - הסוכנות היהודית, חבל הנגב |
| א. גיסין | - משרד העבודה והרווחה |
| ז. גינדל | - לשכת סגן ראש-הממשלה ושר החקלאות |
| א. זייף | - משרד החינוך והתרבות |
| ש. יהלום | - משרד החקלאות |
| נ. יניב | - לשכת שר המדע והפיתוח |
| ד. לב | - לשכת סגן שר החקלאות לעניני התלישבות |
| ק. מלכה | - הסוכנות היהודית |
| נ. מנוחין | - משרד הבינוי והשיכון |
| י. מרגלית | - לשכת שר המדע והפיתוח |
| א. פרחן | - הקרן הקיימת לישראל |
| ח. צבן | - לשכת סגן שר החקלאות לעניני התלישבות |
| א. צור | |

שמי/.

בפרוטוקול זה 45 דפים.

1-20 2. 2. 2. 2.
 20-38 2. 2. 2. 2.
 38-41 2. 2. 2. 2.

- מ. שמיר - מינהל מקרקעי ישראל
- ר. שכנר - מועצה אזורית הר חברון
- ד. שקל - משרד האוצר
- א. לישנסקי - מזכיר הועדה

- סדר היום:
- הת/41 איחולי החלמה ליו"ר הועדה להתיישבות 1. א. 1
 - הת/42 התיישבות חקלאית בדרום הר חברון:- תכנית תשתית להתיישבות החקלאית באזור יתיר ושוקת (יתיר ג', להב ג', כית מרסים, אשכולות) 2. א. 2
 - הת/43 עתניאל:- ישוב קהילתי בדרום הר חברון (זוהר - ישוב הקבע) 2. א. 2
 - הת/44 מבצע איכלוס בהתיישבות 21. א. 2
 - הת/45 נופים:- תלונה של החברה להגנת הטבע 36. א. 3
 - הת/46 הר מנוח:- הכללה בשטח המוניציפלי של קרית ארבע 34. א. 3
 - הת/47 אפרת:- ההפגנה של אנשי "שלום עכשו" 38. א. 3
 - הת/48 קרית מדע בשומרון - הודעה 41. א. 4

הת/41. איחולי החלמה ליושב-ראש הוועדה להתיישבות, סגן ראש-הממשלה ושר

החקלאות

השר י. פאמן:

רבותי, אפי רוצה לפתוח את הישיבה. רציתי לפתוח במבוא קצר, שהפרק הראשון שבו הוא, שאפי מסיח, שכל הסוככים מצטרפים אלי במשלוח איחולי החלמה מהירים ליו"ר הקבוע של הוועדה הזאת, סגן רה"מ שמחה ארליך. אפסו קראפו בעיתון הערב כי הוא כבר כמו חייל. אבל מספיק שיהיה כמו יו"ר, זה יהיה בסדר גמור. אפס מאחלים לו, אם כן, החלמה מהירה.

* * *

שפית, אפי מקיים את הישיבה, כי הישיבה הזאת, למעשה, נדחית כבר במשך כחודש ימים. כל פעם משהו אחר לא יכול היה להשתתף והיו כל מיני עיכובים. עשיתי זאת, בידיעה, שהשבוע, אפס, ראשי המחלקות בהסתדרות הציונית עדיין בחו"ל, אבל נוכל לקיים עוד ישיבה, בימים הקרובים, ואז הם יוכלו להשתתף. יצאתי מהפחה, שתמיד משהו יחסר, לכן מוטב לקיים ישיבה מאשר להמשיך בדחיות.

נשיא המדינה מגיע ב-1530. שר המשפטים טלפן לי.

אם הוא לא בא, הוא בוודאי ילך ישר לשם. אפי הייתי בין הגיבורים, שבחצות באו להפגד ממנו בשדה התעופה בן-גוריון, אז אפי חושב, שהפעם, אתו לשרים האחרים לקבלו. אז היינו מעטים, שעשו זאת. ימצאו, בוודאי, הרבה יותר, שיקבלו אותו ב-1530, לכן, אוכל להמשיך את הישיבה ולא אפסיק אותה. אפי מסיח, לפי מה שאפי רואה מסביבי, שאין אף אחד אחר שצריך לפסוע לשם, אז זה בסדר.

עכשיו, לפושאים עצמם - ליו"ר הועדה היו מספר פושאים שהוא השאיר. בתוך הפושאים הללו היה פושא אחד, שבימים האחרונים, היה במידה מסוימת של ויכוח והתדייפות, לכן בחרתי לא להעלות אותו. אם הדברים יסתדרו ותהיה מדיניות אחידה וברורה, פוכל לקיים עליו דיון בישיבה הבאה. אם לא, נחכה לשובו של היו"ר הקבוע, כי במקרה, זה גם נגע לעמדה אישית שלו.

מתוך אותו סדר היום, החלק שלא נגע לוויכוחים עקרוניים, עד כדי כך, נוגע לתכנית תשתית ההתיישבות החקלאית באזור יתיר ושוקת. אחייב ישנן סעיף שופות. אפי רוצה לומר לכם, שאספתי לתוך השופות 5 פושאים קטנים, שהם מעיפי דיומא ואשר לגביהם באו פניות שופות. נגיע גם לזה, אפי רק רוצה להתרות, מבחינת השארת זמן, שרצוי שנגיע גם לפושאים הללו.

הת/42. התיישבות חקלאית בדרום הר חברון - תכנית - תשתית להתיישבות החקלאית באזור יתיר ושוקת (יתיר ג', להב ג', בית-מרטין ואשכולות)
 הת/43. עתניאל: ישוב קהילתי בדרום הר חברון (זוהר - יישוב הקבע).

השר י. פאמן:

נפתח בנושא הראשון שעל סדר היום והוא - תכנית

תשתית ההתיישבות החקלאית.

מר ע. לוינסקי:

אפי מבין, שמהישיבה הקודמת, הושארו מספר ישובים

שהיה צריך לדון בהם, אז אתה מציע, שלא נדון בהם היום?

השר י. פאמן:

לא, הסעיפים שאני מתכוון, שלא ידון בהם היום, הם סעיפים שהיו בסדר היום ואינם מופיעים פה, הם נגעו לתושבות באזור המדרושות המערביים של הר אפרים והשומרון. אלה נושאים, שבנצח, בתאום עם סגן ראש הממשלה ושר הביטוי והשיכון, אני לא מעלה אותם היום. אין לי שום הסתייגות מלדון בכל הנושא שמופיע פה, של התשתית ההתיישבותית. אם יהיו פה נושאים, שיגעו במשרד החקלאות, במפורש, ושסגן שר החקלאות יחשוב, שלגביהם כדאי לחכות לשובו של שר החקלאות, אז נחכה לשובו של שר החקלאות, אבל אולי נוכל לגמור היום את כל הנושא הזה של התשתית ההתיישבותית.

עכשיו, בפעם הקודמת שדנו בנושא, דנו בדרום הר חברון וכיסו את ההתיישבות הלא חקלאית בלבד. היו שם ישובים חקלאיים גם כן, אבל היו ישובים שהיה להם עוד משהו ושלגביהם לא היתה בעיה. על כל פנים, ביקשנו דיון מחודש, ב-3 ישובים (אמרו אז שהם יהיו קיבוצים, אינני בטוח האם עדיין מדובר בכך שהם יהיו קיבוצים), בכל אופן, 3 ישובים, שהיו אמורים להיות בצד הלא נכון של הקו הירוק, אבל עם אדמות בצד הנכון של הקו הירוק.

מר י. מרגלית:

מה זה נכון או לא נכון?

השר י. פאמן:

נכון לפי ראייה שלי. העובדה שהם מוכנים לשבת משני הצדדים. בדרך כלל, אני מבקר מצב ברור, אבל אולי יש להם סיבות משלהם לשבת מצד אחד ולעבד קרקעות מהצד השני, אינני יודע. על כל פנים, אנחנו, אז, לא אישרנו את הישובים הללו. אני אקריא את ההחלטה שהיתה אז. החלטנו אז על הישובים נגוהות, אדורה, עומרים, סוסיה ויקין. החלטנו אז, שהיחידות להקמתם של הישובים האלה תהיה על החטיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית. עפ"ן הקמתם של הישובים החקלאיים, שבמסגרת תכנית הפיתוח האמורה, יידון בועדה

להתיישבות במועד מאוחר יותר". היימועד המאוחר יותר" הוא היום, מבחינה זאת. יתכפית אב לפיתוח דרום הר-חברון שמורה במזכירות הממשלה".

מר ע. לוינסקי:

אפי זוכר את הישיבה הקודמת. גם השר דויד לוי וגם אפי שאלו אז מה קורה עם 3-4 הישובים הללו? התשובה היתה פשוטה, שהיות ויש שם בעיות תכנון, ידברו עם מחלקת התכנון וזה יובא לישיבה הקרובה. לא היה שם דבר כאשר לדיון מחדש ואיש לא דן על דבר אחר, אז אפי מבין את כוונתו.

השר י. פאמן:

אז אל תתייחס למה שאמרתי, אבל, בעובדה, אפחם

יכולים לדון בהם עכשיו.

מר י. דקל:

לפני שאפתח, אפי בכל זאת רוצה, לאזכור, היו"ר, למסור את עמדתם של רענן וייץ ומתי דרובלס, שבקשו לדחות את הישיבה בהעדרם. אפי מבין, שאתה פסקת, שהישיבה תתקיים. הייתי רוצה, שבפרוטוקול תרשם עובדה זאת.

מפת ההתיישבות במורדות הר חברון, שמופיעה כאן, שונה בצבעיה, מזו שהיתה בפעם הקודמת, בישיבה זו, בכך, שכל הישובים שאושרו להקמה באותו מועד, כבר זכו לצבע של ישובים שאושרו. כשאנו משתמשים בצבע ירוק בהיר לישובים שיש עוד לאשרם. בחלק מהם כבר נעשות פעולות במסגרת הקמתם - ביקין ובסוסיה נעשות פעולות מזורזות. בעומרים מושלמת הקמתו של מאחז פחיל, שישמש לתהליך של ישוב הקבע. יש לנו קשיים פיזיים לגבי שפי ישובים - אדורה ופגוהות. בעית הגישה אל המקום היא מסובכת וההוצאות שיש להשקיע בדרך גישה, הן גבוהות מאוד. אפחם מנסים לאתר מקום אחר, שכסופו של דבר, יוסיף עוד ישוב למפה, כדי שההוצאה המיידית לא תהיה כל כך יקרה. בינתיים, בשפי המקומות האלה ישנם מאחזי פחיל ויש החלטה ברורה בקשר לעתיד הישובים, כישובי קבע, ואפחם מקווים, שתוך

הזמן הקרוב וצליח להתפשר על בעיית ההוצאה הקשורה בהקמת הישובים האלה, בעיקר במה שקשור בדרך הגישה.

כאותו דיון הוצעו גם 4 ישובים, שנאמר לגביהם, שהם יהיו ישובים עם חקלאות: יתיר ג', להב ג', אשכולות (שהוא מאחז נח"ל קיים) ובית מרסין. 3 הם בתוך הקו הירוק. אשכולות הוא מעבר לקו הירוק. הקו הירוק הוא כאן (מצביע על המפה).

בהתחשב עם בקשתו של שר החקלאות, נערך דיון עם ראש הראשות לתכנון והגשמו להבנה לגבי הפיסוח שהוצע. למעשה, זה הוגש לשר החקלאות והרושם שלי, ששר החקלאות מתכוון להציג זאת כאן כהצעה. למעשה, אסו לא מדברים על ישובים חקלאיים רק בפקודות האלה, אלא, ההצעה שסוכמה מתייחסת לכל מערך הישובים שמקיפים את הר חברון. ההצעה אומרת:

"א. הרשות לתכנון, ממליצה לוועדת השרים לענייני התיישבות לאשר את תכנית ההתיישבות במורדות הר חברון, כתכנית מסגרת.

ב. הדפוסים הכלכליים, קרי, ענפי הקיום של הישובים וקצב הקמתם יידונו על בסיס פרוגרמות ספציפיות לכל ישוב ואופיים יקבע בהתאם."

ככך הוצאנו את העוקץ מהאפשרות של מיקוח והתמקחות עכשיו ואי אישורם של הישובים, עד שתיגמר אותה מחלוקת ואפשר יהיה לגשת לתכנונים של הישובים - גם התכנון הפיזי וגם תכנון כלכלי בעת ובעונה אחת. כאשר, לגבי כל אחד ואחד מהישובים, רשות התכנון, שהיא גוף משותף לנו ולמשרד החקלאות, תעסוק בהקצאת האמצעים, במידה ויהיו שם אמצעים חקלאיים. כך שהיום, אפילו לא במצב שמחלקים כבר את הקרקע ואת המים, אלא זה יעשה בגוף התכנוני. אפי מציע, שהועדה תאשר את ארבעת הישובים שמוצעים - יתיר ג', להב ג', אשכולות, מאחז נח"ל - שאפי מקווה שיוכל לאזרח אותו במשך הזמן ובית מרסין.

השר י. זאמן:

מה עם עמשא?

מר י. דקל:

עמשא זה ישוב מאושר. הוא אושר כבר לפני 4 שנים.

ההצעה שלו מבקשת לקבוע, שישובים אלה יפותחו

כישובים אזרחיים עם אפשרות של הקמת האחזות וחיל תחילה, במידה והדבר ידרש ע"י משרד הבטחון.

זו, בפשטות, כל ההצעה. כלומר, לאשר את הקמת

הישובים. לרשום לפני הועדה, שאפשר שהם יוקמו, אחד מהם או אחדים מהם, כהאחזות וחיל, תחילה, הכל כתאום עם מה שיקבע במשרד הבטחון. לגבי אשכולות, למשל, הכוונה שלו, שהמאחז הזה יהפוך מייד להאחזות. יעברו בו גרעיני וחיל. כאשר לתאריך הקמת ישוב הקבע, זה יהיה בהתאם למה שכתוב כאן, לפי הפרוגרמה הספציפית של כל אחד ואחד מהישובים. במסגרת זאת, גם ישוב זה יכלל.

השר י. זאמן:

יש מקום שחשב לדכיר העתיקה, בית רבוד.

מר א. כראון:

זה בצומת סמוע כביש חברון.

השר י. זאמן:

לא מתוכנן שם שום דבר?

מר י. דקל:

זה סיפור אחר. קודם כל, צריך להתייחס למושאים

שהיו בשבוע שעבר.

אם תרשה לי אולי להשלים את התמונה, אני רוצה

לומר את הדבר הבא - התכנית הזאת, שהצגנו לפני מספר חדשים, היא תכנית דינמית.

יש כבר שינויים שמוצעים לגביה - לא פלאה אתכם בכך היום, כי הדברים עוד לא גובשו ועוד לא לובשו.

יש לזכור, שכאן, במקום הזה, אושר להקמה ישוב,

שקראנו לו עות'מאל. את הישוב הזה אי אפשר להקים, כי אי אפשר לקבל פה קרקע בלי

תהליכים פוקשים מדי. הודענו בשעתו לוועדה, שאיננו יכולים להקים את הישוב הזה,

אך המשכנו במערכת בלתי פלאית של חיפושים. ישנה הצעה למקם במקום הזה את

הישוב החליף לישוב שהוצע, בשעתו, כאן. אני מבין, שהיום יש מי שרוצה להעלות את

זה על סדר היום.

אני לא התכווננו מספיק לענין של מצאי הקרקעות

וכל מה שקשור בזה, אבל יתכן, שכדאי, שההחלטה תהיה - לאמץ את ידינו לאחר את

הקרקע, לקבל את האישורים המתאימים, שאם אמנם יהיו, אפשר יהיה לגשת לתכנון

ישוב נוסף כאן, בשם עות'מאל, שיהיה ממזרח לצומת כביש באר-שבע - חברון, כביש

סמוע.

מר מ. דקל:

אני רוצה להתייחס לענין של העקרון של

הישובים, אני חושב, שזה צריך להיות מקובל על כולנו. השאלה שהתעוררה, ועל כך

הייתי רוצה שהוועדה תחליט היא - מי יקבל את הישובים האלה.

לפי התהליכים המקובלים היום - ואינני רוצה

להכנס כרגע לסוגייה, האם פורמאלית הם בסדר או לא בסדר והאם זה צריך להתקיים או לא צריך להתקיים - לכך ישנה ועדת גבתי. ועדת גבתי מקצה, מחלקת את הישובים לתנועות מיישבות. אמנם על דעת כל התנועות שמשתתפות בוועדת גבתי, אבל היא קובעת. לפי דעתי, כאן, הוועדה צריכה לתת הסתייגות ליהודה דקל, שהוא פעיל בוועדת גבתי, בקשר לענין הזה של הישובים בחלק המזרחי, מכביש באר-שבע - חכרון מזרחי. במיוחד אני מתמקד בישובים: יתיר ג', הר עמשא וכל השאר. אני מדבר באופן כללי, בלי לפרט את הישובים.

כשמתכלים על מפה, יש לנו שם 3 מושבים

שיתופיים, שאיננו בדרום הר-חכרון - כרמל, מעון ולוציפר, אשר בחלקם מתוכננים להיות תעשייתיים ובחלקם חקלאיים. הרזרבה הקרקעית או הקרקע שהם יעבדו היא באזור בקעת ערד. לאלה שעוסקים הרבה שנים בהתיישבות חקלאית ישנה קונספציה שנקראת - התיישבות אזורית. ההתיישבות האזורית לוקחת בחשבון מרכיבים, שיכולים להיות ארגוניים ויכולים להיות פוליטיים, כי ההתיישבות הארגונית היא גם פוליטית. התיישבות של גושים. גוש של המפד"ל, גוש הקיבוץ הארצי, גוש של איחוד הקבוצות והקיבוצים.

השר מ. פייס:

איזה גוש יש כאן?

מר מ. דקל:

זה של תנועת אמנה. כאשר הכניס הישובי הוא מהצד

הזה של הקו הירוק, אבל העיבוד החקלאי הוא בבקעת ערד. לכן, הייתי מציע, להגיע לשתי החלטות או שתי הצעות, שהאחת יכולה להיות חילונית לשניה -

1. לא לחלק את החלק המזרחי לתפועות. לא את הר עמשא, לא את יתיר ג' ולא את היתר. להשאיר זאת עד לאחר שיבוא השר.

2. אלטרנטיבית, אם זה מקובל, במיוחד, על הסוכנות היהודית - להכריז שהחלק הזה יפתן לתפועה המיישבת באזור, משפי צידי הקו הירוק - (אפי מפית, ש"אמשה"י איפה מתפגדת, עקרונית, לשבת גם מהצד הזה של הקו הירוק) שזה יהיה אזור ההתיישבות של תפועה מיישבת אחת.

אז אם תתקבל ההצעה השפיה, מכחיפתי, זה הרבה יותר טוב. אם לא תתקבל ההצעה השפיה, אז אציע לחכות עד שיו"ר הועדה, שהוא גם שר החקלאות - ובמקרה זה יש לו אינטרס מיוחד כשר החקלאות, יחזור וידון על זה.

מר א. תבין:

שפי ראשי מחלקת ההתיישבות אינם במקום, הם אינם

יכולים לעשות לך.

מר מ. דקל:

לכן העלאתי את שתי האפשרויות.

מר י. דקל:

אפי לא מעוניין לפתוח בויכוח עם סגן השר, כי אפי כמעט עומד בפפי הראי. אבל אפי רוצה שתדעו, ש"אמשה" חברה כועדת גבתי, כדיוק כמו תפועות אחרות. יש לה שם זכות דיבור, כמעט כמו לכל תפועה אחרת. לכן, איפפי יודע, למה הועדה הפכבדה הזאת צריכה לחרוג משגרתה מימים - ימימה ולהתחיל לשייר ישובים לתפועות. אבל לא זה העפיון. אפי מוכן לקבל את ההצעה הראשונה, של סגן השר מיכאל דקל, שאפסו פמתין עם ההכרעה על שיוך הישובים לפי תפועה, עד לשובו של שר החקלאות.

השר י. פאמן:

יש לי עוד שאלה באותו ענין - 3 ישובים חקלאיים, או חקלאיים למחצה, שהיו מקודם, הם כרמל, מעון ולוציפר, שהזכיר אותם סגן השר. האם הקצבות הקרקע שלהם - הבטיחו להם 3,500 דולר שלחין בבקעת ערד ו-600 דולר מטעים ביער יתיר. האם ההקצבה שהוקצתה להם תשתנה ע"י תוספת הישובים האלה, או שזה לא על אותו חשבון, מבחינת התכנון?

מר י. דקל:

אפי יכול לתת לך אחת משתי התשובות - או את התשובה שיטשה כאן בהמלצה של משהל רשות התכנון, שאומרת, שהדפוסים הכלכליים של הישובים, ידוע על בסיס.....וכו' - כפי שמוצע כאן להחלטה. כשההמלצה הזאת הוגשה לשר, היתה הכוונה ברורה, שבצורה זו אחרת, זה יכול לשנות את הדברים.

כשאתה אומר "הבטיחו" - אפפי יודע מי הבטיח, כי רשות התכנון לא אישרה מעולם את הפרוגרמה של הישובים האלה. ועדת מכבדה זו אישרה את הקמתם. ועדת גבתי צוותה אותם לגרעינים, לפחות את השניים האחרונים שבהם - כי ללוציפר אושר הגרעין לפפי ש"אמשה" מכבדה לוועדת גבתי. בכרמל ומעון היה ביקור של כל חברי הוועדה. הם התרשמו מאוד מהצעירים שיושבים שם וראו בהם, כהחלט, מתיישבים ראויים לתמיכה ולכל הכבוד שמתיישבים ותיקים יכולים לתת לצעירים.

אפי לא מציע להסתמך על מכתבים או פיירות עבודה של המחלקה להתיישבות כמסמך, כי גם המחלקה להתיישבות מביאה את כל המסמכים שהיא מבקשת לאשר לרשות התכנון, וכשצריך, גם למשהל התכנון, שזה גוף בראשותו של שר החקלאות. אפי מציע, שהדברים האלה ישארו למוסדות אלה, שהם מוסדות ממלכתיים אחראיים, שמאז ומעולם דנו בדברים האלה ומאז ומעולם גם פסקו בהם.

השר י. פאמן:

תודה. היות והיבילתי פניה בכתב, הזמנתי הפה את יו"ר המועצה האזורית הר חברון, האם אתה יכול להסביר מה שכתבת.

מר ע. לויסקי:

אפי הכפתי, שהחליטו לחכות לישיבה עם השר ארליך וראשי המחלקות בסוכנות?

מר מ. ריבלין:

לא מחליטים עכשיו, דפים.

מר ע. לויסקי:

תסלח לי, אפי לא כל כך מבין. בזמנו, כשישכחו על התכנית אמרו, שלגבי א ישובים, שצריכים להיות חקלאיים עוד צריך לדבר עם רשות התכנון. אז היתה שאלה, גם שלי וגם של השר דוד לוי - האם הכוונה לא ליישב את הישובים? אותי זה מעניין, כי חלק מהישובים הם על חציבי הסוכנות. היתה תשובה שרוצים ליישב אותם. נתנו תשובה, שיש תקציבים. עכשיו העניין צריך ללכת בתהליכים הרגילים. איפסי יכול להעלות על הדעת, שאנו נשב פה במקום המתכנן. אפי חושב, שהמתכנן צריך להיות משהו שמבין בזה. איפסי חושב, שאנחנו צריכים להכנס עכשיו לכל הבעיה של התנועות המיישבות וכל הסידורים, שיכולים להיות עם השרים וסגני השרים - זה לא עסק שלנו.

אנו צריכים לעשות דבר אחד - אם הנושא שייך לתוספת ישובים או תכנית אחרת כוללת, בבקשה, יש לכר כל הזכות. אבל מה שאמר פה אומר, שאנחנו פתאום נכנסים האחד לעיסקי השפי, ובסוף, אפי לא אכין בכלל במה אנחנו מטפלים.

אם הביעותי את מה שאמר מיכאל דקל, אז למעשה,

הוא מציע לאשר זאת כפי שהוצע פה?

מר מ. דקל:

אני אולי אפרט יותר. אני מציע לאשר את

הישובים. בקשר לתכנון, אני מציע להעביר זאת לרשות התכנון. בקשר לעפ"ן - מי יישב את הישובים - להשאיר זאת עד שהשר יחזור.

מר י. דקל:

בכל אופן, לא לדון עכשיו?

מר מ. דקל:

אני הצעתי גם אלטרנטיבה אחרת, אבל אם לא, לא

לדון עכשיו.

השר י. פאמן:

אני מאוד מודה לכם על ההערות. החיפוף שאני

קיבלתי לגבי ועדות הוא, שכל גורם, שיש לו פגיעה, לא רק שאפשר לשמוע אותו, צריך לשמוע אותו, לפני שמחליטים החלטות. לכן, מה שלא תהיה ההחלטה שלנו, אם יש גורם, שבמקרה זה הוא לא איזה קטלא קטנה, אלא המועצה האזורית של אותו מרחב, שיש לה בקשה להשמיע את קולה, אז אנחנו נשמע את קולה. אחיי, אנחנו יכולים להחליט מה שחליט, אבל יש לתת את ההזדמנות לשמוע. בכל אופן, זה מהוגך בחיפוף הדמוקרטי שלי.

מר י. דקל:

אני לא חושב שהוא התפגד.

השר י. פאמן:

אז כולל פשוט שומעים. לא צריך לשמוע מעבר

לדברים שאמרים.

מר ר. שכטר:

אפי רוצה להתייחס, בכמה מילים, להתיישבות החקלאית ולא לתכנית כולה. בוודאי שמקובל ואפי חושב, שאין מישהו שחולה, שכל הישובים שאושרו ועוד כאלה שאפחחו רוצים להגיש לאישור, כולם יאושרו. השאלה האם הישוב הזה יהיה חקלאי, יהיה תעשייתי, יהיה קהילתי, כפרי או בעל אופי אחר? אבל כמה שיותר ישובים ויותר יהודים, זה מקובל.

לגבי הישובים החקלאיים. היום, בדרום הר-חברון, יש 3 ישובים חקלאיים - לפי הותק - בית יתיר (לוציפר), מעון וכרמל. אלה שלושה ישובים, שהותיק שביניהם כבר 3.5 שנים בשטח. כרמל - שפתיים ומעון - חצי שפה.

לפני שלוש וחצי שנים פעשה פרוגרמה - אפי לא נכנס כרגע לויכוח, האם היא אושרה או לא אושרה, או אושרה כמסגרת, בקווים כלליים. מקובל עלי, שאפשר לשפות פרוגרמות, אבל יש איזה פוהל. הפרוגרמה הזו מדברת על 3,500 דונם בבקעת ערד כפול 3 ישובים של המחלקה להתיישבות ו-600 דונם מטעים ביער יתיר. זה, בערך, מצאי הקרקע הקיים. אלה דברים, שכרגע, לא יכולים להשתנות. יכול להיות, שבעתיד, ישתנו. כרגע אלה הפתופים. מים - זה פתון שהוא פונקציה של כסף. אפשר להביא אותם אם משקיעים יותר כסף. אפי לא אתייחס כרגע לפושא של המים. גם הוא, כרגע, בצמצום רב - עד כדי כך, שמושכ מעון, בעופת הקיץ הקרובה, לא יגדל גידולים חקלאיים.

זו היתה הפרוגרמה. לפי הפרוגרמה הזאת, במשך 3.5 שנים, עובדים הישובים. יש לזה הרבה מאוד השלכות. אפי לא אכנס כרגע לפרוט ההשלכות - של תכנון המשק וכו'. לפי הפרוגרמה הזאת, ירדה הפחיה עיי המחלקה

להתיישבות לתכנן 6 ישובים חקלאיים. זו אותה תכנית מסגרת, שיהודה קודם הקריא אותה, שאושרה כתכנית מסגרת, ונאמר שכל ישוב יידון לגופו, ספציפית. כעת המסגרת הזאת אומרת - 6 ישובים, שבהסתמך על אותו מצאי קרקע מחלקת את השטח, לא ל-3 אלא ל-6. זה אומר כ-2,000 או 2,400 שלחין במקום 3,500 ו-400 דונם מטעים במקום 600. אנו ערערו על ההחלטה הזאת של הרשות לתכנן.

אני רוצה לציין, שההחלטה הזאת עברה ללא ידיעתנו, בלי שישבו עם הישובים, ולפחות יאמרו להם כמה כרוך השינוי המשמעותי הזה, כי זה כמעט קיצוץ במחצית מכסת הקרקע. לא ישבו עם הישובים ויום אחד התעוררו והיינו בפני עובדה מוגמרת. יותר מזה, בהר עמשא, אושרה אמנם כקודה, אבל איננו יודעים האם היא אושרה כישוב חקלאי. שם מקימים היום, אם אני מבין נכון, קיבוץ. זה לפני אישור ועדת גבתי, שעוד לא החליטה ולפני הישיבה הספציפית על הפרוגרמה של הישוב הרביעי, החמישי והשישי. כלומר, אם אני מבין נכון - ואני לא מצוי כל כך במערכת - ההקמה של הקיבוץ בהר עמשא, כך נראה לי, סותרת את כל מערכת החלטות, כפי שהן צריכות להתקבל והתקברו עד היום. המיקוד כרגע הוא על הר עמשא. לי אישית, נפשית, קשה להתנגד להקמת ישוב. אני חושב, שלהקים היום קיבוץ בהר עמשא, זו קביעת עובדה, שאחייק יהיה קשה לסגת ממנה. כלומר, גם אם יוחלטו החלטות אחרות, זו תהיה כבר עובדה קיימת. ואז כבר, הקיבוץ הששי והשלישי מתבקשים מאליהם, כי קיבוץ אחד לא יעמוד לבד. אני יודע, גם, שהמכשלים שהוזמנו, הוזמנו לפי פרוגרמה של קיבוץ ולא לפי פרוגרמה של שום ישוב אחר.

על זה, אנחנו, הישובים בדרום הר-חברון, קבלנו. לפני שהגענו לוועדת השרים הזאת, עברנו את כל מי שאפשר לעבור, החל בחבל הנגב, דרך המחלקה להתיישבות על שני יושבי הראש שלה והמנכ"ל. פשוט, לא מצאנו אוזן קשבת. אנו חושבים, שנעשה פה עיוות. מה שאנחנו מבקשים, קודם כל, שרשות התכנון תשב ותאזין לישובים, איך הם נערכו עד היום ואיך הם תכננו והתקדמו בתכנית המשק. ושהם ישבו עם המתכננים של החבל עצמו, כי המתכנן האזורי שלנו, למשל, מתנגד לתכנית - איננו יודע, האם אני אומר זאת פה בכתובת הנכונה. מתכננים אחרים

בחבל, הם עצמם, לא ישבו ברשות לתכנון ולא השמיעו את עמדתם. לכן אפסו מבקשים, שכל זמן, שלא יערך דיון נוסף ברשות לתכנון, לא יוקם קיבוץ בהר עמשא, אלא יוקם ישוב, שיוכל להיות גם ישוב קהילתי.

מר א. זייף:

אפי רוצה להתייחס למה שאמר פה, מאחר וזה נוגע גם לתפקידי, ישירות, כיו"ר הועדה להקצאת קרקעות, כלומר, זו שמקצה את הקרקעות החקלאיות ליושבים.

הפרוגרמה שהוכנה ע"י המחלקה להתיישבות, היא הצעה של הרשות לתכנון. היא עוד לא התקבלה ברשות לתכנון. ברשות לתכנון, המחלקה להתיישבות גיבשה הצעה על מספר יחידות הישוב ועל גודל מכסת הקרקע לכל ישוב. על סמך הצעה זאת, נערך דיון ברשות לתכנון, שקבעת הפרוגרמה ופיתוח הפחיות לוועדה להקצאת קרקעות - כמה קרקע להקצות לכל ישוב. עד היום, זה לא נעשה. כל מה שנעשה עד היום, גם אם היושבים נערכו לפי זה, אלו היו, סה"כ, הצעות. הדיון הממשי וההחלטות עוד לא התקבלו. כך, שעד היום, ברשות לתכנון, אישם יודעים כמה קרקע מגיעה לכל ישוב. כך שאי אפשר להתייחס למה שהעלה פה ראש מועצת הר-חברון, כי מה שנעשה לפני 3.5 שנים, זו היתה סה"כ הצעה ומה שמוגש היום, זו הצעה. נערך דיון ברשות לתכנון, שיהיה כפוף למגבלות של אמצעי ייצור ובמות מכסת הקרקע, ואז, בוועדה להקצאת קרקעות, יקצו את הקרקעות ליושבים. עד היום, זה לא נעשה ולא אושרה אף תכנית. רציתי להביא את זה לתשומת לב הועדה.

חייכ ח. פורת:

אפי רציתי להתייחס לשלושת ההצעות, שהוצעו כאן, במסגרת הדיון. אולי כדאי שתחיל באותם דברים, שנדמה לי, שאינם שווים במחלוקת ואפי חושב, שבהם, יכולה להתקבל החלטה אופרטיבית בוועדה היום. אפי מתכוון לפקודות שבדרום - מערב הר-חברון. מצויות שם 3 פקודות: להב ג', אשכולות ובית מרסין. אפי חושב, שלגבי שלושת הפקודות האלה, ששתיים מהן: להב ובית מרסין

ומצאות בתוך תחומי הקו הירוק, ואשכולות ומצאת במרחק קטן מעבר לקו הירוק - במקורות חקלאיות, אפי חושב, שיש מקום לאשר אותן כאן, במסגרת הועדה. אפי מבין, שגם מיועדים להן שטחי קרקע, ולפי טיבעו של עפ"ן, הן תהיינה קשורות למערכת של קיבוצי השומר הצעיר. אפי חושב, שאם צריכים לפסול זאת כועדה, כאילו שהיא צורה.

השר מ. פייס:

האם השומר הצעיר יהיה מוכן לשבת במצפה-להב?

חייב ח. פורת:

זו בעיה שלו. יש כאן, פחות או יותר, קו אחד. אם לא, אולי נצטרך לפתור להם את הבעיה.

הבעתי מתוך הדברים שנאמרו ע"י אנשי הסוכנות, שלישובים הללו הוקצו כבר תקציב במסגרת הסוכנות. אם בנשא הזה אין חילוקי דעות, אז זה לפחות דבר, שאפשר לאשר אותו.

עכשיו, מה שפוגע לפושא של דרום מזרח הר-חברון, גוש יתיר. אפי מבין, שגם כאן, ישנה מקודה אחת, שיש בה מכסה משותף, והיא, האישור להקמתם של הישובים והישוב הנוסף שמוצע - יתיר. אפי אחד כאן אינו מתנגד לישובים. כולל מסכימים לישובים משני צידי הקו הירוק. דווקא חשוב לראות זאת כגוש אחד ולשבור את המיתוס הקדוש של הקו הירוק. כפי שעמוס עוז כתב: "לא נשבעו אבותינו לקו הירוק". אפי חושב, שזה צריך להיות מוסכם על כולל.

אפי חושב, שהשאלה, שעומדת עכשיו על הפרק, נוגעת לשאלת אופיים של הישובים - האם הם יהיו ישובים חקלאיים. כמו כן, עומדת שאלת חלוקת הקרקעות. דווקא במקודה זאת, נדמה לי, שאנשי הסוכנות צודקים, כשהם אומרים, שבהעדר מנהלי המחלקה וגם בהעדר שר החקלאות, גם אם אפילו שאלה זאת

צריכה להיות מודעה בוועדה, לא נכון שהיא חסגה שלא בפוכחותם. כלומר, אפשר לקבל פה החלטה על הקמתם של הישובים, אבל שאלת אופיים המדוייק, על יסוד ההצעה של הרשות לתכנון, מאושר, בכוא העת, בתאום עם כל אותם גורמים, שבאמת חסרים לנו כאן.

אפי רוצה לומר רק מילה אחת נוספת בהקשר לזה -

אשרנו את הישוב סוסיה, כישוב קהילתי. אפי סבור, שבישובים כל כך קשים, מובהקים - ויש לנו מסיון בענין זה, קשה מאוד להשתית ישוב על מסגרת של מרכז אזורי, בלי לתת לו אמצעי ייצור. דיברתי על זה גם עם יהודה דקל. אפי חושב, שבתכנון הכולל של חלוקת המשאבים של אמצעי הייצור, יצטרכו לקחת בחשבון גם את הישוב הזה. כי אנחנו מכירים ישובים קהילתיים שיש להם גם אמצעי ייצור, לפחות כמו בעופרה ובמקומות אחרים, שיש להם גם איזו שהיא משבצת חקלאית - ואפי חושב, שלצורך קיומו של הישוב, יהיה חשוב מאוד, שהרשות לתכנון תיקח גם את זה בחשבון. אין סיבה, שהישובים שעדיין לא הוקמו, יקבלו את ההקצאה הקרקעית, בלי שתהיה התייחסות גם לישוב, שהוא כעת כבר בשלבי הקמה אחרונים.

מילה אחרונה רציתי לומר בקשר לפושא של מרכז הר

חברון. ברשותך, אפי רוצה לומר, שבאמת, התכנית שהוצעה בשעתו ע"י הסוכנות, מדברת על מה שהם קראו - פרסה, שעוקפת את הישוב ומדברת רק על מורדות הר-חברון, אם המזרחיים ואם המערביים. אפי חושב, שמבחינה עניינית, זווקא לאור זה, מתבקש שיבוץ של ישובים בלב דרום הר חברון. שוב, אם לא נשכעו אמונים לכך שלא תהיה התיישבות מעבר לקו הירוק. מה גם, שכפי שאמר פה, ההחלטה על עותסיאל, היתה החלטה עקרונית. ישנו בידי הפיסוח שאומר: "הוחלט על מקום קבע לישוב זוהר, מיום ג' באלול תשל"ז (17.8.77)". לאפשר איתור ותכנון מקום הקבע של ההתיישבות בהצטלבות הדרכים באר-שבע עם הכביש שמוכיל לסמוע, ממערב לכביש באר-שבע - חברון" - באותו מקום שיודקה הצביע עליו המקום מחק מהמפה, כיוון שלא נמצא כאן מצאי של קרקעות. עכשיו, לפי מייטב ידיעתי - נמצאת כאן פרקליטת המדינה, פליאה אלבק, שתוכל להציג את הדברים - אחרו פה שטחים די נרחבים, שמאפשרים הקמת ישוב הקבע.

לכן, אין פה צורך להחליט שוב על הקמת ישוב, אלא רק לאשר את המקום במקום הזה, בכפוף לחוות דעתה של פליאה אלבק ובתאום עם החטיבה להתיישבות ועם הגורמים הפוגעים בדבר. אפי חושב, שזה יאפשר לגשת לכיצוע.

מר מ. דקל:

אפי רוצה לקרוא קריאת ביניים ולשאול - למה אנחנו צריכים בכלל לדון על זה ולהתייחס לזה. זו החלטה קיימת. שיפוי מקום ממקום למקום, זה עפיו של הסוכנות היהודית.

חייב ח. פורת:

כי בהחלטה מדובר על איתור ותכנון ויש כוונה, שהדבר הזה יהפוך להיות דבר אופרטיבי לכיצוע.

מר מ. דקל:

אם הועדה תרשום לפניה וזה מספיק, אז גם לי זה מספיק, לא זו השאלה.

מר ד. שקל:

להערכתנו, אחת מאבני הבוחן של ההתיישבות באזור הזה הוא למעשה הפתרון הכלכלי - תעסוקתי של אותם ישובים שיוקמו. למעשה, כח המשיכה של האזורים האלה, ללא פתרונות כלכליים - תעסוקתיים, יהיה בכחירת תפסו מרובה לא תפסו.

השר י. שאמון:

בשביל זה הקמנו את המשרד שלי. ותגיד זאת לשר כי הוא לא רוצה לתת לזה כסף.

חייב ח. פורת:

זה גם קושר אותנו לכביש לוציפר - ערד, שעות
מקור תעסוקה באזור העגב, באזור שדה התעופה.

מר ד. שקל:

לכן, מן הראוי היה, שכל החלטה שתתקבל כאן
בועדה, תתן גם את הפתרונות הכלכליים - תעסוקתיים. לכן, יהודה דקל בא למעשה עם
משפט מטעם פרופי פוהרילס מהרשות לתכנון כי ימצא פתרון. אפי מציע, לפי שתתקבל
החלטה, שישמע את הרשות לתכנון. יתכן, שהפתרונות החקלאיים הם לא הפתרונות
הבלעדיים לאזור זה.

השר י. פאמן:

יש גם מכתב מהפרופסור, שאומר, שהדפוסים
הכלכליים של הישובים וקצב הקמתם, ידוע על בסיס פרוגרמות ספציפיות ואופיים
יקבע בהתאם לזה.

מר ד. שקל:

כן, אבל זה מאוד כללי. לכן שאלת השאלה - מהם
באמת הפתרונות או הקווים המנחים לבעיה התעסוקתית. אחד האפשרויות שניתנות כאן,
שלא יהיה פתרון חקלאי לארבעת הישובים האלה. יתכן שיש ללכת בכיוון אחר, כמו
תעשייה.

מר י. דקל:

ההצעה שמוצעת במזכירות הממשלה קשורה בהצעות
ספציפיות, שאומרות שאלו ישובים משולבים, יש בהם אמצעי ייצור בחקלאות, תעשייה
ואחרים, בהתאם לתנאי האזור. בפרוש, מה שאתה שואף אליו.

מר ד. שקל:

כן, אבל לא שמעתי זאת.

מר י. דקל:

זה נאמר בפעם הקודמת.

הגבי פ. אלבק:

אני רוצה, בכל זאת, להפנות את תשומת הלב, כי כשמדברים על התכנון של האזור הזה, שאם עוזבים את הנקודות הכי פרובלמטיות, כגון עתניאל, לאורך הציר מצפה-לכיש - אשכולות ולאורך הציר אשכולות - עומרים - יתיר, יש מצאי קרקעי גדול מאוד של אדמות מדינה.

(מכאן רשמה ז.ת.)

(עד כאן רשמה ל.ד. - מכאן ז.ת.)

גבי פ. אלבק:

אני רוצה להפנות תשומת הלב, שכאשר מדברים על התכנון של האזור הזה, אם עוזבים את הנקודות הכי פרובלמטיות, כגון עתניאל, הרי שלאורך הציר מצפה לכיש - אשכולות ולאורך הציר אשכולות - עומרים - יתיר, יש מצאי קרקעי גדול מאד של אדמות מדינה. לגבי חלק גדול מזה שלחנו חוות דעת וחלק עדיין בעבודה, אך קצת חבל, שכאשר מתלבטים פה עם הישובים, שלא לוקחים זאת בחשבון. כמוכן, אלה לא אדמות כמו בקעת ערד לחקלאות, אלא זה סוג האופי של קרקעות הרי חברון.

השר י. שאמל:

את מנסה תשומת לבנו לעובדה, שיש מצאי רציני יחסי של קרקעות בשפי איזורים אלה וצריך לחפש, איך לפצל עובדה זו, אם כי אלה לא

קרקעות חקלאיות טובות מסוג בקעת ערד.

מר י. דקל:

יש לי הרושם, שכבר ציינתי את העובדה, שהמפה המופיעה כאן היא, מבחינה מסוימת, מיושנת, משום שעל האכזריים יש תכניות נוספות, לאור מצאי הקרקעות, שציינה גבי אלבק; כך שבפעם הבאה בודאי תוצג תכנית לעיבוי תכנית זו.

השר י. זאמן:

אנחנו מאשרים את הישובים הבאים: יתיר ג', להב ג', אשכולות ובית מרסים.

גבי פ. אלבק:

בית מרסים זה לא בתוך שטח אש?

השר י. זאמן:

אפי מבין, שזה בהפחה, שהוא לא ישאר במקום הנוכחי שלו - המיקום המדויק עוד יבוא. אפוא גם רושמים לפעמים את המרת המקום של עתניאל, כישוב קהילתי.

סגן השר מ. דקל:

הוא מאושר כישוב קהילתי.

הח/44 - מבצע איכלוס בהתיישבות

השר י. זאמן:

אנו יכולים לעבור לסעיף שו"ת. מרבית הפושאים בסעיף זה קשורים בעיני הזמן. פושא ראשון - לגבי אכלוס של ההתיישבות, שאנו עוסקים באישורה, הועלתה הצעה, ביוזמת משרד העבודה והרווחה, להשתמש במרכז להכוונה לערי פיתוח, כדי לצאת כמבצע תעמולתי, בדומה למה שעשה לגבי ערי הפיתוח באיזורים אחרים ולעודד הכוונת מתישבים, במקרה זה, ליהודה, שומרון ועזה.

אנחנו שמענו פרטים מסוימים על הצעה זו מושיעגטון. כנראה כבר היתה פניה לבדיקה עם הטלויזיה הישראלית והטלויזיה הישראלית הדליפה זאת מיד לארה"ב. באחד מימי השבוע, בחדשות הבוקר, שמעתי ברדיו, שישראל עומדת להוציא 150,000 דולר על תעמולה, כדי ליישב את יהודה ושומרון וכושיעגטון כועסים על כך.

אני הזמנתי לכאן את מר זוהר גינזל, שימסור במה מדובר, כדי שאנחנו ניתן את הגושפסקא לשימוש החדש הזה. אני מכיר, שלגולן זה עשה כבר.

מר ז. גינזל:

לגולן זה עשה וכרגע פמצאים בשלבי קליטה של תוצאות המכצע. זה דבר, שעשה כשיתוף עם משרד הביטוי והחטיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית.

השר י. פאמן:

כועדת המעקב שמענו שני דיווחים סותרים. למארגנים נראה, שהמכצע לא נתן מספיק פירות ואילו אנשי הגולן, היו מאושרים ממש.

מר ז. גינזל:

כפראה, שהאמת היא באמצע. אפוא, במרכז להכוונה

לערי פיתוח מרוצים ומה שיותר חשוב הוא, שלמדנו את הלקחים מהמבצעים הקודמים, כדי לתקן את המבצעים הבאים.

את המבצע הזה, ביהודה ושומרון, אפוא כבר

מתכננים, עפ"י מספר לקחים, שלמדנו ממבצעים הקודמים.

המבצע ביהודה, שומרון וחבל עזה התחיל ביוזמה

משותפת שלנו ושל פציגי מועצת ישע והשלב הראשון שלו היה סקר של אפשרויות הקליטה במקומות אלה. כיום, אנו נמצאים בשלב של מגעים, גם עם משרד הביטוי - שכלעדו אי אפשר - וגם עם המחלקה להתיישבות - שגם היא גורם נכבד - ואפי מקוה, שמעתה ואילך, אפוא נפעל במשותף כדי לקדם נושא זה.

המבצע עצמו, כפי שאמרתי, החל בסקר של אפשרויות

קליטה, שחילקנו אותו למספר תקופות: אפשרויות קליטה תוך 6 חודשים, 18 חודשים ומעל ל-18 חודשים; אפשרויות קליטה פירוש של דבר, מבנים קיימים, דירות וכו', כשנושא התעסוקה, כפראה ברוב הישובים, יצטרך להשאר על אותו בסיס נוכחי של קליטה ביהודה ושומרון, דהיינו, מקום עבודה במקום המגורים הקודם.

אפוא פרטנו את הבדיקה לישובים קהילתיים-דתיים,

קהילתיים-חילוניים, קהילתיים-מעורבים, מושבי עובדים, מושבים שיחופיים וקיבוצים ופרט לזה, כמובן, המקומות העירוניים: אריאל, קרית ארבע ועמנואל. לבד מהישובים העירוניים הללו מצאנו 356 אפשרויות קליטה בכל אחת מצורות ההתיישבות שהזכרתי, בטווח של 6 חודשים; 1,093 בטווח של 18 חודשים; 370 בטווח של מעל 18 חודשים; 430 במסגרת "כפה ביתך" ובסייה הגענו לכ-2,300 אפשרויות קליטה בטווח המדובר. זאת, כפי שאמרתי, לבד מהדירות, שבנויה משרד הביטוי באריאל ובקרית ארבע.

המספר הזה היפחה אותו בתכנון, על מפה של פרסום רחבה ביותר, משום שכדי להגיע למיצוי אפשרויות הקליטה האלה, אסחפו חייבים להגיע לפחות לפי 3 מועמדים; דהיינו, אסו מתקרים, בערך, לכ-10,000 מועמדים. מעבר לזה, לפי הסיון שהיה לנו בעבר, במבצעים הקודמים, אסחפו פוערים להיעשות כפולה, כלומר, אסו פוערים לטפל בכ-20,000 פניות לקריאה זו, שלא כולם באים בפוטנציה להתיישב, אלא להתעניין בפושא זה.

כדי להשאיר אמינים עם אותו ציבור, לא לאכזב אותו וגם לא לקלקל את השם הטוב, של כל השותפים, פכליט את עפיו הגרעינים כעתיד. כלומר, ככל שפוכל למצות, עם כוח אדם זה, את מילוי המקומות הקיימים, פשתדל לעשות זאת ומעבר לזה, פציע לפופים להתארגן בגרעינים לעתיד ופאפשר להם, ככוא העת, לממש את רצונם.

שיטת המבצע שלנו תהיה דומה מאד למבצעים הקודמים, דהיינו: בתחילה, פרסום רחב-מימדים, גם בטלוויזיה, גם בעתונות וברדיו, פציע לציבור לכוא, לקבלת פרטים ראשוניים - תכננו שבוע ימים של קבלת קהל כזו, מהבוקר עד הערב (אם לא ישתנו דברים, זה יהיה בכפר המכביה) והציבור יוכל לקבל מידע מפציגי הישובים עצמם. באולם זה יהיו כ-15 פקודות אינפורמציה וכל חבל ישלח פציגים של צורות ההתישבות, המאפיינות חבל זה והאפשים יקבלו את המידע הראשוני שם. במקום זה יהיה הפיפוי הראשוני, גם מצד האפשים וגם מצד המראיינים, אך הוא יהיה עדיין פיפוי לא מעמיק. כל הציבור הזה יקבל אפשרות לשלם, באותו מעמד, באמצעות בפק הדואר, את השתתפותו כסידורים מאורגנים, שיערכו עפיי ההתעפיות שלו. אפי חוזר ומדגיש, סידורים אלה יהיו כתשלום מלא כמעט של המשתתפים. הסידורים במקום יהוו את הקשר המעשי הראשון בין הפופים ובין הישובים עצמם. בשלב זה, אסו צופים לסיפון פוסף, בעיקר של אלה, שהמחשבות שלהם לגבי התפאים היו שונות מהמציאות שיפגשו בה. הישוב עצמו יתחיל כטיפול העמוק והיסודי יותר של כל הציבור שפותר, לקראת ההתישבות שלו.

בערים, העפיון פחות מורכב ואילו במושבים, העפיון

יותר פרובלמטי.

אנחנו מפגשנו, בעפיון זה, גם עם מתי דרובלס ואפי

מקוה, שבהמשך, תהייה לנו פגישות נוספות עם אנשי הקליטה של מחלקת ההתיישבות ונגיע גם להסדר קליטה נוח, פחות או יותר, שמתחייב מהמציאות של טיפול במספרים גדולים של פונים, שאנו צופים.

הכלל הוא - וכדאי להדגיש זאת - שאנחנו פותחים,

כדרך זו, את האפשרות בפני כל עם ישראל נדמה לי, שזה חשוב. האוטוגרף אולי עשה את תפקידו ואפי חושב, שהשלב הזה, של פתיחת האפשרות השווה לעם ישראל כולו, היא חשובה מכל הבחינות, אם חברתית, אם משקית ואם מוסרית.

מבחינת לוח הזמנים, אנחנו נמצאים, אולי, קצת

בפיגור. הכוונה היא להתחיל בפרסום במחצית הראשונה של פברואר ובמשך חודש ימים "לרוץ" על הפרסום, דהיינו, עד מחצית מרס. במחצית מרס צריך להתקיים שבוע קבלת הקהל ולאחר מכן, בחול המועד פסח, אנו רוצים לקיים את הסיוורים המאורגנים במקומות. גם מבחינת הקליטה, זה מצב טוב לקראת הקיץ ויש מספיק אפשרות להיערך לקליטה טובה יותר לקראת שנת הלימודים הבאה.

כאחד הלקחים מהמכצעים הקודמים, הפעם אנחנו

נאפשר לצוות רציפי של אנשי הישובים עצמם לטפל בכל מה שקשור עם הפיירת ודרכון הקשר עם המתושבים וכמובן, להביא עפיון זה, כחומר גלם, בפני הועדות המשותפות, או בפני מחלקת ההתיישבות, לפי ההליכים שלה, בעיקר במושבים.

נדמה לי, שאפשר לומר, שהנושא התקציבי של המכצע

עצמו מסודר. האוצר נתן את הסכמתו בצורה מסוימת; משרד המדע והפיתוח פתר לנו

חלק גדול של הבעיה, עפ"י הפסיית האוצר, ואפי מצפה להשתתפויות של מחלקת ההתיישבות ומשרד הביטוי. חלק נוסף יכול מתקציבנו שלנו. מבחינה זו, אפי חושב שאין עיכוב ואפשר להתחיל בעבודה. הדבר היחיד, אשר מעכב את הענין ואת קידומו עפ"י לוח הזמנים שהעליתי, הוא ענין של אישור עקרוני של הטלויזיה להקדמת תשדירי השרות. הנהלה הוא, שכל תשדיר מוגש לוועדה בטלויזיה, שצריכה לאשר אותו. אפי מעריך, שהעיכוב הוא משהלי בלבד.

השר י. זאמן:

אל תהיה בטוח.

מר ז. גיטל:

מכל מקום, אם נושא זה יסגר תוך יומיים-שלושה, אפשר יהיה לעמוד בלוח זמנים זה ואפי, בהחלט, יכול לסיים ברוח אופטימית ובאמונה, שרבים יכולו לברר את האפשרות להתיישבות במקום זה.

הערה אחרונה - לא נשלב, במסגרת המבצע, את היוזמות הפרטיות ביהודה ושומרון.

השר י. זאמן:

כאשר האוצר היפה אלינו את המרכז להכוונה לערי הפיתוח, אפי שקלתי, שיש מקום שמשרד המדע והפיתוח יהיה שותף לענין, מתוך מחשבה, שפציג האוצר העלה אותה קודם, של דאגה לתעסוקה ופסיון למשוך את אותם בעלי המקצוע, שלגביהם אנו מתכננים את התעסוקות היותר מדעיות ומתוחכמות. המדובר הוא, שישתתף בכך, תקציבית, משרד המדע והפיתוח, אך גם משרד הביטוי ושמע מה המצב לגבי משרדים אחרים.

סגן השר מ. דקל:

באופן כללי, אפי מאד שמח על כך. איפפי יודע,

אם יש כבר צורך במבצע הזה, מבחינת הדירות ועומדות ויקוח, אך טוב שמתחילים במבצעים אלה.

יש לי שתי הערות. הערה אחת - אפי קראתי בעתונות ושמעתי מידידיו, גינדרל, שזה איש מתייחס לפרטיים. איפפי יודע, בדיוק, מה זה. איפפי רוצה להכנס, כרגע, לויכוח ערכי-אידיאולוגי, מה זה פרטיים ומה זה לא פרטיים. כאשר הולכים לטפל במתישבים בשכונה של "רסקו" באריאל, זה פרטי, או לא פרטי? אם אותה חברת "רסקו" תקפה מחר אדמה ביהודה ושומרון ותקים ישוב, האם היא פסולה? האם חזרנו חזרה לשנות ה-20?

אפי מציע, שלא נשתמש יותר בביטוי זה והועדה תקיים דיון ותחליט למי זה מיועד. לפי דעתי, זה מיועד לכל מקום ומקום, היכן שיש בתים וצריך למסור אותם.

כאשר ועדת השרים לענייני התיישבות אישרה הקמת ישוב, זה ישוב, שהממשלה החליטה עליו ולא יעשו באף מקום הבחנה כזאת, בין פרטיים או לא פרטיים.

אם אתם לא מקבלים תיזה זו, מקיים על כך דיון; מקבלים תיזה זו, גמרנו את הויכוח. יהיו ישובים פרטיים, בעוד ששה-שפתיים, אז יחכו, שגם להם יצטרכו לעזור באכלוס.

השר י. פאמן:

בהקודה זו אפי מציע לא להמשיך את הדיון בזה, אלא לקבל את מה שאתה אומר. כאשר מחליט על הענין, כהחלטה בגיד, שטעם הפירוט של הישובים, שיוכלו בזה, יקבע ע"י הועדה.

מר ז. גיפדל:

חלילה לי מלהכנס לויכוח בענין הזה. אפי דק רוצה להעיר הערה אחת - הבעיה שמעכבת בעדן היא, קודם כל, מתוך הפחה, שחברה פרטית כזו, שהולכת לבפיה כזאת, לוקחת בחשבוניה עלות פרסום בכוחות עצמה. שפית - וזו הבעיה העיקרית - ברגע שבושה זאת משרד הביטוי, כל בעיה של דירה פוזלת, או של קומה לא מתאימה וכו', פפתרת במסגרת הליכים מקובלים. חוששני, שבכל מקרה אחר, כל מה שלא ילך, יבואו אלינו ככתובת לפתור את הבעיות האלה.

סגן השר מ. דקל:

אפי מבין את הבעיה, אך היא איננה דומיננטית.

הערה שפיה - בהצגת הדברים, כפי שהציג זוהר גיפדל, נאמר שאנו הולכים להקים גרעיניים חדשים. אז אפי יודע, שיש תפועות מיישבות והסוכנות היהודית או ההסתדרות הציונית מטפלת, טוב מאד, בגרעיניים. אז נדמה לי, שענין זה מכוסה. אם רוצים לעזור לתפועות המיישבות, יבורכו; אך אם אתה מדבר על גרעיניים כלליים, בקשר לאותן התושבות, אז יש כבר מוסד, המטפל בזה. האם אנו הולכים להקים עוד מוסד?

נוסף לכך, אתה פירטת עם מי באת במגע ועם מי דעת. מפליא אותי, ששני משרדים בכלל לא מופיעים: לא משרד הכחון, שגם אם תקים גרעין, הוא יצטרך להקצות את הקרקע ולא משרד החקלאות, שהוא אחראי מיניסטריאלית על ההתישבות ביהודה ושומרון. עדיין אינני תופס איך זה קורה, אך עובדה שזה קרה.

חייב ח. פורת:

ראשית, אפי מצטרף לקודמים ומבדר על מבצע זה. אפי רוצה להדגיש, שאפי חושב, שזו תהיה טעות להציג את המבצע הזה, כאילו שהמאגר

של הפוטנציאל החלוצי וסתיים ועכשו הגיעה השעה לחפש את האנשים, שיהיו מוכנים, עקב הטבות, להגיע. להיפר, דוקא הרחבת מעגל ההתיישבות, לכל גווייה, מחייבת היום כתובת ממלכתית ולא רק מסגרת תפועתית. לכן, אפי חושב, שמבצע זה יתרום תרומה גדולה, הן לגבי הישובים הקיימים, בעיקר הישובים הקהילתיים והחקלאיים, והן לגבי גרעיינים, שעדיין לא נמצאים ולעתים אפילו יודעים, שהם אינם יודעים את הכתובת. אפילו יודעים, שהיום מסתובב פוטנציאל גדול, אשר מחפש כתובת ומבצע זה יתן כתובת ויסדיר את הדברים.

אפי גם מסכים לדברי מיכאל דקל, שהמבצע צריך לכלול את כל צורות ההתיישבות.

נקודה שניה, שאפי רוצה להדגיש, בקשר למבצע זה - ומן הדיו לומר זאת - המבצע כאן מדבר על יהודה, שומרון וחבל עזה.

השר י. פאמן:

יש הצעה, שפיתו את הגושפפיקא גם לערבה.

חייכ ח. פורת:

ראשית, לגבי בקעת הירדן, אמנם נעשה בשעתו מבצע של "בפה קו בבקעת הירדן" ואינני יודע אם הוא כלל אז את מעלה אפרים. אך אפי יודע, שהיום לפחות לגבי מעלה אפרים יש שאלה לא פשוטה ואפי הייתי מציע, גם אם ההתיישבות החקלאית שבבקעה היא סוגיה נפרדת, שמעלה אפרים פעם נוספת תיכלל במסגרת המערכת הזאת.

דבר נוסף, גם אם במבצע זה, הדבר לא יכול להיות כלול, אך יש מקום לעשות דבר דומה מעין זה לגבי הפושא של הערבה.

אפי רוצה להתייחס לפושא הדיור. את החשיבות העיקרית של התכנית אפי רואה בשתי מקודות: ראשית, כדי לתת לעפ"ן זה לגיטימציה, לפיכך "רוחות רעות" המושכות בעפ"ן. אפי עצמי מחדתי, כאשר ראיתי את תשובת ועד העובדים של רשות השידור, שמעשתי אפילו שלא בידיעתה של מי שהיתה אחראית על התשדירים. הבקשה היתה לגבי יהודה, שומרון וחבל עזה והתשובה היתה: אפס! מאשרים בברכה את התכנית לגבי חבל קטיף. לגבי יהודה ושומרון - "יוק". אז אפי חושב, שאם יכולה להיות איזו שהיא התלבטות בפושא הזה, גושפסקא של הועדה, בגושפסקא ממלכתית, תסיר את הספקות גם מהטלויזיה.

אפי חושב, שחשיבות המבצע הזה תהיה, אם יהיה שותף בו, בצד החטיבה להתיישבות, גם משרד הביט"ו. היום משרד הביט"ו הולך בשיטה, שיש בה מדה מסוימת של הצדקה. הוא מרחיב את היקף הבטייה לפי דרישה. כאן צריך להיות איזה שהוא היזון חוזר בין הדרישה, שתבוא לידי ביטוי בדברים כאן, לבין הביצוע עם משרד הביט"ו. לכן, כדאי לשמוע מיוסי מרגלית, שמשרד הביט"ו, בפושא הבטייה, יהיה שותף במבצע עצמו וזה יהיה לברכה, שגם גורמים פוספים ישאו בעטל, גם הארגוני וגם הכספי.

מר י. מרגלית:

אפי מוצא לפכוון להעיר הערה, ביחס לדברים שהוצגו כאן. המשרד, כשלעצמו, התכוון להתחיל בפעולה, בכל מה שקשור בפושא עידוד האכלוס, כיוזמות שהמשרד יוצר כיהודה ושומרון. לצערי הרב, הסדר הטוב בממשלה הוא כזה, שלעתים כל אחד פועל במערכת שלו וברגע שהובא לידיעתו, שיש איזו יוזמה אחרת, מן הראוי לבחון אם יש אפשרות להתאחד, כדי להשיג מטרה משותפת.

אפסי יודע מפ"ן פטל זוהר גיפדל את הפתופים כמות שהם. אפס! על כל פנים, סבורים שמן הראוי להפגש ביחד, לראות מה אומרת התכנית, באיזו מידה ניתן להוציא את המירב ממנה, מכלי שאפס! עשה פרסום, שאין

אחריו שום דבר, אלא להיפר, שהפרסום יהיה אכן אפקטיבי ויביא אוכלוסיה להגברת אותם ישובים, שפיתן ליצור בהם תוספת אוכלוסיה. זה מתחלק לכמה חלקים: ראשית, למלאי הדיור הזמין, שפיתן לאכלס אותו; שנית, לצפי של פיתוח, ביחס לאוכלוסיה עתידית.

אפי סבור, בעקרון, שפיתן למצוא את הפתרון, אם אכן תהיה פעילות משותפת ומאורגנת. לכן, אפי מרשה לעצמי להציע, שיוטל על ועדה משותפת, שתבחן את ההצעה ותקבע אותה. משרדנו מכון להיות שותף - הוא אינו מכון להיות קופה ממומנת.

מר י. דקל:

אנחנו הכנס תכנית לקליטה בהתיישבות למשך שנים אחדות, שנמצאת בטיפולנו ואפי מביח, שבאחת ההזדמנויות הקרובות, התכנית כולה תוצג בוועדה.

שנית, אנחנו מצטרף ליוזמה של משרד העבודה והרווחה, כפי שעשינו זאת בעבר, לגבי שתי התכניות הקודמות. הסכום, אשר ידרש מאתנו כמשתתפים, מובטח. אולם, צר לי לומר, שאיננו יכולים להסכים לצרף את הדיור הריק בישובים החקלאיים למבצע. יש ישובים חקלאיים בבקעת הירדן ובחבל קטיף, שם עומדים בתים ואנו, לצערי הרב, לא יכולים לאכלס אותם. לכן, הם לא יהיו במבצע. המספרים, המופיעים בסקר של זוהר, יהיו שונים, לאור עובדה זו.

חייכ ח. פורת:

למה?

מר י. דקל:

כי אין לנו עכורס אמצעי יצור. פיתוח החקלאות שלהם הוקפא - זה המצב להיום - ובמשך החודשים הקרובים אנחנו נהיה מויימ עם משרד

החקלאות, ואם מגיע למצב, שיאפשר לנו לאכלס, אז אינני חושב שידרש מבצע, אלא תהיה מהירה.

מכל מקום, זו עובדה מצערת. היא היתה בדיון ממושך בוועדת הכספים של הכנסת והדברים הובהרו גם שם. אני עצוב, שאני צריך לדווח על זה גם כאן. העובדות הן, שישובי גוש קטיף החקלאיים משעפיים, ברובם, על ענף חקלאי מסוים, שיש בעיות בקשר להמשך פיתוחו ואותו דבר בקש לפיתוחם של ענפים נוספים בבקעת הירדן. עד שהדברים האלה לא יגיעו למיצוי, אנחנו לא נהיה חסרי אחריות עד כדי כך, שנביא אנשים ולא נאפשר להם פיתוח משקים.

מר א. תבין:

זה משנה הרבה את הפריסה?

מר י. דקל:

אלה מספרים די לא מבוטלים. בבקעת הירדן זה

קרוב ל-200 משפחות.

מר י. מרגלית:

בלי קשר לפושא זה, אני רואה חובה להתערב. אנו משקיעים ומקימים ישובים חדשים בבקעת הירדן וברצועת עזה, באיזור קטיפים. אני שואל את מנכ"ל המחלקה להתיישבות, האם יש מקום להמשיך ביוזמה הזאת, מעבר לתשובה, שאנו נותנים ל-10 או 20 משפחות, אשר נמצאות בשטח? לא יתכן, אם מקפידים את הקצאת אמצעי היצור, שאנחנו נלך ונשקיע ביצירת משאבים פיזיים של יחידות דיור ומבני ציבור.

אני מרשה לעצמי, במסגרת של התיאום הבינמשרדי,

לתבוע שבמקביל ליצירת העובדות הפיזיות, תהיה הקצאות אמצעי יצור - ואינני קובע אילו אמצעי יצור.

השר י. פאמן:

ההערה, שהעיר עכשו יוסי מרגלית, היא הערה חשובה

מאד. זו בעיה, שבהחלט צריכה להדאיג אותנו.

סגן השר מ. דקל:

אנחנו מקווים, שועדת ראש הממשלה לענין כהנת

הירדן, תיתן פתרונות מוספים.

השר י. פאמן:

בנושא זה התמנתה ועדה, אשר צריכה ללמוד ולהמליץ

המלצות איך להדים את ענין הבקעה. אני מניח, שהבעיה הספציפית, שהועלתה כאן ע"י

יהודה דקל ויוסי מרגלית, תצטרך למצוא את פתרונה שם. יש הצעות שונות, ללוות את

החקלאות בדברים אחרים. אנחנו גם הצענו לחזק את המחקר החקלאי הספציפי לאותם

איזורים, כדי שיוכלו, בכל זאת, למצוא פתרונות חקלאיים.

אני רוצה לסכם את העקודה של המרכז להכוונה.

אני חושב, שאנחנו מחליטים על הצד העקרוני, שהמרכז להכוונה יפעל, לגבי האכלוס

של יהודה, שומרון וחבל עזה ואם אפשר בערבה, אז גם בערבה. ז"א, אם הבעיה

העקרונית היתה פה לפרוץ את הפירצה, אז אנו פורצים את הפירצה.

לעצם המבצע המסוים הזה, אנו מאשרים את ההשתתפות

של השותפים - וזה בהחלט ענין של שותפות. אני מציע, שהשותפות תילמד ע"י

השותפים. ישבו השותפים ויראו היכן ובאיזו מידה כל אחד מהמקומות, שמדובר בהם,

כבר בשל לזה. השותפים הם, פרט למשרד העבודה והרווחה, משרד הביטוי, משרד

החקלאות, במדה שהוא מוגע בדבר, המחלקה להתיישבות ומשרד המדע והפיתוח. גורמים

אלה יכולים להקצות לזה את כספם וגם לומר את דברם, לגבי איפה כן, איפה לא וכ"י.

דבר נוסף - אפסו צריכים לבקש משר החינוך,

שידאג לכך, לזרז את קבלת העניין ע"י רשות השידור, אם יש שם התנגדות.

הח/46 - הר-משוח: הכללה בשטח המוניציפלי של קרית-ארבע

השר י. פאמן:

בסעיף שזכות, יש עוד בעיה, אשר באה מעניין

דיומא וכוונתי להר-משוח. אפי רוצה להציע לוועדה, לבקש מהפוגעים בדבר, שהר-משוח

יכלל בשטח המוניציפלי של קרית ארבע.

מר א. זייף:

מה זה אומר, מבחינת מה שקורה שם בשטח?

השר י. פאמן:

זה אומר, שאם זה בתוך התחום המוניציפלי, אז

ישם האמצעים כדי להחליט ולקבוע מה יש שם לעשות ואיך לטפל בבעיה. היום, זה

מצב, שהם לא פה ולא שם.

חייכ ח. פורת:

אפסו שוחחו בשוא זה עם משרד הביטוי. אפי

מכין, שהשטח של הר-משוח היה כלול בתכנית המתאר הרחבה של קרית-ארבע והוצעה שם,

אמנם בעתיד יותר רחוק, שכונה נוספת, כמו בגבעת החרסיפה.

היום יש שם מאחז ולצדו יש מספר חברים, היושבים

שם. כדי שהדברים האלה לא יתפתחו בצורה שאיפה וצויה, ההצעה שמביא השר פאמן

היא, שהמקום הזה יכלל בתחום המוניציפלי של קרית-ארבע וכמו שזה מהוג לגבי

קרית-ארבע, משרד הביטוי, עם המועצה המקומית, יהיו אחראים לפושא הביטוי והאכלוס, לפי הקצב והאמצעים. פירוש הדבר, שכל מי ששמצא שם יצטרך לעבור ועדת הכלה של הגורמים הללו ודברים אלה יכנסו לתוך איזו שהיא מתכונת מסודרת, במסגרת ההרחבה של תכנית המתאר של קרית-ארבע.

מר ע. לויסקי:

יש לי הצעה כוללת. אפי חושב, ששיכסס כאן למצב לא טוב. זו ועדה גדולה ואפי חושב, שאי אפשר, כאשר חלק גדול מחברי הועדה אינם, להחליט על כך.

השר י. פאמן:

הדבר לא מסובך.

מר ע. לויסקי:

אפי אינני יודע - חסרים לי משרדים ממשלתיים.

מר א. זייף:

המאחז בכלל לא מאושר.

מר א. בראון:

לא מדובר כאן על לאשר או לא לאשר. המדובר הוא להכליל את הר-מנחם, כמו שעשוי כזמנו עם גבעת החרסיה, בתחום המוניציפלי של קרית-ארבע. זה שטח של אדמות מדינה.

מר י. מרגלית:

אפי רוצה להביע את עמדת משרד הביטוי. למשרד הביטוי אין כל התנגדות, ששטח הר-מנחם יצורף מוניציפלית לתכנית המיתאר של קרית-ארבע. יחד עם זאת, אפי רואה לפכו להעיר, שבשלב הפוכי אין למשרד יוזמות

בקטע ההוא של האתר.

השר י. שאמון:

אני מאשרים את הכללת הר-מנחם בתחום המוניציפלי

של קרית ארבע.

הח/45 - שופים: תלושה של החברה להגשת הטבע

השר י. שאמון:

קראתם על מחאת החברה להגשת הטבע לגבי מה שקורה

בשופים - השחתה של יער, כאשר יש מי שאומר, שאין שם יער. מבטיחים לי, שעפ"ן זה יקבל הד ציבורי, שילך ויגדל. לפיכך אני מציע, שנמנה ועדה.

מר א. בראון:

אני מטפל בזה, שר הבטחון מטפל בזה וגם שר

החקלאות. למה צריך להביא זאת לכאן?

מר א. זייר:

זה היה בטיפול שר החקלאות עד לסיוענו וזה הועבר

לטיפולו של מיכאל דקל.

השר י. שאמון:

אני מכיר את האנשים בצד השני והם הבטיחו לי,

שיעשו מערכה גדולה. חשבתי, שיהיה טוב, אם תהיה ועדה הבודקת זאת וע"י כך,

העפ"ן יהיה מאוחד.

מר א. בראון:

אני מציע שיאמר, שהשושא הועלה והוטל על משרד

החקלאות לטפל בזה.

השר י. שאמון:

מבקשים מנציגי משרד החקלאות ומשרד הבטחון לטפל

בבעיה ולדווח לוועדה.

מר פ. אלבק:

האיתור של שופים עבר אישור, בין השאר, של קצין

מטה שמורות טבע והתכנית הופקדה להתגדלות. יש התגדלות של החברה להגפת הטבע

והיא צריכה להידון במסגרת הבקשה לתכנית המיתאר ומועצת התכנון העליונה צריכה

לדון בזה.

מר א. בראון:

הכוח שלהם הוא מהרעש שהם עושים ומאחורי זה

עומדת הפוליטיקה.

השר י. שאמון:

ברור לי, שמכיוון שיש צורך של עניין זה.

גבי פ. אלבק:

אני, בכל זאת, הייתי מציעה, שהחשבה תהיה,

שמוסדות התכנון, כשידושו בבקשה לתכנון שהוגשה והופקדה, ידושו גם בשווא הזה. זה

עומד כרגע לדיון במועצת התכנון.

השר י. טאמן:

אנחנו מבקשים משני המשרדים לטפל בזה והפניית

החברה להגנת הטבע לאייסטטוציה המתאימה.

גבי פ. אלבק:

מועצת התכנון העליונה, שבפניה הוגשה התכנית

לאישור.

(המשך הדברים רשמה ל.ד.)

(עד כאן רשמה ז.ת. מכאן ל.ד.)

הת/47. אפרת: ההפגנה של אנשי "שלום עכשיו"

השר י. טאמן:

אנשי יודע, באיזו מידה, הועדה רוצה או לא רוצה

להכנס לשאלה של השחתת אפרת. פשוט, אנשי יודע, האם שר המשטרה והפנים יעשה

משהו בענין זה או לא. אני מכין, שהיתה שם התקפה על ישוב ריק, אבל גרמו מזקים.

אני חושב, שאנחנו יכולים להביע את מחאתנו על הדבר הזה. אין לי מילים מתאימות.

אם יש מישהו שיכול לפסח זאת יותר טוב ממני, בבקשה.

מר א. בראון:

דווקא למקום הזה, שאליו עולה קהילה שלמה,

שמיועדת לבוא מפיו-יורק, ושילמה כסף בדואלרים (כאמת בדולארים) אז דווקא שם

מצאו מקום לפגוע.

מר י. פאמן:

והיוזמה לשוב היתה בממשלת הימערך".

הגבי פליאה אלבק:

לא, לא בממשלת הימערך". בממשלת הימערך" הוחלט

על מגדל עוז, שזה הר אחד יותר דרומה. זה הוקם.

מר א. זייף:

אפי חושב, שהחגובה צריכה לבוא מהשר יובל פאמן

ולא מהוועדה, כדי שלא יהיו אחייכ ויכוחים עם החברים החסרים כאן.

השר י. פאמן:

בסדר, תבוא חגובה שלי.

מר א. בראון:

זו ועדה להתיישבות, למה היא לא צריכה להגיב.

מר ע. לויסקי:

אפי לא אומר, שהיא לא צריכה להגיב, אבל אפי

חושב, שעל זה, כאמת, יובל פאמן צריך להגיב. אפי חושב על דבר אחר. אפי לא

חושב, שועדה, שממשה כמעט ולא פשאו חברים בישיבה, צריכה לדון בעניינים.

יכול להיות פושא שמעשיו את משהו פה, או שיש לו ידיעה או אין לו ידיעה. איפפי

רוצה לקחת על עצמי להביע דעות, לא רק בשאלה של התיישבות, אלא יש פה עוד

פושאים. אז אחייכ פגיד, עוד פדבר עם המשרד ההוא, עם המשרד הזה. מפסיופי שלי

כוועדה, אפי בעד זה שיהיו פה מה שיותר חברים.

השר י. פאמן:

מר לויסקי, אפי כפראה צריך היום להסביר את דרכי פעולתה של הדמוקרטיה הישראלית. אז בתחילת הישיבה פתתי הסבר אחד, לגבי זה, שמותר לכל אחד להביע את דעתו - וטוב שהבעת את דעתך.

עכשיו אתן הסבר שפי בדמוקרטיה הישראלית. יש פוהלים לעבודת הממשלה והם אומרים, שכרגע שישפה ישיבה, כל שר מקבל את כל הפרוטוקולים של ועדות השרים. כל מספר משתתפים הוא כשר. אפי יכול לומר, שכערך, במחצית הועדות הממשלתיות יושב רק היו"ר. כל היתר הם פציגי המשרדים - אחרת לא יכלו לעבוד בממשלה. יש פה פציגים מאוד מכובדים של הסוכנות היהודית וההסתדרות הציונית (כולל אתה עצמך) והמשרדים הממשלתיים השונים.

פשוט, מתוך אדיבותי ופאמנותי ליו"ר הועדה, לא העלאתי פושאים עקרוניים רציניים, אלא את הפושא שהוא עצמו סימן בסדר היום. היתר, אלו פרפראות, שאפי מכיא לכס פה, שככל אחת מהן צריך לטפל, אבל לא היה כל קושי להעלות פה את עפיון ההקמה של עוד 12 ישובים - וגם בזה היינו צריכים לדון, כרגע שישפה ישיבה. זה פשוט מבחינת פוהל עבודת הממשלה. אפי מצטער, שאפי צריך לצטט את פוהל הזה.

מר ע. לויסקי:

יש לפו גוף משותף. אפי לא אוהב לדון בזה בלי אפשי מחלקת ההתיישבות. מפסיופי ראיתי כבר, שהתעוררו שאלות במקומות שונים. אז אפי בהחלט בדעתך, שישבה שהתחילה צריכה להתפלה, אבל ליד הדמוקרטיה, יש גם איזה שהוא דבר של קומפסס, ומבחינת הקומפסס חשוב, שאת הדברים החשובים והדחופים מוכרחים לעשות. אחייכ יש דברים שלא מוכרחים לדון עליהם, וכדברים אלה הייתי מציע, שפדחה את הדיון.

השר י. זאמן:

לכן לא העלאתי היום הצעה לאזור 20 מאחזים. כל
הפושאים שהועלו כאן, קשורים ממש בארועי הימים האלה ולכן צריך היה גם להחליט
החלטות לגביהם.

הח/48. קרית המדע בשומרון - הודעה

השר י. זאמן:

הפושא האחרון שיש לי בפושא זה - אפי רוצה לומר,
שלאחר חיפוש בשטח, משרדי רוצה למקם את קרית המדע שתהיה בשומרון, בחלק המזרחי
של אריאל, לכיוון צומת תפוח. אפי מסיח, שהיא תשתייך לאריאל מבחינה
מוציצפאלית. שם נרכז את מכונני המחקר והגורמים האחרים המדעיים, אשר צריכים
לסייע כיצירת מקורות פרנסה באזור.

זו אינפורמציה שאפי מוסר. אפי מודה לפוכחים.

אפחח, כפראה, נקיים ישיבה בימים הקרובים, ברגע שהאנשים יחזרו מלונדון.

הישיבה נעלת

איחולי החלמה ליו"ר הועדה להתיישבות

הת/41

ממלא-מקום יו"ר הועדה להתיישבות שולח בשם חברי הועדה
איחולי החלמה מלאה ומהירה לסגן ראש הממשלה ושר החקלאות
מר שמחה ארליך.

התיישבות חקלאית בדרום הר חברון:- תכנית תשתית
להתיישבות החקלאית באזור יתיר ושוקת (יתיר ג',
להב ג', בית מרסים, אשכולות)

הת/42

המנהל הכללי של החטיבה להתיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השרים י. נאמן, מ. נסים;
ה"ה ע. לוינסקי, י. דקל, א. בראון, י. מרגלית, מ. דקל,
מ. ריבלין, ר. שכנר, א. זייף, ח. פורת והגב' פ. אלבק.

מ ח ל י ט י ם בהסתמך על מדיניות הממשלה בנושאי
ההתיישבות, בהמשך להחלטה מס. הת/36 של הועדה להתיישבות
מיום י"ז באלול התשמ"ב (5.9.82) וכפוף לחוות הדעת של
מנהלת המחלקה האזרחית כפרקליטות המדינה, בענין הבעלות
על הקרקע:- לאשר כדלקמן הקמתם של ישובים חקלאיים-
תעשייתיים שיתופיים במסגרת ועל-פי תכנית אב לפיתוח
ההתיישבות החקלאית בדרום הר-חברון:-

א. יתיר ג': ישוב חקלאי-תעשייתי משולב.
יוקם בנ.צ.מ. 1584/0844.

ב. להב ג': ישוב חקלאי-תעשייתי משולב.
יוקם בנ.צ.מ. 1402/0852.

ג. בית מרסים: ישוב חקלאי-תעשייתי משולב.
יוקם בנ.צ.מ. 1405/0957 (מיקום זמני)

ד. אשכולות: ישוב חקלאי-תעשייתי משולב
יוקם בנ.צ.מ. 1530/0944.

האחריות לביצוע ההחלטה מוטלת על המחלקה להתיישבות לגבי
יתיר ג' להב ג' ובית מרסים; ועל החטיבה להתיישבות לגבי
אשכולות.

הדפוסים הכלכליים של הישובים וקצב הקמתם ידונו על בסיס
פרוגרמות ספציפיות לכל ישוב, ואופיים יקבע בהתאם.

./עתניאל

עתניאל:- ישוב קהילתי בדרום הר חברון
(זוהר - ישוב הקבע)

ממלא מקום יו"ר הועדה להתיישבות פותח.

מ ח ל י ט י ס בהמשך להחלטות הועדה להתיישבות
מס. הת/27 מיום ג' באלול תשל"ז (17.8.77) בענין הקמתו
של מאחז נח"ל במשטרת דהריה ומס. הת/67 מיום כ"ד בתמוז
התשמ"א (26.7.81) בענין איתור ותכנון מקום הקבע של
הישוב (זוהר) ולאחר בחינת מצאי הקרקעות באזור שנקבע
בהחלטה הנ"ל, לאשר בכפוף לחוות הדעת של מנהלת המחלקה
האזרחית בפרקליטות המדינה לענין הבעלות על הקרקע:-

א. המרת המקום, כך שהישוב עתניאל יוקם בנ.צ.מ.
1530/0944 ליד צומת רביד בדרום הר חברון -
ממזרח לכביש חברון - באר-שבע.

ב. הישוב יהיה חקלאי-תעשייתי משולב. הוא מתוכנן ל-
250 משפחות כאשר בשלב הראשון יתיישבו בו כ- 50
משפחות.

ג. הישוב יתבסס על תעשייה, תיירות, שירותים וחקלאות.

ד. בשלב ראשון - יוקם במקום מאחז צבאי על שטח שאושר
והוקצה לצורך זה.

ה. הישוב ישתיך למועצה האזורית הר חברון ויקבל
במסגרת זו את כל השירותים הציבוריים
והמוניציפליים.

ו. האחריות להקמת הישוב מוטלת על החטיבה להתיישבות של
ההסתדרות הציונית העולמית.

מבצע איכלוס בהתיישבות

נציג משרד העבודה והרווחה פותח.

בדיון משתתפים: השר י. נאמן; ה"ה ז. גינדל, ח. פורת,
י. מרגלית, י. דקל וא. תבין.

מ ח ל י ט י ס :

א. לאשר עקרונית קיום מבצע להפניית מתיישבים ליהודה
ושומרון, חבל עזה, הבקעה והערבה שייערך על-ידי
המרכז להכוונה לערי פיתוח בשיתופם של משרדי הבינוי
והשיכון, החקלאות, המדע והפיתוח והחטיבה להתיישבות
של ההסתדרות הציונית העולמית.

ב. הגורמים המפורטים בסעיף א' לעיל ילמדו ויסכמו את הנושא במסגרת של תכנית.

ג. לבקש את שר החינוך והתרכות לזרז את אישורם של תשדירי השירות הנוגעים לנושא - על ידי הטלויזיה.

הת/45

נופים:- תלונה של החברה להגנת הטבע

ממלא-מקום יו"ר הועדה להתיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השר י. נאמן; ה"ה א. בראון, מ. שמיר, א. זייף והגב' פ. אלבק.

מחליטים להטיל על משרדי החקלאות והבטחון לספל בנושא שעוררה החברה להגנת הטבע והקשורה בנופים.

הת/46

הר מנוח:- הכללה בשטח המוניציפלי של קרית ארבע

ממלא-מקום יו"ר הועדה להתיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השר י. נאמן; ה"ה ח. פורת ע. לוינסקי, א. זייף, א. בראון, מ. שמיר וי. מרגלית.

מחליטים לבקש את שר הפנים לכולל את הר מנוח השוכן בדרומה של קרית ארבע בתחום השטח המוניציפלי של הקריה - במגמה לשלבו בתכנית הבינוי והאיכלוס של קרית-ארבע בעתיד.

הת/47

אפרת:- ההפגנה של אנשי "שלום עכשו"

ממלא-מקום יו"ר הועדה להתיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השר י. נאמן ומר ע. לוינסקי.

./קרית

שר המדע והפיתוח מודיע כי בחלקה המזרחי של אריאל
תוקם קרית המדע של השומרון. הקריה תרכז מכוני מחקר.

ה י ש י ב ה ב נ ע ל ת

2 חמץ 2



מזכירות הממשלה

סגן ניהול

ש מ ו ר

פ ר ו ט ו ק ו ל

ישיבת הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה
ולהסתדרות הציונית העולמית
יום א, י"ז באלול התשמ"ב - 5.9.82
(בשעה 15:00)

נכחו: חברי הועדה - השרים:
ש. ארליך - יו"ר, ד. לוי,
מ. פסיס, י. נאמן.

נציגי ההסתדרות הציונית:
א. אביחי, מ. דרובלס, א. כץ,
ע. לוינסקי, מ. ריבלין,
י. שפירא, א. תבין.

נעדרו: חברי הועדה - השרים:
י. ארידור, ז. המר, מ. צפורי,
א. שרון.

נציגי ההסתדרות הציונית:
ר. ויץ (בחו"ל).

מ. דקל	- סגן שר החקלאות לענייני התיישבות
חיי"ח. פורת	- משרד הבטחון
א. כראון	- הסוכנות היהודית
י. בן-זאב	- החטיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית
י. דקל	- משרד החינוך והתרבות
ש. יהלום	- משרד החקלאות
נ. יניב	- לשכת סגן שר החקלאות לענייני התיישבות
ק. מלכה	- משרד הבינוי והשיכון
י. מרגלית	- צה"ל
אלי"מ ד. סתו	- הקרן הקיימת לישראל
ח. צבן	- משרד התעשייה והמסחר
א. עטיה	- משרד הפנים
מ. שחם	- ראש המועצה האזורית דרום הר חברון
ר. שכטר	- מנהל מינהל מקרקעי ישראל
מ. שמיר	- משרד האוצר
ד. שקל	- מזכיר הועדה
א. לישנסקי	- מזכיר הועדה

./סדר-היום

בפרוטוקול זה 30 דפים.

רשמה: לואיז הירש

הת/34	סדר היום:	הקמת ישובים בארץ-ישראל על-פי מדיניות הממשלה ותכנוניה	א' א' 1
הת/35		הקמת "ועדת מעקב" למעקב אחר ביצוע החלטות הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית	א' א' 1
הת/36		תכנית פיתוח דרום הר חברון	א' א' 2
הת/37		סוסיה:- ישוב קהילתי בדרום הר חברון	א' א' 16
הת/38		כוכבא:- ישוב קהילתי בהר חברון	א' א' 16
הת/39		גינת:- ישוב קהילתי בצפון השומרון	א' א' 17
הת/40		אליסיני:- ישוב קהילתי בצפון חבל עזה	א' א' 22

תת/34. הקמת ישובים בארץ-ישראל על-פי מדיניות והמשלה ותכניותיה

סגן רה"מ ש. ארליך:

אני מתכבד לפתוח את ישיבת הועדה. אני מבקש להביא שני דברים, לפני שניגש לסדר היום שקיבלתם. הבוקר, שודרה ידיעה ברדיו, שהועדה, בישיבה זו, תחליט על הקמת שלוש נקודות כצעד נגד מסמך נשיא ארה"ב. בעיני זו ידיעה אפופימית, אינני יודע מי מסר אותה. התכנית להקמת שלוש הנקודות הוכנה זמן רב לפני שמישהו מאיתנו ידע על מסמך נשיא ארה"ב, זו האמת. ולמשותף ישראל מדיניות בסיסית ועקרונית קבועה ליישוב ארץ ישראל, ואינה מושפעת בכיצוע מדיניות זו מהמסמך של הנשיא. אין ישוב ארץ ישראל משמש אצלו כהצגות ואף איננו זקוקים לשום עידוד להגברת ההתנחלות, מהעמדות שמצהיר עליהן נשיא ארה"ב. אני מבקש, איפה, להבהיר, שאין כל קשר בין דבר אחד ומשנהו. אנחנו נמשיך במדיניות כפי שקבענו וכפי שאנו קובעים, והמשלה וההנהלה הציונית, לפי התכנון.

תת/35. הקמת "ועדת מעקב" ומעקב אחר ביצוע החלטות הועדה לתתיישובות והשותפת

והמשלה ולהתאחדות הציונית העולמית

סגן רה"מ ש. ארליך:

דבר שני, אני מבקש את אישור הועדה להקמת ועדת מעקב ולעקוב אחר ביצוע החלטות הועדה. אנחנו מחליטים הדבה החלטות טובות, אך לא תמיד אנו יודעים מה מתבצע ומה לא. אני מציע, שהועדה הזו תורכב מ-5 חברים - אשר נאמן, סגן שר החקלאות מיכאל דקל, מתי דרובלס, רענן וייץ ושר השיכון או נציגו. זו תהיה ועדת חמישה, שתעקוב אחר ביצוע החלטות הועדה הזו. האם זה מקובל עליכם, או שיש הערות?

מר ע. לוינסקי:

תוסיף את מר משה ריבלין לוועדה.

סגן רה"מ ש. ארליר:

בבקשה, משה ריבלין, כדור הבא. אז גם משה

ריבלין יהיה חבר הוועדה.

חמ/36. תכנית פיתוח דרום דה חברון

סגן רה"מ ש. ארליר:

אנחנו ניגש כעת לסדר היום ונפתח בתכנית פיתוח

דרום דה חברון.

מר י. דקל:

התכנית של דה חברון מוצגת בזה לפניכם בשלוש

וכוללת גם ישובים קיימים וגם ישובים שאושרו להקמה וגם ישובים שאנו מציעים להקים. בחרנו להציג את המכלול, משום שהוא מציג תפיסה לגבי פריסת ההתיישבות בחבל ארץ זה. לפניכם מפה מפורטת ומדויקת (מצביע על המפה): כאן חברון. התכנית מציגה דעיון של פריסת פרסה סביב, סביב לדה חברון; עם כמה נקודות במרכזה, כאשר, בצד המזרחי של הפרסה, על ספר המדבר, ישנם שלושה ישובים קיימים: כרמל, מעון ולוציפר. אנחנו מציעים להוסיף עוד שניים: את נחל חבר, שהיום הוא מאחז צבאי ויהיה ישוב קהילתי כשם יקין; ואת סוסיה, שיהיה ישוב קהילתי וישמש גם מרכז אזרחי וקבוצת הישובים הזו. (סוסיה מופיעה גם כהצעה עצמאית במסגרת של הישובים המוצעים להקמה). זו קבוצת הישובים על ספר המדבר בצד המזרחי.

הגבול הדרומי של האזור תחום ע"י קבוצת אזוריים קיימים ושאושרו להקמה ובהקמה, החל מיער יתיר ועד אזור להב. הם כוללים את הישובים עמשא, ארדון, חורבות יתיר ומייתר - קבוצת ישובים שכולה אושרה להקמה בעבר. מוצע להוסיף ישוב נוסף - יתיר ג', בחלק הצפוני של יער יתיר. מוצע להוסיף ישוב נוסף - עומרים - ישוב קהילתי, ליד כביש חברון באר-שבע. בזכור, אישרה הועדה להקמה ישוב בשם אותנאיאל, שהיה באזור צומת סמוע, מצפון לדהיה. את הישוב הזה לא ניתן להקים. היועצת המשפטית שלנו קבעה, שלא יהיה סיכוי לישוב לקבל את הקרקע ולהקים את הישוב. לפיכך, ויתרנו בשלב זה על הרעיון ובמקום הישוב מצפון לדהיה, מוצע הישוב עומרים, שהוא ישוב קהילתי ליד כביש חברון - באר-שבע, מדרום לדהיה, במקרה זה.

קבוצת הישובים במערב הפרסה, שאנו מדברים עליה, כוללת למעשה שתי שורות של ישובים - שורה אחת של ישובים שמתחילה במצפה-גוברין, או תלם. על תלם כתבנו "ישוב קהילתי שיתופי". לפי רצון תמתישבים, אני מבקש לתקן ל"מושב שיתופי". אדורה, נגוהות, שני ישובים קהילתיים באזור אמציה - לכיש. אחד מהם נקרא היום: "מצפה לכיש" והשני "מצפה אמציה" - שניהם מאחזי נחיל קיימים. נוכל להתחיל בעבודה באדורה, שם הקרקע כבר מצוייה בידנו. לגבי נגוהות, כרגע ישנם ברורים בהקשר משטחי קרקע אפשריים לאזור הכביש, קצת יותר מערבה ויתכן שבחכפון נוכל להציג גם את הישוב הזה כוודאי להקמה. כמו כן, אשכולות או מצפה - להב בחלק הדרום מערבי של האזור.

הקו השני של הישובים מתחיל בנחושה ושקף, שם ישובי עובדים חקלאיים קיימים. מוצע להקים ישוב בבית מרסים, להקים ישוב בלהב ג' וישוב באשכולות - אותו הזכרתי קודם.

כך אנו משלימים פריסה של מעין פרסה כזו סביב רד חברון, עם אותו נקודות פנימיות יותר, שבעצם מהוות, בצד המערבי, שתי שורות

של ישובים בגבול המערבי של הפרסה ולא שורה אחת, כפי שנמצא בצד הזה.

בדף 3, במאזן, אתם רואים מהם הישובים שאנו ממליצים על אישורם. כל היתר, אלו ישובים, שהועדה הנכבדה הזו כבר אישרה בעבר. אני רוצה להעיר, כי לגבי חלק מהישובים המופיעים כאן, יש הצעה שתהיה חקלאות בישוב. בשונה ממה שמופיע כאן, אנו מציעים, שהועדה תאשר את הקמת הישובים. כאשר לתמצאות אמצעי הייצור החקלאי באזור - תמסר סמכות לדשות ולתכנון חקלאי, אשר תקבע את החלוקה של אמצעי הייצור החקלאיים, קרקע ומים בין מי שתמצא לנכון, בקרב קבוצת הישובים שבאזור. ההערה הזו נוגעת לכית מרסים, לאשכולות, ללהב גי' וליתיר גי'.

אם כן, אנו מבקשים, שתאושר קבוצת הישובים הזו.

עכשיו, בתוך קבוצת הישובים הזו, בוועדת משנה שדנה בשכונות האחרונות על אפשרויות הביצוע, הצענו שתוקמנה לאחר, הנקודות אדורה וסוסייה, כשאנו מקימים עכשיו, כמאחז נח"ל, את עומרים. זו הצעה, בבקשה.

תשר מ. נייסים:

כמה ישובים אתם מבקשים לאשר?

מר י. דקל:

אנו מבקשים לאשר 9 ישובים. אנו רוצים להבנים ולהליך תכנוני לגבי כולם. יש לנו, כנראה, סיכוי, שנקבל אפשרות לבצע, מתוך הקבוצה הזו, שניים לאחר.

מר מ. דרובלס:

אני רוצה לתשלים את הצעה. הייתי מבקש את אישור הועדה הזו לנקודות הבאות. חלקן בתכנון. חלקן אנו מוכרחים להתחיל לתכנן

ובשכיל זה אנו צריכים את האישור. הישובים יוקמו בהתאם לתקציב שיוזרם: נגזרות (מצפה לכיש), אדורה, עומרים, סוסיה, כוכבא, גינת. ואילו את הישובים: בית מרסים, אשכולות, לרב גי ויתיר גי - הישובים החקלאיים - לא לאשר אותם היום ולא לדבר עליהם, היות ואנו צריכים לשבת עם מנהל התכנון ולברר את כל נושא אמצעי הייצור החקלאיים, כמות הישובים שיוקמו...

סגן רה"מ ש. ארליך:

אלו ישובים שלגביהם יש השגות לחקייס?

מר מ. דרובלס:

לחקייס ולתנועות אחרות שישנן. מבחינת אמצעי הייצור החקלאיים, אנו עדיין לא יודעים מה מצב האמצעים. אני מקווה, שזקראת הישיבה הבאה, אפשר יהיה להציג את תזמור הקמת הישובים עם אמצעי הייצור החקלאיים. זה לגבי דרום הד-חברון. לגבי צפון השומרון - גינת - אני מבקש אישור הועדה הזו לכך.

סגן רה"מ ש. ארליך:

אפשר לאשר באופן כללי, גלובאלי, את כל תמוצע.

מר א. כ"ץ:

אני מבקש לשאול את המציג את השאלות הבאות:

1. מה תמצב מבחינת כח אדם וגרעינים לכל הישובים תמוצעים ברשימה המורחבת וברשימה תמוצממת.
2. נאמר בחומר ששלחתם הביתה, ובצדק, שתפיתוח חקלאי יהיה איטי, בגלל הסיבות של הדקת הפיזי והנתונים בשטח, כאשר הדגש מושם גם, וכעיקר, על תפיתוח תעשייתי

כבסיס כוללי וחתייה. האם יש כבר תכנית יותר מפורטת, פרט למשפט - "בסיס חשיתית", לשובים ומוצעים, מבחינת ענפים, מפעלים וחזמת כח האדם לאותם מפעלים וענפי תעשייה הנמצאים באותם ישובים.

3. האם יש למישהו איזו שהיא תחזית, ומבוססת כמובן על הנושא התקציבי לגבי לוח הזמנים של שתי מערכות הישובים שהוצגו - הקבוצה הקטנה והקבוצה היותר גדולה? תודה.

מר א. בראון:

ראשית, כמובן, אני מקבל את מה שנאמר. הייתי מציע, באופן מעשי, להתרכז בשני דברים. מתוך כל הקבוצה הזו, לקבוע עדיפויות. היות ואנחנו יודעים את מצב התקציבים למיניהם, הייתי אומר, שהיות והתרכז האזורי או הישוב הקהילתי שנקרא סוסיה (מעון בי) הוא המקום, שבעצם כל האזור צריך לתשען בעתיד עליו, והיום גם אין שם שום דבר, הייתי רואה בעדיפות ראשונה, כפיסה גם בתכנון וגם בתקציבים להקים ישוב זה.

דבר שני שאני מציע - מאחז נח"ל שקיים היום, וקיים כבר די הרבה זמן. הוא נקרא יקין, או מעלה-חבר, הייתי מכניס אותו ממש בעדיפות, כי יש גרעין...

סגן דהיימ ש. ארליך:

באותה מסגרת כמו סוסיה

מר א. בראון:

לא, כי מעלה חבר קיים כבר, ויש גרעין אזרחי, שמוכן להכנס ושם כבר היום. הוא מורכב מתושבים של קרית-ארבע. הגרעין מוכן להזליף את הנח"ל שנמצא במקום ולאזרח את ההתחזות. כמובן, מישהו צריך לקבל אותו ומישהו צריך לארגן את זה, אבל שם אפשר להתחיל היום, נדמה לי, יותר מאשר

במקומות אחרים.

אני רוצה גם להסביר זאת ואולי זה יענה לשאלת מר כ"ץ. למעשה, לפני שבועיים פתחנו את המפעל הראשון של תע"ש ביישוב כרמל. הוא התחיל לעבוד בייצור במקום. המפעל מיועד למספר ישובים בסביבה. אמנם הוא יעסיק מספר לא גדול של מועסקים, אבל הוא בנוי בחולט, ראשית, לעבודה של יהודים, ושנית - לתת תעסוקה לישובים הסמוכים אליו, שם כרמל, מעון ויקין ולשיקום. אנחנו חשבו, שאם לא תהיה כרייה, נשתמש אפילו בנח"ל שיעבוד שם. בינתיים יש אנשים שבאים מקרית-ארבע לעבוד במקום זה. בעתיד יבואו מיקין. לכן אני רואה את המקום הזה כאפשרות של עדיפות באיזרח. כלומר, אני רואה בו גם בסיס שקיים כבר, גם גרעין שמוכן לזאת אליו וגם מקורות תעסוקה שיכולים להתחדר. לכן, רציתי להוסיף, לכל מה שדובר, שיש לקבוע את סדר העדיפויות. כשישוב אחד הוא במקום חדש לגמרי, שלא יושבים בו. והאחד זה מאחז נח"ל, שלפי דעתי, אפשר לאזרח אותו מחר.

תשר מ. ניסים:

אני מבקש, בהעדרה של הגברת פליאה אלבק מהדיון, להעלות את הנושא, שאני מתאר לעצמי שהוא נבדק, אך לי לא ידוע על כך, נושא הקרקע. לאמור: אין להקים ישוב, אלא לאחר שנבדקה שאלת הקרקע - האם יש לו אדמת מדינה אם לאו. כשכל ישוב שיוחלט עליו היום, יהיה כפוף לבדיקה הזו.

סגן רה"מ ש. ארליך:

אני מבקש להודיע מייד, שאנו לא נסטה, כהוא זה, ממה שאמר תשר ניסים. ואם יש לגבי איזה ישוב ספקות, אנו מייד מודיעים, שזה טעון בדיקה והאישור הוא על תנאי.

תשר י. נאמן:

מכחינת כבישים באזור הזה, רציתי את דעתם של המתכננים, כי אנחנו בתכנית שהגשנו, בצד התקציבי, מדברים על כביש שהוא מחברון,

או קרית-ארבע דרך כרמל, מעון, קריות, עמשא ועד לכביש ערד - האם בעיני המתכננים זה כביש חשוב לאזור הזה?

שנית - אם יסתבר, שהשנה יהיה כסף לעשות תשתית ראשונה של הכביש הזה, או לרכיב אותו ולמצב ראשוני, אבל אחייכ לא יהיה כסף כדי לתמשיר, במשך כמה שנים, לתפור אותו לכביש סוג אי, האם זה גם כן בסדר מבחינת תמתישבים, או שאז לא כדאי לעשות אותו? תבעיה הזו עולה על הפרק.

מר ח. פורת:

אני באמת שמח על התערה של פרופסור יובל נאמן, מפני שאני סבור, שהנושא של הכביש הוא מרכיב מרכזי ביכולת להבאת תמתישבים ולתפיכתו של האזור הזה לאזור שיש בו אוכלוסיה בעלת היקף. פה על תמפה לא מצויינים הכבישים שמצויינים בתכנית המתאר הארצית. אבל רק ביום שישי האחרון, וקראת הישיבה הזו, עשיתי שם סיור. התכנית שהוצעה בשעתו לכביש ארצי, דיברה על כביש שיעבור דרכה יותר מזרחה, באזור, שהוא בעצם איננו מחבר אף נקודה, ולכן גם, משקלו, מבחינה תמתישבותית, איננו רב. הצעה שהועלתה היתה, שכל הישובים שמוצעים כאן, שעיר תמחוו שלתם - בעתיד בוודאי, אבל גם היום, במידת מה, היא קרית ארבע, יגושרו בכביש שיחבר את ערד, עמשא, ניות, לוציפר, לאחר מכן יעבור הכביש קצת מערבה ממעון וכרמל, יתחבר ליקין (נחל חבר) ויגיע לקרית-ארבע.

סגן רהימ ש. ארליך:

נכנס עכשיו מר שכנר, ראש תמועצה האזורית דרום הר חברון. כיוון שדנים באזור שלו, הוא הוזמן להיות נוכח.

מר ח. פורת:

אם כן, מדובר כאן על כביש שיחבר את אזור בקעת ערד, שזו גם תמשכצת תזקלאית תמיועדת לישובים האלה - היום צריך לנסוע אליה בסיבוב גדול, שהוא פי 3 מאשר הדרך תמקצרת הזו. תוואי ראשוני כבר קיים.

התכנית קיימת. הכביש יחבר את עמשא, קריות, יעבור קצת מערבה למעון וכרמל, יגיע אל יקין ויתחבר, ממזרח, אל קרית-ארבע, ובכך, בעצם, גם יצור את הקשר בין הישובים עצמם, גם יצור את הקשר אל עיר תמחוז, קרית-ארבע וגם אל השטחים החקלאיים וישתלב בכביש הארצי הגדול, שנקרא כביש ארץ תמרדפים, או כביש אלון וישלים את החלק שלו מדרום. היום, כל מי שבא לישובים מתרשם, שהבעיה והקשה ביותר מבחינת הנגישות אל הישובים, היא, באמת, בעית הכביש הזה. לכן היתה הצעה לחקצב אותו ולבצע אותו מיידית. חלקו כבר מבוצע.

עכשיו, אני רוצה להעיר עוד שתי הערות - האחת - בקשר לנושא של אותניאל. נמסר כאן ע"י יו"ר הועדה, שהישוב הזה הוסר בינתיים, בגלל תגובתה, שלא נמצאו קרקעות מדינה מתאימות. לי נדמה, אם מסתכלים במפה, שעל הדרך הזו, שבין באר-שבע לבין חברון, מתבקשת הקמת ישוב צפונה לדהיה, כלומר, בין דהיה לבין אדוריים, כישוב מרכזי שם, על הצומת שהולכת מצד אחד ליאטה, לפי מיטב ידיעתי, על יסוד דברים שמסר תמחזן האזורי של אזור באר-שבע, ישנה אפשרות לבר. על-כל-פנים, לא הייתי מציע בתכנית לפסול ישוב מעין זה על הסף, אלא לקבוע אותו באופן עקרוני ולמצוא את הקרקע המתאימה לזה.

מר א. בראון:

אנו לא פוסלים שום דבר, למה לעשות מזה

אידיאולוגיה.

מר ד. שקל:

מה שחסר כאן אלו הנתונים התקציביים הדרושים הן

לתכנית ומצומצמת והן לתכנית הרחבה וכן מוס תמורות ובספייס?

סגן רה"מ ש. ארליך:

אני מבין, שלשם כך אתה יושב כאן. אבל אני מבקש

להעיר לנציגי האוצר, שיפסיקו להיות כאן כלבי שמירה. הם מיותרים. הועדה

הזו לא תחליט דבר שיהיה לו אישור תקציבי, ואם היא תחליט בלי אישור תקציבי, זה לא יתבצע. כל השאלות הטכניאופיות והקבועות שלכם, הן מיותרות.

מר ע. לווינסקי:

אני רוצה לשאול שאלה. לא תבינותי משהו. אולי זה חוסר הבנה שלי. אני מבין, שיש פה רשימה של ישובים אשר נמצאים לאישור כולל? האם תבינותי נכון, שיש פה הצעה, שלא תהיה כל דשימה? אני רוצה להבין את ההבדל בהצעות שהוצגו. אני בעד זה, שאם מאשרים, יאשרו באישור כולל. אם אחרי זה, בצד החקלאי יהיה פתרון כזה או אחר, אז יש פה גם מספיק בעיות אחרות לברור, אם בצד התקציבי או דבר אחר. אני רוצה להבין, האם מוצעת דשימה כפי שהיא כתובה פה, או שיש הצעה אחרת.

סגן דהימ ש. ארליך:

יש פה שתי בעיות. יש פה בעיה, שמנהל התכנון במשרד החקלאות חייב לבדוק עניין הקשר בין זכויות חקלאיות, וישנה בעיה של השגות של התנועה הקיבוצית.

לכן, אשר לישובים וההיחידים אין ויכוח, נאשר אותם. כיוון שיש השגה של התנועה הקיבוצית, לא תחליט היום בצורה שרירותית, אלא עוד נשמע את התנועה הקיבוצית ונביא את זה לאישור.

אם נלך בדרך שאתה מציע, הרי תחליט פה תחלטה כניגוד לעמדת התנועה הקיבוצית. אני רוצה לענוע התנגדויות, אלא אם לא תהיה כרירה.

מר מ. דרובלס:

אני רוצה לשכם במקום דקל. אני אתחיל מהסוף. מר לווינסקי, אנחנו לא מחלקים את זה לשניים. ההצעה של דרום וד חכרון, של הישובים

הקהילתיים, היא הצעה של ישובים קהילתיים עם אמצעי ייצור, עם תעשייה, עם תיירות ולא עם חקלאות. אבל במסגרת התכנית של דרום הר חברון, לדעתנו, אפשר להקים בין 3 ל-4 ישובים חקלאיים על רזרבואר של קרקע ומים, שעוד לא ברור לנו היקפו. היות ועוד לא סגרנו ולא סיכמנו את נושא תושאבים ואינו יודעים כמה יש, אנו דוצים לבדוק פעם נוספת את נושא תושאבים. לדוגמא, אי אפשר להחליט על הקמת קיבוץ במקום מסויים, (כאשר לפי המקובל, הקיבוץ, באחוז מסויים מעיסוקיו, צריך לעסוק גם בחקלאות), מבלי לדעת את האפשרויות לכך. במידה ויתברר שאין שם אמצעים חקלאות, יתכן ולא יוחלט, או לא יוצע להקים את הקיבוץ. אך אם אנו מחליטים להקים את הקיבוצים, זה צריך להיות בתאום עם התנועות. היות ונושא זה עוד לא סגור, אנו מציעים היום, לאשר את הקמת הישובים הקהילתיים ואת נושא הישובים החקלאיים, לעת עתה, לדחות, עד לאחר שהוא יתואם עם מנהל התכנון ועם התנועות הקיבוציות השונות שנוגעות בדבר. הדבר עוד לא סוכם ויש שיחות עם התנועה הקיבוצית בנושא אמצעי הייצור.

מר ע. לווינסקי:

אני מבין, שיש עניין של משאבים חקלאיים, אבל אני

מבין, שיש גם משאבים בספיים. הייתי רוצה לדעת, האם הדבר האחד סוגר את השני?

מר מ. דרובלס:

מדובר עכשיו רק על תושאבים חקלאיים. תושאבים

הבספיים עוד לא התייחסנו.

שנית, כאשר לשאלתנו של מר כייץ על כח אדם - היום

עומד לדשותנו כח האדם הדרוש לתכנית הזו שהוצעה. אין כל בעיות, במידה וימצאו

תושאבים, אפשר יהיה לאיץ את כל הישובים האלה. עדיין אין בעיות של כח אדם,

לפי התכנית שהוצעה עד כה.

שנית, בקשר לפיתוח אמצעי ייצור וחקלאות.
 חקלאות אין באן. כל הישובים האלה יתקיימו מתעשייה, תיירות וחקלאות מזדמנת.
 קרי, במידה ויהיו בסביבה שטחי מרעה, או כל חקלאות אחרת שניתן לנצל אותה, שהיא
 נמצאת בבעלות המדינה, בחולט ניתן אפשרות קיום ממנה לאותם הישובים. חקלאות אשר
 נמצאת בידי אחדים, תשאר בידי אחדים. כלומר, הישובים האלה יתבססו אך ורק על
 תעשייה, תיירות וחקלאות מזדמנת בסביבה, כי זה מה שיש ועל זה, לפי דעתנו, אפשר
 להתקיים.

זה איננו סותר את הפרוגרמה של מעון, כרמל
 ולוציפר, שאושרה ע"י מינהל התכנון, שאלו ישובים של אזור יחיד, שמתוכננים על
 חקלאות ומשולבים בין שני הדברים.

מבחינת לוח-הזמנים של הקמת הישובים האלה -
 אנחנו בתחילה מקימים בישובים מוקדים זמניים. מוקד זמני כזה, אפשר להקימו,
 בדרך כלל, תוך 100 יום מעת קבלת האור הירוק. כלומר מיום החלטתה עם הממשלה
 לאיכולוס, צריך לקחת כמאה יום.

בקשר לשאלתו של אורי על העדיפות, אני בחולט
 מסכים עם התורה של אורי, אבל אנו מציעים את הקמת הישובים האלה, כפי שהצענו, את
 כל החמישה ביחד, כך שסדר העדיפות לא חשוב.

סגן רה"מ ש. ארליך:

אכל בין החמישה האלה יהיו שניים ראשונים.

מר מ. דרובלס:

אני רוצה לקוות, שיעמדו לדשותנו הממשלה
 הדרושים לכל אותם הישובים שישנם ואז לא תהיה בעיה. אינני רוצה לפתוח פה לשטן,

אבל אם זה לא יהיה, נקבע סדר עדיפויות. לדעתנו, ישוב שהוקם וצריך לאזרח אותו נמצא בעדיפות ראשונה. חבל להזניק חיילים במקום שיכולים לשבת אזרחים. חיילים צריכים ללכת למקומות, שאזרחים, מכל מיני סיבות, היום, לא יכולים לשבת שם.

סגן רה"מ ש. ארליך:

טוב רבותי, אנו מאשרים, אם כן, סעיף 1 של תכנית פיתוח דרום דה חברון. אנו עוברים לסעיף ב' - סוסיה.

סגן רה"מ ד. לוי:

אני מבקש לדעת, כאשר לסעיף של תכנית פיתוח דרום דה חברון, האם תכוונה היא, שמאשרים את כל הישובים שמופיעים ברשימה הזו?

סגן רה"מ ש. ארליך:

את הישובים והקהילתיים. על חקלאיים נשוב לדון.

סגן רה"מ ד. לוי:

תפני שנמשך, אני רוצה לומר, אדוני היו"ר - שאנחנו לא יכולים לעשות לעצמנו עבודה קלה. ההסתדרות הציונית על מחלקותיה יכולה לדבר איתנו על בעיותיה ולהיות זהירה מאוד מבחינה האמצעים לגבי ישובים קהילתיים. לאמור, להביא לקבלת החלטות שהן דקלציה. כי אני לא רואה כאן כיסוי. הם זהירים מאוד. כאשר לישובים והקהילתיים הם אומרים: "זה בסדר, לגבי הישובים והקהילתיים, גם על תחשלה לומר את שלה, האם יש לה כיסוי לזה, האם היא הולכת להקים, האם יש לה תכנון לזה?". מבחינת ארץ ישראל ואותה זהירות, אין לי הכדל בין ישוב חקלאי לישוב קהילתי. אני רוצה את שניהם. לא יכול להיות, שמצד אחד נאמר: כאן ישנה בעיה, שאין בידינו תקציבים, ולכן לא בטוח שהדבר הזה יקום. לגבי תוני והקהילתי - אמנם נוכל לעבור על סדרה של ישובים רשומים כאן - אבל אני רוצה להיות בטוח שם יוקמו. ולכן, אם הבדיקה היא לצד אחד, היא צריכה להתשות גם לצד השני, כי אני רוצה את כולם. תשאלה היא - איך אנחנו נערכים לכן והופכים

את הענין למציאות?

מר מ. דרובלס:

אנו ביקשנו היום לתפריד בין הישובים החקלאיים לבין הישובים הקהילתיים מסיבה טכנית גרידא ולא מסיבה תקציבית.

סגן רה"מ ד. לוי:

מתי, אנחנו רוצים אותו הדבר, אבל כאשר מועלית כאן ע"י גזבר הסוכנות שאלה מהותית, בענין זה, אז לפחות שנהיה שקטים ולא נדלג עליה. אני שמעתי ואיני יכול להתעלם ממנה. כדי לעזור ולוודא, בואו באמת נראה האם היא טכנית ולא מהותית?

מר מ. דרובלס:

אני אסביר. יכול להיות, שלא הטברתי במידה מספקת קודם. זמרות שהופיעה פה שורת ישובים, ביקשנו לתפריד היום את הישובים החקלאיים, לא מסיבות תקציביות, אלא מסיבות מקצועיות גרידא. הדובואר של קרקע ומים הולך ונגמר לנו. יש לנו קצת בערבה, קצת בבקעת הירדן וזה הולך ונגמר. באזור דרום דר חברון, היום, כמעט ואין למדינה קרקע. הקרקע מחולקת בין כל מיני ישובים שישנם שם. אנחנו נרצה לבוא לקיבוצים, לישובים שמחזיקים היום קרקע ולבקש מהם לתפיש קרקע עבור התיישבות חדשה. כנ"ל לגבי מים. היות ואני מבין שיש שיחות בין התנועה הקיבוצית ושר החקלאות, בנושא של אמצעי הייצור, והיות ומנהל התכנון של משרד החקלאות הוא אשר קובע את אמצעי הייצור לישובים החקלאיים - והיות וזה עוד לא נקבע, אנו מבקשים לא לחלוט היום על כך.

אם מאשרים היום הקמת 5 ישובים קהילתיים, אותם הישובים הקהילתיים, שם מפוזרים ברדיוס גדול מאוד, צריכים ממשוה להתפרנס. אנו רוצים, שאחוז מסויים - 40% - 50% מהיהודים יתפרנסו מאמצעי הייצור במקום ולא יהיו ישובים ללינת לילה, בלבד. אז נניח, באופן היפותטי, שהועדה תרצה

לחליט, שאחוז מסויים מהאוכלוסיה ביישובים והקהילתיים, צריך להתפרנס מחקלאות - אני חושב שזה לא יהיה כך, אבל לא אוכל לקבל היום את החלטה, כי אטעה את הועדה. או אם נניח, נחליט על הקמת ישוב קיבוצי פה, כלי לדעת מה מבסת הקרקע ותמים שעומדים לדשותנו, אולי אותו הקיבוץ, לבסוף, לא יוכל לקום. לכן ביקשנו לתפריד בין החלטה על הקמת היישובים והקהילתיים לבין החלטה על הקמת היישובים חקלאיים, מספרם ואמצעי הייצור שלהם, שתזכרע לאחר שהנושא יוכרר ביחד עם משרד חקלאות. כפי שהבנתי, התנועה הקיבוצית מנהלת שיחות עם שר חקלאות בנושא. עד היום זה לא בשל. אני דוצה לקוות, שבישיבה הבאה נוכל להביא זאת, לאחר שנבהיר את הנושא חקלאי. היום הנושא עוד לא בשל לחלטה. לדחות את החלטה על היישובים והקהילתיים יחד עם דחיית החלטה על היישובים האלה, זה יהיה חבל, מכיוון...

סגן רה"מ ד. לוי:

רגע אחד, מתי. איש לא הציע לדחות. אני הצעתי אחרת, תפוך מלדחות. הצעתי, שאם אנחנו מקבלים החלטות, שהחלטות האלה יהיו בגדר החלטות לכיצוע ולא החלטות דקלטיביות.

מר מ. דרובלס:

אם זה כך, עניין התפרדה מתחזק עוד יותר. אני מצטרף להצעתו של סגן ראש תזמזלה.

סגן רה"מ ש. ארליך:

אדוני, סגן ראש תזמזלה - יכולנו היום לחליט על הכל, אלא יש השגות גם זמנהל תכנון וגם תנועה הקיבוצית. לכן החלטנו, כדי לא לעכב את תכנון היישובים והקהילתיים, כי אנחנו מפרידים בין שני הדברים האלה. אבל הסיבות הן בדיוק כפי שהציג אותן מתי דרובלס - סיבות טכניות, מעשיות ולא סיבות תקציביות. לחליט החלטות דקלטיביות, זו לא מטרת החלטות. לכן, העניין יובא לישיבה הקרובה של הועדה לאישור, החלטה ולכיצוע.

סגן דהיימ ד. לוי:

אני מבין אדוני היוזר מדברין, שלגבי הישובים

אין בעיה תקציבית.

סגן דהיימ ש. ארליך:

נכון.

סגן דהיימ ד. לוי:

רשמתי לפני שיש תקציב לזה. לא שאין תקציב

ומשום כך לא דנים בזה, אלא יש תקציב לזה. כי אני רוצה לבצע, הן את הישובים

הקהילתיים והן את הישובים החקלאיים.

מר מ. דרובלס:

אדוני השר, מתקציב נוסף שהחטיבה תקבל.

השר ד. לוי:

אתה יודע מה אני רוצה לא יושב איתך במוי"מ - מה

החטיבה תקבל ומאיפה תקבל. כשכילי זה תקציב אחד. אם אני שומע, שאין בעיה

תקציבית, אני שקט ואני רושם את זה לפני.

סגן דהיימ ש. ארליך:

אני מבקש לומר, שמבחינה תקציבית לא תהיה שום

הכנה בין הישובים החקלאיים לבין הישובים הקהילתיים, זה ברור.

הת/37. סוסיה - ישוב קהילתי בדרום דה חכרון

הת/38. כוכבא - ישוב קהילתי בהר חכרון

תז/39. גינת - ישוב קהילתי בצפון השומרון

סגן רה"מ ש. ארליך:

רבותי, כסעיפים תכאים: ב', ג', ד', אני מבקש לעשות דיון משולב, כדי לקצר את הזמן. אבקש מסגן שר החקלאות, שיציג את שלושת הסעיפים, נעשה דיון משולב על שלושתם ונחליט.

מר מ. דקל:

על סדר היום מופיעים שלושה ישובים. כאן אני חייב להקדים הערה בקשר לנושא התקציבי, שאולי גם קשורה בדיון הקודם. כמובן שנצטרך לבצע את החוזרים, אשר ההתדרות הציונית העבירה לגבי דרום הר חברון, אבל מבחינת התיקצוב, יש שם מספר ישובים, שעדיין לא דנו על התקציב שלהם, כגון, יקין ועומדים, עד כמה שאני זוכר. אני מקווה, שבזמן הקרוב ביותר ידעו וגם ימצאו תזשאים. אני מעיר זאת על-מנת שנדע, שהחלטה הייתה החלטה עובדתית לחכפון. ההתדרות הציונית מבקשת דשות לחכפון, אך בשלב זה עדיין אין תקציב עבורם.

עכשיו, שלושת הישובים, שאנו מבקשים להם אישור, נוסף לארבעת הישובים שאושרו בישיבה הקודמת: בדרום - סוסיה. סוסיה כבר הוזכרה. כוכבא - שיש לנו כבר גרעין בשבילנו. הוא יהיה דרומית מהצומת של גוש עציון, בדרך לחברון, על הצד הדרומי של החווה החקלאית. הישוב השלישי שאנו מבקשים לו אישור - גינת, נמצא ליד גיפין. נמצא בתוך היער, בשטח קטן ולא שם תכווה להקים את הישוב. אלא כאן (מצביע על תמפה) יש שטח קרקע בבעלות תמדינה, שטח גדול מאוד, שהוא דרום מזרחית מגיפין. תכווה להקים שם את גינת. יש שם מקום לעוד מספר רב של ישובים, ואני מקווה שגם יהיה שם. לישוב גינת יש גרעין.

הבקשה היא לאשר את שלושת הישובים האלה.

בנושא התקציבי - תמדינה והצמחה עוד 500 מליון

שקל להתיישבות ביהודה ושומרון, לפני זמן לא רב. ראש הממשלה מינה ועדה שחבריה הם: חייכ חנון פורת, חייכ יהודה בן-מאיר, מתי דרובלס ואני כיו"ר. אנו הגשנו את יעדי ההתיישבות, את היעדים להוצאת הכסף. כרגע, אני אתייחס לפניין של הקמת הכפרים וההתיישבות - שם בתצעה אושרו 7 ישובים, שיש להם כיסוי תקציבי, הן להתחלת והן להמשך תפעולות.

התקציב מחולק ומספר חלקים (אם אטעה, חברי יתקנו

אותי) - 100 מליון שקל מיועדים לארבע כבישים: כביש עוקף כפר קאסם. כביש עוקף קלקיליה - עזון, כביש מחבר בית-אריה - מודיעין, והכביש מברמל דרך מעון עד ללוציפר. הביצוע יהיה ע"י מע"צ.

140 מליון שקל בשביל 7 הישובים שהזכרתי. 7

הישובים הללו הם באחריות ובביצוע של ההתחדדות הציונית, החטיבה להתיישבות.

20 מליון שקל לאמצעי ייצור, דרך החטיבה

להתיישבות, לישובים קיימים.

30 מליון שקל לעיבוי ישובים קיימים, שצריך

להקים שם מספר דירות, בכל ישוב וישוב. ישנה רשימה מפורטת, אינני זוכר אותה בע"פ.

27 מליון שקל לקרו-הקיימת, לתפיסת שטחים

לייעור ותפיסת שטחים למרעה.

80 מליון שקל לתכנון, תפיסת דרכים באותם

תקומות, היכן שעדיין הנושא לא ממוסד ולא מכוצע ע"י המוסדות הממשלתיים ולמים.

100 מליון שקל לנושאים טכנולוגיים ביהודה

ושומרון וכרזרבה שהועדה תצטרך לשבת ולחלק.

אם כן, אנו מבקשים אישור לשלושת הישובים, וכן

אני מבקש לדשום בפרוטוקול את פרוט התכומים. דומני, שלא נעיתי בנושא זה.

סגן רה"מ ד. לוי:

אדוני היו"ר, חברי הועדה - מאחר וענין התוספת

הועלה כאן, הייתי מבקש, שהועדה הנכבדה הזו לא תכנס לפרוט בענין הזה. נקבעה

בלישכתי ישיבה, שלצערי, כגלל אי אלה בעיות של כמה חברים מהועדה שהוזכרה כאן,

לא התקיימה כמועד שבו היתה צריכה להתקיים. אנו מתאמים עכשיו מועד אחר, שבו

נוכל לשבת וללכך את הענין הזה.

כאשר מדברים על כבישים, אשר זה לא דבר שלוחצים

על כפתור והוא קם ונסלל. זה ענין של תכנון. מע"צ צריכה להכנס פה לתכנון

מזורז, כדי שלא יהיה איזה שביל שמתמוטט עם הגשם, אלא כביש לכל דבר. צריך לשבת

ולחץ את הדעת מרס הבכישים בעדיפות ראשונה ביהודה ושומרון. הדבר הזה חייב להקבע

על-ידי דיון מקצועי.

דבר שלישי - יש פה, בחלק הזה, עוד כ-30 מליון

שנועדו ליעור ע"י קק"ל. (אפשר לקרוא לזה תפיסה, גידור וגם יעור - צריכה להיות

שם גם איכות חיים ולא רק אבק. אבל על זה צריך לחזק בינינו).

דבר רביעי - באותו סכום, שהוא 500 מליון, עד

כמה שידוע לי, לאוצר יש סכום נכבד לתשרדו של תשר נאמן.

השר י. נאמן:

זה מה שקראנו: "ירזבה".

השר ד. לוי:

תקרא לזה "ירזבה", אבל זה בוודאי הוּלָד ודבר שהוא של טכנולוגיה, או של תעשיה, או כל דבר אחר, לכן אסור לנו לדאוג, שכאילו כל תכום הזה מיועד לשובים. לכן, מפאת חשיבות הנושאים האלה, לא הייתי נכנס כעת לפרוט. אם אנחנו רוצים לתפיק את מלוא תועלת, אז לפרוט צריך להיות בין כל הגורמים, גם תמתכננים וגם תמקצועיים, בתכנה. לא הייתי נכנס עכשיו לפרוט זה או אחר, כי פשוט אנו נחטא לעצמנו ונעשה דבר והיפוכו. אין צל של ספק, שנצטרך לדאוג מהי תהליפות ומה בוער בשובים האלה, הן מבחינת הישובים, הן מבחינת תכשישים והן כעניין הייעור, שעליו דיברנו. יש לבצע גם תערכות תכנוניות. יש ישובים שריכזנו עליהם, וס על הנייר, וס כלב ליבו של תשומרון, או ביהודה. אז צריך לתחילת, האם אנו משאירים אותם כאיים בודדים, ללא שום דבר, או שאנחנו נותנים להם את אותה תנופה, שם מחכים לה. יש ישובים אחרים, שצריך להתחיל כבר בתכנון שלהם, כדי שיהיו ישובים שעומדים על דגליהם.

לכן, כשהתוונים אינם לפנינו, לא הייתי נכנס לפרוט, כי זה לא ישיג דבר. אנו נעשה דבר והיפוכו.

מר מ. דרובלס:

אדוני היו"ר - אני מקבל את הצעתו של סגן ראש הממשלה ושר הבינוי, בקשר לפגישה הזו, שבאמת צריכה להתקיים. היא היתה צריכה להתקיים בשבוע שעבר, היא נדחתה, ואני רוצה לקוות שבחודש, אולי תשוב, אולי בשבוע הבא, היא תתקיים. יחד עם זאת, אנו חייבים להכנס מיד עכשיו לתכנון, כי אנחנו נכנסים לאזור, שהוא קשה מאוד מבחינת תחורף, ובחורף לא נוכל לעבוד בו, אם לא נתחיל באופן מיידי.

לאינפורמציה לחברי הועדה, כדי שידעו על מה מדובר - נושא תשתית תכנישם נמצא כולו בידי משרד תשיכון. התקציב לתת תלוי באורכם, בטיבם ואיני מתכוון להכנס עכשיו להערכת מחיר, כי לא אוכל לדייק בכל מספר שאגיד.

כדי שיהיה לחברי הועדה מושג - ישוב זמני, בתפקוד של 25 יחידות, צריך לעלות כ-20 מליון שקל.

בתמשך לשאלה הקודמת של סגן ראש תממשלה, במסגרת התקציב השוטף של תמחלקה, אין לנו כסף להקמת ישובים, כי לפי הסיכום בינינו לבין אוצר, התקציב שנחקבל, נתקבל לעוללות שוטפות. התחלטה אומרת, שוהיה ויהיו ישובים, שיוחלט עליהם בוועדה הנכבדה הזו, האוצר יקציב את הכסף. כל ישוב צריך לתפיל, בערך, כ-20 מליון שקל.

בכל זאת, אני מצטרף לתצעתו של סגן ראש תממשלה ושר הבינוי, מר דוד לוי, ואני מקווה שתפגישה שצריכה להיות, תתקיים בהקדם ונוכל להכנס לתכנון ותחלת הביצוע של הישובים, כי אנו חייבים להשיג יעדים מסויימים לפני שהורף יגיע.

סגן רה"מ ש. ארליך:

טוב, רבותי, אני מבקש לשכם קודם כל, אנו מחליטים בסעיפים ב', ג' ו-ד'. אנחנו מקבלים את הצעתו של סגן ראש תממשלה ושר הבינוי, שתקויים ישיבה מקצועית, כדי לקבוע את סדרי העדיפות.

דבר שני, אני מבקש להוסיף הערה לדברך, דוד - תממשלה וחליטה על חצי מיליארד שקל תוספת לתחנחלות בלבד. אנחנו נחבט משר האוצר תקציב נוסף של 100 מליון שקל לתחקר ופיתוח, להעברת מפעלים עתירי ידע. אתה

בוודאי לא מתנגד לזה

סגן דהיימ ד. לוי:

לי נאמר, שזה סוכס באוצר עם השר נאמן. אם אתה תדרוש תוספת בשבילי, תבורר, אני מאחל לך הצלחה.

סגן דהיימ ש. ארליך:

אני יכול לבשר לך דבר שיפתיע אותך מאוד - פרופסור נאמן לא מתנגד לתביעה שלי.

סגן דהיימ ד. לוי:

גם אני לא. אני רק מאחל לך הצלחה.

סגן דהיימ ש. ארליך:

אז אנחנו מאשרים. אם יש עוד שאלות, טוב, ולא, הישיבה תסתיים.

הח/40. אלי סיני - ישוב קהילתי בצפון חבל עזה

מר מ. דרובלס:

אדוני היו"ר, אני רוצה להעלות עוד סעיף אחד במסגרת שונות - קיים גרעין שרוכו מורכב ממפוני ימית. בראש הגרעין הזה עומד איש שתפרסם בזמנו - אבי פרחן. הוא אדם חיובי מאוד.

השר מ. ניסים:

הוא עשה כמה דברים, שלא נראו לי יפים מאוד.

חשר י. נאמן:

זה חל גם על לפחות עוד אחד מהנוכחים כאן.

סגן רה"מ ש. ארליך:

אני מבקש להודיע, שלמתי יש עסק עם פרחן אחד. לי

יש עסק עם הדבה פרחנים, וגם אלה עשו שכיתות והפגנות.

מר מ. דרובלס:

בכל זאת, אדוני היוזר - התארגן גדעין, אשר מונה

היום, כעדר, כ-100 משפחות. רובן מפוני אזור ימית. הם רוצים להקים ישוב בצפון

הדצועה. בזמנו הועדה קיבלה החלטה על הקמת שני ישובים בצפון הדצועה. על-מנת

שהחלטה תהיה יותר ברורה, אני מבקש, שועדה מכבדה זו תקבל החלטה בדבר הקמת ישוב

אחד משני הישובים החלטנו עליהם, שיהיה אלי סיני.

מר י. דקל:

לא צריך לקבל החלטה, יש החלטה.

סגן רה"מ ש. ארליך:

אתה מדבר על החלטה שנתקבלה ב-30 אפריל 1979?

מר מ. דרובלס:

כן, עכשיו אנו רוצים לתמש אותה.

סגן רה"מ ש. ארליך:

אני אשאל אותך במקום דן שקל - מה עם תקציב?

מר מ. דרובלס:

עכשיו אני חוזר אל מה שאמרתי קודם. אדוני היו"ר - מדובר על הקמת מוקד זמני בשביל אותם אנשים, שחלקם עוד יושבים במרכזי קליטה, לאחר שפנו מחבל ימית. הכוונה היא, שכל האנשים שקיבלו פיצויים על פינויים מחבל ימית, יבנו את בתיהם וישקיעו מכספי הפיצויים להקמת הישוב. אבל אנו מבקשים תקציב להקמת מוקד זכ-20 - 25 משפחות, על מנת לקבוע נוכחות במקום ושהוא יתחיל לתפקד. האנשים האלה ינסו לחיות מתיירות, מקייט ודיג ומאזור התעשייה ארז. כלומר, מבחינת אמצעי ייצור יש שם תשתית. גם מבחינת כבישים תשתית שם טובה מאוד. הישוב קרוב מאוד לכל התשתית המרכזית, גם של חשמל ומים.

אני מבקש, שהועדה תרשום תפיה, שהחלטה משנת 1979 על אחד מהישובים האלה, אלי סיני, תחודש. כמוכן, שאת הבקשה לחשאים נפצה לאוצר.

השר מ. ניסים:

אדוני היו"ר - אני מתנגד לנוסח "לחדש את

החלטה". החלטה קיימת.

סגן רה"מ ש. ארליך:

אני נכנע לשר המשפטים על הנוסח.

מר מ. דרובל:

לייעד אחד משני הישובים עבור אלי סיני. במקום

יוקם מוקד זמני.

סגן רה"מ ש. ארליך:

אשרנו. תודה רבה, הישיבה נעולה.

הישיבה נועלת

הקמת יישובים בארץ-ישראל על-פי מדיניות הממשלה ותכניותיה

יושב-ראש הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית מבהיר כי הידיעה האנונימית ששודרה הבוקר ברדיו ופורסמה בחלק מן העיתונים - לפיה תחליט הועדה להתיישבות בישיבתה היום לאשר הקמתן של שלש נקודות התיישבות חדשות כצעד נגד מסמך נשיא ארצות-הברית - אינה נכונה.

הקמתם של יישובים ברחבי ארץ-ישראל היא על-פי מדיניות הממשלה ותכניותיה בלבד; והתכנית להקמת שלש הנקודות האמורות הוכנו לפני זמן רב וללא כל קשר עם מסמך הנשיא ריגן. לממשלה מדיניות בסיסית ועקרונית קבועה, על יישוב ארץ-ישראל שאינה מושפעת ממסמכים חיצוניים כלשהם. אין יישוב ארץ-ישראל משמש אצלנו כהתגרות ואין אנו שואבים עידוד להגברת ההתיישבות מעמדות שמצהיר עליהן נשיא ארצות-הברית.

"אני מבקש איפוא לקבוע", סיים השר ארליך והבהיר, "כי אין כל קשר בין הקמת היישובים למסמך הנשיא ריגן".

הקמת "ועדת מעקב" למעקב אחר ביצוע החלטות הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית

יושב-ראש הועדה להתיישבות פותח.

מ ח ל י ט י ס :

א. להקים "ועדת מעקב", משותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית, אשר תעקוב מטעם הועדה להתיישבות אחר ביצוע החלטות הועדה.

ב. "ועדת המעקב" תקיים ישיבות קבועות, תבדוק עם כל הגורמים הנוגעים בדבר את דבר הביצוע, אי-הביצוע, ביצוע חלקי או ביצוע שסטה מהחלטה של החלטות בתחום ההתיישבות כאמור, ותדווח אחת ל- 3 חודשים לועדה להתיישבות.

./הרכב

ג. הרכב הועדה:-

- (1) סגן יושב-ראש הועדה להתיישבות - יו"ר
- (2) שר הבינוי והשיכון
- (3) סגן שר החקלאות לענייני התיישבות
- (4) ראשי החטיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית
- (5) יושב-ראש הדירקטוריון של הקרן הקיימת לישראל

תכנית פיתוח דרום הר חברון

הח/36

המנהל הכללי של החטיבה להתיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השרים ש. ארליך, מ. נסים, י. נאמן, ד. לוי; הייה מ. דרובלס, א. כץ, א. בראון, ח. פורת, ד. שקל וע. לוינסקי.

מ ח ל י ט י ס בהסתמך על מדיניות הממשלה בנושאי ההתיישבות וכפוף לחוות הדעת של מנהלת המחלקה האזרחית בפרקליטות המדינה, בענין הבעלות על הקרקע - לאשר כדלקמן הקמתם של יישובים קהילתיים, במסגרת ועל-פי תכנית אב לפיתוח דרום הר-חברון:-

(1) נגוהות (מצפה לכיש): ישוב קהילתי ל- 250 משפחות. (מאחז נחיל קיים) יוקם בנ.צ.מ. 148/101;

(2) אדורה (מצפה אמציה): ישוב קהילתי ל- 250 משפחות. (מאחז נחיל קיים) יוקם בנ.צ.מ. 150/103;

(3) עומרים: ישוב קהילתי ל- 250 משפחות. יוקם בנ.צ.מ. 1455/0865, בשלב ראשון כמאחז נחיל;

(4) סוסיה (מעון בי): ישוב קהילתי ומרכז אזורי לשירותים, ל- 250 משפחות. יוקם בנ.צ.מ. 161/090 על הדרך החדשה בין לוציפר לבין מעון וכרמל;

./יקין

5) יקין (מעלה חבר): ישוב קהילתי ל- 250 משפחות.
(מאחז נחיל קיים) יוקם בנ.צ.מ. 165/100.

האחריות להקמתם של הישובים הנ"ל מוטלת על החטיבה
להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית. ענין הקמתם של
הישובים החקלאיים שבמסגרת תכנית הפיתוח האמורה -
יידון בועדה להתיישבות במועד מאוחר יותר.

(תכנית האב לפיתוח דרום הר חברון שמורה במזכירות
הממשלה).

המשך הדיון נדחה.

הת/37 סוסיה:- ישוב קהילתי בדרום הר חברון

סגן שר החקלאות לעניני התיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השרים ד. לוי, ש. ארליך; מ. דרובלס,
מ. דקל וא. כראון.

מ ח ל י ט י ס כהסתמך על החלטה מס. הת/36(4) מהיום
וכפוף לחוות הדעת המשפטית של מנהלת המחלקה האזרחית
בפרקליטות המדינה, בענין הבעלות על הקרקע - לאשר
כדלקמן הקמתו של ישוב קהילתי ומרכז אזורי לשירותים בשם
זמני סוסיה (מעון כי):-

א. היישוב יוקם בדרום הר חברון בנ.צ.מ. 161/090 על
הדרך החדשה בין לוציפר לבין מעון וכרמל.

ב. בשלבי התכנון הראשוני יכלול היישוב 250 משפחות.

ג. תעסוקת המתיישבים במקום תתבסס על מתן שירותים
שונים ליישובי הסביבה, תעשיה וקייט.

ד. היישוב ישתייך למועצה האזורית הר חברון ויקבל
במסגרתה את השירותים הציבוריים והמוניציפליים,
ובתוכו יתרכזו משרדיה.

האחריות להקמת הישוב מוטלת על החטיבה להתיישבות של
ההסתדרות הציונית העולמית.

./כוכבא

כוכבא: - יישוב קהילתי בהר חברון

הת/38

סגן שר החקלאות לענייני התיישבות פותח.

מ ח ל י ט י ם כפוף לחוות הדעת המשפטית של מנהלת המחלקה האזרחית בפרקליטות המדינה, בענין הבעלות על הקרקע - לאשר כדלקמן הקמתו של יישוב קהילתי בהר חברון, בשם זמני כוכבא (תקוע ג'): -

א. הישוב יוקם בנ.צ.מ. 161/114, בין קרית ארבע לבין אזור תקוע מעלה עמוס.

ב. בשלב ההקמה יכיל הישוב 50 משפחות; תכנון הישוב יתייחס ל- 250 משפחות.

ג. הישוב יתבסס על תעשייה בשילוב עם אפרתה וכן שירותים שונים.

ד. הישוב ישתייך למועצה האזורית עזיון ויקבל במסגרתה שירותים ציבוריים ומונציפליים.

האחריות להקמת הישוב מוטלת על החטיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית.

ג'נת: - ישוב קהילתי בצפון השומרון

הת/39

סגן שר החקלאות לענייני התיישבות פותח.

מ ח ל י ט י ם כפוף לחוות הדעת המשפטית של מנהלת המחלקה האזרחית בפרקליטות המדינה, בענין הבעלות על הקרקע - לאשר כדלקמן, הקמתו של ישוב קהילתי בשם ג'נת, בצפון השומרון: -

א. הישוב יוקם בנ.צ.מ. 175/198 באזור העיר ג'נין, בשלב ראשון כהאזנות נח"ל.

ב. הישוב יתוכנן ל- 250 משפחות, כאשר בשלב הראשון יתיישבו בו 60 משפחות.

./תעסוקה

ג. תעסוקת התושבים תתבסס על תעשייה, תיירות, קייט
וחקלאות מזדמנת.

ד. הישוב ישתייך למועצה האזורית שומרון ויקבל
במסגרת זו את כל השירותים הציבוריים
והמוניציפליים.

האחריות להקמת הישוב מוטלת על החטיבה להתיישבות של
ההסתדרות הציונית העולמית.

אליסיני:- ישוב קהילתי בצפון חבל עזה

הת/40

ראש החטיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית
פותח.

מ ח ל י ט י ס לייעד לגרעין אליסיני אשר כולל
מתיישבים שגרו בעבר בחבל ימית - את הישוב בצפון חבל
עזה, אשר אושר להקמה על-פי סעיף ב' (2) של החלטה
מס. הת/22 של הועדה להתיישבות מיום ג' באייר תשלי"ט -
(30.4.79).

האחריות להקמת הישוב - מוטלת על החטיבה להתיישבות של
ההסתדרות הציונית העולמית והיא גם תבטיח מגורים זמניים
לקבוצת החלוץ של הגרעין.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

819 2 חלק 2



מזכירות הממשלה

סגל קריאה

ש מ ו ר

פ ר ו ט ו ק ו ל
ישיבת הוועדה להתיישבות המשותפת לממשלה
ולהסתדרות הציונית העולמית
יום א', י"ט באב התשמ"ב - 8.8.1982
(בשעה 14:00)

נכחו :

חברי הוועדה - השרים : ש. ארליך - יו"ר (עד אמצע
סעיף הח/29), י. נאמן (יו"ר
מאמצע סעיף הח/29), ז. המר,
מ. נסים, מ. צפורי.

נציגי ההסתדרות הציונית: מ. דרובלס, ר. ויץ, י. שפירא,
א. תבין.

נעדרו :

חברי הוועדה - השרים : י. ארידור, ד. לוי, א. שרון.

נציגי ההסתדרות הציונית: א. אביחי, א. כץ, ע. לוינסקי.

מ. דקל	-	סגן שר החקלאות לענייני התיישבות
חייכ ח. פורת	-	משרד המשפטים
גבי פ. אלבק	-	ועד יישובי רמת-הגולן
ש. בר-לב	-	משרד הבטחון
א. כראון	-	משרד האוצר
י. גדיש	-	משרד העבודה-והרווחה
ז. גינדל	-	החטיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית
י. דקל	-	ועד יישובי רמת-הגולן
י. הראל	-	לשכת סגן ראש-הממשלה ושר- החקלאות
א. זייף	-	משרד החקלאות
נ. יניב	-	משרד התעשייה-והמסחר
מ. לור	-	ועד יישובי רמת-הגולן
א. ליס	-	לשכת סגן שר החקלאות לענייני התיישבות
ק. מלכה	-	

./.

בפרוטוקול זה 78 דפים.

1-18 3.5
18-34 2.5
34-55 3.8
55-71 2.5

י. מרגלית	-	משרד הכינוי-והשיכון
אלימ ד. סחו	-	צה"ל
א. צור	-	לשכת סגן שר החקלאות לענייני
		התיישבות
ח. צבן	-	הקדן-הקיימת-לישראל
י. צמח	-	נציב המים
י. שבס	-	ועד יישובי רמת-הגולן
מ. שמיר	-	מנהל מינהל מקרקעי ישראל
ע. שפירא	-	משרד החקלאות

א. לישנסקי - מזכיר הוועדה

סדר היום :	הת/28.	מינויו של שר המדע-והפיתוח לתפקיד סגן- יושב-ראש הוועדה להתיישבות, המשותפת לממשלה ולהסדרות הציונית העולמית	י. 48	1.
הת/29.		רבנותיים נוספים בגולן:- תכנית אופרטיבית לפיתוח רמת-הגולן בשנים 1982 - 1987	י. 48	3.
הת/30.		ביחר: יישוב עירוני באזור גוש-עציון	י. 48	48
הת/31.		דניאל: יישוב קהילתי כפרי בגוש-עציון	י. 48	48
הת/32.		נחליון (עציון הי): יישוב שיתופי במסגרת המועצה האזורית עציון	י. 48	48
הת/33.		תקוע גי: יישוב קהילתי ליד ההרודיון	י. 48	48

הת/28. מינויו של שר המדע-ותפיתוח ולפקיד סגן-יושב-ראש הוועדה להתיישבות,

במשותפת ולמשלה ולהסתדרות הציונית העולמית.

סגן רהימ ש. ארליך:

אני מתכבד לפתוח את ישיבת הועדה ומבקש להודיע לחברי הועדה, כי תמסלה החליטה להגדיל את נציגותה בועדה בעוד חבר, שהוא שר תפיתוח ומדע - פרופסור יובל נאמן. אני מברך אותך, בשמחה, על הצטרפותך לועדה זו, שהיא אחת הועדות החשובות למדינת-ישראל, ועם ישראל ולארץ ישראל.

כמובן, אני מודיע פה לנציגי הסוכנות היהודית וההנהלה הציונית, שזכותכם להוסיף עוד חבר לועדה. אם תרצו להשתמש בזכות הזאת, אין חובה כמובן, היא עומדת לרשותכם.

אני מבקש גם להציע, שהועדה תבחר בפרופסור יובל נאמן כסגן יו"ר הועדה.

מר ד. וייץ:

קודם כל, בזקן ותתישבים - אני חושב, שאני הקשיש מבינכם בועדה הזו. אני מקבל את יובל נאמן בברכה ומאחל לו עבודה פורייה. אני לא מבטיח לך תמימות דעים, אלא שעבודת הועדה תהיה פורייה ותוסיפו ישובים לנו ולתנו. אז על זה אין חי לוקי דעות.

אשר להצעה השניה, אני לא מקבל על עצמי להביע דעה, כי אני לא בקי בקונסטיטוציה - האם אפשר לתנות סגן מבלי שימונה סגן גם מצד השותפים לועדה. לכן, אנו נביא זאת לדיון. לגופו של ענין, אין לנו התנגדות, אבל נביא זאת לדיון, יכול להיות, שיצטרפו לעשות פה שיווי משקל. אני כשלעצמי, לא מחשיב כל כך את הדברים האלה. תודה.

מר מ. דרובלס:

בשמי, ואני רוצה לקוות, בשם התחדדות הציונית -
הכרכה ופרופסור יובל נאמן היא גם על דעת התחדדות הציונית. אינני חושב,
שמינני סגן יראה כדבר עקרוני ולא תהיה לזה הסכמה. אנו נביא זאת לדיון, אבל
אינני רואה זאת כדבר עקרוני. אין ספק, שהועדה תפעל לטובת העניינים.

סגן דהיימ ש. ארליך:

אני רוצה לקבוע, שפרופסור יובל נאמן נבחר
פר-אחד לסגן יו"ר הועדה הזו.

אני מבקש להודות ולזכור הועדה, נציגי ההנהלה
הציונית על החלטה הזו. אנו איננו פורמליסטים. הודעתי לכם מראש, שיש לכם
זכות מלאה לצרף עוד חבר לועדה. אני גם רוצה להביע מייד משאלה, שלא תציעו סגן
נוסף. זו משאלה, שאני מקווה שתתקבל על ידכם. אנו לא מתחשבים בינינו וזה קצת
יהווה דיס-פרופורציה. אני מקווה, שתקחו זאת לתשומת לבכם.

מר מ. דרובלס:

ההנהלה הציונית קבלה החלטה עקרונית, שהיא מבצעת
כל החלטות ממשלות ישראל.

סגן דהיימ ש. ארליך:

אז למה רענו וייץ צריך להתווכח איתי?

מר ר. זייץ:

אני אחקו את זה קצת. ההחלטה הזו נתקבלה לגבי
מיקום ישובים, אבל לא לגבי הרכב הועדה וגם לא לגבי תוכן הישובים. אני כשלעצמי
מביע את דעתי, ואני מקבל זאת. אני לא יכול לעשות זאת כלי להתייעץ בעמיתי,

שכן, זה יהיה לא קולגיאלי. אני חושב, שלא תהיה פה בעיה.

סגן דהיימ ש. ארליך:

תודה רבה. אנו מדברים פה מתוך הכנה הידית,

מתוך רוח טובה, וגם מתוך אי הסכמה בנושאים מסויימים.

השר י. נאמן:

אני רק רוצה להודות על הברכות ולהבטיח, שאני

אעשה כמיטב יכולתי, כדי שהדברים יעשו תוך שיתוף פעולה. עם מתי דרוכלס תחילתו

נושא חקלאי משותף, כשנפגשנו בשעתו בנושא גן הירק, אבל עם רענן אנו מתכננים

ישובים ביחד מ-1949 - 1950.

הת/29. רכבותיים נוספים בגולן: תכנית אופרטיבית לפיתוח רמת-הגולן בשנים

1982 - 1987.

סגן דהיימ ש. ארליך:

אנו עוברים לסעיף של פיתוח הגולן.

אני מבקש, מראש, להתנצל בפני חברי הועדה. עלי

לדעת ולת-אביב, לישיבה שאינה סובלת דיחוי. סגן יו"ר הועדה יוכל להמשיך להל

את הישיבה. תראו עד כמה טוב, שיש סגן יו"ר.

אני מבקש מהוודה דקל להציג את התכנית, ואני

מכבד את נציגי ישובי הגולן, שבאו להשתתף איתנו היום בהצגת התכנית.

מר ד. וייץ:

אדוני היו"ר, לסדר היום, לפני שאנו עוברים לדיון. אדוני היו"ר, לפני 4 חדשים הגשתי לך תזכיר, ובו היתה הצעה לדון על בעיות העדיפות של חתיישבות באזורים שונים בארץ. מאחר ותקופה ארוכה הועדה לא נפגשה, מצאתי לנחוץ לחדש את התזכיר הזה ולשלוח תזכיר מחודש, ולרות שתוכן הוא אותו תוכן של לפני 4 חדשים. כיוון שבתזכיר הזה דנו בנוסחאות מפרטיות, במפלגה שאני משתייך לה, אז גם דווח עליו משהו בעתון "דבר". בדרך כלל, אני לא עושה דברים כאלו, אבל גם אני נבהל כל כך מפרטומים כאלה, ביחוד כשאת תסמך הראשון הגשתי כבר לפני 4 חדשים, זו רק חזרה על מה שביקשתי. אדוני היו"ר, אני רק מבקש, שההצעה לסדר היום שלי ותמכתך, יובאו בזהירות לדיון בוועדה, תודה.

סגן רה"מ ש. ארליך:

נדמה לי, שאמרתי לך, שמכתבים שאני קורא בעתון, אינני קורא אותם לאחר מכן. אבל הכינותי מתמכת מלפני 4 חדשים, שבעניינים האלה אנו קצת לא תמימי דעים. ישנו גישות שונות. כיוון שמעולם לא ברחתי, ואין בכוונתי לזרוח מויכוחים ומדיונים, בהם כל אחד יציג את עמדתו, אני מבטיח שנקיים על כך דיון בקרוב. אני יודע, שבעוד שבועיים, הועדה תתכנס לדון בנושאים נוספים. אינני יכול להתחייב, שהדיון על כך יהיה כבר בישיבה הקרובה, אבל אם לא בישיבה הקרובה, בגלל הנושאים שיצטרפו לסדר היום, הרי בישיבה שלאחר מכן נקיים דיון, כל אחד יציג את עמדתו והועדה תקבע את עמדת הועדה.

מר י. דקל:

בגולן, אנחנו מחקרים ל-10,000 תושבים. אנחנו רוצים להציע דרכים מתוכננות ומגובשות מראש, להגיע לעוד 20 אלף תושבים ברמת-הגולן.

חשר מ. ניסים:

כלומר, ל-30 אלף?

מר י. דקל:

ל-25 - 30 אלף.

תושבי רמת-הגולן, יחד עם החטיבה להתיישבות, הכינו רעיון מסגרותי, אשר הופץ בין כל החברים, די מזמן. זו תזכורת שנמצאת לפניכם: "רכבותיים בגולן", שבתוכה פרטים, די מסובכים, שמציגים את דרכי הטיפול השונות. אשתדל, במספר משפטים מצומצם, להציג את עיקרי הרעיון והתכנית. אנו זקוקים לדיון שיתקיים כאן, משום שמשרדי תמשלה תשונים צריכים לקחת חלק במבצע: אנחנו, חטיבת ההתיישבות, משרד התעשיה, משרד החקלאות, משרד העבודה והרווחה ומשרדים נוספים. העובדה שנציג כאן את התכנית - ואני מקווה שהיא תתקבל בכרכה - תתן אפשרות להתחיל פעילות מסועפת של תשרדים תשונים ולמימוש התכנית. אנחנו מדברים על סדר גודל של 5 שנים, שבהו אנו מציעים, שהתכנית תחבצע.

אנחנו מציעים, שעיקר התכנית תתרכז במאמצ עירוניים, בקצרון ובשני המרכזים הכפריים - עירוניים, האחד בדרום רמת-הגולן והאחד בצפון, כשאנו מדברים, פחות או יותר, על תפוצת האוכלוסיה בישובים הכפריים. זו עיקר התכנית.

כשאחס רואים את התחזיות שתצבנו פה בטבלה, אנו מדברים על גידול משמעותי מאוד של קצרון, על תפוצת האוכלוסיה בישובים החקלאיים ועל תפוצת והשלשה של האוכלוסיה במרכזים החצי כפריים - עירוניים. יש פה טעויות בדפוס, סהיכ, אנו מדברים על סדר גודל של תוספת 20 אלף אוכלוסין. ביחד נגיע ל-27 - 30 אלף אוכלוסין.

אם נסתכל על תמפה, תכנונה, שטיקור האוכלוסיה תכנון לגידולה ויצירת תשתית תעשייתית בקצרים. בעיקר, עיי פיתוח תעשיות בעלות היקף מגוון, עיי הקמה והעברה של מפעלים מאזורים שבתם הצפיפות הולכת וגדלה, במרכז הארץ, ביניהם מפעלים ממלכתיים, שקשורים, בצורה זו או אחרת עם תמינה, בבעלות ותמשלה, מפעלים בטחוניים ואחרים.

אנו מדברים על פיתוח אמצעי יצור לא חקלאיים, נוספים, בשני תחומים שבצפון הגולן ובדרומה - באזור בני-יהודה ובאזור צומת ווסט. אנו מדברים על הקמת תשתית תיירות מסועפת, שמתחילה במפעלים בדרום רמת-הגולן, חמת-גדר, חופי הכנרת והחרמון ומפעלים נוספים שקושרים ביניהם. כל זה יאפשר הגדלת תפוצציאל היצרני ומערכת תומכת. כלומר, כל יצרן יחזיק מספר מפרנסים בענפים תומכים - שיווק, בנקאות וכו'. וכמובן, כשרותים תחברתיים הקשורים בזה - חינוך, תרבות וכו'.

לאור האפשרות שתפתח פה, בעיקר בתחום תערוני בקצרים, שתאפשר גם את מערכות תשרותים האחרות, תבוא הנה גם אוכלוסיה מכין כוחות הכחון אשר משרתים באזור.

בסהייכ, אנו אומדים את היקף ההשקעות שידרש לעניין הזה, בסדר גודל של כ-11 מיליארד שקל, כל התכנית כולה.

סגן רה"מ ש. ארליך:

במחירי 1982?

מר י. דקל:

במחירי פברואר 1982.

מר מ. דרובלס:

לפי 25 שקל הדולר.

מר י. דקל:

עכשיו, ברור לגמרי, שאחד העושים המרכזיים והטיפול הראשוני שצריך לעשות הוא בענין של התשתית, בשיפור מערכת הצירים והכבישים, שיפור מערכת התקשורת, תחמול ותפעולים לתפקת מים. על נושא התפקת המים, אדבר בעוד כמה רגעים בצורה מפורטת, כי היא גם מענינת ומרתקת כשלעצמה וגם קשורה קשר הדוק לכל הפרשה.

היום, לאחר שהגולן הפך לחלק ממערכת החוק והמשפט הישראליים, הוא הפך לחלק ממערכת מחוז הצפון של משרד הפנים וחלים עליו חוקי התכנון והכניה. לכן, תכנית המתאר שהוכנה כשהאזור היה עדיין אזור צבאי, מקבלת תאמה לצרכים האזרחיים. בזמן הקרוב, בוודאי, תהיה מערכת החלטות שקשורה בתכנית מתאר זו. כשהיא תאושר, כולנו נוכל לצאת לדרך, גם מבחינת הדשאות, רישויים וכל הדברים שקשורים בכך.

אתם רואים כאן צבעים שונים של יעודי קרקע שונים. למעשה, התכנית הזו מרמזת על תכנית המתאר שתהיה. היא מציעה אזורים שונים. בתמלים האדומים אלו אזורי פתוח עירוניים וכפריים. בתמלים הירוקים למינות אלה אזורים חקלאיים ואזורי שמורות, ובתמלים הצהובים אלה אזורים, שתפיתוח שלהם עדיין מועט מאוד ויש חלקים מהם, במרכז הגולן, שרם בשטחי אימונים של צה"ל. עושה רושם, שלא כל כך מהר, נצליח לשנות את גודלם. לצבא יש צרכים, שבאים לידי ביטוי, בהערכות הפיזית של התכנית הזו.

באופן יסודי, גם, תהליכה של הישובים, כפי שמתוארת על המפה הזו, לא עומדת להשתנות. במידה ותהיה תוספת ישובים, כל אחד, כשיגיע יומו, יבוא לוועדה לאישור. סהיכ, נמשיך להתרכז בקבוצת הישובים הכפריים

בדרום רמת-הגולן, בקבוצת הישובים הכפריים בצפון רמת הגולן, עם קצירן כמרכז עם מספר ישובים פריפריאליים, שמספרם תמוחלט לא ישתנה בצורה יוצאת מן הכלל. עיקר התכנית מדברת על עיבויים וגידול מרשים של אוכלוסייתם.

אלה, פחות או יותר, הקווים השונים של התכנית. התכנית מדברת על סוגים שונים של פעילויות והעלויות שלהם. אתם תמצאו זאת בחוברת. יש שם התייחסות לדיור, התייחסות לתעשייה, התייחסות לאמצעי ייצור אחרים ולשרותים. אנו מציעים איזה מבנה של התפלגות תעסוקתית. אנו רוצים, יותר ויותר, להתקרב למודל התעסוקה הקיים באזורי פיתוח מפותחים יותר, שבהם תעשייה תולד ותכבוש חלקים הרבה יותר משמעותיים מאשר ישנם היום בגולן. אנו דיברנו על פיתוח עירוני, כעיקר התכנית, מנקודת ראות כמותית, ומכאן, גם התעשייה, לתעשה, נושאת בעטל העיקרי של הפיתוח.

בחוברת מצויין מספר יחידות הדיור שמוזקק לו לענין הזה והקצב. אינני רוצה להכנס לפרטים.

גם תפיתוח החקלאי, מבוסס בעיקרו על חיזוק הישובים הקיימים והשלחת אמצעי הייצור ולקנים שנקבעו ע"י משרד החקלאות, כשהישובים האלה הוקמו.

הייתי רוצה לייחס משפטים אחדים לתכנית והפקת תמים. לפניכם פריסה של מאגרי תמים ברמת הגולן. ברמת הגולן פיתחנו באופן רצוף, מזה למעלה מ-10 שנים, את המאגרים המקומיים שחפסו מי שטפונות. הם התבססו על אגני ניקוז מקומיים, שאיפשרו ריכוז של מים במאגר, שמתוכו אפשר לתשקות במשך הקיץ. היום אנו במצב, שיש לנו 9 מאגרים קיימים, חלקם כמצב פיתוח מלא, חלקם כמצב שמשנתנה מדי שנה. לעיתים וסכר מוגבה. לאחר הנסיון שהצטבר בחורפים אחדים, הכמויות ומידות ויש אפשרות לקבוע באזור מסויים גידול של אפשרות המאגר.

התכנית מצביעה על שרשרת של מאגרים, שתשינוי החשוב ביותר שחל בם בשנים האחרונות, זה יצירת קשר הידי ביניים. כלומר, עודפים של מים, שמחנקים ולכד אחד, אינם באים לפתור בעיה מקומית בלבד, אלא תמורת תאפשר העברתם למאגרים דרומיים יותר, כשהשיטה היא - העברה מצפון לדרום, מאזור גבוה יותר לנמוך יותר. כך אחסו רואים פה מערכת שוליה, שהופכת למערכת אזורית בשלטת, לא ע"י מקום הסכר, אלא, ולעשה, ע"י חלוקה בין הצרכנים השונים, כדי שכל ישובי רמת-הגולן יוכלו להנות מכמות המים הזו.

כמות מים הזו, כולה, היא ולעשה רווח נטו ולמאזן המים הארצי. כי בעבר, כשהמים האלה זרמו לכנרת כשטפונות ורצינו להשתמש בם לחקלאות ולל אזור שהוא, היינו צריכים לשאוב אותם מהכנרת ממיון 208 עד לגובה המפעל הארצי ולאחר מכן להוביל אותם לדרום. או שהיה גם מפעל כנרת - דרום רמת-הגולן, ששאב מים מהכנרת והעלה אותם לגובה 250. כאן אנו מדברים על כמויות מים, שאנו תופסים אותם בגובה של 500 - 600 מטר מעל פני הים עד גובה של 200 - 250 מטר מעל פני הים ואנו חוסכים את כל האנרגיה, שהיה צריך להשקיע, כדי לשאוב את המים ולהובילם מהכנרת לאזורים הדרומיים בלבד, לא רק כדי להעבירם לאזורים הצפוניים, שפרושו סדרי גודל של השקעות לא מוצדקות. כך שיש ודאות בכל כמות המים שנאגרת כאן תוספת נטו ולמאזן המים הארצי. מדברים פה, סה"כ, על 24 מאגרים, החל ממאגרים של 5 מליון קוב עד מאגרים קצת יותר קטנים, של 3.5 מליון קוב, ויש גם מאגרים קטנים של חצי מליון ממ"ק.

באשר לסדרי הקדימות כאן - הצבנו את כל תמורת הזו בסדרי קדימות, כדי להתמודד עם השאלה במסגרת השאלות והקציבות שנעמוד בהן. אני רק רוצה שתקחו בחשבון, שהתוכנית והספיקות כאן מבוססות על 10 שקלים ולמ"ק - זה מחיר נמוך שבנמוכים מסה"כ כל העלויות שאפשר להעלות על הדעת בפיתוח מקורות מים, שהיום אנחנו מפתחים בישראל. חשבנו שזה יהיה נכון, במסגרת דיון על תכנית עבודה בגולן ופיתוח מפעל רכבותיים בגולן, שהחלק הזה יעמוד נגד עיניים.

זהו, אני חושב, שהקווים הכלליים של התכנית
הוצגו. או לי חבריכם בגולן, שהיו שותפים לדעתה, ירצו להוסיף. זה כמובן תלוי
בהסכמתך.

מר י. הראל:

קודם כל, תוספת קטנה או תיקון קטן למה שנאמר.
בנוסף לכל הדברים שנאמרו, אם תעיינו בחוברת, מדובר על מרכז אזורי שלישי באזור
10סט.

מר י. דקל:

זה נאמר. יש החלטה על זה.

מר י. הראל:

אני רוצה להגיד מילה על תמצב כרגע. הגולן
נמצא, מזה כמה שנים, בתקופה שקטה. ניתן לשער, שאחת מתוצאות המלחמה תהיה,
שהתקופה השקטה תמשך לפחות עוד כמה שנים. אנו רואים את ערכה של התקופה השקטה,
בכך שתהיה תקופה של התבססות וקראת תקופות קשות, שיכולות לבוא בעתיד, כגבול
שאנחנו נמצאים בו.

לאחר המגיפה היפה ששמענו כאן, תציאות כרגע זה
היא, שהגולן לא נמצא כרגע בפיתוח, אלא בעצירה פחות או יותר, ובנקודות
מסויימות, אפילו בסכנת ירידה.

אם אני אתחיל מהנקודה העיקרית, מקצרים - קצב
הבניה בקצרים הוא חלק קטן מאוד מהקצב שמתואר בתכנית הזו, ב-5 שנים. מדובר
ב-100 יחידות בשנה. התעווש של קצרים לא תתחיל לזוז.

אם אני עובר להתיישבות - הישובים שתפיקו להתבסס עד 1973 מבוססים. עם כעיות, אבל מבוססים. הישובים החדשים לא קיבלו את אמצעי הייצור המינימאליים, שמקובל, שיש צריכים לקבל. הם מהווים עול על ארגוני הקניות שלהם, על התנועות שלהם, על כל מיני גורמים ופרנסה לבנקים.

כאשר ולרכז תשלומי בווסט, לא נעשו בשטח שום צעדים לתחילת הטיפול בהקמתו. הדרגשה היא, שהאזור נעצר.

כאשר רכשו את התכנית הזו, לא רכשו פמפלט ולא חזון, אלא ניסיון לעשות תכנית, במסגרת היכולת התקציבית של המדינה, כפי שאנו מכירים אותה. לכן לא הרכשו לתכנית של 100 או 200 אדף, אלא ל-20 אדף תושבים נוספים בכמה שנים, כשהתכנית מדברת על מספרים קטנים, יחסית, כל שנה, במסגרות קטנות. גם לא הכאנו תכנית, מתוך מחשבה, שהיא תקוצץ וחצי, אלא ניסיון, יחד עם תחזוקה להתיישבות, ולתת על תכנית ראלית - מינימאלית. התכנית עוד לא אושרה, לכן קשה לתעון נגד זה שהיא לא מבוצעת, אבל מה שמחבצע היום בשטח הוא רחוק מהתכנית. לכן, התכנית שמובאת בפניכם כאן היום היא הצעה להתחיל שוב בפיתוח הגולן, בצעדים ראליסטיים. אין כאן הצעה לעשרות נקודות חדשות. יש כאן תשלמה עם ישוב אחד או שניים נוספים. אין ערים חדשים, אלא מדובר על הרחבת קצרון עצמה בקצב מינימאלי, שהוא פחות מכל קצב שהכרנו בערי פיתוח בזמנו.

דבר אחרון, בינינו, אנחנו מדברים הבה על הקשר בין מה שיוחלט לבין מה שיבוצע. או במילים אחרות, על הקשר בין המגמות והתקציב. לנו לא כל כך ברור, שאם מה שיוחלט כאן, זה אומר, שכלוח הזמנים הזה יש כוונה לבצע, או תקציב לבצע. לגבי האנשים שישנם בגולן, או אולי בארץ, הנושא הזה הוא נושא של אמינות. לכן חשוב שיהיה ברור, שמה שבכוונתכם להחליט צריך להיות בביצוע, עפ"י לוח זמנים ראלי. התכנית הזו, לפי ניסיון שיש לנו מ-15 השנים האחרונות, ניתנת לביצוע כלי כעיות מיוחדות. ישנם האנשים, ישנם העולים, ישנם

כל תמכרות. אבל כל הגורמים צריכים לקבל את האפשרות לבצע זאת כלוח הזמנים הזה ולהוציא את הגולן, במהרה, מאווירת הקפאון, או אפילו מאווירת היאוש.

מר י. שבס:

סה"כ, יהודה מיצה את מה שאנו רוצים להשיג משיבת הועדה. הגולן, לשמחתנו, הפך להיות בשנתיים - שלוש האחרונות אזור אטרקטיבי. באות אלפי פניות מאנשים שרוצים לבוא לגולן, גם לקצרים, גם למרכזים האזוריים וגם להתיישבות הכפרית. אני מציע, שבמשך הישיבה, זורד גינדל, שעסק בזה בשנה האחרונה, ימסור אינפורמציה. רק בשבועות האחרונים קיימנו מבצע ולגיטה במושבים בגולן והיו 600 פניות. 600 משפחות מוכנות להתיישב במושבים. זה לא אומר, שכל ה-600 מתאימות ויבואו להתיישב, אבל זה אומר שיש רצון לבוא להתיישב בגולן יותר מאשר היה בשנים שקדמו לתחילת החוק, שהיתה אז די הקפאה.

אינני רוצה לומר, שיש לי ביקורת על תמוסדות או על תמשרדים שעוסקים בכך. גם תחלוקה להתיישבות, גם משרד השיכון, גם משרד התקשורת ואחרים, עושים הרבה מאמצים לקדם את העניינים, לקדם את הנושאים, אבל, לפי הערכה שלנו, לא בקצב הכולל. וזאת, לא רק בגלל שאין מקורות כספיים, אלא גם בדברים שלא קשורים בכסף, אלא קשורים בעדיפות ובכרצון להשקיע - לא כולם נתונים לעניין.

אם אחזור לנושא הבספי, בנושאים מסויימים יש נסיגה בשנתיים האחרונות. בדקתי זאת לקראת הישיבה. בשנתיים האחרונות, בסל התקציבים של תחלוקה להתיישבות יש נסיגה ב-5% לפחות, בתקציב הגולן, בתוך סל התקציבים. בשנה האחרונה, לפי הערכה שלי, זה יהיה עוד יותר. אינני יודע מי משפיע בעניין הזה ומי קובע. העובדה היא, שבתקציב הגולן, מתוך תקציב תחלוקה להתיישבות, חלה נסיגה משמעותית בשנים האחרונות, ולרות, שלפי הערכתנו, אין שום סיבה, שכך יהיה. יש מספיק אמצעי ייצור, שחסרים ליושבים הקיימים, לא החדשים, שמופעים מאותם ישובים להתפתח. עשינו בדיקה יחד עם תחלוקה, והתברר, שבתקציב

המחלקה השנה חסרים 150 מיליון שקל כדי לחקוק בקצב הנורמאלי ולא מעל ומעבר. הדברים האלה חייבים להעשות, כי אם לא נעשה זאת, זו נסיגה. הוא הדין לגבי בנייה. יש לנו ויכוח עם המנהל לבנייה כפרית - אני חושב, שהקצב צריך להיות שונה לגמרי. כמובן, שהקצב צריך להיות תלוי בתפקת אמצעי ייצור ולקצרון. אנחנו במוימ מתמשך עם מערכת הבטחון על מפעלים שיעברו ולקצרון. המוימ הזה מתמשך. אין לנו תשובה לשום דבר בענין הזה. אזור התעשייה פתוח לקליטה. רוב החברים שיושבים כאן ביקרו באזור התעשייה, ראו אותו. הוא מפותח, יפה, מרשים, קורא לאנשים להגיע. הגענו להשגים בקשירת קצוות, בקשירת קשר עם האנשים, רק צריך זאת דחיפה לפיתוח הענין הזה.

סהיכ, יהודה מיצה את הנושא באופן עקרוני. אני חושב, שבאמצעות הועדה, צריך זאת תנופה לכל נושא פיתוח הגולן. התכנית היא תכנית ראלית, לא תכנית גרנדיוזית. שוחחתי פה כמעט עם כל אחד מיושבי השולחן. אף אחד לא אמר לי, בשיחות, שהתכנית היא גרנדיוזית ועוברת את גבולות ההגיון. לפי דעתנו, הדבר הזה אפשרי.

סגן דהיימ ש. ארליך:

אנחנו עוברים עכשיו לדיון.

מר מ. דרובלס:

אני רוצה לפתוח ב"שהחיינו" למרות שאנחנו שומעים מאנשי הגולן, שלא נעשה מספיק. אני רוצה להזכיר קצת נשכחות. בשנת 1975 היה לי תכבוד ולקר בגולן יחד עם ועדת הכלכלה של תכנסת. התכנסנו אז בגולן ומשאלת תושבי הגולן היתה - להגיע ל-10,000 יהודים בגולן. תודה לאל, כבר הגענו והשגנו את היעד וכבר יש 10,000 יהודים בגולן.

השר מ. ציפורי:

יש 7,900.

מר מ. דרובולט:

אי אפשר לזכות לפי הטבלה הזו, כי בכל רגע יש

שינוי, בכל רגע, כן ירבו.

השר מ. ציפורי:

כאשר מציגים לי מסמך, אני מתייחס אליו כרצינות.

מר מ. דרובולט:

ואילו היום, מדברים בגולן על רכבת יהודים. ואם

חסרים 200 - 300 הם יבואו מחר - מחרתיים. בכל זאת, יש במה להתגאות באוכלוסיה ובהשגים שהושגו בגולן.

יחד עם זאת, אני מאמין שיש עוד מה לעשות. מה

תמצ בגולן - מבחינת האוכלוסיה החקלאית בגולן, יש לנו אמצעי ייצור בצפון ובדרום. באופן ממשי, ניצלנו כמעט את רוב אמצעי הייצור החקלאים שישנם בגולן. יש להמשיך ולהוסיף עוד אוכלוסיה בגולן, לא על אמצעי הייצור החקלאיים, כי פוטנציאל חקלאי כמעט ואין, אלא להוסיף אוכלוסיה ולהרחיבה על אמצעי ייצור אחרים, לא חקלאיים, קרי, תעשייתיים.

כאשר להערה, כי כניכול חל פיחות בתקציבים

לגולן. אני מסכים עם אנשי הגולן, שהכספים העומדים לזכותנו לא מספיקים וצריכים להגדיל אותם. אבל אם בודקים את הסל ורואים שזה 5% פחות ממה שהיה קודם, הרי בתשתית ראשונית אנו צריכים להשקיע הרבה יותר. לעיבוי אחי"כ, אפשר להסתכל על זה בצורה אחרת, ולכן זה לא חייב להיות באותה פרופורציה, אלא צריך להסתכל באופן קונקרטי על מה שאנו צריכים להשקיע.

אני רוצה לכתוב את הממשלה, כי כיוזמת ממשלת ישראל יצאו ועיבדו את התכנית הזו, יחד עם הישובים. אני מאמין, באופן אישי, שהתכנית הזו, אמנם גם תבוצע, בעיקר עכשיו, ולאחר שכנסת ישראל החליטה, שהגולן הוא חלק בלתי נפרד מארץ ישראל וחוק מדינת-ישראל חלק גם על רמת הגולן. אני מאמין, שבפרק הזמן הזה שעד 1987, נוכל להשיג את היעד ולהגיע לדבכתיים. סה"כ נעשה הדבה ועם חומר כזה, אוכלוסיה כזו ומאמצים שלנו, כדחלנו נשיג את היעד שם.

השר מ. ציפורי:

כמה דברים כלליים, שמתייחסים גם לנושא. היות וסיירתי בכמה וכמה ישובים, גם עירוניים וגם חקלאיים, אני רואה כאן כמה בעיות.

ראשית, בקשר למגזר חקלאי - כל זמן, שאצלנו לא יהיה ברור, שחקלאות, בכל העולם, זה נושא מסובד ומסובד מאוד, הנושא הזה לא יכול להתפתח. בכל הישובים יש לנו פוטנציה גדולה לגידול, אבל מה שעוצר אותם זה לא עוד ישוב ולא עוד קצת מים, אלא מכסות הייצור. מכסות הייצור סוגרות את מרבית הישובים. מכסות הייצור, אם זה לייצוא או לשוק בארץ. פשוט, אם אנחנו רוצים לדבר על ישוב חקלאי, אנחנו צריכים להחליט איפה הוא ולדאוג איך אנחנו נותנים לו את העדיפות כדי שהישוב הזה יגדל. נדמה לי, שבכל אחד מהישובים חקלאיים שלנו, באזורי הפיתוח, שיש לנו בהם ענין מיוחד, צריך לעשות צעדים מיוחדים ולתת להם מכסות יצוא יותר גדולות, ומכסות ייצור יותר גדולות בארץ. אם להוכיח את דיין ז"ל - ביום אחד הוא החליט שאין רפתות כפחול יצחק - זה עלה כמה שזה עלה והעבירו את הרפתות למקומות אחרים, לאחר שהוציאו אותן משם. אז אם מישור חושב שהגולן, יהודה ושומרון, הגליל או פתחת-שלוש חשבים הוא צריך לעשות תכנית יותר עמוקה, עם כל המשמעויות של זה, אחרת הנושא הוא לא רציני. כי אם ביישוב חקלאי יש מקום ל-80 או 100 משפחות ויש שם רק 30 או 40 - מבזבזים את כספי המדינה על תשתית והתשתית הזו לא מנוצלת עד תומה. זה לנושא הישובים חקלאיים. אם מדובר כאן על 5,000, משפיע ל-10,000 עיי ריבוי טיבעי, תהיה הגירה משם, אם

מקורות תפוסה והגידול שלהם לא ילכו. לא יעזור דבר. אינני יודע עד כמה תעמיקו במחשבה לגבי נקודה זו. לא הייתי בישוב חקלאי אחד, שלא שמעתי שם את הכעיות האלה, או על מכסות יצוא או על מכסות ייצור בתוך הארץ והגבלות שמטי לים עליהם.

הנושא השני, במרבית הישובים האלה, אם אנחנו רוצים להגיע לאוכלוסיה יותר גדולה, זה נושא תעוש ותתיירות. אני רוצה להזכיר רק, שבתיירות, בלי לעשות תפודה בין מיעוטים ויהודים, אנחנו נותנים תפוסה גדולה לתעוטים, בכל הארץ, גם בתל-אביב וגם בירושלים.

מר א. כראון:

לא בכפר גלעדי ובמקומות כאלה.

מר י. דקל:

צר לי, אבל גם בתעשייה תמצב דומה.

השר מ. ציפורי:

אני יודע. אנחנו בנינו את מעלה אדומים ו-85%

מהעובדים שם הם ערבים.

מר מ. דרובלס:

אבל בקדומים, באלון-מורה ובשילה לא עובד אפילו

ערבי אחד.

השר מ. ציפורי:

אבל אין שם תעשיות מספיקות. על זה אני כעת

מדבר. לכן אני אומר שצריך להתחיל במפעל יותר גדול של תעוש האזורים האלה, עם

התנאים תחתימים, ההגבלות והפוטצניה. תחיל, במעלה אפרים, או בקצרון, אני

חושב, שאפשר להגיע למספרים יותר גדולים. אם יעשו תעשייה חכמה עם הדבה עבודת ידיים, הדברים האלה יוכלו להתפתח. אם לא נעשה את זה, הדברים לא יזוזו. בזה צריך לעצל את כל אמצעי החץ תמלולתיים ואמצעי הרבון תמלולתיים.

אני יודע, שהתעשייה שלנו לא רצה לגידול כל כך גדול מבחינת השווקים. יכול להיות, עם כל הכעיות שישנו, שצריך ליצור לחצים על הטבות תעשיות. אם לא ניצור לחצים, רכל יהיו דיבורים יפים, אך לא יהיה גידול של ישוב ולא שום דבר.

ישנו נושא נוסף, שמיועד לתתישבים עם כל הפטריוטיות וכו'. בתשתית יסוד יש להשקיע, אבל היתר, בכל הישובים העירוניים, אני חושב, שצריך לזלזל על פרינציפ של "כנה ביתר". שיתנו שם מגרש יותר גדול, לא של 500 מ"ר, אלא של 1,500 מ"ר ויגידו, שמי שרוצה לבנות את הארץ, שילך ויבנה בכספו. לכו לא נוכל לבנות את זה. לישובים חקלאיים יש קריטריונים אחרים, ביחוד אם אלה קיבוצים. אשר לאחדים, אנחנו צריכים לחוץ יותר על "כנה ביתר". אני חושב, שהאטרקציה של 500 מ"ר לא מושכת אנשים. יש מספיק שטחים וצריך לבנות את זה יותר ברוחב לב, לכו דונם, דונם וחצי או שני דונם, יביאו יותר משתכנים לשם. זה חלק אחד של גידול.

חלק שני של גידול, במיוחד סביב "כנה ביתר" חייב להיות עורף של אנשים שמוצאים את פרנסתם בטכניה או במקום אחר בסביבה. צריך לבנות שיכוני מגורים בתנאים כאלו של קרקע, שלאנשים יהיה כדאי לבוא לגור במקום כזה. זה נכון בקשר לכל רחבי הארץ.

אם לא נלך על שלושת המישורים שציינתי יחד, אני חושש, שרוב הדברים ישארו יותר בגדר של תכונות וכו', אך לא יהיה גידול מסיבי.

(מכאן רשמה ז.ת.).

(עד כאן רשמה ל.ד. - מכאן ז.ת.).

השר מ. ציפורי:

זה נכון בקשר לכל רחבי הארץ. אם אנחנו לא נלך בשלושת תמישורים האלה יחד, אני חושב, שרוב הדברים ישארו יותר בגדר של הכרזות ולא יהיה גידול מאסיבי.

ישנה נקודה, שאתה יצאנו גם לקראת הבחירות ולנסת - על תכנית ה-100,000, שהם אינם בשמיים. לצערי הגדול, ה-100,000 הם בתל-אביב ולא בניו-יורק וצריך להוציא אותם מתל-אביב וחיפה. אך כדי להגיע לזה, אנו חייבים, בשלושת תמישורים שהזכרתי, לפעול בצורה יותר אינטנסיבית ובחלטות קבועות.

כאשר הציגו את התקציב, בחילול השנה, אני אמרתי: אני מוכן, לגבי משרד התקשורת, שיסתכלו בתקציב ויגידו מה אני משקיע השנה באיזורי הפיתוח. כל משרד, החל בסוכנות וכלה במשרדים אחרים, צריך להציג מה תפריקטים, שהוא עושה השנה בשטח. אם לא יוצגו תפריקטים, לא יהיה כלום.

אני רוצה לברר על כך, שהסוכנות הציגה כאן את ה-11 מיליארד שקל. חשוב מאד, שאנו נדבר במספרים ולא נרמה את עצמנו. כי אני זוכר, לפני 3 שנים, כשאני הצגתי תכנית התיישבות ואמרתי א מיליונים או מיליארדים, קפצו כולם ודיברו על נזק להתיישבות. אם לא אומרים דברים מדויקים, לא יצא שום דבר.

דבר אחרון, יש לנו היום כמות גדולה מאד של מאחזי נח"ל. צריך לעשות מאמץ מיוחד לתפוך אותם להתיישבות. עשינו דוגמא אחת

במשרד הבטחון על שני ישובים, שגמרנו להקים אותם ואזרחנו אותם תוך זמן קצר. חייבים לעשות תכנית אזרח מהירה של מרבית הישובים, שניתן לאזרח.

מר א. בראון:

לא שניים, אלא ארבעה.

השר מ. ציפורי:

בסך הכל, אם לא נתקוף כך את הבעיה, אני חושב, שלא נגיע ל-100,000 וגם לא לפחות ואולי, אם לא נטפל במיגזר החקלאי נכון, לא רק שלא נגדל, אלא אפילו נצטמק.

מר צ. ישי:

אני רוצה להעיר מספר הערות, בנושא התפיצי של פיתוח תשתית ומקורות המים ברמת הגולן.

לצערי, אני לא קיבלתי את התכנית המפורטת, אשר מוגשת כאן, ולא הספקתי לעיין בה. אך נדמה לי, שההערות שאני רוצה להעיר הן, פחות או יותר, מתאימות לקונצפציה הכללית של התכנית המוצעת.

רבותי, אנו פועלים לפי התכנית המאושרת האחרונה והתכנית הזאת דורשת כ-59 מיליון קוב מים נדמת הגולן, לצריכה חקלאית וגם למי שתיה.

הצלחנו, עד לשנה שוטפת זו, לפתח כ-73 מלמ"ק גם בצפון הדמה וגם בדרומה, ואנחנו ערוכים כעת, למשך שלוש השנים הבאות, לפתח את ה-22 מלמ"ק הנוספים, שאנו חייבים לתמציא אותם. בתערכה זהירה, ה-22 מלמ"ק האלה יעלו ולמשק המדינה כ-2.5 מיליארד שקל. זה מאמץ לא קטן, כדי שנוכל לפתח את אותם מקורות המים, שתחייבנו כבר.

לכן, אם מדובר היום על אותן כמויות מים - ואני

לא מדבר כאן כלל על מי שתיה - אם תכנית זו בעיקרה היא גידול ותרחבות של ישובים עירוניים ומרכזים איזוריים, בצורה זו או אחרת, אנו מכרכים עליה, אפילו אם היא תכביד על משק תמים. ולעתי, נוכל להתמודד עם הבעיה. אך אם תכנית זו דורשת כמות מים נוספת לחקלאות, חוששני שבטווח זמן זה, שמדובר עליו, 1982-1987, כפי שזה מצטייר כאן - ואת האינפורמציה שלי אני שואב, כרגע, מהטבלאות הנמצאות כאן - חוששני, שזו תהיה מעמסה כבדה מאד.

נקודה שניה - כמויות תמים ברמת הגולן, שנוכל

להקציב, הן מצומצמות - ואחייב אגיד כמה מלים בנושא תמאגרים. פוטנציאל תמים הארצי מנוצל ואפילו מעבר לזה, לא רק שאנו לא מחזירים חובות, אלא אנו גם חוטאים בשאיבת יתר, לא יתכן, שכל תכניות תמים של רמת הגולן תתבססה על מאגרים. תמאגרים הם רק חלק של הבעיה, אך לא הבעיה כולה. ראינו השנה, כאשר בהתחלת החורף, עמדנו בפני חשש, שנעמוד בפני מצב של שנה שחונה ותמאגרים ברמת הגולן לא תמלאו, אז לא רק שלא היה לנו פתרון לחקלאות בצפון רמת הגולן, אלא גם עמדנו בפני בעיה של אספקת מי שתיה לישובים. אספקת מי שתיה לישובים, לא נוכל לפתור דרך הבנות בצפון רמת הגולן. אם זה קושי שניתן להתגבר עליו בדרום הדמה, או במרכז, הנושא בצפון רמת הגולן כמעט ואינו ניתן לפתרון דרך הבנות.

נכון, שתמאגרים מוסיפים מים לפוטנציאל תמים

הארצי. אך, שוב פעם, אנו לא יכולים לבסס התיישבות ברמת הגולן רק על מאגרים. תמאגרים יכולים להיות אבן יסוד, אך לא תכל. אנחנו חייבים, בנוסף לתמאגרים, לפתח מערכת, כדי שנוכל לעמוד באספקת מי שתיה וגם בשנות בצורת. אם מדובר על ממוצע של שנה אחת לחמש - בצורת ברמת הגולן, הדברים האלה צריכים להשקל בכובד ראש.

ניסיון, ולמשל, לבחון תכנית שהובאה לפנינו והיא

- ניצול מי הבניאס והעברתם לצפון הדמה, לאספקת מי שתיה ולחקלאות. נכון, שיהודה אמר, שאני קצת מסתכל בתמיהה על' תוספרים שנאמרו שם, אך נדמה לי, שההנחה, שאתה יוצא ממנה, שקוב מים בצפון רמת הגולן ינוע בסביבות 10 שקלים, היא הערכה זהירה מאד. אני חושב, שאתה לוקה פה באופטימיות. קוב מים בצפון רמת הגולן יעלה הרבה יותר מהטכום הזה. אפילו בדרום הדמה, כל זמן שלא מצאו פתרון ואין לנו טכנולוגיה מתאימה, לא נוכל לומר, שכאן יש לנו פתרון, אפילו לדרום הדמה, לצד מזרח.

כן, אם התכנית מדברת על תוספת אוכלוסיה

עירונית, נברך עליה. ולעתי, באמצעים מתאימים, נוכל להתגבר. זאת, כמובן, אם אנו נשארים, פחות או יותר, במסגרת הפיתוח החקלאי, באותן התכניות שנעות בסביבות ה-60 מלחיק מים, כי זה נראה לי, ולמשך 3-4 השנים הבאות, כמעט כגבול עליון, שמשק תמים יכול להתמודד אתן.

סגן רה"מ ש. ארליך:

פירוש הדבר, שחקלאות לא נפתח?

מר צ. ישי:

חקלאות נוכל לפתח במסגרת ה-60 מיליון הקיימים.

היום פיתחנו רק 38 מיליון ואנחנו עובדים על עוד 22 מיליון, אם נקבל את ה-2.5 מיליארד שקלים.

השר מ. נסים:

מה יהיה מספר התושבים, שאפשר לאכזס ברמת הגולן,

בשביל ה-60 מיליון?

סגן רהי"מ ש. ארליך:

אני רוצה להבין - אתה זיכרת על 59 מיליון קוב

מים, אלה זרושים היום, או בעוד 5 שנים?

מר צ. ישי:

היום יש לנו רק 37 מיליון. 59 מיליון יהיו

נחוצים במשך חמש השנים הבאות.

סגן רהי"מ ש. ארליך:

איך אתה מספק את ה-37 מיליון?

מר צ. ישי:

37 מיליון מפותחים היום ואני מספק אותם במפעלים

שונים. חלק מהבפרת, חלק מתמאגרים וחלק מקידוחים.

סגן רהי"מ ש. ארליך:

כלומר, בעוד 5 שנים, יהיה צורך בעוד 22 מיליון?

מר צ. ישי:

כן - וזה עולה 2.5 מיליארד שקל.

סגן רהי"מ ש. ארליך:

מים יותר יקרים מכסף. אתה מדבר על 59 מיליון,

כולל פיתוח החקלאות?

מר צ. ישי:

כו.

סגן רה"מ ש. ארליך:

אני מתנצל בפניכם, שעלי לעזוב. אני מבקש את

סגן יו"ר הועדה, פרופי נאמן, לתזש"ך בפיהול הישיבה.

מר י. מרגלית:

משרד הביטוי מנה את רמת הגולן כאיזור בעל

עדיפות, במסגרת חלוקת המשאבים שלו. אנו שמנו לעצמנו בעבר מטרה - ועד כה, עמדנו בה - שנושא השיכון לא יהווה מגבלה לאכלוס רמת הגולן. אני מרשה לעצמי לקבוע, שעד היום, הצלחנו לעמוד בכך והצלחנו ליצור מצב, שבדוב הישובים החקלאיים וגם בעיר קצרין, ישנו דיור זמין לצרכי קליטה. אז אם לא דייקתי לגבי ישוב זה או אחר, לעקודת זמן מסוימת, באופן כללי, זה המצב. הצלחנו לשמור על המצב, שלפיו אנחנו מסוגלים, לכל עולה ולמת הגולן, לתת דיור.

היקף הביצועים שלנו, מדי שנה, ברמת הגולן, נע

בסדר גודל של 200-250 יחידות.

השר מ. ציפורי:

גם במגזר החקלאי?

מר י. מרגלית:

בסך הכל - זה הממוצע. הצעת התכנית, כפי

שמופיעה כאן, מצביעה על הגדלת המנה עד כזי פי 3. אנחנו, בעקרון, קבענו לעצמנו, שאם אכן תהיה נהירה גדולה יותר ולגולן, אם היא תהיה בגבולות סבירים, זי"א אם נצטרך להגדיל את המנה מ-250 ל-300 או 350, עוד נוכל לעמוד בזה. אך אם ידובר על היקפים, כפי שמופיעים בתכנית, קרוב לזדאי, שיצטרכו לתמצא משאבים

מיוחדים.

אני רוצה להעיר, מתוך היכרות של נושא רמת הגולן ומתוך קשר הדוק, שיש לנו במינהל ולבניה כפרית עם רמת הגולן, שאנחנו סבורים, שהבעיה הקריטית היא, בראש וראשונה, תעסוקה; ואינני אומר זאת מתוך רצון להשליך את האחריות לגורם אחר. אני חושב, שאותו מינימום של זיור, לצרכי קליטה לתעסוקה, אנו מספקים; ואם אנו רוצים להגדיל את האכלוס של רמת הגולן בהיקפים, זה מחייב מציאת תעסוקות מתאימות. אני מקוה, שאנחנו נוכל לעמוד בזה.

מר ר. ויצ:

ברמת הגולן יש מסורת טובה ומעודדת, עד כה, של תכנון וביצוע צמודים זה לזה. כשאני אומר, עד כה, אני לא מונה את השנה האחרונה. זה גם איזור שתוכנן בראיה כוללת, אולי היחיד בארץ, שמתחילנו הובא תמגור הכפרי והעירוני בחשבון, בעת ובעונה אחת. הובאו בחשבון יחסי ההדדיות ההכרחיים בין העיר והכפר; הובאו בחשבון שלושת הטקטורים יחד: החקלאות, התעשייה והשרותים וכל תושבים הטבעיים: קרקע, מים, דרכים, אמצעי תקשורת וכ"י - כולם הובאו בחשבון בתכנית אחת.

תכנית העשור הראשון מ-1968 עד 1978, אמנם בוצעה ובמסורת זו, החטיבה להתיישבות הכינה תכנית לעשור השני, שגם היא - אני חייב לציין - בהשתתפות מלאה לא רק של תמתישבים, שהם תותף העיקרי, אלא גם של כל המשרדים המוגעים בדבר.

החברת הזאת שלעפ"כ, נגזרת מתוך תכנית איזורית מלאה, על כל פרטיה, מפותיה וזקוקיה. היא עברה בחינה מלאה של כל המשרדים המוגעים בדבר והיא תוכננה ואושרה בתחום האפשרי והמצוי ולא בתחום הנכסף והרצוי. אני רוצה להדגיש זאת בתכלית הדגשה.

ולאכונני הגדול, באתי לפני חצי שנה לערוך סקירה והשוואה בין התכנון לבין הביצוע ומצאתי, שתמצב חמור ביותר ועלול להיות חמור עוד יותר. אני כחבתי לועדה זו, כ-7 לינואר, תזכיר מלא עם כל המספרים, על תמצב ומתהווה והולך ברמת הגולן. מצאתי, שפיתוח החקלאי לא מדביק, אפילו, את המינימום הדרוש, כדי לקיים אותו. יש יחידות, שאינן מגיעות ליחידות ומשקיות המינימליות הדרושות והן לא יכולות להשאר כך, בין שמיים וארץ, כי הן לא תחזקנה מעמד. מצאתי גם, שפיתוח ומשתית האיזורית כמעט ונעצר כליל; שהגדול קצרים אם היא צריכה למלא את התפקיד שיועד לה בתוך ההתיישבות האיזורית של רמת הגולן, היא בקצב של פחות מפי ארבע מהקצב המינימלי הדרוש. אני הגעתי למסקנה מיאגה וחמורה ביותר והיא: אם לא נעשה את כל הצעדים הדרושים לתוספת אוכלוסיה, אני מסופק אם חלק מסוים של האוכלוסיה הקיימת יחזיק מעמד.

התמונה הזאת, שאותה הכעתי במספרים ובפיתוחים, הובאה לוועדה לדיון. אני הדלקתי "פורה אדומה". אני רוצה שנדע כולנו, שלדמת הגולן יש מועמדים ואם נמשיך בביצוע התכנית הזו, שכפי שאמרתי לכם, היא תכנית בדוקה מכל עבריה, אין לי ספק, שלא תהיה כל בעיה של מתישבים, שירצו להתישב ברמת הגולן, הן במגזר העברי והן במגזר העירוני. הבעיה העיקרית היא הקצאת המשאבים. המספרים ששמענו כאן הם לא ממצים את כל התמונה. אני עשיתי ניתוח של כל המשאבים, תזוקצים ע"י כמעט כל המשרדים המוגעים לפיתוח רמת הגולן והגעתי למסקנה, שבאדבע השנים האחרונות, חלה ירידה מ-40% מכלל המשאבים שהוקצו להתיישבות מעבר לקו הירוק, ל-19%. אלה מספרים נכונים. אני חושש, שהשנה המספר עוד יקטן וזאת, על אף העובדה, שסך הכל המשאבים, במונחים בינאליים, גדלו.

מכאן, כמובן, הגעתי למסקנה, שיש לבדוק את כל העיגול. אתה לא יכול להגיע למסקנות כלליות של אסטרטגיה של פיתוח, אם אתה בודק חלק אחד מהארץ.

מר י. שפירא:

איך זה במונחים ריאליים?

מר מ. זרובלס:

התשקעה ברמת הגולן היא פי ארבע לפש מאשר

בגליל.

מר ר. ויץ:

לגבי רמת הגולן, גם במונחים ריאליים זה קטן.

היתה פה לא רק הקטנה רלוטבית, אלא גם ריאלית. זה לא נכון לגבי כל האיזורים.

לגבי רמת הגולן, כך קרה.

על כן, אני ערכתי מחדש את החשבון התיישבותי

הכללי וניסיתי לעשות זאת, מבחינה מקצועית, ללא התחשבות בתשקפה פוליטית, אלא רק בתשקפה התיישבותית. הגעתי למסקנה, שאם הועדה הזאת לא תיתן את דעתה על תמצב תשורר כיום בכמה איזורי התישבות, שחשיבותם היא למעלה מכל ספק: רמת הגולן, בקעת הירדן, הערבה, הגליל, יהודה ושומרון ופיתחת שלום - אין כל אפשרות לומר אני רוצה את זה ואת זה וגם מזה לא תנח יור, כי אם לא נקבע סדרי עדיפויות ולא נתחשב מה עשיו עד כה, מה צריך כדי לתשלים את התעון השלמה, אנחנו עלולים לעשות שגיאה חמורה מאין כמותה. לעתי, הוגמא של רמת הגולן היא זוגמא קשה, אך היא רק זוגמא אחת מפי רבות. זה היה תוכן התזכיר, שהגשתי ליו"ר ואני חוזר ואומר - הועדה הזאת חייבת לזת לעצמה זין וחשבון של אמת, מכוסס על עובדות ומסוכס במספרים, על מנת שתקבע את זרכה. אחר כך נתווכח מה עדיף על מה, איזה קצב של עדיפות וכו', אך לכל תפחות, נדע את אשר לפנינו. כי מה שאמרו פה תמתישבים מרמת הגולן, אמת ויציב.

אם נצא מהשיבה הזו בחוברת היפה ונסתפק בזה, שכולנו נאמר: אמן, אני מודיע לכם, שתמצאות ברמת הגולן תהיה יותר חמורה משהיא היום, מכיוון שפיפוף אשלות כאלה מביא בעקבותיו תגובות חמורות בשטח.

על כן, ביקשתי מהיו"ר - ועכשו אני מבקש מסגנו - להביא לדיון את תמונה כולה, להסתכל באומץ ובתבונה על אשר לפנינו; יביע אחר כך, כל אחד, את העדיפויות לפי הכנתו, אך יביע אותם במונחים ריאליים. אל נטפח בקרבנו אשלות, כי אחר כך הן מתפרסמות בעתונות והן גורמות לתגובות חמורות ביותר, שעכשו אנו נתקלים בהן גם בבקעת הירדן וגם ברמת הגולן. כאן הן תבטאו בצורה מאופקת ומנומסת ביותר.

זוהי תמונה כללית, שאני מתריע עליה ואני מבקש, שיהיה על זה דיון.

עכשו, יש לי הערה קונקרטית אחת. אני מקבל את התכנית כולה, אני מכיר בה ובקי בה, יש לי רק הערה אחת, לא התיישבותית, אלא התיישבותית-פוליטית, אך היא חשובה.

מר א. בראון:

החלטנו על מרכז איזורי בואסט, לפני שלשה חודשים, שאת זה עושה החטיבה להתיישבות. מה נעשה בזה?

מר ר. ויץ:

בהכלפה לא עושים מרכזים. צריך כסף לזה.

מר מ. שמואלוביץ:

מתכננים אותו.

מר ר. ויץ:

אל תזרוק חתיכות של כפפות. כוא נשכ ונראה את

תמונה כו לה.

אני רוצה לדבר על פרט מסוים ואינני בטוח, שכזה
אהיה בקו אחד עם תעתישכים. עז כה, לא רק חיזוקי את זכריכם; אני חושב, שהפיתוח
שאני עשיתי, הוא עוד יותר חמור משלכם. אני בוחל מחזק את מה שאמרתם פה.
עכשו, אני בא לפרט מסוים.

בתכנית רמת הגולן אנחנו תכננו את החתישבות כך.
שחזקנו את כל הגבולות, שאי אפשר יהיה לעשות שום תזוזות ולא לפתוח שום פתח
לשום אשליה, להוציא קטע אחד חשוב - זה הקטע המבדיל בין הישובים הדרוזיים לבין
הגבול הסורי של היום. למה? כי אמרנו: אל נחסום את האפשרות, בבוא היום, לתת
להם את האפשרות להשתייך לאן שהם ירצו.

מר א. בראון:

מי אמר את זה?

מר ר. ויץ:

אני אומר את דעתי. כשאני אומר "אנו" - הכוונה

היא לאלה שתכננו זאת קודם.

מר א. בראון:

זה נושא של תזמזלה, לא של הועדה.

מר ר. ויץ:

אני לא בטוח, שתעבדה הזו יזועה ולולס. יפסוק

אחייך היו"ר למי הוא מביא את הכעיה הזאת, אך שרבעיה תהיה יזועה.

אני מציע לזעדה הזאת לעת הנחיה לא להקים

ישובים יהודיים על הגבול בין הכפרים הדרוזיים לבין הגבול הסורי. למה אי הקמת

הישובים האלה לא תפגע במאומה, לא בבטחוננו ולא בקיומו של רמת הגולן. אני מציע.

לא לשגור את האופציה הפסיכו לוגית....

השר מ. ציפורי:

אל תעירו ואל תעוררו.

מר ר. ויץ:

מדובר על קטע קטן ביותר.

השר מ. נסים:

מהי האופציה?

מר ר. ויץ:

(מראה על תמפה) - האופציה היא זו: כאן הגוש של

הכפרים הדרוזיים, בקטע הזה אני מציע לא להקים היאחזויות ולא מאחזים. הקימו

עכשו מאחז אחד, אני מציע לא להמשיך.

מר מ. דרובלס:

כל זה ישנו בחוברת.

מר ר. ויץ:

אמרתי, שאני מקבל זאת, להוציא דבר אחד. ולזה

כי בבוא היום - אינני יודע מתי - צריך לזת לדרוזים את האפשרות ולחזור איפה הם רוצים להיות. הם ירצו להשתייך לסוריה, אפשר לעשות פה תיקון גבול, שאינו פוגע בשום דבר. נאפשר להם להיות איפה שהם רוצים ולא נכריח אותם להיות דוקא בתוכנו. אני, עצמי, גורס שהם קשים יותר מספחת. אני לא זקוק להם. יחיו בשלום כשכנים מכובדים.

מר א. בראון:

כל רעים של צפון רמת הגולן הם שם.

מר ר. ויצ:

הרעיה שלי לא פוגעת במאומה, לא בכחולן, לא בעתייד ולא בקיומו של רמת הגולן, כחלק בלתי נפרד ממדינת ישראל, דבר שאני חמכתי בו מהתחלה; ואם היה מי שנתן יד לעשות זאת במחלקה להתישבות, כל השנים, זה הייתי אני. זה לא אומר, שאני צריך להיות קנאי בלי תבונה.

אני מציע לוועדה זו לזת הנחייה, שאת האופציה

הזאת לא לסגור.

מר י. שפירא:

מה עומד על סדר היום, לגבי תכנית זו? הרי היא

אושרה.

פרופי י. נאמן:

היום צריך לאשר אותה.

לגבי התכנית, כפי שהוצגה בפנינו, אני מצטרף לכל

מה שנאמר על הצורך ביצירת מקורות פרנסה, שיחזקו את הגולן. פעם, לגבי תזקלאות, אם היינו קובעים כך וכך דונמים וכך וכך מים, זה היה מספיק, אך היום, גם לגבי תזקלאות יש בעיה; על אחת כמה וכמה לגבי זכרים אחרים, כמו הצד התעשייתי וכו'. יש דבר אחד, שהוא קל יותר - תשרותים.

אני מציע, שבמסגרת חיפוש אחר זכרים, אשר יוכלו לדרז את התיישבות בגולן, שנקוד גם בכיוון של העברת שרותים ולשם. כמבט ראשון, מה שהליתי - ואני רוצה להציג זאת לפני שר החינוך - שיש זכרים, כשרון ובשפלה, שאנו יכולים להעביר אותם ולקומות אחרים. נדמה לי, שולשל, מוסז כמו מכון וינגייט, אשר יושב ליד נתניה, אם היו מתכננים את התפתחותו כך, שהוא יעבור, בעוד שנה-שנתיים, לדמת הגולן, אז מבחינת ספורט, יש כל הסיבות שבגולן אפשר יהיה לעשות זאת טוב. אני זורק כמחשבה לבדיקה את רעיון הזה.

ישנו עוד דבר מסוג זה, שאני חושב שהוא נוגע לשר התיירות, אך לו גם אספקט של שר החינוך - בתי הספר ולולנאות, אשר נמצאים היום במרכז, להעבירם לגולן, ששם יש פיתוח תיירותי.

אני נותן שני רעיונות, שולעתי יש טעם לבדוק

אותם.

מר ז. גינדל:

ברשותכם, אני רוצה לסבר את האוזן על פעולת אכלוס, אשר נעשית בימים אלה. כזאי שהועדה תדע עליה, ראשית, כי זו פעולה יפה ושנית, כי לפי דעתי, יש לזה גם השלכות מידיות על החלטות, שחשוב שתתקבלנה.

כידוע לכם, אנו החולנו במבצע משותף של הסוכנות היהודית, ועד ישובי דמת הגולן, משרד הבינוי - תמינהל לבניה כפרית ואני מוכרח לציין במיוחד את שיתוף הפעולה היפה, שאתה מוצא בדמת הגולן. "המסקנה" שם עדיין

לא נתקזזה. כתוצאה מכך, יצאנו במבצעי אכלוס, כשבאנו עם מטען של כל הלקחים ממבצע אכלוס קודם בתיישבות בבקעת הירדן וניסינו לתקן את הברים במבצע זה. תפרנו את המבצע ופרסום נפרד לקיבוצים ופרסום נפרד למושבים. קצת פיספסנו בכך שנכנסנו לתקופה של מבצע "שלוש הגליל", אך בסופו של דבר, גם כנתונים של היום, אנו כולנו רואים בנושא הזה הצלחה גדולה.

הנתונים שלנו הם כאלה: לקיבוצים פנו כ-250 משפחות; למושבים התיישבו כ-386 משפחות; למושבים התיישבו כ-66 משפחות. מעבר לזה, היו לנו כ-100 פניות בכתב של מעוניינים מגוייסים ובסייה, הגענו לקרוב ל-800 פניות ראשוניות, שמוינו ומת מחרתיים יוצאים כ-8 אוטובוסים עם משפחות לרמת הגולן, למושבים, להיכרות השטח, וליוון נוסף של המושבים וכמובן, שיהיה גם נפל של אכזבה, מבחינת אלה, שהיו להם ציפיות אחרות, ממה שנראו בשטח.

מה שהוכח הוא, שרמת הגולן היא בדימוי חיובי ביותר בקרב האוכלוסיה - אני אומר זאת בפה מלא ובאחריות מלאה. אנחנו דוחים עשרות רבות של פניות, של מעוניינים לבוא ולהתיישב ברמת הגולן. אנו עומדים בויכוחים קשים עם אוכלוסיה עקשנית, שרואה בזה שרירות פקידותית, אך אין לנו אפשרות להתחייב ולוסיפים, כי אנו מדברים רק על מקומות, שבהם ישנם תתים ואמצעי היצור.

לפי דעתי, אנו חייבים למצוא איזון שהיא דרך, מעבר לתלות הגדולה הנמצאות פה, לאפשרות לתושבות בתיישבות ברמת הגולן. הכוונה שלי היא, לדאוג היום את כל התתים ואמצעי היצור הקיימים, במושבים ובקיבוצים, כמלאים בתוך חצי שנה עד שנה. לפי דעתי, צריך מיד לחשוב מה קורה הלאה. כי אם לא תהיה תושבות ואם נצטרך לחזות את התעניינים הבאים לתקופה מאוחרת יותר, אז נגיע או לי למצב של סכנה מסוימת בתמשך אכלוס רמת הגולן.

הערה אחרונה - אם תמושבים והקיבוצים ברמת הגולן

תם ביימוי גבוה, אז קצרים על אחת כמה וכמה. כלי פרסומים רבים, ישנה זרימה מתמדת של התעניינות מכל הארץ לגבי קצרים. יש גם זרימה ישירה לקצרים. שם אנו עומדים בפני שוקת שבורה ואנו מאכזבים רבים, שאין לנו אפשרות לישב אותם, לא בגלל זיור, כי זירות יש, אלא בגלל מקורות תעסוקה. אם רוצים לדאוג את קצרים במתכונת של תכנית רבבותיים בגולן, לעתים, צריך לדאוג את ענין תיעוש קצרים, כנושא שמצריך מעבר וזה שנעשה היום ואפילו לדאוג זאת באיזון צורה של מצב חרום. תעשיה, זה לא מהדברים הקלים להגיע ואם לא נתחיל היום להגיע אותה במרץ, היא גם לא תהיה בעוד 3 שנים במקום.

מר מ. זדר:

הייתי רוצה להתחיל בששה מספרים, שיתנו את אומדן

המבנים הקיימים והמבנים שבבניה ולעשיה.

מבנים שהוקמו בעבר מסתכמים כ-27 אלף מ"ר; מבנים

בסוף בניה - 13,900 מ"ר ובס"ה - 41,000 מ"ר בנויים.

בימים אלה נתנו תוספת של 3,000 מ"ר.

לגבי איזור התעשיה בקצרים, השטח התעשייתי היום

בקצרים הוא 720 דונם; שטח מפותח - 100 דונם; שטח בתהליך תכנון ופיתוח - כ-100 דונם.

השר מ. פסים:

כמה מטרים מרובעים יש בקצרים?

מר מ. זדר:

בקצירן יש היום שטח בנוי של 18,500 מ"ר.

יש לנו כאן הכעיה של הביצה והתרנגולת. יש לנו קשרים עם מספר תעשיינים, שהיו מעוניינים לבוא לדמת הגולן. השאלה הראשונה שלהם היא: האם יהיו לנו שם אנשים? אותם תעשיינים הסתובבו ברמת הגולן ונתקלו, במקרה, בתעשיין, שאמר להם: לי אין אנשים, אני צריך לדות ולחצור הגלי לית להביא משם עובדים. כאן יש לנו בעיה. יש בעיה של כוח עבודה מתאים. יש שם מפעל, אשר רוצה להעסיק אדם ליי מכונה והוא קורא לו מנהל יצור. הוא מוכן להלביש אותו בסינר לבן, רק שיבוא לעבוד, כי אנשים רוצים את השם בשביל לעבוד.

נוצרה בעיה אחרת, שאנו נתקלנו בה והכאנו אותה לחשומת לבם של פרנסי רמת הגולן והיא - עובדי "הצווארון הכחול".

(תמשך הדברים רשמה ל.ז.).

(עד כאן רשמה ז.ת. מכאן ל.ז.).

ישנה בעיה אחרת, שאנו נתקלנו בה, לחשומת לב פרנסי רמת-הגולן, וזו בעית עובדי הצווארון הכחול. אני חושב, שצריך לדאוג ברמת-הגולן גם לבעלי הצווארון הכחול, לא רק לבעלי הצווארון הלבן.

כל מפעל שמגיע אלינו, אנו בודקים אותו לגופו של ענין. במסקנה שהגענו אליה - וזה בתאום מלא עם עובדי משרד הכטחון, שלא תהיה לנו ברירה, אלא להביא מפעל גדול. אני תמיד נותן את הדוגמא של עפוליה. קמה לחתייה לאחר שהביאו את "חתייראן" לעפוליה. השיטה היא בדוקה, יש לנו דגם של הענין. יש להביא מפעל שקשור גם עם משרד הכטחון. יש לנו מפעלים שעובדים במפרץ חיפה, שקשורים עם משרד הכטחון. ככל שידוע לי, משרד הכטחון עובד על הנושא הזה בצורה רצינית מאוד. יחד עם אותו מפעל יש להביא את האנשים. לא

יתכן, שנביא מפעל שיעסיק 10 או 15 איש ולא יצא מזה דבר. הדעיון הוא להביא מפעל, שיעסיק, בשלב אי 150 - 200 איש, ובשלב בי כ-500 איש. זה מפעל שיוכל להחזיק את כל האזור.

בימים אלה החלטנו להאריך את ההנחה בשכר זירה לקצרון. היות ויש לנו שם מבני תעשיה, אנחנו נותנים הנחה כ-20% נמוכה משאר אזורי הפיתוח בארץ. כמו ביהודה ושומרון וקרית-שמונה. זאת, כדי לעודד אנשים לבוא לשם. תודה.

רק הערת ביניים לפציב תמים. הוא דיבר על כך שיש בעיות מים. אני רוצה להודיע לך, נציב תמים, כי מרמת-הגולן מייצאים מים לארהיב. בבקבוקים.

השר י. נאמן:

במסגרת המשדד החזש, שאני ממונה עליו, משרד הפיתוח והצדע, ביקשתי מחייב חנן פורת, שישמש יו"ר של ועדה מיינעת למשרד, שתוביל או תכוון כנושאי הפיתוח הללו. אני אומר זאת לאינפורמציה, כי וואי לדבים יהיה מגע איתו בקשר לזה.

חייכ ח. פורת:

אני אקצר מאוד בדברים, כי יש עוד נושאים רבים על סדר היום.

ראשית, אני תומך תמיכה מלאה כתכנית. עבדתי על פרטיה. בניגוד לדברי רענן, אני חושב, שחשובות מאוד הנקודות בצפון, והוגרות את המעגל של האוכלוסיה הדרוזית, ומבהירות את הדבר היטב. אינני מכיר מספיק את תנאי השטח, אבל אם אפשר היה להקים נקודה נוספת, צפונית למגידל שאמס, שתתבסס בעיקר על תיירות ותהווה אחות תאומה לנוה-אטייב, היה טוב יותר.

מר ר. וייץ:

אתה יכול להטביר לזה.

חגיב ח. פורת:

אני חושב, שצריך להבהיר, שאין פה אופציה שעומדת

לויכוח.

שנית, אני סבור, שיש צורך להרחיב גם את מעגל החקלאות, אבל אין לנו ספק, שגם מבחינת העלות של הבאת תמתישבים, וגם מבחינת הבהירות, תמוקד הוא על נושא ההתיישבות העירונית ועל נושא התעסוקה במישור התעשייתי. אני מקווה, שבמסגרת משרדו של יובל נאמן, תהיה, גם כן, אפשרות לתת דחיפה לנושא הזה בהבאת מפעלים עתירי מדע לאזור הגולן. אני חושב, שזה מפתח גדול לעניין וצריך לשים דגש מיוחד על כך.

ביקשתי את רשות הדיבור, משום שאני רוצה להציע לידידי ברמת הגולן כיוון לסיכום הדיון. אני חושב, שמה שחסר בחוברת הזו, זה יישום תכנית רבבותיים, שהיא לסדר גודל של 5 שנים, בתכנית חד-שנתית. כלומר, מה מתחייב מהתכנית הזו למסגרת השנה הקרובה? איזה ישוב רוצים להקים? כמה יחידות נוספות? זאת מתוך תורת מגבלות התקציב שמדינת-ישראל נתונה בהן, מתוך תורת מה שנעשה, תוך שימת הדגש, בעיקר, על מה הדבר מחייב, מבחינת תוספת תקציב, בכל אחד מהמשרדים. כלומר, יש תקציב של משרד השיכון. יש תקציב של משרד המסחר והתעשייה, - עד כמה התכנית תצומצם לשנה הקרובה מחייבת מבחינת תוספת או הטבה תקציבית בכל אחד מהמשרדים האלה.

הייתי מציע, על יסוד החוברת הזו, שיקום צוות מצומצם, שיכלול את הנציגים של המשרדים המצפופים, וזה כלפי, כדי שזה לא יהיה במסגרת כל כך רחבה, והוא יעבד תכנית קונקרטית לשנה הבאה, אשר תענה על הציפיות

הדאליות האפשריות במסגרת התקציב. היא תבחן עד כמה יש צורך בתוספת תקציב. אחייב יהיה צורך לשבור את הראש באוצר ובמערכות השונות, כדי שהתכנית הזו אכן תבוצע הנזה למעשה.

תשר מ. ציפורי:

לשבור את הראש יוכלו, תקציב לא יקבלו.

תהיב ח. פורת:

דבר זה מקביל למה שיצטרכו לעשות גם ביהודה ושומרון. בלי זה, יש כלל האומר: "הרוצה לשקר, ירחיק עדותו", כך כשאתה נותן תכנית ל-5 שנים, לא תמיד ברור לך מה מתחייב מזה ולשנה אחת. אני חושב, שעם זה צריך לצאת מהשיבה הזו.

מר מ. זרובלס:

אני רוצה לומר כמה משפטים לאור דבריהם של כמה חברי ועדה ובעיקר ידידי ועמיתי רענן. אין לי כל ספק, שכל הנוכחים ליד שולחן זה, רוצים את טובת רמת-הגולן, או את טובת התחיישבות הכללית בארץ-ישראל. אבל לפעמים, מתוך השקפות פוליטיות מסויימות, אשר משהו רוצה להבליט אותו, במקום לעשות שרות טוב, הוא עושה שרות דב. מה שפה קורה, שאנו עושים שרות דב ודמת הגולן. אני רוצה להטב את תשומת ליבה של הועדה ולטבילה מסי 6 בזף מסי 9 באשר לאמצעי הייצור החקלאיים שישנם ברמת-הגולן. ברמת הגולן יש כ-1100 משפחות חקלאיות. אין אזור בארץ - ויהיה זה במקום שם ישנו תשפע החקלאי הגדול ביותר - שיש יותר אמצעי ייצור חקלאיים על אוכלוסיה כה קטנה כמו שברמת-הגולן. לכן, אנו לא יכולים לבוא ולהגיד, שאנו לא הולכים לעיתונות בתחום החקלאי ברמת-הגולן, ולאחר שנצא מהחזר הזה, לענות לעיתונות ולקדוא לאוכלוסיה לבוא לדמת הגולן. אם יצא קומוניקט כזה, הברים יהיו לא נכונים. יש לנו היום ברמת הגולן כ-10 דונם פר-משפחה מטע, יש לנו כ-30 דונם שלחין. אין לנו, רבותי, בשום אזור אחר, דברים כאלה. לכן אני קובע, שיש לקלוט עוד אוכלוסיה באזור החקלאי. צריך

להוסיף אמצעי ייצור. יש תשתית. התשתית של תעגל הדאשון, של ה-10,000, פחות או יותר נסגרה. נכון, שצריך לשים את הדגש, בעיקר, על חזקת העירוני והתעשייתי. אני מקבל בבדכה את הצעת היו"ר לפנות ולשרוים להעביר מפעלים לאזור הזה כדי להגדיל את האוכלוסיה, זה יהיה מבורך. יש לזכור הלאה, לקראת תעגל השני של הרבבה השנייה. שר התקשורת, אם יש היום 9,000, או 8,900 או 10,000 לא זה מה שחשוב.

השר מ. ציפורי:

מה שחשוב זה לזייק בפרטים.

מר מ. זרובלס:

בפרטים זה יהיה. לכן, כואו נגיד את האמת, יש אמצעי ייצור חקלאיים כתשתית - יש מה לבוא ולחזק.

דבר נוסף - יחסית, רענן, רמת-הגולן, לעומת אזורים אחרים בארץ, לא קופחה במאומה. אני מסכים, שאין לנו ולשם מספיק משאבים, אבל אם ניקח ונשווה את רמת-הגולן ליהודה ושומרון, שהיא יקרה לליבי לא פחות מאשר רמת הגולן, (כמו שאם, שמתייחסת באופן שווה לעשרת בניה, כך אני מתייחס לכל האזורים אלה, זה היינו אר), הלוואי והיינו מגיעים, ביהודה ושומרון, לחצי השקעה בפפוש ממה שהשקענו ברמת-הגולן. אני הייתי מאושר, הלוואי ובגליל, שהוא יקר וכל כך, היינו מגיעים לשליש השקעה כפי שהשקענו ברמת-הגולן. הייתי מאושר, כך בנגב.

יחד עם זאת, אזוני היו"ר, תזשאבים לא מספיקים ומחובתנו לעשות את הכל כדי להגביר את האוכלוסיה ברמת הגולן. כי אין לנו אוצרות טבע ברמת-הגולן, אבל האוצר היקר ביותר שיש לנו, אלו האנשים שישנם שם ועם אנשים כאלו, כדאי לזכור ולפתח. תודה.

מר מ. דקל:

לשיכום, הייתי רוצה להעיר כמה הערות, שהן הערות מאוד, מאוד כלליות. כאשר אנו מסתכלים היום על אזורי הפיתוח של מדינת-ישראל (ויאשר או יתקן אותי יוסי מרגלית) אין לנו שם בעיה של מחסור בזיור, אלא בעיה של מחסור במקומות תעסוקה. הבעיה העיקרית, ככל שתזקוק יותר רחוק ממרכז הארץ ואין בו בעיות תשתיות על מרכז הארץ, זו בעית התעסוקה. בבעית התעסוקה הייתי מבחין, דבר ראשון, בין חקלאות ולענשיה. צריך להשתמש במשקים החקלאיים, כדי לתת תעסוקה שאינה דווקא חקלאית. כי אם אני לוקח את התכנית כפי שהיא פורטה, כמה תוספת חקלאות עוד יכולה להיות? מה נותנות 1,500 חורפות - 50 ימי עבודה שנתיים? או מטע נשיר, שאיש לא מאשר אותו, כרם יין שלא מאשרים אותו, סוב-טרופים, שאינם יודעים כמה יהיו - לא משם תבוא הישועה כדי להעסיק דרכה אנשים. אז יוסיפו עוד 5% ועוד 10% וזה מצויין, אבל זו לא נקודת תמוצא. נקודת תמוצא היא תעשייתית. זאת עוד לפני שבונים שיכון. כאשר יהיו שם מקורות פרנסה, יבואו גם אנשים ויהיו שיכונים. אני מאמין באמונה שלמה, שמשדד השיכון לא יעכב את השיכונים, אם יהיה למי לתת אותם. אז צריך לתת תעסוקה ותעסוקה מקומית. תעשייה ותיירות. הם לא יעבדו בחיפה.

יתכן, שאת התכנית הזו, שהיא תכנית כללית, צריך להפוך לתכנית אופרטיבית, על בסיס של חלוקה שנתית. יש לבדוק אי לו משאבים יופנו לשם כדי להשיג אותה או את חלקה ולדאוג איך אפשר להתחיל להתמודד עם זה.

אני לא שומר הסף או תמטיף בשער, אבל כוונתי החקלאי, אפילו, אלה שרם חקלאים, שלא נטפח לעצמנו איזה שהן אשליות מרקיעות שחקים.

השר ז. רביר:

בהזמנות זאת, שאני רוצה להעיר הערה לפנייתך.

אני רוצה להעיר שתי הערות מוקדמות ולחזור, במובן מסויים, על זכרי חברים.

ההצעה היא הצעה טובה וחשובה וטוב שישנה תכנית

שלמה, שהיא תואמת את התפיסה שלנו לגבי הגולן. כמוכן, שהחברים צדקו, שהציגות תמלאה שלנו ביכולת של היישום שלה, תלוייה באחוז האמצעים מגול האמצעים שיש לנו לפיתוח ישובים, שיושקעו באותם 5 שנים, במקביל לתכנית. אין לנו מפרט, כפי שמספר חברים הציגו את הדבר, מכך שנבוא לאיזון שהיא הבנה על האמצעים שקיימים לנו בשנה הקרובה ובחמש השנים הקרובות איך אנו קובעים את סולם העדיפויות כאשר לישובים השונים, ולא כל פעם, להבנס מכיוון אחר על דבר אחר. במסגרת זו, כמו כולם, אני תומך בתכנית הזו.

נקודה שניה, תפתח בעיני, לגבי תכנית, היא

לאו-דווקא בישובים חקלאיים, אלא בעיר ובמרכזים האזוריים, שהרי זה 75% מהתושבים שמצפים שיבואו וזה גם פוטנציאל יותר בטוח וגדול מאשר בחקלאות. ולשל, התכנית של ההכנופה לעיירות פיתוח או לגולן, היתה מכוונת לחקלאים, לאותם 800 שצויינו. צריך לחשוב על דרכים שקשורות בתעסוקה, קשורות בבינוי וכוי - איך עושים את תמאץ המרכזי על פוטנציאל המרכזי. הפוטנציאל הוא עיר אשר נותנת לך יותר מ-60% מהתושבים. אותה עיר עצמה, על כך צריך לעשות את תמאץ.

נקודה אחרונה נוגעת להעברת שרותים שונים ממרכז

הארץ לגולן - האם אלה שמתכננים אותם, שזה יותר קל, או אלה שקיימים ורוצים להסב אותם - זה דבר מאוד מורכב, תמצריך תמון הדברות והסכמה. כך ולשל את הדוגמא של וינגייט, שאתה הבאת.

זה לא שייך ולושרו תזינוך?

השר ז. רמז:

זה שייך, אבל אתה לא יכול לעשות זאת בפקודה, זה לא הצבא. צריך שיכנסו, צריך הכרות. זה לא צבא, שאתה אומר, שאתה מעביר האחוזות או מחנה מכאן ולכאן, שזה יותר פשוט.

מר י. שפירא:

יש שם סקציה של הצבא.

השר ז. רמז:

הסקציה של הצבא לא שייכת אלי. ליד זה יש מחנה ולושר גופני, שהשכנו ביקרתי שם, אבל זה לא שייך אלי, אלא לקצין לושר גופני.

השר י. נאמן:

הוא יסכים לכך.

השר ז. רמז:

בבקשה, הוא יכול לעשות זאת בקלות. מכל מקום, תכנית מתגוג הזה ראוייה, באופן עקרוני, לאיזה עיון.

השר י. נאמן:

בעיקר שמבחינה כספית זה יותר קל, כי הקרקעות שעוזבים מחיריהן מרדיעי שחקים. זה תמיד עובד, מבחינה זו.

השר ז. רמז:

מכל מקום, אני אבדוק כמה אפשרויות בנושא, אינני יודע אם דווקא את וינגייט, וכאלו שיש סיכוי, שהציבור יבוא לשם איתם, ולא כאלו שאני שם דבר והוא יהיה פיל ולבן.

השר מ. פייס:

התכנית, כמובן, רצויה וטובה. הרעיון שהעלה יו"ר הישיבה הוא רעיון טוב - גם הרעיון של ביה"ס לחיירות וגם של וינגייט. מכל הרעיונות האלה, אפשר יהיה לבצע מעשה אחד או שניים. צריך לחתור לזה, זה קשה, זה קשור בהעברת עובדים וכו', וכו'. זה רעיון טוב.

באשר לאספקט החקלאי של התכנית - אני רחוק מלהיות מומחה לחקלאות. שמעתי פעם את סגן שר החקלאות מיכאל זקל, שאמר, שיש רווייה בפיתוח החקלאי במדינת-ישראל, ואם נרחיב אותו, נעמוד בקשיים יותר גדולים מאשר היום. אני שואל את עצמי, אם זה כך, איך נאשר הכפלה של הישובים החקלאיים ברמת-הגולן. אני שואל שאלת תס, שאלה של אדם שאיננו מבין בנושא. אם זה אמנם כך, אזי צריך שנחשוב עוד על הנושא הזה טרם נאשר אותו. כי התכנית בכללה היא טובה. אני מציג זאת כשאלה, אילו היתה לי יכולת שיפוט, הייתי מביע דעה.

שנית, פרופסור דענו וייץ העלה כאן הצעה, שאינה יכולה להיות מזוהה בוועדה זו. מקומה של החלטה ברעיון כזה הוא בוועדת שרים לענייני בטחון. כך היה במשך 5 השנים האחרונות. כל דבר שיש בו ענין של חתיישבות מעבר לזה שקרוי הקו-הירוק, החלטנו שיוחלט בוועדת השרים לענייני בטחון. אני מבקש, שלא תשלל מפרופסור וייץ האפשרות, שהצעתו תידון שם. היא לא יכולה להיות מזוהה כאן. לכן, טרם תתקבל החלטה על ישוב פלונזי, במקום פלונזי, באזור שהוא מדבר בו, צריך שיהיה דיון על כך בוועדת השרים לענייני בטחון. הוא יכול לתפנות את הצעה, את ההנמקה שלו, ואסור לפסול אותה מלכתחילה. יכולים לשלול אותה בדיון לגופו של ענין, אם ירצו.

מד א. בראון:

אני רוצה לומר בקיצור כמה זכרים.

זכר ראשון, וחבל שהשר ציפורי איננו כאן. משרד

הבטחון ולמעשה סיכם עכשיו על העברת מפעל יחסית מתוחכם ולקצרים, מפעל של תעשייה האווירית, או "אלתא" ואני מקווה שזה יקבל עכשיו את התנופה. זה אומר, שמשפחות שעוסקות בגרעינו של המפעל הזה, יעברו גם כן ולקצרים.

זכר שני, רציתי להזכיר את מה שאמר כאן השר

ציפורי - ואני רוצה להיות תכליתי, להצטרף למה שנאמר. המקור העיקרי זו תעשייה. אחד הדברים הנוספים שישנם שם, זה הצבא. ברמת הגולן יש היום אלפי חיילים ואנשי קבע. אני מבטיח, ואני חותם על זה היום, שאם יקבלו את ההצעה של השר ציפורי, זה יתבטא במאות משפחות שיבנו את בתיהם בקצרים - אבל לא על שטח של 500 מטר. אנחנו בונים ביהודה ושומרון על 500 מטר או 470 מטר וזה יותר גרוע מהצפיפות שבטיר. אני אומר זאת באחריות. כתוצאה מכך, צפיפות האוכלוסיה היא יותר גדולה מאשר בעיר, כאשר בונים לגובה. זה ממש חלון מול חלון.

אני אדבר על זה גם כשנדבר בהזדמנות על נושא

השטח. אם לא על שני דונם, אז על דונם ואולי עוד משהו. אי אפשר כך לבנות, ומי שרוצה לשפר את איכות החיים שלו ולעבוד מהעיר או לעבור מהשכונות הצפופות, צריכים לחת לו את ההזדמנות הזו. אז הוא יהיה מוכן לעבור, כדי ללכת קדימה. לפי דעתי, גם לגבי רמת-הגולן וגם לגבי יהודה ושומרון, שם תשטחים סלעיים, שלא תופסים חלקות חקלאיות, לא משבשים את תשטחים הירוקים, צריכים להחליט בוועדה הזו, שאין לחזור על תשגיאות שאנו עושים היום. אנו בונים היום בצפיפות, שהיא ממש מעל ומעבר. אני אמר ליוסי מרגלית, שאם יעשו תכנית כזו, מאות קצינים יבנו את בתיהם ברמת-הגולן.

מר י. מרגלית:

יש 14 מגרשים פנויים ליכנה כיתר" ולא לקחו

אותם.

השר י. נאמן:

אני רוצה לסגור את הנושא הזה. יש לנו עוד

נושאים. אני רוצה להציע את הסיכומים: אנחנו מאשרים, באופן עקרוני, את התכנית
בכללותה. אנו רושמים בפנינו את התמלזה, שבאה גם מהשר ציפורי ואשר אורי חיוק
אותה עכשיו, של בנייה עצמית על שטחים מוגז לים, או יחידות שיהיו על דונם פלוס.
זו תמלזה לתכנונים. אם תתכננים ימצאו שזה לא ניתן, זה יחזור הנה.

אלימ ד. סתיו:

אי אפשר לעשות זאת באותו מחיר.

השר י. נאמן:

זו מקודה לבדיקה. אני מסכים, שאי אפשר להעביר

תמלוצת כאלה בלי בדיקה. אנו מבקשים לבדוק את הפתרון הזה, מה זה משנה, וכמה זה
יעלה.

מר ר. וייץ:

הייתי מציע לא לקבוע את גודל התגרש.

השר י. נאמן:

לכן אמרתי "מוגז ליי", אבל אמרו לי שזה לא מספיק

ברור.

עכשיו, לגבי התנשך - ראשית, אנו באמת נקרא
למשרדי מחשלה לבדוק אפשרויות להעביר מתקנים קיימים, או נושאי תעסוקה קיימים
לשם.

עכשיו, אני מציע שנקים כאן איזה שהוא צוות
משנה, שיכול להיות מורכב מאנשים שמתכננים ועוסקים בזה באופן שוטף, שיעסוק
בפרוט של השנה הראשונה, שהוצע. אנחנו גם נכנס לשאלה של התקציב - האם יש לזה
כסף או לא, ואם אין לזה כסף, נחפש ונעזור כמיטב יכולתנו לאסוף את הכסף הדרוש
לחברת. התכנית של השנה הראשונה צריכה להיות קונקרטית ומכוסה ע"י תקציב
מבחינת הדשאה ולקניות וכל דבר בזה. מבחינת הדרכה, אני מכין שיהיו אלה האנשים
שעוסקים בעניין הזה במשרדו של מיכאל זקל ושל מתי זרובלס.

מר מ. זקל:

נצטרך להביא זאת לדיון, ואני אציע, שהסוכנות
היהודית תהיה זו שתבצע זאת.

מר י. הראל:

תמפתח הוא במשרד הבינוי.

חשר י. פאמן:

הבינוי יהיה בעניין.

מר י. מרגלית:

כל מי שתהיה לו תעסוקה, תהיה לו זירה.

חשר י. פאמן:

בישיבה הבאה נביא הצעה קונקרטית לענין זה.

השר מ. נייסים:

לא צריך להביא זאת לאישור הועדה, אזורי היו"ר,

אפשר להטיל על סגן השר זקל, שירכיב ועדה.

מר מ. זקל:

אני אודיע על כך לסגן מזכיר תממלה, ולפרוטוקול.

מר י. הדאלי:

תמפתח הוא רק בביטוי. לא נכון שיש זיור לכל מי

שרוצה לבוא. לתפר, לכל מה שיבנו בקצירין יש מוטמדים. אם נאמר לפי כאן,

שתמינימוס הזה שמוצט ובצט בקצירין לא יבוצע, לא יבוצע כלום מתכנית. הנקודה

תמכרעת היא, שתמישית מתכנית הביטוי תתבצע בקצירין כל שנה.

לגבי הדברים שרענן הציע - פרט ולך, שאין איש

ברמת-הגולן שתומך בכך, ועד כמה שאני יודע, אין ולך גם תמיכה בתנועה שלי ושל

רענן, הייתי מבקש מכולם, שההצעה הזאת לא תצא מכאן וחוצה. יש כה פוטנציאל

לתמיס בכפרים של הדרוזים ולסייע לתומכי הסודים שם, שכבר היום השתכנעו, שנוטדו

להיות בישראל ובגלל זה הם נשארים במדינה. היא יכולה להחזיר את כל הגולל

אחורנית. לפי אני מבקש שהיא לא תצא מכאן וחוצה.

השר י. טאמן:

אני מוכן להצטרף ולבקשתו של יהודה הדאלי בענין

זה. אינני יודע האם דיוני ועדה כזו מחייבים או לא מחייבים סודיות.

מר ר. וייץ:

אדוני היו"ר - אני מוכן לקבל זאת על עצמי בתנאי אחד - שאתה תקיים מה שהוצע כאן ע"י השר נייסים - שהעניין יובא לדיון בוועדת השרים לענייני בטחון ושאינו אוזמן להציג את העניין.

השר י. פאמן:

אני לא שולט בוועדת השרים לענייני בטחון. אני חבר בה. אני מבקש, שיהיה דיון על זה וזה יכול.

השר מ. נייסים:

אתה תכתוב מכתב לדאש ונחמשה.

מר ר. וייץ:

אני לא רוצה להתסיס ולא שום דבר.

השר י. פאמן:

רבותי, ברור שכשאנו מדברים על כך שתפרוט של השפה הראשונה מתוך 5 השנים יעובד, אז הכולנה היא לחמישית מתוכנית הזו ואולי יותר. פחות זה לא סביר. את הפרוט הזה גם נביא מחדש לוועדה עם הנחייה לדוץ עם הנושאים האלה.

אני מבקש, שתאפשרו לי לעבור לנושאים הבאים.

השר ז. רבך:

אדוני היו"ר - בדרך כלל אנחנו רגילים שהישיבות הן שעתיים, אני קבעתי לי ב-1600 ישיבה אחת ומחכים לי אנשים. יש לי עניין בסעיפים הבאים, האם אי אפשר לדחות את הדיון בהם לישיבה הבאה.

השר י. פאמן:

שאלתי את היו"ר ואמרו לי שזה יכול להיות גם ששתיים ורבע, אז ננסה להעביר את הדברים החופים ביותר.

הת/30. ביתר: יישוב עירוני באזור גוש-עציון

הת/31. זריאל: יישוב קהילתי כפרי בגוש-עציון

הת/32. נחליון (עציון הי): יישוב שיתופי במסגרת תנועת האזורית עציון

הת/33. תקוע ג': יישוב קהילתי ליד ההרודיון

השר י. פאמן:

אני מציע שארבעת הנושאים יוצגו יחד וננסה לגמור

אותם.

מר מ. דקל:

אני אציג 3 מקומות ויהווה דקל יציג את נחלים.

ביתר - הכוונה בכיתר להקים ישוב עירוני פתוח. כרגע, השטח הוא 340 דונם. התכנית היא ל-700 יחידות דיור. זו תכנית ריאלית. הוגשה תכנית ריבה יותר גדולה, שהיא איננה ריאלית. המקום הוא בתמשך רד גי לה, על הגבעה הגבוהה. זה כהיר לאותם אנשים שמכירים את הטביבה. מבחינת שיפועים, השטח הוא קשה מאוד. אני מציע, בשלב זה, לאשר את השטח הזה, בינתיים הועלתה הצעה למקום אחר, יותר נוח. הגברת פליאה אלבק בודקת, האם יש לנו שם מספיק שטחי מדינה, כדי לבצע זאת במקום הנוח יותר. כאשר זה יאושר, אני מציע לא להביא זאת

פעם נוספת לדיון, אלא ברשותכם, להודיע ליו"ר או למזכיר הועדה.

דניאל (או משק כהן). זה נקרא "משק כהן", כי היה שם פעם משק יהודי). זה בדרך בין בית-זחס לאלעזר. בגוש עציון. אחרי הסיבוב חזר ולמעלה. כרגע יש לנו שם 105 דונם אדמה בשטח אחד ו-64 דונם בשטח נפרד. אין חיבור ביניהם. ביקשתי מכל הגורמים המטפלים ברכישת אדמות, לבדוק האם אפשרי לקנות שם אדמה על-מנת ליצור רצף. זה ישוב פתוח. אזור ג'. (אני צריך להוסיף זאת גם בקשר וליתר, לא הוספתי, כדי שיהיה רשום בפרוטוקול.). הישוב יוקם ע"י הגרעינים או ע"י היוזמים.

השר מ. פייס:

מה בקשר לחשתי.

מר מ. זקל:

עד ראש השטח, מקובל שהמדינה נותנת את החשתי. מי יהיה המשרד שיבצע את זה - יש לכך זמן בשלוש יותר מאחרים. בדרך כלל, משרד השיכון. יתכן שיצטרכו למצוא מקורות אחרים. אינני רוצה כרגע להכנס לסוגייה, היא גם כרגע לא כל-כך רלבנטית.

מר י. גדיש:

למה זה לא רלבנטי?

מר מ. זקל:

כי בשלב זה יש צורך בהוצאה לפריצה לדאש השטח ולא יותר מזה. כאשר עד לשלב היותר מאוחר, עד שיצטרכו לזת את יתר המרכיבים, יעבור זמן.

תקוע ב' - אתם מכירים את המקרה שהיה שם של רצח דוד רוזנפלד הי"ד. היתה שם עליה פרטיזנית, שלא הייתי מרוצה ממנה ולא היתה צריכה לעלות לשם, אבל אפשר להבין אותה. לאחר בדיקה של כל הגורמים כשטח, הוצע שהישוב יוקם ליד הדודיון, ורום מזרחית מהדודיון, היכן שישנם שטחי אדמה ממשלתיים. זה יהיה ישוב קטן.

מר י. גדיש:

כמה דונם יש שם.

הגב' פ. אולבך:

יש כאן דונם.

מר מ. דקל:

אני כרגע מדברים על ישוב, שאם הוא יגיע ל-50 או 60 משפחות, בשלבים ראשונים, זה יהיה טוב. כרגע, בגרעין שלהם, יש רק 16 משפחות. זה ישוב מאותו סוג של הישובים הקטנים, שהם תלוצים לפני המהמה. במשך הזמן הם יתפתחו. אני מציע, ולמרות שהוא לא עבר את התהליכים המקובלים, בגלל נסיבות המקרה, לאשר את זה בלי שזה עבר את כל התהליכים הפורמאליים. בקשר לאדמה, זו אדמה ממשלתית מאושרת. כאשר לישוב, יש לאשר אותו במקום החדש. אשר לאדמה תממשלתית במקום הנוכחי, יתכן שיצטרפו, בגלל הסימליות שבזכר, לייער את האזור, על-מנת שהערבים מהכפר שממנו הרגו את רוזנפלד, לא ישתלטו על השטח ולא יהיו מזה שפייסו את המהמה הזמני.

חייכ ח. פורת:

אני מברך על הקמת הנקודות סביב גוש עציון, ואני רוצה להדגיש, שולמיות, שולמיות, שולמיות, גוש עציון נמצא במקום שהוסכם על דעת רב, והחבת מעגל התיישבות בגוש עציון, החל מדניאל בצפון ועד למערב, מזרח ודרום, יוצרת

חייץ התיישבותי רחב ממדים ורב אוכלוסיו, שנותן משמעות, גם מבחינת ההיקף וגם מבחינת העוצמה לכל ההתיישבות במקום וגם מקרב את שעת החיבור של הגוש הזה, כאופן ממשי, מכל הבחינות, ולחינת-ישראל.

אני רוצה להתייחס, ספציפית, לנקודות שהועלו כאן - אני הבאתי לפני מיכאל את ההסתייגות של המועצה האזורית של גוש עציון מהקמת הישוב בצמוד לחד גילה. היום יש שם בית ספר שזה, שהוא הורחב וכולל עשרות משפחות. יש שם תכנית לישוב קהילתי בו 300 משפחות, שכבר נמצא בשלבי תכנון. נדמה לי, שאין טעם, ולחוק עוד ישוב כל כך צמוד אליו. מה גם, שכפי שהזכיר פה מיכאל, מדובר גם על שטחים בשיפועים מאוד קשים, וסריכ, כל מה שיעשה, יעשה במסגרת ההדחקה של חד גילה.

לעומת זאת, ישנן שתי אלטרנטיבות נוספות שמוצעות - האחת - השטח הוורוד, שמצויין כאן, שהוא יחסית, שטח טרשי גדול מאוד. כשעמו עסקתי באיתור ומדוייק של אזמות ומדינה שם. יש בו קצת חסרון, שהוא לא יוצר חייץ התיישבותי וקרוב מאוד אל הקו של מבוא בייתר, אל הקו הירוק, אם מסתכלים מבחינת המשך ההתיישבות במקום הזה.

לעומת זאת, ישנה הצעה שאינה מצויינת כאן, אבל היא כוללת מוצב ירדני גדול, שהיה בין אל-חדר לבין בתיר, במקום הזה. אינני רוצה להכנס כאן לפרטים, אבל בבדיקה של השטח יחד עם האיש שהופקד על הישוב הזה, גיו דונפולד, שהוא הרוח החיה בעניין והיה במקום עוד הבוקר, יחד איתי, הוא מאוד שמח על האפשרות הזו. ולו אני מציע, ברשותי מיכאל, שלא יוחלט כאן על מקום מסויים, אלא נאמר שיש שלוש אלטרנטיבות.

תשר י. נאמן:

מיכאל פתח ואמר בדבריו, שהוא מציע, שתמקום

ומדוייק יקבע לאחר מכן.

חייב ח. פורת:

כזי לא לעורר מחת, לא הייתי מציע לקבוע מקום מסויים, אלא לומר שיש שלוש אלטרנטיבות ומתוך שלושתן יקבע המקום ומתאים ביותר.

השר י. פאמן:

זו התצעה.

מר מ. דקל:

אנו נשתדל לזמן את המקום הטוב ביותר, במידה ויהיה ברשותנו.

חייב ח. פורת:

המקום שנמצא כאן, הוא המקום, שופי דעתי יש בו את כל העדיפויות. זה שטח מאוד מתאים מבחינה טופוגרפית. זה שטח גדול, שטח שקרוב לביתר ועונה על חייץ התיישבותי בין חוסן נחלים ובתיר.

עכשיו, אני ממשיך בקשר לנקודה הזו של דניאל - אני חושב, שזו נקודת התיישבות חשובה מאוד, ולדות, שכפי שאמרתי, היא מוקמת באזור של גוש עציון, שלכאורה הוא כבר ותיק. זו נקודה שיוצרת קשר על הדרך חדשה ומתוכננת בין הר גילה, דניאל וגוש עציון. זו דרך חדשה, שכבר אושרה בשעתו בוועדת השרים לפני מספר שנים.

אני הייתי מציע, לגבי דניאל, שבו, בתאום עם משרד הבטחון תחילה איזו שהיא ראשית של מוקד זמני, כדי לזרז את העניין, ראשית: שדניאל כישוב שאמור להיות ישוב קהילתי, ושאמנם אנשים יבנו בו את ביתם, כמו יזיתם, במסגרת "בנה ביתך", אבל במסגרת קהילתית בעלת אופי מוגדר יותר - שהטיפול כישוב הזה יהיה במסגרת החטיבה לתיישבות של ההסתדרות הציונית, שהתמחתה בנושא

הזה, בלי לתת לזה את התקציבים הרחבים, שניתנים לשובים במקומות מרוחקים יותר, אבל בכל זאת, שהענין של תשתית ודאש השטח פלוס מוקד זמני מינימאלי, יוטל על וחיטיבה לתתיישובות. אני חושב, שהדבר הזה יאפשר לתת זהות לשוב. נאמר, שבניית אפרת, שנמצאת כאן, לוקחת כבר 7 שנים. כאן, לעתיד, תוך שנה - שנתיים, ניתן יהיה לדאות ישוב לתפארת עם טיפול מתאים.

בקשר לתקוע, אני רוצה לחזק את ידיו של מיכאל, שכיוון שהמיקום ומדוייק לא נסגר סופית, שכל האטרקטיבות יוגדרו כאימות מדינה ויתפסו.

מר י. שפירא:

אני מוכרח לצאת. העברתי פתק ליו"ר, שאני תומך

בהצעה.

מר א. בראון:

על נושא ביתר רק מי לה אחת - אני לא הייתי תומך בהצעה של חנן. אני אומר זאת כאן. הבעיה היא, שכרגע, עד כמה שאנו יודעים, אין פה אדמות מדינה. לעומת זאת, השטח הזה, שגם הוא נבדק ע"י גיו וכמובן ע"י הגברת פליאה אולק, הוא ממש שטח, אשר מתאים, בדיוק, לכוונות מקום גדול ומאפשר לזכות ולתפתח במקום. אני אומר את זה, כי אני מקבל את מה שאמר מיכאל. בכל מקרה, אני נגד הרבס הזה של גילה, כי זה ממש מקום לא מתאים.

בנושא דניאל, אני תומך כמה שאמר חנן. הגרעין

שעלה לשם הוא גרעין...

השר מ. נייסים:

הוא עוד לא עלה. שרוצה לעלות.

רגבי פ. אולק:

שם התחילו לעבוד. הייתי שם לפני כמה ימים.

הטרקטורים עובדים שם.

מר א. בראון:

הגרעין שעלה לשם הוא גרעין דניאל. הוא גרעין

שמטופל כבר תקופה ארוכה. גם הוא עולה לשם כתוצאה ממה שקרה בבית לחם. לפי דעתנו, זה מקום חשוב ממדרגה ראשונה, מבחינת מיקומו, על שני הכבישים, על הכביש שקיים היום, שמחבר בין בית-לחם לגוש עציון. הוא ממש יושב יפה על הכביש עצמו, על הקשר לגוש עציון ויש לו חשיבות גדולה. אלו אדמות יהודים מקדמת דנא. השטח הוא די קטן. אנו יכולים על השטח הזה להתחיל דבר, שהוא יחד ויתפתח. אין כוונה לעשות שם ישוב חקלאי. האנשים בחולת מתכוונים לבנות שם את בתיהם. אבל כדי שם יבנו שם את בתיהם, צריך להתחיל במוקד קטן במקום. מערכת הבטחון עזרה להם. היא נתנה להם אוהלים, נתנה להם קרוואנים, כדי שהנשים עם הילדים לא יהיו בחוץ. אני מציע, שהסוכנות היהודית תיקח את הישוב הזה תחת טיפול, תשקיע בו קצת כסף, לא הרבה, כפי שחנן אמר. יחד עם זה, תתכנן את המקום הזה, על-מנת שאפשר יהיה לבנות אותו.

אם נחכה לחברים נוספים יותר רחוקים, לא בא

בחשבון, שהישוב הזה ירד ממקום. הקבוצה הזו שיושבת שם לא תרד ממקום. ולכן, בואו ניקח את זה ונלך עם זה קדימה.

המקום השלישי זה הנושא של תקוע בי או רדודיון.

דעו לכם, שתמקום שם יושבים שם היום, גם הוא שטח מדינה. נכון שהוא נמצא במקום קצת נחות. יכול להיות, שבמשך הזמן נפתח את המקום הזה ככניסה לרדודיון עצמה.

אבל הישוב בהחלט מיועד למקום אחר, גם כן, ובזיק, וצריך לבדוק בדיוק את המקום.

השר ז. רמז:

זה למעשה תקוע ג', כי היה כבר תקוע ב'.

מר א. בראון:

אבל תקוע ב' רפר למעלה עמוס. גם כן, תארגן

גרעין, בתחילתו, מתקוע עצמה.

(מכאן רשמה ז.ח.)

(עז כאן רשמה ל.ז. - מכאן ז.ח.)

מר א. בראון:

גם תקוע, במקום שם יושבים היום, צריכה להכנס

לטיפול הסוכנות היהודית, כדי להתחיל לבחון את האנשים ולעזור להם. חיברנו להם

מים ע"י הצבא, ישרנו להם שטח. משהו צריך לקחת זאת בידיים ולהתחיל לטפל בזה.

לא מדובר בהדבקה כסף וצריך להתחיל להזיז דברים אלה קדימה.

אינני רוצה להדחיק את הדיבור על חשיבות המקום.

זהו איזור, שיש לגביו קונצנזוס לאומי ואם יש מקום, שיש בו התיישבות ערבית צפופה

ב יהודה ושומרון, זה המקום הזה. מוכרחים להכנס למקום זה עם ישובים. יכולים

לטעון, שיש אפרת, יבנו אותה וידחיבו אותה. זה לא מספיק. צריך להכנס ולספר

מקומות נוספים. כל האיזורים מסביב לירושלים, דוקא הדרומיים והמזרחיים,

מתמלאים בהתיישבות ערבית, כולל על שטחי מדינה. ברגע שם יושבים, אלה כבר לא

שטחי מדינה.

לכן, ולרות שם נראים מקומות קטנים, לפי דעתי,

יש חשיבות עצומה לשבת בשלוש הנקודות, שדיברנו עליהם היום.

אך אם נצא משיבה זו עם החלטה, שעושים זאת -
וזה הכל, לא יקרה כלום. אנו צריכים לצאת משיבה זו בחלטה, מי עושה זאת.

סגן תשרי מ. זקל:

בסיכום עם ההסתדרות הציונית, היא לוקחת על עצמה
את הקמת תקוע, כלומר, כל הישובים שאנו קוראים איזור אי. לגבי איזור גי, היה
סיכום בין ההסתדרות הציונית לבין הגרעין, שההסתדרות הציונית תתכנן את הישוב
ותלווה אותו חברתית. מעבר לזה, זה זפי הכלים של "כנה ביתר". יש הרבה מאד
ידיאליזם, שצריך היה לוקח ולהעביר לטיפול הטכנות יהודית. השאלה היא אם עם
ישראל יכול להחליט זפי מקרה ספציפי או כקריטריון כללי. כקריטריון כללי, זה
מקום, היכן שאני סיכמתי עם הגרעין, באילו תנאים הם עושים ולשם.

מר א. בדאון:

לא התכוונתי להיות מליץ יושר - אלא להיות מעשי.
אם אנו רוצים שיקום שם ישוב, צריך לטפל בו ממש. אנו הולכים לקראת חורף. איפה
יהיו האנשים האלה?

מר י. גדיש:

אני חושב, שכל תכנית לעיבוי גוש עציון, היא
תכנית שצריך לברר עליה. השאלה היא, מה הדרך, שאפשר להביא לאיזור יותר יהודים,
באמצעים המוגבלים העומדים לדשותנו. אני לא בטוח, שתשיטה של פיזור תמאץ
ומשיכת תשתיות לכל 100 דונם, היא הדרך הנכונה לברר זה.

מר ח. פורת:

התשתית שם צמודה.

מר י. גדיש:

האמן לי, שאני מכיר את האיזור לא דע.

לפושא חוות כהן - כרמים פוגעים בו, משני צדי

הגבעה, די חזק. רצינו להעלות שם את מגדל עוז ולא ראינו איזו שהיא אפשרות
להרחב.

הדרך של פיזור ישובים קהילתיים, מבחינה

תקציבית, עולה לנו, בדרך כלל, פי 10 מאשר להביא משפחה לאיזור כמו אפרת, שול בי
או גי; או, פיקח ולוגמא, את מעלה אדומים, ששם יש כ-2,500 יחידות.

אם יש תפקידים יצוריים ספציפיים, אני מבין את

התפקיד של הפיזור. אך אלעזר נמצאת לא רחוק מדיאל. אני לא בטוח, שהשיטה של
פיזור תמאץ ופיזור המקורות היא שיטה, שתביא לנו יותר ויותר יהודים לגוש
עציון. עדיפות ראשונה היא היום, בחולט, ולקשור את הגוש עם השפלה. נדמה לי,
ששם היה צריך להיות עיקר המאמץ.

מר מ. דרובלס:

סלח לי אדוני, אתה מייצג את האוצר. למה אתה

מדבר בכיוון כזה? יש פה כוונה פוליטית ברורה. אני מוחה על כך בכל תוקף. אתה
מייצג את ממשלת ישראל, מדבר בכיוון של ממשלת ישראל ולא דעות פרטיות שלך. על
כך אני מוחה.

מר י. גדיש:

אני מודיע לפרוטוקול, שלא היתה לי שום כוונה

פוליטית בדברים שאמרתי, אלא רק כוונה תתישבותית.

אם מתי רוצה שאני אקשור זאת לצד התקציבי שלי

העסק, הרי שהתשתית לכיוון מערב, פרוסה לאורך.

מר א. בראון:

אם כך, ולמה צריך להקים שם קיבוץ?

מר י. גדיש:

מנקודת ראות האוצר, אני רוצה לומר משהו. כישיבה

הקודמת, סיכס היו"ר - וכך גם נכנס בתמליל של הפרוטוקול - שההחלטות שמתקבלות

כאן, שאינן מובאות יחד עם תכנית תקציבית מפורטת, הן תכניות עקרוניות ולא

לביצוע.

סגן תשר מ. דקל:

הן תכניות עקרוניות לביצוע ותהליך הביצוע הוא

במיימ בין משרדי הממשלה ומתאימים ובין המוסדות המיישבים.

מר י. גדיש:

אני רק מצטט את היו"ר הקבוע של הועדה. כך הוא

אמר וכך נמצא בתמליל, שההחלטות יהיו לביצוע רק כשהן תוגשנה עם תכנית תקציבית.

אי לזאת, לגבי כל ההצעות הנמצאות פה, אני

ביררתי גם עם מציג משרד הבינוי, האם הנושאים מתוקצבים והוא תשיב לי, שעדיין לא

ומדובר פה על "כסה ביתך" שאיננו עולה בתקציב. אך במדה שהנושאים האלה דורשים

תקציב, הם חייבים להיות מתואמים, גם בהתאם לחקון וממשלה וגם בהתאם לסדר הרגיל

של עבודת ממשלה. עד כמה שלי ידוע, הברים האלה עדיין לא תואמו עם משרד האוצר.

השר ז. רמז:

יש לי הצעה לסדר. אני רואה, שמלבד תורות האוצר, יש ויכוח בין שתי חפיסות, בנושא הקונקרטי של דניאל. אני חושב, שדבר זה צריך להיות בברעה, בזמן שאנו יכולים להכריע. אני רוצה להשתתף בברעה. אני מוכן, שבשבוע הבא תהיה ישיבה מיוחדת לכך. מה שמוסכם, תאשרו היום; לגבי מה שנתון במחלוקת, אני רוצה להיות שותף בברעה ואני חייב לצאת, לפיכך או לי נעביר זאת לשבוע הבא.

השר י. פאמן:

עצם התכנית מתקבלת, אך יש פה כעיה של הביצוע לגבי דניאל, אם אפשר להטיל על מישהו, שיגרום לכך, שתהיה שם קורת גג לפני וחורף.

מר י. גדיש:

הערתי היתה לגבי כל הישובים.

השר י. פאמן:

לגבי הערת גדיש - ברור לי, שלחכפית יש ערך, כשהיא מתוקצבת. אך אני לא מניח, שמביאים הנה דברים, שום אינם מתוקצבים.

מר י. גדיש:

אז אני מודיע לך, שום לא מתוקצבים.

השר י. פאמן:

אני, כממלא מקום היו"ר, לוקח על עצמי לבדוק מהיכן כסף זה יבוא ואם צריך, לזכות לאוצר.

מר י. גדיש:

אני, בכל אופן, רוצה לומר, שהחלטות כאלה, שיחייבו גם את שר האוצר, חייבות להיות מתוקצבות מולתחילה ולא לקבל, קודם כל, החלטות ואחייב לחפש כיסוי תקציבי. זה חלק אינטגרלי של החלטה ואני מסתמך על דעתו של היו"ר הקבוע.

השר י. פאמן:

היות וישיבתי פה היתה בנויה על זה, שזכרים אלה יש אמצעים, אז אני אצטרך לזאוג, יחד עם שר האוצר, שיהיו לכך אמצעים. בכל אופן, האחריות היא עלי.

מר א. כראון:

כל ועדת השרים, מאז שאריק איננו, לא שווה כלום. עכשו אני יכול להגיד זאת בגלוי. הועדה עוד לא החליטה שום החלטה לביצוע.

גבי פ. אלבק:

אני רוצה להתייחס, לכל אחד מתקומות האלה, מבחינת זמינות קרקעית-משפטית, דניאל - זמין, ניתן לעשות שם מה שרוצים. אנחיל - בחלק הדרומי, זמין, אלה אדמות יהודים; החלק הצפוני אינו זמין, הוא בערר בוועדת העררים. ז"א, שאם רוצים לבנות שם, בשלב זה, אפשר רק בחלק שבמסגרת הכחולה, עד שיגמר הערר.

מר י. מרגלית:

כמה שטח יש שם?

גבי פ. אלבק:

באלפים. החלק הצפוני יותר, זה האיתור הדרומי של ביתר - אנו חושבים שהוא אדמת מדינה, טרם הוכרז לעררים, כך שצריך לחכות אם יהיו עררים, כאשר יוכרז, לפני שמתחילים לעשות פעולות כולשהן בשטח. יש סיכוי טוב, שמתוך השטח, שהוא גדול מאד, גם לאחר עררים, יהיה שטח ניכר בשכיל להקים ישוב יפה מאד, שיהיה על אדמת מדינה.

האיתור הצפוני ביותר של ביתר הוא, אמנם, זמין - הוכרז ולא הוגש עליו ערר, פרט ולקטע קטן במצוק הדרומי - אך הוא קשה מאד לבניה, כי הוא מאד תלול. השטח בין השניים, שמוצע כאולטרנטיבה שלישית לביתר, שאומרים שהיה מחנה צבאי ירדני, עד כה לא ראיתי אותו ואני מוכנה לדוק. בשלב זה, על כל פנים, הוא אינו זמין.

נשאר עוד ענין תקוע גי'. מדובר, בעצם, בשני שטחים, האחד המקום שבו הם יושבים כיום והשני, יש שטח יותר רחוק, זרומית-מזרחית מהרודיון, ששניהם כנראה הם אדמות מדינה, אך גם כן צריך להכריז עליהם ולעבור תהליכים, אם יהיו עררים, לפני שאפשר יהיה לעשות עבודות בשטח. במקום שם יושבים היום יש אדמות מדינה על שטח קטן וגם נאמר לי, שזה עלול להתנגש עם התואי המיועד לכביש ערד - מעלה אדומים. אחרת, אני אישית הייתי ממליצה על המקום שם יושבים היום, כי הוא קרוב מאד גם לתקוע וגם לחד הורדוס ובפועל, זה המקום שם בחרו לשבת; שלא לדבר על כך, שמבחינת תשתית, זה הדבר יותר זול, כי זה על הכביש, והכל כבר קיים שם. על כל פנים, שני המקומות כפופים זהה שיהיה אחרי ההכרזה, אם יהיו עררים.

מר מ. זרובלס:

אני מציע, שהועדה תאשר את הקמת תקוע גי ותטיל על ההתחדדות הציונית להקים ישוב קהילתי. הקמת ישוב תקוע גי תהיה מותנית בהקצבת תקציב. במסגרת התקציבים של החטיבה היום, אנו לא נוכל לקחת זאת על

עצמנו. נבקש על כך תקציב מיוחד ויש על כך מו"מ עם האוצר.

בקשר לזניאל - גרעין זניאל פנה להתחזרות

הציונית בזמנו וביקש, שהחטיבה להתיישבות, תמליץ בפני ועדה זו להקים ישוב באיזור חוות כהן. לאחר התלבטויות - היות וזה הוצג בצורה כזאת, שהאנשים ישקיעו מכספם ויקימו את המושק - חטיבת התיישבות תהיה מוכנה, אם הוועדה תטיל עליה, לעשות את התכנון הפרוגרמטי של הישוב. חטיבת התיישבות של ההסתדרות הציונית תגיש את הליווי החברתי לגרעין ומעבר לזה, זה צריך לחול על האנשים עצמם. לפי דעתי, אין מקום להקים מוקד בזניאל. אנו מקימים מוקד באיזורים, שישנה סכנה, שהקרקע עומדת להשטט מידינו. במקום שאין סכנה כזאת, אפשר לבנות את הישוב בכפיה ישירה ואין צורך להשקיע פעמיים משאבים, כשמשאבים אלה כל כך חסרים לנו באיזורים עדיפים אחרים.

לפיכך, אני מציע, לאשר את הקמת זניאל,

כשהפרוגרמה תיעשה ע"י החטיבה להתיישבות. הליווי החברתי יוגש ע"י החטיבה להתיישבות ואילו היתר - כמקובל בתנאים של איזור גי.

לגבי ביתר - אני מציע, שנאשר היום, באופן

עקרוני, את הקמת ביתר. על ביתר מדובר, שתבוא היוזמה הפרטית והיא תבנה שם. כו ירבו יהודים כאלה, שיהיו מוכנים לבנות באיזורים כאלה, מעל בית גיאולה, אפילו שם סוגרים קצת את בייס ייח גי להי. ייח גי להי יכול חלק מתוך שכונה עירונית גדולה שתהיה. השיפועים, במקום שמוצע, הם קשים מאד. אם היוזמה הפרטית מוכנה להוציא מכספה ולבנות כאן, אנו צריכים לקדם אותה בברכה.

לפיכך, אני אומר, שאנו מקימים בברכה את הקמת

השכונה העירונית בביתר. אם נוכל להקל עליהם ובתיעצות עם הגרעין והחברה שכונה, יהיה שטח במקום אחר, אנחנו בוחזל נלך אתם, אך לא יהיה צורך להביא זאת שוב לוועדה. כי רבותי, כל הכפיה, שנעשית היום ע"י היוזמה הפרטית, היא מבורכת.

יש לנו החלטות, כמו על נאות אדומים, שאיננו יכולים לגשת לביצוען, מחוסר תקציב. אותו דבר לגבי ענתות. אנו צריכים לחזק את מבמש ולהקים ישובים אחרים, בדרום ה-חברון. אך בגלל בעיות תקציביות - שאני מקוה, שהן תיפתרנה בימים הקרובים - אנו לא יכולים לגשת לביצוע.

אני מציע לאשר דברים אלה, חבל לחכות, כי כל יום דחיה הוא יקר ביותר.

מר ר. ויץ:

מכל ההצעות המוצעות כאן, אני תומך, ללא סייג, בהקמת עציון הי, כלומר, קיבוץ דתי נוסף לחיזוק גוש עציון בחפורית.

מר י. דקל:

חפורית היא עציון וי. אם אתה מתייחס לעציון הי, זה מקום אחר.

מר ר. ויץ:

אני מציע, הראשון בתור, על מנת לחזק את גוש עציון ולקשור אותו, קשר חשוב, עם השפלה, להקים את הקיבוץ קודם כל בחפורית. לכל שאר ההצעות אני מתנגד תכלית ניגוד, הן מטעמים מדיניים, אך בעיקר מטעמים מקצועיים.

באשר לתעמים המדיניים, אני לא אחזור עליהם, כי דעתי ידועה.

השר מ. פסיס:

מישהו אמר, שיש קונצנזוס בעניין זה, האם זה

נכון?

מר ר. ויץ:

יש קונצנזוס בעניין גוש עציון. את היד הראשונה, להקים מחדש את גוש עציון, אני נחתי. היתה מאחורי זה קונצפציה מדינית, כי אפשר להקים את גוש עציון ולזכר אותה לישראל, מבלי להוסיף, כיום מן הימים, עוד מיעוטים, שהופכים את המדינה לא ככזו, שאני רוצה בה.

אני עכשו עובר לצד המקצועי. אם תמורה היא לאכלס, בצורה המהירה, הזולה והמושכת ביותר, את האיזור הזה, עיי יותר יהודים, התצעות תמוצעות כאן ישיגו בדיוק את תמורה התפוכה, אני רוצה, בעניין זה, שדברי ישמעו עד הסוף.

אם אנו קוראים לקבוצת בתים בשם ישוב קרי לתי וכו', זה לא משנה את הצד הפונקציונלי, שאלה שישבו שם, יזדיקו ופרנסה, לחינוך ולשרותים ולמיניהם. יש הכדל מהותי בין ישוב קואופרטיבי, שבו בפרט יש משום אי לוצ ולקיה לה וקהילה יכולה להכריח אותו לקחת חלק מהכנסותיו ולהקדיש לשרותים. על כן, הם יכולים לקיים ישובים יותר קטנים במספרם ובכל זאת, להחזיק שרותים כרמה המקובלת בארץ; מה שאין כן לגבי שכונות אחרות. אני לא מדבר על צורת האכלוס, האם את הישוב העירוני צריך לעשות פתוח לגמרי, או אפשר להקים אותו שכונות-שכונות, כל שכונה עם הועד שלה. אני, בחזוטי, תומך בזה. אני גם לא מדבר אם הערים צריכות לצמוח לגובה, אני בעד זה שהן יתפשטו, עם גנים, אטפיי שמבחינת ההכבדה על כלכלת המדינה, זה קשה.

רבותי, אחם יודעים על מה אחם מדברים פה אתם

מדברים בשכונות עירוניות מפורזות, ולא כל קשר פונקציונלי. מה שאחם מציעים פה

יהיה יקר ביותר לקליטת משפחה. אף אחד מהמתישבים לא יגיע לסף המינימלי הדרוש לקיומו, הן מבחינת רמת תעסוקה והן מבחינת רמת תשורות.

הקמנו כמה מרכזים עירוניים, ולשול, אפרת. במקום לעשות את כל המאמצים ולהגיע לסף של הקיום, אנחנו חוזרים מחדש על הסיון ועזר והנמר של עיירות הפיתוח, שעד היום לא גמרנו אתן ואנו סובלים מהן עד היום הזה. אני לא יכול לשבת ליד שולחן אחד ולתת יד ולברך, שאני יודע, שיבוא יום, שזה יזעק לשמיים ויגידו מי הם הכורים וייעמי הארצות", שלא ראו מינימום של זכרים, שכל מומחה, אשר גומר את הטכניון, יודע אותם.

אנחנו שוב נותנים יד לפיזור בלתי מוצדק של הקמת עיר מודרנית, כמו שאנו רוצים. הסוף יהיה, שמה שנעשה יחליש את ירושלים מחד ואת גוש עציון מאידך. אם אביא לכם את החשבון, מה צריך כדי להשלים את כל מה שעשינו מצפון לירושלים, גבעון וכ"י, הרי זה זכר נורא. אנו לא יכולים לדוץ ולזרוע ישובים.

לחלוקה להתיישבות - וחזקה, שאני מגן עליה - אין לה הידע לעסוק בזה. אנו עוסקים בישובים כפריים. בזה אנו מומחים גדולים, מהטובים בעולם. אנו לא עוסקים בישובים עירוניים. לזה יש משרד הבינוי ואני מעיד עליו, שאתו היו לי בעבר מחלמות גדולות, שבזמן האחרון, מה שהוא הקים, הוא הקים יפה מאד. העיר ימית היתה עיר ולפארת, גם קצרין. הם יודעים את המלאכה. מפקד גדוד רץ, לוקח מפות, עושה לי כל מיני סימנים על המפות. זה פתרון של התיישבות רצינית?

מר א. כראון:

זה בדיוק מה שהיה בגליל עם המצפים. בדיוק כך

אמר הש"ר פת, כשאריק הציג את תכנית המצפים, שאתה עשית אותה.

מר ר. ויץ:

אילו אני הייתי מציג, במקום אריק, את תכנית כיבוש בירות, כך זה היה נראה. אריק לא בקי בזה. אמרתי לאריק 20 פעם, אם היו מציעים לי להיות מפקד אוגדה, הייתי מקבל זאת עלי? הוא הציג את הצפפים לא טוב. אילו אני הייתי מציג את הצפפים, אני מבטיח לך, שזה היה מתקבל על הדעת, כי אני בעל מקצוע.

את כל הנושא הזה צריך להטיל על בעל מקצוע, בהדרכה של ומשרד הפוגע בדבר - ורם יודעים את מלאכתם - ולהציב לו מטרה ולדאוג איך משיגים את המטרה במינימום התשקעות. אני כבר לא מדבר על כך, שבלי תקציב, לא נעשה כלום. הרי אתם מדברים על דבר אדיר. אתם יודעים מה זה פריצות דרכים פה? אתם יודעים על מה אתם מדברים פה?

סגן תשרי י. דקל:

כבר נעשה משהו דומה לזה בארץ.

מר ר. ויץ:

אתה אומר את זה לי? אני לא בקי בזה לאחר שהורדתי את ההסתייגות הפוליטית שלי - ועשיתי זאת בצורה ישירה וישרה - אני פונה לשולחן זה ומציע לי, לקחת את כל הקומפלקס הזה, להטיל אותו על בעל מקצוע ולבקש ממנו תשובה מתאימה, מה יהיה הכי זול, הכי יעיל ורבי מהיר ולרביא הנה הצעה, שמתחתיה יהיו שלבים, יהיו קשרים פונקציונליים, תהיה איזו מחשבה לגבי תעסוקה ושרותים.

מר מ. זרובלס:

אך יש כל התשתית הזאת. אתה היחידי שמבין בדברים אלה אל תזלזל באינטליגנציה הכללית של האנשים. למה אתה מוריד זאת

לדמה כל כך נמוכה

מר ר. ויצ:

כאשר תכננו את מעלה אדומים, היה היוזם תמנח עופר. היינו מאותה מפלגה ואפי' לו מאותו פלג של המפלגה. אני אז אמרתי: אם לא נתכנן זאת בראיה רחוקה, בסופו של דבר, מעלה אדומים יישב יותר ערבים מי הודים. לצערי, זה הולך ומתגשם עכשו, הולכה ולמעשה. תדאו מי בא למעלה אדומים בבוקר ומי יוצא משם בערב. ריכוזו של עולם, כך לא יישב את הארץ. אני אומר זאת בכאב ובדצינות רבי גדולה.

מר א. בראון:

הנתונים ממש מטעים את הציבור. 300 פועלים, שום הרוב שם, כולם יהודים, שעובדים בתע"ש. כל המפעלים האחרים הם בתי מלאכה קטנים, ששם עובדים ערבים.

השר י. נאמן:

רענן, אני עומד לדשותך בימים הקרובים, נשב ותשכנע אותי בצד המקצועי.

מר ר. ויצ:

אבוא לעזרתך ברצון רב. אני מתנגד, תכלית ניגוד, לכל האופרציה, אך אני משול' לדופא נשים, שעקרונית הוא מתנגד לתפלות, אך כשהוא נקרא לשו'חן הניתוח, הוא עושה זאת במיטב יכ'ו'ו.

מר ח. פורת:

אני יושב לדאשונה בועדה זו ותמיד התייחסתי אליה במלוא הכבוד ובמלוא הדצינות, כי היא מכריעה את נושא ההתיישבות בארץ-ישראל. אך הדברים, שנאמרו כאן, מחייבים, לפי דעתי, שתי תגרות. תגדה ראשונה לגבי דברי

רעון - הדברים לא נעשו באופן פרטיזני. ולמשל, הדברים נעשו בהתייעצות עם חיים צבן, שהוא מארגן את תכנית ה-100,000. יש פה מחשבה על רצף התיישבות מירושלים לגוש עציון, וכו' לל את ביתר, זפיאל ואפרת. תשתית האיזורית היא אותה תשתית, הן של בתי ספר, חשמל ודרכים. כאן לא מדובר לדכז את וכל בצפיפות אחת, אלא להתפרס על שטח, אך עם תשתית מרכזית איזורית. צריך גם לזכור, שיש לנו קשיים בנושא תמיקום, מבחינת האדמות והודיות.

אין לי ספק, שתכנית זו עונה מבחינה מקצועית, מה גם שיש לה את כל הביטוי המקצועי ולך.

תורה שניה - לגבי נושא התקציב. אני מצטער שגדיש לא נמצא כאן, אך אני חייב ולחות על דרך הצגת הדברים. היה סיכום עם ראש תזמזלה, היה סיכום עם שר האוצר, על תקציב ליושבים האלה. הדבר הזה ירד עיי מנכ"ל האוצר אל האחראים על התקציבים. מכיוון שיעקב גדיש היה בחופש, ישבנו עם שטנר, שהוצע כפרופט לענין זה. אז לבוא ולבא ולומר, שלענין הזה אין שום תקציב, לאחר שנעשתה עבודה והוקמה ועדה, מטעם תזמזלה, שבראשה מיכאל זקל, שהציעה תכנית והגישה אותה, פירושו לתפוך את תמסגרת כאן ולבר מגוחך. לא יתכן דבר כזה.

השר י. נאמן:

אני לא קיבלתי את מה שהוא אמר. כי לא היינו דנים בדברים, אם לא היה להם כיסוי.

מר י. זקל:

אני רוצה תורה פורמלית. אנחנו דיווחנו בכתב לוועדה, בענין הקמת הישוב בעציון הי. זהו ישוב, אשר הוחלט עליו לפני יותר מחמש שנים. אני מבקש, שזה יצורף לפרוטוקול. תכנונה היא לאנחיל.

גבי פ. אלבק:

בכפוף להסתייגות שלי.

חשר י. פאמן:

אנו מאשרים את ההצעות, כפי שהן הועלו, עם הפרטים הבאים, לגבי כל אחד מהמקומות: לגבי ביחר - יעשה עוד טיפול של קביעת המיקום הסופי וידווח לוועדה על המיקום שנקבע.

סגן חשר מ. דקל:

ידווח בכתב ליו"ר ולסגן מזכיר הממשלה, כדי לא לקיים שוב ישיבה.

מר ר. ויצ:

אני מאד מבקש, שבא-כח משרד הבינוי ישתף בעניין.

מר מ. דרובוט:

על מי מטיילים לאשר את המיקום של ביתר?

סגן חשר מ. דקל:

על הצוות הבינמשרדי, שכולל את משרד הבינוי ואת משרד האוצר.

אלימ ד. סתו:

משרד הבינוי, מחוז ירושלים, במסגרת תכניות שלו, איתר במפורש את האתר הזה, שמסומן כאן כביתר, כאתר חשוב מבחינתם ומרכזי להקמת עיר לווין לירושלים. כך שמחוז ירושלים של משרד הבינוי שותף לאיתור זה.

השר י. פאמן:

לגבי דניאל - הדברים שמוסכמים, מוסכמים, כולל זה, שהתמזרות הציונית מטפלת בכל השלב הארגוני. אך יש בעיה דחופה של האנשים הגרים שם וצריך לדאוג להם ולקורת גג.

מר מ. זרובלס:

הם יכולים לחזור חזרה לאן שמשם באו.

השר י. פאמן:

אני מציע, שפיון בענין שוב עם זקל ומתי.

מר י. זקל:

מדובר כאן על ענינים מקצועיים. לי יש רושם, ולמרות שיש פה נתק בעלות, שצדקה הפורמלי של דניאל לאפרתה, מחויבת תוצאות. זה יצור רצף של מחשבה עירונית על הכביש הקיים של ירושלים-חברון ויש לזה אספקט מכל הבחינות. להפוך זאת לגרעין, אין לזה שום משמעות.

השר י. פאמן:

לעמיד, אין לי ספק, שיהיה כך. הבעיה היא, בינתיים, בשלב הזה, לדאוג שתהיה קורת גג. אני מציע, למצוא פתרון אי-הוק.

מר מ. זרובלס:

אדוני היוזם, אנו נתכנן ישוב קהילתי עם אופי כפרי. אנו ניתן ליוזם חברתי לגרעין. מבחינת תשתית לדאש השטח, אם הדברים לא יהיו סבירים.....

גבי פ. אולק:

זה לאורך הכביש הראשי ירושלים-חברון.

מר מ. דרובול:

אך הרי הם יקבלו הטבות ממשרז הביטוי. אז אם יהיו זכרים לא סבירים, נדון אתם בקשר לזה. אך היום לוחליט כל מיני זכרים אחרים, זה להשלוח את אנשים, שאחר כך לא נוכל לזוז לרם זאת.

השר י. נאמן:

אני מציע, שעד לישיבה הבאה, ננסה לחפש פתרון

בנקודה זו.

השר מ. נסים:

אני מביא לאישור הועדה את הסיכום לגבי דניאל. ועדת דקל תכין הצעה מושלמת ותביא זאת לוועדה כאן.

השר י. נאמן:

אני מבין, שתקוע היא באחריות ההתחדדות הציונית. לגבי פחליון, שמענו את הדברים, שגבי אולק אמרה על מצב האדמות.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

הח/28. מינויו של שר המדע-והפיתוח לתפקיד סגן-יושב-ראש הוועדה להתיישבות, המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית

יושב-ראש הוועדה להתיישבות, המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית (להלן - הוועדה להתיישבות) מודיע כי:-

(א) הממשלה החליטה לצרף את שר המדע-והפיתוח כחבר בוועדה להתיישבות(החלטה מס. 800בי של הממשלה מיום י"ב באב התשמ"ב-1.8.1982);

(ב) ההסתדרות הציונית העולמית זכאית לצרף חבר נוסף מטעמה לוועדה להתיישבות.

יושב-ראש הוועדה להתיישבות וחבריה מכריזים את שר המדע-והפיתוח ומאחלים לו עבודה פוריה - ליישוב ארץ-ישראל.
שר המדע-והפיתוח משיב למברכיו.

יושב-ראש הוועדה להתיישבות מציע למנות את שר המדע-והפיתוח לתפקיד סגן-יושב-ראש הוועדה.

חברי הוועדה להתיישבות מטעם ההסתדרות הציונית העולמית, יחד עם יתר חברי הוועדה, מכריזים לגופה של הצעת היושב-ראש - תוך מסירת הודעה כי ענין מינויו של סגן ליושב-ראש הוועדה להתיישבות, מטעם, יובא לדיון בפני המוסדות המתאימים של ההסתדרות הציונית העולמית.

מ ח ל י ט י ס (פה-אחד), בהמשך להחלטה מס. 800בי של הממשלה מיום י"ב באב התשמ"ב (1.8.1982):

למנות את שר המדע-והפיתוח לתפקיד סגן-יושב-ראש הוועדה להתיישבות, המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית.
/רכבותיים.

הת/29. רכבותיים נוספים בגולן:-
תכנית אופרטיבית לפיתוח רמת-הגולן בשנים
1987 - 1982

המנהל הכללי של החטיבה להתיישבות פותח.

בריון משתתפים: השרים מ. צפורי, ש. ארליך,
י. נאמן, ז. המר ומ. נסים; הייה י. הראל,
י. שבס, מ. דרובלס, א. בראון, י. דקל,
י. צמח, י. מרגלית, ד. ויץ, ז. גינדל,
מ. לרר, ח. פורת ומ. דקל.

מ ח ל י ט י ס , במסגרת מדיניות הממשלה
בנושאי ההתיישבות, כפי שנקבעה בהחלטותיה
מס. 145 מיום כ"א בחשוון התשי"ס (11.11.1979)
ומס. 205 (נח/2) (ג) מיום ה' בכסלו התשי"ס
(25.11.1979):-

(א) לאחר עקרונית את "רכבותיים נוספים
בגולן" - תכנית אופרטיבית לפיתוח
רמת-הגולן בשנים 1987 - 1982, אשר
הוגשה על-ידי החטיבה להתיישבות של
ההסתדרות הציונית העולמית.

(ב) 1. להסמיך את סגן שר החקלאות לענייני
התיישבות, בחיאות עם יושב-ראש
הוועדה להתיישבות, המשותפת
לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית
להקים צוות-מומחים בינמוסדי לשם
תכנון מפורט של השנה הראשונה של
תכנית החומש הנ"ל;

2. הצוות הבינמוסדי האמור יגיש בהקדם
לוועדה להתיישבות הצעה של תכנית
מפורטת לשנה הראשונה של "רכבותיים
נוספים בגולן";

3. סגן שר החקלאות לענייני התיישבות
יודיע לסגן מזכיר הממשלה את דבר
כינונו של הצוות הבינמוסדי;

./להטיל

4. להטיל על הצוות הבינמוסדי הקיים, בראשות סגן שר החקלאות לענייני התיישבות, לבדוק את הצעתו של שר התקשורת בעניין הגדלת שטח-הקרקע למשתכן במסגרת תכנית "בנה ביתך".

(ג) הוועדה להתיישבות קוראת למשרדי הממשלה להעביר ליישום ברמת-הגולן - נושאי תעסוקה.

הת/30. ביתר: יישוב עירוני באזור גוש-עציון

סגן שר החקלאות לענייני התיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השרים מ. נסים, ז. המר, וי. נאמן; הייה מ. דקל, ח. פורת, א. בראון, י. גדיש, מ. דרובלס, ר. ויצ, ד. סתו והגבי פ. אלבק.

מ ח ל י ט י ס , כפוף לחוות-הדעת המשפטית של מנהלת המחלקה האזרחית בפרקליטות המדינה, בעניין הבעלות על הקרקע:-

(א) לאשר הקמתו של יישוב עירוני פתוח בשם ביתר.

(ב) היישוב יוקם באזור גוש-עציון. מיקומו המדויק ייקבע על-ידי הצוות הבינמוסדי בראשותו של סגן שר החקלאות לענייני התיישבות, במועד מאוחר יותר וידווח לוועדה להתיישבות.
/היישוב

(ג) היישוב יוקם על-ידי יזמים פרטיים אשר גם ישאו בהוצאות הקמתו למעט התשתית- לראש-השנה אשר תמומן על-ידי המדינה.

(ד) בשלב הראשון יכלול היישוב כ-700 משפחות.

(ה) הוועדה להתיישבות רושמת לפנייה את הודעתו של סגן-יושב-ראש הוועדה, כי הוא לוקח על עצמו לבדוק עם שר האוצר את הנושא התקציבי שקשור בהקמת היישוב, אם יהיה צורך בכך.

הת/31. דניאל: יישוב קהילתי כפרי בגוש-עציון

סגן שר החקלאות לענייני התיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השרים מ. נסים, ז. המר, וי. נאמן; והייה מ. דקל, ח. פורת, א. בראון, י. גדיש, מ. דרובלס, ר. ויצ, ד. סתו והגבי פ. אלבק.

מ ח ל י ט י ס , כפוף לחוות- הדעת המשפטית של מנהלת המחלקה האזרחית בפרקליטות המדינה, בענין הבעלות על הקרקע, לאשר עקרונית הקמתו של יישוב קהילתי-כפרי בשם דניאל, לפי הפירוט כדלקמן:-

(א) היישוב יוקם בגוש-עציון (על אדמות חוות-כהן) בנ.צ. מס. 1390/1730; בשלב ראשון על שטח של 105 דונם ועוד 64 דונם שיועדו בעתיד לפיתוח.

(ב) היישוב יסונף למועצה האזורית גוש-עציון.

./היישוב

(ג) היישוב ייכנה על-ידי המתיישבים, כאחריות - מבחינת התכנון והארגון, של החטיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית.

(ד) הסיוע למתיישבים להקמתו של היישוב - יינתן על-פי הקריטריונים הנוגעים לענין, של משרד הבינוי-והשיכון.

(ה) הוועדה הבינמשרדית לעניני התיישבות, בראשותו של סגן שר החקלאות - תעבד את כל הפרטים הנוגעים לענין הקמתו של היישוב, ותביא תכנית מלאה לאישורה של הוועדה להתיישבות, המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית.

(ו) הוועדה להתיישבות תדון בכל הנושאים הכרוכים עם שהותם של המתיישבים אשר כבר נמצאים בארץ - בתקופת החורף.

(ז) הוועדה להתיישבות רושמת לפניה:-

1. כ-50 משפחות מאורגנות במסגרת גרעין שיבנה את היישוב וכי גרעין זה רשום כאגודה;

2. את הודעתו של סגן-יושב-ראש הוועדה, כי הוא לוקח על עצמו לבדוק עם שר האוצר את הנושא התקציבי שקשור בהקמת היישוב, אם יהיה צורך בכך.

הת/32.

נחליון (עציון הי): יישוב שיתופי
במסגרת המועצה האזורית עציון

סגן שר החקלאות לענייני התיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השרים מ. נסים, ז. המר,
ו. נאמן; והייה מ. זקל, י. זקל,
ח. פורת, א. בראון, י. גדיש, מ. דרוכלס,
ר. ויצ, ד. סתו והגבי פ. אלבק.

מ ח ל י ט י ס , מכוח החלטה
מס. 362(הת/6)(א) של הממשלה, מיום
י"ב בשבט התשל"ז (30.1.1977) וכפוף
לחוות-הדעת המשפטית של מנהלת המחלקה
האזורית בפרקליטות המדינה בענין
הבעלות על הקרקע, לאשר כדלקמן, הקמתו
של יישוב שיתופי בשם עציון הי(נחליון):-

(א) היישוב ימוקם בנ.צ. מס. 150/120
והוא ישתייך למועצה האזורית עציון.

(ב) בשלב הראשון תהיה באתר היאחזות
נחיל.

(ג) התכנון המשקי של היישוב יאושר על-
ידי רשות התכנון של משרד החקלאות.

(ד) הוועדה להתיישבות, המשותפת לממשלה
ולהסתדרות הציונית העולמית רושמת
לפניה את הודעתו של סגן-יושב-ראש
הוועדה, כי הוא לוקח על עצמו לבדוק
עם שר האוצר את הנושא התקציבי שקשור
בהקמת היישוב, אם יהיה צורך בכך.

הח/33.

תקוע גי': יישוב קהילתי ליד הרודיון

סגן שר החקלאות לענייני התיישבות פותח.

כדיון משתתפים: השרים מ. נסים,
ז. המר וי. נאמן; והייה מ. דקל,
ח. פורת, א. בראון, י. גדיש, מ. דרובלס,
ר. ויץ, ד. סתיו והגבי פ. אלבק.

מ ח ל י ט י ס , כפוף לחוות-הדעת
המשפטית של מנהלת המחלקה האזרחית בפרקליטות
המדינה, בענין הבעלות על הקרקע, לאשר
כדלקמן, הקמתו של יישוב קהילתי בשם
תקוע גי':-

(א) היישוב יוקם ליד הרודיון
בנ.צ. מס. 172/115 וישתייך למועצה
האזורית עציון שבמסגרתה יקבל את כל
השירותים הציבוריים והמוניציפליים.

(ב) היישוב יתוכנן ל-250 משפחות כאשר
השלב הראשון יקיף 60 משפחות.

(ג) תעסוקת התושבים תתבסס על תעשיה ועל
קיט.

(ד) החטיבה להתיישבות של ההסתדרות
הציונית העולמית אחראית לכיצוע
החלטה זו.

(ה) הוועדה להתיישבות, המשותפת לממשלה
ולהסתדרות הציונית העולמית, רושמת
לפניה את הודעתו של סגן-יושב-ראש
הוועדה, כי הוא לוקח על עצמו לבדוק
עם שר האוצר את הנושא התקציבי שקשור
בהקמת היישוב, אם יהיה צורך בכך.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת



מזכירות הממשלה

סגל

2 חלק 2

ש מ ר

פרוטוקול
ישיבת הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה
ולהסתדרות הציונית העולמית

ב' באייר התשמ"ב - 25.4.82

נכחו: חברי הועדה - השרים: ש. ארליך - יו"ר, ז. המר, מ. נסים, מ. צפורי

נציגי ההסתדרות הציונית: א. אביחי, מ. דרובלס, ר. ויץ, א. כץ, ע. לוינסקי, י. שפירא, א. תבין

נעדרו: חברי הועדה - השרים: י. ארידור, א. שרון, ד. לוי (בחוי"ל)

- | | |
|--|-------------|
| - סגן שר החקלאות לענייני התיישבות | מ. דקל |
| - משרד המשפטים | פ. אלבק |
| - הסוכנות היהודית | ז. בן-יוסף |
| - משרד הכטחון | א. בראון |
| - לשכת שר התקשורת | ר. בן חורין |
| - משרד האוצר | י. גדיש |
| - אלקנה | י. גלעדי |
| - הסוכנות היהודית | י. דקל |
| - משרד האוצר | א. הוכמן |
| - לשכת סגן ראש-הממשלה ושר החקלאות | א. זייף |
| - משרד החקלאות | י. יניב |
| - משרד האוצר | א. לוטן |
| - רמת הגולן | א. ליס |
| - משרד הפנים | מ. מושקוביץ |
| - משרד הבינוי והשיכון | י. מרגלית |
| - לשכת סגן שר החקלאות לענייני התיישבות | ק. מלכא |
| - צה"ל | אל"מ ד. סתו |
| - משרד האוצר | י. סנפירי |
| - לשכת סגן שר החקלאות לענייני התיישבות | א. צור |
| - רמת הגולן | י. שבס |
| - מנהל מינהל מקרקעי ישראל | מ. שמיר |
| - לשכת סגן ראש-הממשלה ושר החקלאות | ע. שפירא |
| - מזכיר הועדה | א. לישנסקי |

/סדר-היום

בפרוטוקול זה 39 דפים.

1087: 1-20.3.82
20-35.3.82

סדר היום:

- | | | |
|-------|--|-------|
| הת/24 | "צומת ווסט" - מרכז איכלוס אזורי
בצפון רמת הגולן | א. 3 |
| הת/25 | כניה פרטית ביהודה ובשומרון | א. 10 |
| הת/26 | אישור להקים 5 יישובים בבניה פרטית
ביהודה ובשומרון | א. 10 |
| הת/27 | נאות אדומים - אישור להקמת יישוב
קהילתי-כפרי | א. 31 |

סגן רה"מ ש. ארליך:

רבותי, לגמרי במקרה, בלי מחשבה, אנחנו מקיימים ישיבה של הועדה המשותפת לוועדה ולהסתדרות הציונית, היום, ביום ראשון, ה-25 לאפריל, שהוא יום השלמת הפינוי מסיני. דווקא משום חוסר המחשבה, יש בזה משום הסימליות. אני חושב, שלועדה הזו יש תפקיד חשוב מאוד, שעל כל מה שפינינו למען השלום, נקים שבעתיים בארץ-ישראל ונחזק את השלום במדינת ישראל. אם יש מישהו מהחברים שרוצה להתבטא בענין זה, בבקשה.

השר מ. ציפורי:

אני חוזר על דברים שאמרתי כאן כמה פעמים. לדעתי, גם לאור הארועים האחרונים, עם כל הכבוד לשלום ולשמחה על כך שיש שלום עם מדינה ערבית, יש לנו היום משימה לאומית ממדרגה ראשונה. גם בגליל, גם בגולן, גם בשומרון, גם ביהודה וגם בחבל עזה ובחבל הבשור. למעשה, פעמים רבות, אנו מדברים יפה וגבוהה, אבל בכל מיני נושאים כאלו, בסיכומו של דבר, מה שכתוב בספר התקציב, זה מה שבערך יהיה. לכן, מחובתה של הועדה הזו (ואני מרשה לעצמי לדבר על זה באופן חופשי, כי בתקציב משרדי פעלתי בהתאם למה שאני אומר כעת, הועדה הזו חייבת לוודא, שבכל משרדי הממשלה הנוגעים, הנתח התקציבי שיהפוך את המלל למעשים בשטח, חייב להיות שם. עברתי על ספרי התקציב ולא ראיתי את זה. אז חייבים להכניס גם תיקון ולהצביע איך זה נראה. זה נכון במשרדי הממשלה, וזה נכון גם במשרדי הסוכנות. כדאי לבדוק מהם הנפחים שמוקצים לענין זה. אני משוכנע, למרות שאני יודע שעשינו הרבה ועושים הרבה, שאפשר לעשות פי כמה וכמה.

אני הייתי מציע ליו"ר הועדה לקבל החלטה בענין התקציבי, שתובא לממשלה, כדי שהדבר ימצא את ביטויו בהחלטה ממשלתית. זו חובתנו בועדת התיישבות. יש לדאוג לכיסוי תקציבי גם לעיבוי וגם לישובים חדשים, ואנו חייבים, לפי התכניות המרחיקות לכת, לכסות את המפה עם ההתחלות ובמקומות הקיימים לתת לזה יותר בשר. אני אומר, שאני אישית, איני שבע רצון מהקצב. אפשר לעשות

את הדברים בקצב הרבה יותר מזורז.

מר ר. וייץ:

קודם כל, אני מצטרף בלב מלא לכל מה שאמר היו"ר כאן. אסתפק אולי, קצת יותר, בחלק יותר קטן ויותר צנוע בדברים הכלליים, שאני מצטרף אליהם כמובן, שאמר קודמי. אני מדבר על ביצוע מעשי של החייץ, הדרוש לפי דעת כולנו, ליד הגבול הבינלאומי בין מצרים לבין רצועת עזה, שימלא אותו תפקיד שהיה צריך למלא חבל ימית. קודם כל, ע"י חיזוק והשלמת ההתיישבות בגוש קטיף. ע"י הקמת המרכז שלו. הפעם יהיו לנו מספיק בתיים, שהעברנו מישובים בימית להקמת המרכז הזה. אפשר להשלים אותו ולהקים אותו במהירות.

הייתי רוצה לראות דבר נוסף, שלדעתי הוא חשוב ממדרגה ראשונה - החיבור הישיר והבלתי אמצעי בין גוש קטיף לבין הבשור, או, ביתר פרוט, בין גוש פתחת שלום וחבל הבשור. יש להשלים את הישובים הקיימים ולהגדיל אותם למינימום הדרוש, כדי שהישובים ישאו את עצמם כלכלית וחברתית. יש להשלים גם את מספר הישובים באותו גוש, כך שנוכל לראות הקמת חייץ יהודי של התיישבות יהודית קבועה, במקום החבל שזו היתה מטרתו.

אינני רוצה להעלות הצעה נוספת, אולי זה קצת מוקדם. לדעתי, האזור ההוא, מבחינת המשאבים הצפוניים בו, הוא אחד מהאזורים הברוכים שיש לנו בישראל. דבר זה יתבע גם הקמת מרכז עירוני במקומה של העיר ימית. בתכנית של הבשור יש מקום מתאים לכך. תמיד דיברנו על עיר הבשור, עם קשר, בדרך שאני מדבר עליה, עם גוש קטיף ועם הפיכת החוף של גוש קטיף, שהוא חוף שגוש קטיף חולש עליו לנמל ולמקום קיט, כמו שרצינו לעשות בימית.

כלומר, אני מציע לתכנן להשיג את היעדים, שכולנו ציפינו מגוש ימית, בצד השני של הגבול. תודה.

הת/24. "צומת ווסט" - מרכז איכלוס אזורי בצפון רמת הגולן

סגן רה"מ ש. ארליך:

אנו עוברים לסדר היום. הסעיף הראשון הוא -
איתור מרכז אזורי בגולן - צומת ווסט. יהודה דקל, בבקשה.

מר י. דקל:

לפני שאציג את נושא הגולן, יש איזו הודעה, שאני
רוצה למסור, שקשורה לנושא הקודם שדיברו בו. קיבלתי פנייה בכתב, מגרעין האנשים
שישב בעצמונה והתפנה בשקט. הם יושבים היום במורג, בחבל עזה, בגוש קטיף. הם
כותבים: "אנו מהווים גרעין התיישבותי. מבקשים לאשר אותנו להתיישבות ולמצוא
עבורנו משבצת בתאוס איתנו".

לאחר שההודעה התקבלה בכתב, רציתי למסור אותה.
אנחנו מנהלים איתם מגע בקשר להתיישבותם בגוש קטיף, ו/או במורדות הר חברון,
בהתאם למה שנקבע במשותף איתם, במקום שאושר להתיישבות ע"י הועדה הזו.

עכשיו, אנחנו מציעים להקים מרכז איכלוס בעל
אופי קהילתי פתוח בצפון רמת-הגולן. אתם יודעים, שתכנית ההתיישבות של
רמת-הגולן, היתה מבוססת, למעשה, על שני גושים - על הגוש הדרומי והגוש הצפוני,
כאשר בגוש הדרומי ישנם ישובים משפחתיים וישובים קיבוציים, ובמרכז האזור הדרומי
שדל הרמה, ישנו מרכז לאיכלוס של מתיישבים, שלא ראו את עתידם, לא בקיבוץ ולא
במושב - בני - יהודה. מרכז איכלוס, שהתבסס על עבודה בתעשייה שהוקמה במשותף ע"י
התעשייה האווירית והחטיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית.

מאוחר יותר, הוקם מרכז דומה בכספית, שזה מרכז

של הישובים היותר מזרחיים באזור הדרומי של רמת-הגולן.

מאוחר יותר, הוקמה קצרין כעיר מרכזית של

רמת-הגולן.

אנו באים היום להציע איזון ושווי משקל באיכלוס

רמת-הגולן, ע"י הקמת עוד מרכז איכלוס בסדר גודל דומה לסדר הגודל של בני יהודה, בצפון הרמה, בלב ליבו של האזור של צפון הרמה, שכולו, פרט לישוב אחד בנוי על ישובים קיבוציים. אני חושב שזה הישג של הישובים בגולן, של הקיבוצים באזור הזה, שביוזמתם - וזה לא היה פשוט כל כך - הסכימו לראות בתוך המרכז האזורי עוד טיפוס ישוב אחד, שהוא שונה משלהם - מרכז איכלוס נוסח מרכז אזורי, שיכסה איכלוס בסדר גודל של עד 300 משפחות, בדומה לבני-יהודה ולפי אותם עקרונות, שהונחו בשעתו בבניית בני יהודה.

אין בהצעה זו משום תחרות לאיכלוס הגולן ע"י

קצרין, כעיר מרכזית, אלא זה יצירת שיווי משקל בין שני המרכזים של הישובים הכפריים ברמה, הדרומי והצפוני. הישוב מתבסס על תעשייה, מלאכה, קיט, שרותים וחטיפות שרותים אזוריים לישובי הסביבה. יש מגעים ראשוניים של קישור למפעלי תעשייה, בדומה למה שהיה בשעתו במרכז בני-יהודה.

הישוב ישתייך למועצה האזורית רמת-הגולן

ובמסגרתה הוא יקבל את השרותים המוניציפאליים הישירים.

הטיפול בהקמת הישוב יהיה משותף בין המינהל

לבניה כפרית במשרד הבינוי והשיכון לחטיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית. בתזכיר שהונח לפניכם, אנו מציגים את ההשערות התכנוניות שלנו על גודל אפשרי

בפיתוח בשלבים של המרכז הזה. אני מבקש מהועדה לאשר את הקמת המרכז הזה, מבלי שקבענו עיתוי מדויק למועד הקמה.

מר א. בראון:

לגבי החלק הראשון - נושא הגרעין שהתארגן. הם דיברו איתי לפני שהגעתי הנה. רצונם ובקשתם הם להיות באזור מורג. הרעיון שהיה זה מאחז הנח"ל באזור בדולח, שקיים היום, שהוא גם מתוכנן בתכנית ההתיישבות. כלומר, לא מורדות הר-חברון ולא מקומות אחרים.

מר ר. וייץ:

הולכים לכיוון זה, בגוש קטיף.

מר א. בראון:

זו הבקשה שלהם ומצאתי לנחוח להדגיש זאת כאן ולא איזו אלטרנטיבה אחרת.

סגן רה"מ ש. ארליך:

אני חושב, שהועדה תהיה נכונה, בכל הרצון הטוב, לבוא ולמלא את מבוקשם.

מר י. שפירא:

אולי כדאי לקבל החלטה על כך ולהודיע להם בהתאם.

סגן רה"מ ש. ארליך:

תבוא החלטה מסודרת בישיבה הקרובה והמשלה תחליט

על כך.

השר מ. ציפורי:

בנושא גרעין עצמונה, אני מצטרף לבקשה של אורי.
אני חושב, שהם כבר התרגלו למין נוף כזה, גם הגידולים החקלאיים שהתמחו בהם,
מתאימים לאזור. חוץ מזה, צריך לברך על זה שהם החליטו להיות ישוב חוקי.

סגן רה"מ ש. ארליך:

אנו מברכים על זה.

השר מ. ציפורי:

באשר להקמת המרכז הקהילתי ברמת-הגולן. אני
מברך על הקמתו, אבל, ראשית - ממה הוא יתקיים? שנית - האם הקיבוצים שדיברו
איתם יקנו שם שרותים, או יסעו לקרית-שמונה או למקומות אחרים. כלומר, מהי
התשתית שיש להם? האם יקימו להם תעשייה? יש להם שם חקלאות? על מה הם הולכים.

מר א. בראון:

על מפעלים אזוריים בעיקר.

השר מ. ציפורי:

מפעלים אזוריים ישנם בקיבוצים, האם הם יעבירו
את המפעלים אליהם? לא שמענו פרטים. הייתי שמח לשמוע פרטים.

מר ר. וייץ:

אני רוצה להזכיר לחברי הועדה, שהפרוגרמה
המפורטת של מרכזים אזוריים, על כל הפרטים שאתה ביקשת, נידונים בוועדה בין
מוסדית המיוחדת לכך. אני מציע, אם היו"ר יסכים, שאת הפרוגרמה וכל הפרטים
יעבירו לחברי הועדה לידיעתם.

השר מ. ציפורי:

אותי זה מספק.

מר מ. דרובלס:

בהמשך לדברים של עמיתי, פרופסור וייץ, בכל זאת, אני רוצה לתת כמה פרטים באשר לאפשרויות הקיום שם. אנו מתכוונים לתכנן את המרכז האזורי לכ-250 משפחות. רובן, או חלק גדול מהם - מורים, מזכירים, מנהלי חשבונות - כל המקצועות הדרושים כדי לשרת את האוכלוסיה האזרחית שיושבת מסביב, הן במושבים והן בקיבוצים, ושחבל להביא אותם ממרחקים, מהשטח האורבני.

נוסף לכך, לאחר שנמלא את היעד הזה של השרותים, ניתן להקים מלאכה קלה, על-מנת שגם תשרת את האוכלוסיה וגם תקבל את כמות האוכלוסיה לצורך הקמת בתי ספר וכו'. זה על דעת כל הישובים הצמודים לאזור ברמת-הגולן.

מר י. גדיש:

אני רוצה לשאול על המקור התקציבי של הנושא הזה. הדברים בוודאי חשובים מאוד ואין לנו שום התנגדות לעשות אותם, אך הייתי רוצה לשמוע הסבר על המקור התקציבי.

סגן רה"מ ש. ארליך:

שום ישוב לא מוקם בלי תקציב.

מר א. בראון:

זו התחלת השנה.

מר י. גדיש:

היות ואנו מכירים את התקציב ואיננו זוכרים שהשם

הזה קשור בתקציב, אני שואל את השאלה הזו.

L

מר י. דקל:

לגבי השאלה האחרונה של הממונה על התקציבים.

אמרתי כבר קודם לגבי העיתוי להקמת הישוב - לא ביקשנו מהועדה לקבוע עיתוי להקמת הישוב. השנה נטפל בכל הצדדים התכנוניים. אני מניח, שלקראת השנה הבאה נגיש תכנית מעשית, אלא אם כן, באמצע השנה, יתברר שישנה הזדמנות בלתי חוזרת, הקשורה בתעשייה. אנו מנהלים כרגע מו"מ עם יזמים לנסות לרתום אותם לעלות לשם.

במה שקשור לתעסוקות, בנוסף לכל השרותים, אנחנו

בדעה, שבמקום הזה תהיה תעסוקה יצרנית, בתחום התעשייה, שהיא תהיה למעשה הגרעין המרכזי, שסביבו יתרכזו הנקלטים בישוב ויהיו ביחד עם המורים ואנשי השרותים האזוריים את האוכלוסיה של הישוב.

מר מ. דרובלס:

אנו מביאים הצעה להקמת המרכז הצפוני, משום

שלדעתנו, אנו צריכים אותו באזור הצפון, על-מנת לאפשר תפקוד יתר של הישובים שנמצאים שם בסביבה. נכון שלא הצענו תאריך לגבי הקמת אותו ישוב. יחד עם זאת, אני רוצה להודיע כאן - וזה חל גם לגבי החלטות אחרות - היות והאוצר שאל שאלה והיא רלבנטית לא רק לגבי הישוב הזה, אלא גם לגבי ישובים אחרים - החטיבה להתיישבות, במסגרת התקציב, קיבלה על עצמה, השנה, לבצע 12 החלטות, שנתקבלו במשך שנה שעברה ואנו נבצע אותן, נקים את הישובים, במסגרת תקציב שנה זו. חוץ מאותן החלטות שנתקבלו, אין בידי התקציב של החטיבה להתיישבות להקים ישוב אחד נוסף. קרי, שכל החלטה שתתקבל ע"י הועדה, צריכה להיות מלווה בתקציב.

אני מציע, היות וישוב לא מקימים בבת-אחת, אבל אם לא נתחיל בתכנון, לא נתחיל בתשתית, לא נוכל להגיע, בתאריך מסויים, אי-שם, לביצוע, אם זה ניתן, והאוצר מזכן לקבל את זאת, שהועדה תטיל על הגורמים שצריכים לבצע, להכין את כל התכנון, את פריצת הדרך והתשתית לקראת הקמת הישוב. הישוב יוקם לאחר שנתאים את כל הדברים האחרים. אבל צריך להתחיל.

סגן רה"מ ש. ארליך:

רבותי, אני מבקש להעיר - הועדה הזו אינה קובעת תכניות אופרטיביות, אם אין לה כיסוי תקציבי מוקדם. לכן שאלות כאלו, הגם שהן לגיטימיות, הן מיותרות. אני מבקש זאת לעתיד.

לעיתים מביאים לוועדה זו תכניות רעיוניות לעתיד לבוא. החלטה בנושא זה היא מהסוג הזה - זו המגמה, זו הכוונה. בכיוון זה הולכים. כשנגיע לשלב של ביצוע, שום צעד לא ינקט, אלא אם יובטח תקציב מראש.

באשר להצעתך מתי, אם זה לא כרוך בהוצאות תקציביות, אין מניעה מהועדה הזו לאשר את התכנון.

מר מ. דרובלס:

אנו נקבל על עצמנו את התכנון.

סגן רה"מ ש. ארליך:

אני מקווה, שכל הצדדים, כולל הפיננסיים, יצאו

מרוצים.

מר י. גדיש:

הסיכום שלך במאה אחוז מספק, אבל חברי, אבי סנפירי, רוצה להעיר איזו הערה, לענין עצמו.

מר ר. וייץ:

אני אצמין אותך לוועדה השניה שעוסקת בגוף הפרוגרמה.

מר א. סנפירי:

לאור מה שרענן וייץ אמר, אני מוותר על רשות הדיבור.

סגן רה"מ ש. ארליך:

בסדר. רבותי, אנו עוברים לסעיף השני.

מר ר. וייץ:

אדוני היו"ר, יש לי בקשה בקשר לרמת-הגולן. אני ביקשתי להעלות את בעית ההתיישבות.

סגן רה"מ ש. ארליך:

למה באמצע הדיון? אני יודע מה שביקשתי, נכין את זה לקראת הישיבה הבאה.

הת/25. בנייה פרטית ביהודה ובשומרון

הת/26. אישור להקים 5 ישובים בבנייה פרטית ביהודה ובשומרון

סגן רה"מ ש. ארליך:

אנו עוברים לסעיף - בניה פרטית ביהודה ושומרון.

מר מ. דקל:

לפני שאכנס לפרטי התכנית של כל מקום ומקום, כמה משפטים כהקדמה. אנו רגילים, במדינת ישראל, שמבצעי ההתיישבות הגדולים תמיד נעשו ע"י מוסדות - ההסתדרות הציונית והסוכנות היהודית וממשלת ישראל. תמיד זה היה ביצוע ממלכתי. כך היה בעת ההתיישבות הגדולה בשנות החמישים, חבל לכיש, התענכים, עיירות הפיתוח וכו'. תמיד זה היה במסגרת תקציבי המדינה.

היום, כשאנו מדברים על הרחבת ההתיישבות ביהודה ושומרון, מסיבות שונות, בעיקר פוליטיות, לא תמיד נמצא מקור תקציבי לעשות את העבודה. אנחנו חייבים לנסות ולמצוא דרכים אחרות (אמנם לא היינו פורצי הדרך במשרד) איך לישוב את יהודה ושומרון, בנוסף להתיישבות הממוסדת המבוצעת ע"י החטיבה להתיישבות בהסתדרות הציונית, ע"י משרד השיכון וגורמים אחרים.

אני מדבר על אספקט חדש. הוא אמנם אינו כל כך חדש בשטח, אבל בחדשים או שלושת החדשים האחרונים הוא קיבל מימד מיוחד במינו. גדול מאוד והוא בא לפתור חלק מהבעיות התקציביות או הכספיות, שאנו כל כך מתלבטים בהן. קשה לנו, בתקציב המדינה, לספק את הצרכים של כל משרדי הממשלה, כי לכל אחד ואחד ישנם הצרכים שלו. אמנם, מבחינת נושא ההתיישבות ביהודה ושומרון והקונטקסט הפוליטי שלו, יתכן שיצטרכו לשנות יעדים גם בתקציב המדינה - סגן רה"מ ושר החקלאות יביא זאת לידיעת הממשלה. מבחינה פוליטית, כנראה, לא נוכל להסתפק במה שיש לנו היום ומה שקבענו לפני 3-4 חדשים.

יש מספר ניכר של אנשים, אזרחי מדינת-ישראל, יהודים, שרוצים להתיישב בשומרון וביהודה. הם נחלקים לקטגוריות שונות. ישנה

הקטגוריה שאנו מאוד מעריכים אותה, הקטגוריה הערכית, האידיאולוגית של "המשוגעים", שהולכים להתיישב לא איפה שנוח, אלא איפה שצריכים אותם. ואם באותו מקום נוח מדי, הם לא כל כך מתלהבים מזה. זו קבוצה אחת.

קבוצה נוספת, גדולה, אלו אזרחים של כל ימות השנה, שמוכנים לשבת ביהודה ושומרון, אולי לא באתרים הקשים ביותר, אלא באתרים שיוכלו להקנות להם גם אורח חיים וגם איכות חיים. הם מוכנים להתיישב באלקנה, באריאל, באפרת, בגבעת זאב ובמקומות אחרים. במקומות אלה, משרד השיכון, בתכנית העבודה שלו, מטפל בהרחבת הישובים האלה. ואכן תקציב משרד השיכון להתחלות בניה, במקומות אלה, בשנת התקציב 3-1982 הוא ל-3136 יחידות.

יש עוד קטגוריה. ישנו עוד סוג של אנשים, שמוכנים להתיישב באזורים קרובים למוקד התעסוקה שלהם באזור החוף. אני מדבר, במקרה זה, בעיקר, על השיפולים המערביים של הרי שומרון. הם רוצים לגור, מסיבות לאומיות ופרקטיות, בשיפולי השומרון המערביים.

לפני חצי שנה, כשנכנסנו למשרד, שמענו על שערי תקווה. שערי תקווה פרץ את הדרך במובן זה של ההתיישבות הפרטית ביהודה ושומרון. אמנם יש לנו לשערי תקווה כל מיני טענות על תכנון ודברים כאלה - אבל זה תמיד קורה עם הראשונים.

כיום יש תנועה גדולה מאוד או התעניינות גדולה מאוד בבניה הפרטית. יש יזמים וקבלנים פרטיים, שמוכנים ללכת ולהקים ישובים בשומרון, על בסיס של קניית אדמה מהערבים. אנו בודקים, האם האדמה הזו אכן עומדת לרשות המוכר ואפשר להעביר אותה לרשות הקונה. הכוונה היא לאפשר להם בנייה על בסיס של "בנה ביתך" לאלו שזכאים ואלו שאינם זכאים, לפי הכללים של אזור ג' ביהודה ושומרון.

ליוזמה זו, האדמות שנקנו, והאתרים שעומדים להקים, משתרעים מהצפון, מסביבת טול-כרם, עד לדרום, בסביבות גני-מודיעין. אמנם יש ניצנים לאותה יזמה ברמת-קדרון ביהודה. אני כרגע אתייחס בעיקר לשומרון. אלך מהצפון לדרום:

האתר הראשון לו האדמה נקנתה הוא סלעית ב' (אין למקום עדיין שם). (מצביע על המפה): כאן ישנה סלעית, צפון מערבה ממנה נמצאת סלעית ב'. כרגע יש להם 300 דונם אדמה. הבוקר הם הפקידו את תכניות המתאר של הישוב. הכוונה להקים שם ישוב של 600 יחידות. מבחינה טופוגרפית, נמצא הישוב מעל טייבה, בשומרון, בצד המזרחי של הקו הירוק לשעבר. האנשים שיתישבו שם הם אותם אנשים שמוכנים לקנות שם את המגרש עם התכנון, עם התשתית ולבנות את ביתם.

אנו הנהגנו, בשיתוף פעולה מלא של הגורמים והיזמים הפרטיים, שבכל מקרה ומקרה, הם מחתימים כל אחד מהמתיישבים במקום על חוזה מחייב, האומר מתי הוא צריך להתחיל ולסיים את בניית הבית, ובמידה והוא אינו מתחיל לבנות את ביתו בזמן, לפי החוזה, הוא צריך להחזיר חזרה את האדמה, תמורת הכסף ששילם, לוועד היוזם, לארגון או למשרד שמטפל בדברים האלה.

דרום מזרחה מסלעית ב', כ-4 ק"מ צפונה מקרני שומרון, ישנה כוונה ונקנתה אדמה להקים ישוב, ששמו הזמני - לב השומרון. בשלב זה יש להם 150 דונם. בתקווה שהישוב יגדל, כמות הקרקע שתעמוד לרשותם תגדל ויהיו להם כ-300 דונם אדמה. 300 דונם אדמה, אצל מתכננים אלה, זו התיישבות, בערך לכ-600 יחידות.

דרום מערבה משם, ליד הכפר הערבי ברעה, בהמשך לכביש החורשים - חגור, מתוכנן להקים ישוב, על 200 דונם אדמה. בשלב זה הוא בשלב תכנון להגשה לוועדה עליונה לאישור, ואח"כ לוועדה זו, כדי לתת גושפנקא

פורמאלית להקמתו.

צפון מערבה מאלקנה, ישנו ישוב ערבי מסחה. אנו מתכננים להקים שם 300 יחידות. התכנון הוא לכ-700 משפחות.

דרום מזרחה לאלקנה, על גבעת שייח' צבח, קנו יזמים 1,200 דונם אדמה. הכוונה להקים ישוב גדול של כ-1,200 יחידות.

שערי תקוה - מוכר למרביתכם, כי הוא היה הראשון ופורץ הדרך. לשלושת היזמים גם יחד יש 700 דונם אדמה. מתוכנן ל-1,400 יחידות. נמצא בשלבי הקמה.

גני מודיעין - מערבה מהישוב מתתיהו. 350 דונם אדמה. 150 דונם אדמה נמצאים במו"מ. יחד יהיו לו 500 דונם אדמה. זה יהיה ישוב בסדר גודל של 700 - 1,000 משפחות.

מבחינת החתך החברתי, חלק מהישובים הם ישובים דתיים, כמו גני מודיעין, שהם אורתודוקסים, חלק חילוניים וחלק מעורבים - דתיים וחילוניים גם יחד.

אלה ישובים שיוקמו ע"י יזמה פרטית, כשיוזמים פרטיים הם הקונים את האדמה. הם מוכרים את החלקות. הם חותמים את החוזים עם המתיישבים. המדינה כמעט ואינה משפיעה שם בדבר. אבל יתכן שיחיו אי אלו מקומות, שהם רחוקים מכביש, שם יצטרכו לעזור לאותם היזמים בפריצת הדרך או בעזרה ראשונה לא כל כך מסיבית, ואז המוסדות יקחו על עצמם לבצע את הדברים האלה.

זה באשר ליוזמה פרטית על אדמה פרטית.

עכשיו מתגבשת יזמה פרטית על אדמה ממשלתית. כלומר, שוב, באותה שיטה, למסור לגרעינים, או ליזמים קבלניים שטחי מדינה, בהתאם להסדרים המקובלים במינהל מקרקעי-ישראל, לדוגמא, חכירה ל-49 שנה, כדי שהיזמים יהיו אלה שמפתחים את השטח, בונים את הבתים, או בונים בעזרת אלה שבאים להשתקע שם ונושאים באחריות להקמת חלק מהישוב. לא רק באחריות מוסרית, אלא גם באחריות כספית. ע"י זה, במגבלות התקציביות שנצבות בפנינו, אנו יכולים להוסיף עוד מספר גדול של ישובים ביהודה ושומרון.

כפי שכבר ציינתי, אלו יהיו ישובים גדולים. לא מניתי כאן אף ישוב שהוא ימנה פחות מ-300 או 400 יחידות. כלומר, אלו לא ישובים קטנים של 30 - 40 משפחות. התהליך הוא תמיד ארוך. זה יקח כ-3-4 שנים עד שהישוב יקום (אני מקווה, שעכשיו, אולי פחות, כי העניין קיבל איזו שהיא תאוצה ובתאוצה הדברים הולכים יותר מהר). עם זאת, יש לנו פתרון חלקי של ניצול יזמה פרטית עם כסף פרטי, כדי להקים ישובים נוספים ביהודה ושומרון.

זו הצגת הבעיה באופן כללי. השר שלי ביקש ממני להביא זאת בפני הועדה, כדי שהחברים יהיו מודעים לתהליך הזה. זה תהליך חדש אצלנו. חוץ מאשר על שערי תקווה, עליו שמעו בודדים, רק אלה שעוסקים בכך בחיי יום-יום יודעים על כך. כאן יש איזה קו עליה במגמה החיובית כדי להגיע לאכלוס יהודה ושומרון ביהודים רבים. נכון, במקומות האטרקטיביים, במקומות המושכים. הם לא מוכנים ללכת, אולי, לכל מקום ומקום. מבחינתנו, בוודאי היינו רוצים שילכו 15 ק"מ יותר מזרחה ולאז-דווקא 10 ק"מ מהגבול הישן. אבל אם אלה ילכו לכאן ותהיה כאן התיישבות מסיבית, אז גם יתר המקומות יתקרבו אליהם. ואז, מבחינה פוליטית, נגיע למצב שנוכל לבצע את אותה תכנית, שאמנם לא אושרה ולא מחייבת אותנו עדיין, אבל אנו מודעים לה והיא מהווה מטרה - תכנית המאה אלף. כלומר, יש מגמה לכיוון מטרה אליה אנו רוצים להגיע ב-1985. צריך לנצל את המכשיר הזה של היזמים הפרטיים עם המקורות והמשאבים הפרטיים של עצמם, כדי להתקדם לקראת מטרה

אני ממשיך בסעיף 3 - אנו מבקשים מהועדה, לאשר עקרונית הקמת או הרחבת מספר ישובים. כשנתתי את הסקירה, הזכרתי את אלקנה ד', או שייח' צבח, שנמצא מערבה מבית-אבא ודרום - מזרחה מאלקנה. זה ישוב פרטי של יזמים פרטיים. הוא מתוכנן לסדר גודל של 1,000 עד 1,200 יחידות. כדי שיוכלו להתחיל לעבד תכניות ולהגיש אותן למוסדות המתאימים לאישור וכדי שיוכלו, מוסרית, למכור מגרשים (הגם שחלק כבר נמכר) ולהגיד שזה אושר, אנו מבקשים אישור לישוב הזה.

אנו מבקשים אישור לאלקנה ג' - זה שקראתי לו קודם בשמו הערבי - מסחה. נמצא צפונית מאלקנה הקיימת. היזמים פרטיים. כאמור עומדים לרשותם 370 דונם אדמה. יוקמו שם 700 יחידות. במשך הזמן, לאחר הקמה, הוא יתאחד לאיזו מסגרת אחת עם אלקנה הישנה, אלקנה א', שערי-תקוה ומסחה. זה יהיה ישוב אחד, לא קטן, של יותר מאלף יחידות. כאמור, גם הישוב הזה יבנה ע"י יזמים פרטיים, שימכרו את המגרשים עם תכנון ועם התחייבות לטפל הלאה בהקמת הישוב.

אנו מבקשים לאשר הקמת הישוב - גני-מודיעין. מערבה ממתתיהו. ע"י יזמים פרטיים. תכניות המתאר כבר הוגשו. האישור שלנו חשוב מאוד, כדי שאפשר יהיה לטפל בזה הלאה. כפי שאמרתי, ההתיישבות שם תעשה ע"י אנשים דתיים, היוזמים את הקמת הישוב ע"י "חברת יו"ש".

אלה שלושה ישובים ביוזמה פרטית.

אנו מבקשים אישור לעוד שני ישובים - כאן נמצא יקיר. מערבה מיקיר יש לנו 2,000 דונם אדמת מדינה. לפי תכנון שעשינו (והמספרים הם לא מדויקים, הם יכולים להיות שונים) על אותם 2,000 דונם אדמה, תוכננו כ-1,500 יחידות דיור. אנו אמורים למסור אותם למספר יזמים וקבלנים

לבניה פרטית, יחד עם מנהל מקרקעי ישראל, משרד הבטחון וכל הגורמים המעורבים בזה. אנו מבקשים לכך אישור. אם הכל יאושר, אנו אמורים להתחיל את העבודה, לאו יאוחר מעוד חודש ימים.

השר מ. ניסים:

איפה יקיר ב'?

מר מ. דקל:

כאן הישוב הקהילתי הקטן. מי שמכיר את השטח, מהבריכה מערבה, יש שם 2,000 דונם אדמת מדינה. יש שם עוד 1,000 דונם אדמת מדינה, אבל היא עדיין לא נבדקה ולא הוכרזה כדין, לכן אנו מדברים אך ורק על אותם 2,000 דונם שעומדים לרשותנו.

אנחנו מבקשים אישור לנילי ב' (נעלה). יש לנו את נילי א', שהוא ישוב קהילתי לא גדול. כאן הסיפור הוא מעניין. אתם יזכרים, שבהסתדרות הציונית התארגן גרעין גדול מאוד שנקרא חצ"ב - "חבורות ציוניות בונות", שרצה להתיישב באזור מודיעין, אנו שכנענו אותם, שרצוי וטוב, גם להם וגם לעם ישראל, שהם יעלו להתיישב בנעלה. נוסף לזה, התארגן גרעין אחד גדול מאוד של התעשייה האווירית וגרעין עירוני מסביבת תל-אביב, שנקרא: "בני מודיעין". אנו נמצאים שם בשלבי תכנון, והתכנון צופה שם כ-1,100 עד 1,200 יחידות דיור. הן מיועדות לשלושת גרעינים אלו, שיתיישבו על שתי גבעות - 411 ו-434. יש שם בעיה של גישה קשה מאוד. הישוב כבר עבר שלבי בדיקה ותכנון ע"י הקרן-הקיימת לישראל ובעוד מספר שבועות, אנחנו אמורים להתחיל לפרוץ את הדרך ואחרי פריצת הדרך נוכל להתחיל לבנות שם את התשתית. כפי שאמרתי, הישוב יהיה מאוכלס ע"י עובדי התעשייה האווירית, שמבחינתם, זה קרוב למקום עבודתם. מבחינתנו, זה אחד המקומות היפים, הנמצא בגובה של 411 מ' ושולט על כל השטח של אזור החוף. ישוב זה יוציא את נילי א' מהבידוד בה היה עד היום, במיוחד בגלל הכביש. כי עד היום אפשר היה להגיע

לנילי רק דרך נסיעה עקיפה, דרך חירבת קדיס.

אי לכך, אנחנו מבקשים אישור למקומות אלה, שבתכנון הם צריכים לתת לנו, פלוס - מינוס, כ-4,000 עד 5,000 יחידות דיור. בכל אותם המקומות, צריכים הקיץ להתחיל בעבודה. לכן אנו מניחים זאת בפני הועדה. בשלב יותר מאוחר, נביא את כל יתר המקומות, שהיום הסכמנו להם, אבל עוד לא הבאנו אותם לפני הועדה, כי עוד לא נעשו כל התהליכים הפורמאליים, שאנו מבקשים שיעשו. תודה.

מר מ. שמיר:

אני מבקש להתייחס לחלק העקרוני שבהרצאת סגן השר ולהעיר מספר הערות. אני תומך בעקרון המוצג כאן, שהתיישבות, בקטעים חשובים תעשה ע"י השקעות לא ציבוריות.

שנית, אפשר להיות מעודדים מהנסיונות הראשונים שנעשו עד כה בתחום הזה. ואמנם, יש מספר הצלחות, שידועות לכולנו. יחד עם זאת, יש מספר בעיות, שחשוב מאוד להעיר עליהן. ראשית, היזמים הטובים והנקיים עסקו בעניין הזה עד כה, כמו בעמנואל ואחרים. מטבע הדברים, כרגע באים הסוג השני של היזמים, שבצד האינטרס הכללי והציבורי שיש להם, יש להם גם ציפיה לרווח כספי.

השר מ. ציפורי:

הם רוצים גם להבנות.

מר מ. שמיר:

שנית, אני מזהה, שכתוצאה מכך, הביצוע יהיה הרבה יותר איטי מאשר הצפי, כי יש פער בין היכולת הכספית והביצועית של האנשים לבין מה שהם מחליטים בראשית התהליך. קיימת סכנה, שאמנם אנחנו נקצה הקצאות גדולות והתוצאות תהיינה קטנות. ישנה סכנה - והסימנים הראשונים כבר נראים בשטח,

שהביצוע של התכניות האלה, במרכיבים חשובים מאוד, כגון בתשתית וביסודות הראשונים, לא יהיה נאות.

שלישית - לא נפתרה הבעיה, אם כי יש החלטה עקרונית, באשר לתקציב הדרוש לראש השטח. היזמים הללו לא מתכוונים לפתור את הבעיות הלוגיסטיות והתקציביות שנובעות מהבאת תשתית לראש השטח.

אני מעריך גם, שאי אפשר יהיה לעשות את כל התכנית הזאת ולבסס אותה, מבלי שיהיה, לפחות, מימון ביניים לפיתוח, בקטעים מסויימים.

אמרתי כל זאת משתי סיבות: ראשית, שנהיה מודעים לסכנות מבחינת מטרת ההתיישבות שאנו מציגים לעצמנו.

שנית, כדי למנוע מעצמנו אכזבות. יותר מכך, אני בדעה, שמעבר להחלטה עקרונית שאנו נדרשים כאן להחליט, צריך למסד את התהליך הזה, לבנות אותו נכון, לקבוע כללים, כדי שנהיה בטוחים, שאמנם זה משרת את המטרה.

השר מ. ניסים:

אני מברך על היוזמה והמחשבה לפעול בכיוון של בניה פרטית, ולוא כדי שלא להיות תלויים בתקציב המדינה. לכן המחשבה הזו טובה, היא מבורכת, היא גם חופכת את הבניה ביהודה ושומרון לחורגת מהשיגרה. גם זו לטובה.

יש לי שאלה לגבי הבניה הפרטית על אדמות פרטיות. האדמות הפרטיות אלו רכישות שנעשו, או שהן בתהליך של רכישה. אני חושב, שכולנו יודעים, שלא תמיד הרכישות הללו בדוקות, או תופסות, או שהן בבחינת מכר גמור, ללא ספקות. לכן, אני מציע, שכל ישוב המיועד לבניה על אדמה פרטית שנרכשה, בטרם

מתן הרישוי, יעשה לגביו תהליך של בדיקה. אינני יודע להציע את הרשות הבודקת. אבל אולי באמת, משרד החקלאות בשיתוף משרד המשפטים ועוד איזה גורם שמבין דבר בנושא זה, יתנו ידם לבדוק תהליך זה לפני אישורים ולפני ביצוע, שמא נמצא עושים מלאכה, שאח"כ אולי נצטער עליה. כשלעצמו הרעיון הוא טוב, גם בחלקו הראשון וגם בחלקו השני.

(מכאן רשמה ז.ת.)

(עד כאן רשמה ל.ד. - מכאן ז.ת.)

מר י. מרגלית:

כולנו מברכים על האפשרות של ביצוע עצמי, ללא סיוע בתקציבי מדינה. אך יחד עם זאת, אני סבור, שאנו צריכים לבדוק, קודם לכן, מספר נקודות. ראשית, האם איננו מתחרים בעצמנו, כאשר היוזמה העצמית מנסה להתחרות ביוזמה ממשלתית מסובסדת; ז"א, האם בפועל יהיו ביצועים, או לא יהיו ביצועים, אם היוזמה הממשלתית מסובסדת. הדוגמאות האחרונות של האכלוס ושל הביצוע מראות לנו, שבסבסוד מאסיבי, היתה היענות. ברגע ששינינו, ולו רק במקצת, את הקריטריונים של הסיוע, חלה נפילה די משמעותית במספר הפונים להתישבות בתחום הזה. יותר מכך, הרושם שלנו הוא, שישובים מסוג יקיר ב', כאשר המדינה מסבסדת בקרני שומרון לידה, לא יוכלו להתחרות אחד בשני. אני כבר לא מדבר על כך, שהישובים מתחרים כמעט על אותה אוכלוסיה.

נקודה נוספת - ולו גם בהנחה, שהיוזמה הפרטית

תצליח לרכז אוכלוסיה לצורך בניה, חסר פה אלמנט, אשר מבטיח את הפרט הבודד, או את הקבוצה, כפי שזה קיים במדינת ישראל. יכול יזם מסוג זה לרכז קרקע לבניה, אם בצורה מרוכזת ואם באופן עצמי, בשיטת "בנה ביתך", לגבות מהאנשים כסף וכתוצאה מתקלת אמת, לא להביא זאת לכלל מימוש. כולנו שותפים לתקוה, ששערי תקוה באמת יצליח. אך בהחלט קיימת אפשרות, ששערי תקוה אחר, שיתחיל לקום, לא יצליח לממש

את הציפיות - הוא הביא אוכלוסיה של מספר מאות אנשים, שהחלו להקים את יחידות הדיור שלהם, מבלי שתסופק להם תשתית. לפיכך, אני סבור, שחובה על המערכת המאשרת, לראות ולבדוק את יכולתו של היזם ולהבטיח גם מבחינה משפטית, את אספקת אותם פרטי חוזה, שהמשקיע מבטיח לציבור. בסופו של דבר, אנו אחראים לציבור.

סגן השר מ. דקל:

במקביל לחוק המכר.

מר י. מרגלית:

אך חוק המכר אינו פועל שם. אז צריך לחפש איזה שהם פתרונות חליפיים, כאלה או אחרים, על מנת שלא נשלח אוכלוסיה ונשאיר אותה באמצע.

נקודה נוספת - אין שום סיכום, לא לגבי מוסדות ציבור, לא לגבי יתר שרותי אספקה אחרים, שלא לדבר על ניהול הישובים מבחינת אורח חיים תקין. הדבר הזה צריך לבוא לידי ביטוי וצריך להיות מודע מראש, שיהיה קיים. אינני מדבר כבר על כמות הסיוע - מה גורל הסיוע לפרט הבודד כמשכנתאות. זה לא עומד לנו ללא מגבלה. אותו דבר לגבי תשתיות לראש השטח.

סגן רח"מ ש. ארליך:

אנו מדברים על עניין עקרוני ואתה נכנס לפרטי

פרטים.

מר י. מרגלית:

אני ממחיש את הדוגמאות.

סגן רח"מ ש. ארליך:

אל תמחיש - יש לנו דמיון די פורה. אתה מנסה

להערים קשיים בצורה מלאכותית.

מר מ. דרובלס:

אני מקדם בברכה את היוזמה להתחיל לבנות בשומרון

ביוזמה פרטית. באים יהודים, משקיעים מכספם ולא מבקשים מהמדינה יותר מאשר המדינה נותנת במקום אחר. כן ירבו יהודים כאלה. כמובן, שבכפוף להערות שנאמרו הן ע"י שר המשפטים והן ע"י אחרים, צריך לבדוק, שהקרע היא קרקע ומי שבונה, יש לו יכולת, על מנת שאזרחים לא יפלו בפח.

נקודה נוספת, שאותה צריך לקחת בחשבון - כי

אחרת, לא נשיג את המטרה, שאנו רוצים בה - שתהיה תשתית ראשונית, כי בלי זה היוזמה הפרטית לא תוכל להכנס. תפקיד המדינה הוא להביא חשמל, מים, כביש, כפי שהיא מביאה בכל מקום אחר. ברגע שאנו פורצים את התשתית, אחרינו תבוא היוזמה הפרטית ותתיישב במקומות, שמדינת ישראל מעוניינת בהם.

השר מ. נסים:

נכונות עקרונית לעשות את התשתית.

מר מ. דרובלס:

נכון - ואז צריך לאפשר לאוכלוסיה זו להכנס,

לפני שהגל הזה עובר. עלינו לנצל את הגל, אשר קיים היום, ולעזור לו להשיג את המטרה.

מר א. אביחי:

אני שמח, שיצא לי פעם להיות בארץ, בזמן שיש

ישיבה. זו פעם ראשונה, שאני משתתף בדיון בוועדה זו ויש לי הרגשה, שבעית התשתית

היא לא רק בעיה של תשתית פיזית, אלא יש גם בעיה של תשתית חברתית ותשתית של שירותים, שהמדינה תצטרך לתת, אם זה לשוב פרטי ואם זה לשוב ממלכתי.

סגן רה"מ ש. ארליך:

זה ישוב יהודי, לא פרטי.

מר א. אביחי:

באופן עקרוני, צריך לקחת בחשבון, שאספקת השרותים האלה באה ע"ח תקציב, או במקום תקציב, או בנוסף לתקציב; דהיינו, בכל תהליך של התקצוב בתשתית, צריך לקחת בחשבון שנצטרך לקיים את הישובים, עם כל השרותים הדרושים, אם זה חינוך, בריאות וכו' אשר יהיו מעמסה מסוימת על תקציב הציבור.

השר מ. ציפורי:

נושא הבניה הפרטית ביהודה ושומרון ובכל השטחים, כבר סוכם בעבר, לפני קרוב לשנתיים. סוכם - ולכן, אני מתפלא על מרגלית - שהאחריות עד לראש השטח, בבניה פרטית, היא של המוסדות הממלכתיים והם שצריכים לתת: דרך, חשמל, מים ואני מוסיף - גם טלפון.

סוכם דבר נוסף, שאחריות מפקדת יהודה ושומרון היא לבדוק, שעיסקות הקרקע הן כשרות, כי אחרת, העיסקה היא לא עיסקה. הקמנו מועצות איזוריות, שיש להן את כל הסמכויות החוקיות, כמו מועצה בישראל, אשר יונקות אותן ממשד הפנים, יש להן ועדות בניה והן צריכות לקבל תכנית מתאר של אותו ישוב, שעומדים להקים, זה מתואם גם עם משרד הבינוי, ורק אז אפשר לגשת לבניה. פירוש הדבר, שיש כללים שכבר נקבעו ולפיהם צריך לעבוד.

אין ספק, שזה קשור בתקציבים ובמוסדות ובשעה

שהולכים לאשר ישוב כזה, פרט לתשתית לראש השטח, מישהו יצטרך לבנות שם בית-ספר,

גן וכו'. אך אלה דברים, שבהחלט צריך לקדם אותם בברכה - ואני מברך על הצעה זו. אני הייתי מעודד חלוקת קרקעות ליוזמה פרטית של שכונות וגם ליוזמה פרטית של בתים. דהיינו, אם על-יד ישוב מסוים יש אלף דונם או מאה דונם, אז כדי שזה יהיה אתגר בשביל אדם, לא אתן לו 300 מטר, אלא אתן לו דונם, בתנאי שיתחיל לבנות. אלה דברים שצריך לעשות והם יכולים לתת תנופה גדולה.

לפיכך, אפשר לאשר היום, עקרונית, את ההצעה

ואח"כ לגשת לפעולות הטכניות.

מר ר. ויץ:

יש לי שתי הערות עקרוניות, אחת מקצועית ואחת פוליטית. ההערה המקצועית היא - אני סבור, שיש לראות את כל ההצעות כאן, לא כהצעות בודדות, העומדות כ"א כשכונה נפרדת בפני עצמה, אלא חייבים לתכנן תכנית אב עירונית, שהיא תנחה את בנית הישובים האלה, בתוך ראייה כוללת, לקראת העתיד, על מנת שלא נתקל בכפילויות, או לא נתקל בחוסר של הרמות ההיררכיות השרותיות השונות. על כן, אני חושב שתכנית אב כזאת, חייבים משרד הבינוי ומשרד הפנים לערוך, על מנת לכוון מראש את הנושא הזה, על אף שהוא מכוון, בעיקר, ליוזמה הפרטית; אך אולי, בעיקר, משום שזו יוזמה פרטית, אסור לשכוח את המסגרת הכללית.

הערתי השניה - אני מסתכל מתוך השקפתי המדינית

לעתיד ישראל ועתיד השלום באיזור ואני רואה, בחרדה ובדאגה גדולה, דחיפה להתישבות מאסיבית כזו ביהודה ושומרון.

סגן רה"מ ש. ארליך:

זו, בעיניך, התישבות מאסיבית?

מר ר. ויץ:

לגבי המצב שיש ביהודה ושומרון, התכנית שהובאה

כאן היא התישבות מאסיבית. לא הבעתי דברים לרעה או לטובה, אני מביע דעתי העקרונית. אני רואה זאת בדאגה רבה. אני חושב, שזה יכניס יותר ויותר את ממשלות ישראל - ותהיינה אשר תהיינה - למבוכה קשה יותר ויותר. אני חושב, שהמעשים הללו, בסופו של דבר, יביאו אותנו למצבים, שלא נוכל לעמוד בהם. ברגע שלא נוכל לעמוד בהם, חוששני, שהכוחות הפועלים בעולם, יכריחו אותנו לעשות מעשים, בניגוד גמור לרצוננו, מכל הצדדים, ולבלוע דברים, שאילו היינו רואים אותם מראש, לא היינו צריכים לבלוע אותם.

היות וזו ועדה ברמת שרים, שגם קובעת עניני

מדיניות - ואני יודע, שאולי סביב שולחן זה אני בודד בדעתי זו - אני מוצא לחובה, שדעתי תירשם בפרוטוקול ואני חוזר עליה, ללא כל טרונות והתגרות, אלא מתוך רגש האחריזות, שכך אני רואה אותו היום ובעתיד.

סגן רה"מ ש. ארליך:

הדברים כולם, בין שמבקשים ובין שלא מבקשים,

נרשמים בפרוטוקול.

מר א. בראון:

האמת היא, ששר התקשורת הקדים דברים, שרציתי

להגיד, על הנושא של מה קורה, כי כאן יוצא, כאילו התחלנו היום מההתחלה.

אני רוצה לעמוד על כמה דברים, שעליהם דיבר שר

המשפטים, כמו הנושא של בדיקת קרקעות. אנו עושים את הבדיקות. יש תהליך שלם שנעשה ואני לא מציע לסבך אותו יותר, כי הוא מספיק מסובך ובלי זה, יש בעיות, שהן כתוצאה מבעיות פוליטיות פנימיות של הערבים, בינם לבין עצמם. אני מציע, להשאיר זאת כמו היום, אם אנו רוצים להתקדם קדימה ולא למסד זאת עוד יותר ממה

שנה ממוסד היום.

סגן רה"מ ש. ארליך:

שר המשפטים שאל שאלה בתום לב.

מר א. בראון:

לעצם הענין, ראשית - אני מציע לאשר מה שהוצע כאן. אני רוצה להעיר כמה הערות. אני רוצה שתדעו, שיש יזמים, בגלל התנאים הטובים של המקום, שמוכנים לממן את הכל, גם את הכביש למקום וגם את המבנים הציבוריים. אלה אנשים בעלי הון - חלק מהם, לא כולם. יש כאן גם מעורבות של הרבה יותר אנשים, באופן אישי, בפתרון של ההתיישבות הזאת. אם עד היום, היתה התיישבות ממוסדת ע"י הממשלה, באחריות הממשלה, בשליחות הממשלה, היום מדובר בקבוצות פרטיות ובאנשים פרטיים, שתהיה להם מעורבות יותר גדולה ושייכות למקום. כך שאני בהחלט רואה בזה החלטה חשובה מאד להזנת הענין קדימה.

צריך להבין, שגם בארץ-ישראל יש אנשים הנופלים בפח. לכן, אנו מתכוונים לדאוג לכך, שהחוזים יהיו כאלה, אשר יעזרו לפרט להיות מובטח. אך אנו לא צריכים להיות אחראים על כל פרט ופרט, אשר קורה בשטח.

אנו דיברנו על השומרון, אך גם באיזור ירושלים יש אותו הדבר ואני רואה בזה, בהחלט, פריצה קדימה, שיכולה לתת את התוצאות והיזמים הראשונים, שהם שערי תקוה, למעשה פרצו את הדרך הטובה ונתנו דוגמא מצוינת להמשך.

סגן השר מ. דקל:

אני אלק בצורה כרונולוגית, כפי שהדברים הוצגו, אך לפני כן, אני רוצה לחזק את דברי אורי. לא בכל מקום נצטרך לתת תשתית לראש השטח. יש מקומות כל כך מושכים וכל כך טובים, שאותם יזמים שבאים, כשאנו אומרים

להם שלמדינת ישראל אין כסף, הם מסכימים לקחת על עצמם את ארבעת המרכיבים: כביש, חשמל, מים וביוב, כי אחרת, אנו אומרים להם, שאם צריך לתת תמיכה מאסיבית, יש לנו עדיפויות יותר גבוהות, שהן יותר רחוקות מאשר הקו הראשון שע"י הקו הירוק. כמובן, שצריך להתייחס לכל מקום בצורה ספציפית. יהיו מקומות, שלהם נצטרך לתת עזרה חלקית ויהיו מקומות, שנצטרך לתת גם תשתית לראש השטח. אנו מנהלים שיחות עם משרד הבינוי, כדי לקבוע קריטריונים, גם לגבי היזמים הפרטיים ולאחר קביעתם, נפיק אותם לכולם.

עכשו, אענה לשאלות שנשאלו. קודם כל, תשובה למאיר שמיר, בקשר לתשתית - שערי תקוה היו הראשונים. לנו לא היה כל כך פיקוח ולהם לא היה כל כך נסיון. הם עשו תשתית - ויכול להיות, שהיא טובה. אך, בועדה שאתה חבר בה, הקמנו צוות של אנשים, ממשרד הבטחון, מההסתדרות הציונית ומהקרן הקיימת, שהם בודקים את הדברים האלה, על מנת לראות, לפחות מבחינה מקצועית, אם אותם היזמים הפרטיים עושים את עבודתם נאמנה. יתכן, שיהיו אי-אלו תקלות, אך בסיסית, ישנה השגחה.

לא הבנתי בדיוק מה זה מימון ביניים לפיתוח, כי אם היזם הוא יזם עצמי, הוא אוסף כסף אצל אנשים ולוקח כסף בבנקים, הוא לא פונה אלינו בקשר למימון ביניים לפיתוח פנימי. לפעמים, הוא פונה אלינו בקשר לתשתית לראש השטח, אך לא נתקלנו בתופעה, שביקשו מאתנו מימון ביניים בשביל הפיתוח.

לגבי שאלתו של שר המשפטים - אנו בודקים כל מקרה ומקרה של אדמה פרטית. כל זמן, שחדבר לא נבדק, בצורה יסודית, ע"י קציני המטה השונים ולא אומרים לנו שזה בסדר, אנו לא מביאים זאת הנה ולא לשום מקום אחר. אז יכול להיות, שזה אינו תהליך של מאה אחוז, אך בבדיקה היסודית העניין הוא מאה אחוז. כמובן, שאנו משתפים בעניין זה את משרד המשפטים.

גב' פ. אלבק:

לא נכון. היתה ועדה, בראשות משרד המשפטים, עד לפני שנתיים, שהיתה צריכה לאשר כל עיסקת מקרקעין ביהודה ושומרון ועם הקמת ועדת הרכישות, היא בוטלה והרכישות הפרטיות כיום אינן נבדקות ע"י משרד המשפטים.

סגן השר מ. דקל:

הקמ"ט מעורב בזה ויש לזה פונקציה משפטית.

השר מ. ציפורי:

קמ"ט המשפטים יונק את סמכותו ממשרד המשפטים.

סגן השר מ. דקל:

לדברי יוסי מרגלית - אנו נותנים מצד אחד מערכת מסובסדת, ומצד שני, אין לנו מערכת מסובסדת. כאן יכולות להתעורר בעיות ולפעמים, אנו חושבים בקול רם, מדוע אדם ילך ליקיר, כשבאריאל הוא יכול לקבל תנאים אחרים. אנו אומרים, שזה נסיון של צורת בניה קצת אחרת. אך אם יש אנשים פרטיים, שמוכנים לשלם את ההפרש הזה, בין הבניה המסובסדת והלא מסובסדת, מדוע צריך להטיל זאת על הממשלה? אם זה לא ילך, בין כך המערכת תצטרך להתערב ולעזור גם ליזמים הפרטיים באיזו שהיא צורה, על מנת שהדברים האלה יתקדמו. אני מקוה, שלא נצטרך, אך אנו נהיה גמישים, בתקוה שהכל ילך טוב. בכל מקרה, תמיד יש אל מי לפנות - יש ממשלת ישראל ומוסדות.

מר י. מרגלית:

אנחנו בהחלט רואים זאת בחיוב, רק צריך להבטיח מראש, שהם באמת יעמדו באותם קריטריונים.

סגן השר מ. דקל:

כמובן, כאשר יזם פרטי לוקח על עצמו איזה שהוא דבר, אנו לא יכולים להיות אחראים. אנו צריכים לדאוג לפרט ואנו מסתכלים על החוזים שהפרט חותם, אך אנו לא יכולים להבטיח, שאותו יזם יוכל לסיים את מה שלקח על עצמו. אנו מקווים, שאלה יזמים רציניים. אולי צריך נושא זה לבדוק יותר.

לגבי התמיכה שאנו נותנים לפרט, הרי למי שיש זכאות בכל מקום ומקום, תהיה לו גם הזכאות שם. יש בינינו ויכוח, שאף אחד אינו יודע בדיוק מספרים ואף אחד לא עשה סקרים מדויקים, כמה אנשים רוצים להתיישב ביהודה ושומרון והאם אנו לא מתחרים על אותה אוכלוסיה. הרגשתי היא, שאותם היהודים, אשר רוצים ללכת למורדות בשוליים או בשיפולים המערביים של שומרון, אינם בדיוק אותם אנשים, שמוכנים ללכת לתפוח ואפילו לאריאל. אם אנו לא ניתן לאוכלוסיה זו אפשרות להתיישב כאן, היא תשאר בפתח תקוה, ברמת גן, בנתניה ובתל-אביב. לדבר על דברים אלה בוודאות מוחלטת, אף אחד אינו יכול, אך זו הרגשה ומהכרת השטח, נדמה לי שהרגשתי נכונה.

אני מסכים עם מתי, לגבי הנושא של תשתית לראש

השטח. באותם המקומות, שבהם היוזמה אינה פרטית, נצטרך יחד עם המחלקה לדאוג לתשתית לראש השטח. יהיו גם כאן מקומות, שבהם נוכל להשתתף בפחות.

לד"ר אביחי - באשר לתשתית חברתית, אנחנו לא כל

כך מעורבים בזה, אך כאשר באה קבוצה מאורגנת ומגובשת, יש לה תשתית חברתית. לגבי תשתית שרותית - אני עוד זוכר, הייתי חקלאי מתחיל והיתה תכנית של רענן וייץ לבנות בגושים, על מנת לתת לכל אחד ואחד את היכולת השרותית, אם הוא עצמו אינו מסוגל לשאת אותה. במקרה, או לא במקרה, יצא שאנו מדברים על ישובים, שהמרחק ביניהם אינו רב. אז תהיה תשתית בפנים הישוב לאותם הדברים הקטנים ותהיינה תשתיות איזוריות, כגון: איזורי תעשייה ובתי ספר, שהן תהיינה תשתיות סביבתיות

לגבי אותם אשכולות הישובים. לפעמים, מתוך צרכים פוליטיים, אנו חייבים להקים גם ישובים מרוחקים ומבודדים ואלה יקבלו את שרותי בתי הספר, כפי שמובילים אותם היום באוטובוסים.

לדברי רענן - יש לנו תכנית אב, יש לנו תכנית המאה אלף והיא מראה כיוונים ונשיות, למה אנו הולכים. אני מתבסס על הדברים, שאמרתי לפני כן, לגבי אותם הגושים, שאתה היית נושא הדגל שלהם. בתכנית אב יש גושים, אשר צריכים לתת את התפקוד הכללי, האיזורי והמקומי לגבי כל המערכת הדרושה לחיים תקינים.

סגן רה"מ ש. ארליך:

אני מבקש להעיר. קודם כל, אנו פה דנים על דבר עקרוני ולא על שום דבר אופרטיבי. כמובן, כל פרט יבדק, כאשר נעבור משלב של מחשבה ועקרון לשלב המעשה. זו גם תשובה להערת רענן ויץ על הצד הפוליטי-המדיני. זה בודאי צריך ניתוח, ולא על רגל אחת של הערה, במסגרת של ועדה זו. אך לו היינו כל כך זהירים, לפני 80 שנה, 50 שנה ו-30 שנה, לא היינו צריכים להתחיל בכלל. זה אמור גם לדברי מרגלית, שהוא חס על הכסף הפרטי, שמא יפסידו. זה חל גם על הדברים הפוליטיים-המדיניים של רענן ויץ.

אני מציע לוועדה לאשר את הסעיפים 2 ו-3, שהביא

סגן שר החקלאות.

מר ר. ויץ:

נרשם כמובן, שאני מתנגד.

הת/27. נאות אדומים - אישור להקמת ישוב קהילתי-כפרי

אל"מ ד. סתו :

(מראה על המפה) - מדובר בישוב, שמתכוונים להקים באיזור ספר המדבר, מדרום למעלה אדומים, באותה רצועת ספר המדבר, שבאה למעשה לסגור חוליה בשרשרת שמסביב לירושלים. המקום הוא מזרחית לעיבדיה, האדמות שם הן אדמות מדינה וההסתדרות הציונית הביעה הסכמתה לבצע זאת.

מר א. כץ :

יש תכנון על הניר והוא סובל כמעט הכל. יש ביצוע אורבני או אחר של התכנון, ואפשר לתאם זאת. אחרי זה, באה דינמיקה אורבנית או אחרת - ועל זה אין ליושבים פה ואפילו לא למתכננים, אנשי המדע, שליטה. בהזדמנות זו, אני רוצה לומר את הספקות, שמקננים בלבי, לגבי כל מה שנקרא: הטבעת מסביב לירושלים. הדברים ידועים, אך חובה לומר אותם גם פה.

טבעת זו באה כדי להגן על ירושלים ולעבות את ישובה של ירושלים - ואני מחייב זאת. אך עיבוי, שבא על חשבון הלב, הוא איננו עיבוי. יש אתו סיכון חמור, שאנו צריכים לשים אליו לב. ממה שאני חושש הוא, שחלק גדול מ-50 המשפחות, שבהן אנו דנים - ולא שאלתי מאיפה הן - הן משפחות ירושלמיות, אשר נוטשות, בצורה זו אחרות, X דירות ובתים בירושלים וצריך להכפיל בעוד כמה אלפים כאלה, שהיו ויהיו בטבעת הירושלמית.

לצערנו, אין לנו היום רזרבואר אנושי, לא בארץ ולא בחו"ל, שבא לסתום את החללים הירושלמים. הלואי ואתבדה, אך היו דברים מעולם ובדינמיקה אורבנית, כאשר הלכנו, למה שנקרא בז'רגון המקצועי, ה-"פיוניר סטלמנט", בינתיים הלב נתרקן ונכנסו בו כל מיני אלמנטים בלתי מתוכננים.

אני לא בא לשאול היום מי קונה דירות בנצרת עילית. אך בחלומותי הגרועים ביותר אינני רוצה לחלום - אם כי אני חושש, שזה עלול ליהפך ללא חלום - שבני דודים רבים יתחילו לקנות דירות בתלפיות, או בכל שכונה אחרת בירושלים. אני מניח, שהמתכננים, שעדיין לא יודעים מה זו דינמיקה אורבנית, יודעים בעיה זו; אך זה מה שמכרסם אותי.

מר מ. דרובלס:

אני רוצה להביא לידיעת הועדה, שאם הועדה תאשר את הקמת הישוב, כפי שמוצע, ישנו גרעין מעולי ארה"ב, שחלקם בארץ ובחלקם נמצא עוד בארה"ב ומעוניין לעלות לישוב זה.

שנית, אני מבין לדאגת מר כץ וכמובן, שאין זו כוונתנו, שזה יהיה על חשבון ירושלים, אך יחד עם זאת, כיצד ניתן לבדוק דבר כזה? אנו לא יכולים להגיד, שמקום זה מיועד לכל האוכלוסיה, למעט ממקומות מסוימים. אך מאחר ויש ועדות קבלה, הן צריכות לקחת הערה זו בחשבון והן צריכות ללכת, בראש וראשונה, לאוכלוסיה שלא תהיה על חשבון מקומות אחרים, שאנו מעוניינים שהאוכלוסיה תשאר בהם.

הנקודה המוצעת להקמה מבטיחה רצף התיישבות לאורך כביש המתוכנן שם וללא כל ספק, היא תתרום הרבה מאד לבטחון ירושלים ונקוה, שהיא תיבנה לא על חשבון ירושלים.

מר ר. וייץ:

אברהם כץ העלה כאן אחד הנושאים החשובים והחמורים ביותר, שכבר פעם נדונו בישיבה זו. אני רוצה לחזור על כמה עקרונות של תכנון הפיתוח - ואני מדבר עכשו לא כראש המחלקה להתיישבות, אלא כמי שעוסק בתורת הפיתוח הכפרית והעירונית.

יש הבדל יסודי בין יחידות עירוניות אורבניות לבין יחידות כפריות, כפי שאנו תופסים אותן. מדוע כשאנו מדברים על שכונה ואומרים שבשכונה זו יש רק 200 משפחות, זו שכונה קטנה; וכשמדברים על מושב, או על כל גוף קואופרטיבי אחר, אנחנו אומרים: במושב זה יש 200 משפחות - וזה מושב גדול? כי יש הבדל יסודי בדינמיקה של ההתפתחות בין ישוב סגור לבין ישוב פתוח. ישוב פתוח פירושו, שכל אזרחי אחראי רק לנחלתו הוא. מה שקושר אותו עם שכנו, זה רק חוקי המדינה. ישוב סגור הוא, שהפרטים קשורים בתקנון נוסף, שהוא מבטיח את אופיו ועל כן גם את עתידו ואת השרותים התקינים של ישוב כזה.

כאשר אנו באים לדבר על ירושלים, כל מי שבא להוסיף על שלוש השכונות הגדולות: רמות, גילה ותלפיות, מתחיל לפגום במרכז של ירושלים. על זה היה ויכוח גדול בזמנו - טדי קולק כבר הצביע על כך. על כן, אני למשל, אמרתי והתרעתי, שהקמת גבעון, כישוב פתוח, כלומר מטבע הדברים גדול, ששואב לתוכו כל מי שיכול להרשות לעצמו, רק יחליש את ירושלים ולא יחזק אותה. יש על זה מספרים בדוקים.

על כן, מבלי להתפס לבעיות הפוליטיות, שכל מי שמעבה את ירושלים, מכניס לתוך המרחב העירוני של ירושלים לא יהודים ובזה מסכן בעתיד את הרוב היהודי - פרט לנקודה זו, שהיא חשובה וגורלית - גם מבחינת הדינמיקה של התפתחות העיר ירושלים, מה שאמר כך, זה נכון מאוד. אך אין הדברים האלה חלים על ישובים כפריים, המוגדרים כישובים סגורים קואופרטיביים, כי אלה מטבעם ישובים קטנים, לא יכולים ליהפך להיות גדולים, יש להם זכות קיום בזכות הקואופרציה; כלומר, שהאגודה יכולה להתערב בתוך החיים הכלכליים של הפרט ולקחת ממנו חלק מהכנסתו, על מנת לקיים את השרותים ברמה יותר גבוהה. להם דינמיקה אחרת לגמרי. הם אינם מצטיינים בכוח משיכת האוכלוסיה מעבר לגבול מסוים, אלא בכוח תפיסת המרחב.

על כן, יש להבחין הבחנה מאד ברורה ומשום כך, אני כל כך מדגיש את הדברים, כי בזמן האחרון, אנו מערבבים מין שאינו במינו. למרחב העירוני, שהוא מרחב פתוח, דינמיקה אחת ולמרחב הכפרי, שהוא קהילה סגורה, דינמיקה אחרת. משום כך, למשל, אני לא מתנגד להקמת ישוב קהילתי, קואופרטיבי, סגור, עם תקנון, עם התערבות של הציבור וכו', בקו שהוא המשך הקו של דרך אלון - ואני לא התנגדתי לו גם מהבחינה הפוליטית - ולא הוא יכול לפגום בירושלים. כמובן, אם יפרצו אותו והוא יהפך עוד פעם לישוב פתוח, זה מסכן את לבח של ירושלים. אני הייתי רוצה, שדברים אלה יהיו ברורים, כי דיברנו עליהם פה בצורה הברורה ביותר.

גב' פ. אלבק:

אני רק רוצה לציין, שאני לא יודעת מי קבע שזו אדמת מדינה. משום מה, בניגוד לנוהל של הממשלה, את המקום הזה לא נתבקשנו, אף פעם, לבדוק וממילא, לא התייחסנו אליו.

סגן רה"מ ש. ארליך:

אני מודיע, שאם הדבר לא נבדק, הוא יבדק. אם זה לא כך, אז ההחלטה לא תהיה החלטה.

מר י. גדיש:

אני רוצה לשאול, האם זה גם כן דיון עקרוני, או שהוא אופרטיבי?

סגן רה"מ ש. ארליך:

זה באחריות המחלקה להתיישבות של ההסתדרות הציונית.

מר י. גדיש:

אך זה לא נמצא בתקציב.

סגן רה"מ ש. ארליך:

הודעתי קודם, שמה שאין תקציב לא יהיה.

V

מר א. בראון:

כמובן, שאני דבק בתכנית, שהיתה קיימת כבר קודם וגם אז רענן הביע את דעתו, לגבי מקומות הישוב הגדולים מסביב לירושלים. כדאי לבקר בשטח ולראות את הכפר הערבי עבדייה ומה שנעשה על אדמות המדינה, איך הכל נסגר בין בית לחם לירושלים ועזריה. עוד מעט, הכל יהיה שטח מיושב עם ערבים ולא עם יהודים.

אישרנו בזמנו, לא רחוק משם, ישוב פרטי, שקראנו לו, רמת קדרון. אנחנו עכשו מדברים על ישוב, בדיוק כמו שרענן מדבר עליו. מדובר על ישוב שהחטיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית מקימה, עם ועדות קבלה, עם תקנון של ישוב קהילתי. על זה מדובר פה.

סגן רה"מ ש. ארליך:

אנו מאשרים את ההצעה, מותנה באישור הגב' פליאה

אלבק, שמדובר בקרקע המדינה.

הת/24

"צומת ווסט" - מרכז איכלוס אזורי
בצפון רמת הגולן

המנהל הכללי של החטיבה להתיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השרים ש. ארליך, מ. צפורי;
ה"ה מ. דרובלס, א. בראון, י. שפירא, ר. ויץ
וי. גדיש.

מ ח ל י ט י ם מבלי לקבוע עתוי להקמה -
לאשר הקמתו של מרכז איכלוס בצפון רמת הגולן,
לפי הפירוט כדלקמן:-

- א. הישוב ישא אופי קהילתי פתוח.
- ב. הישוב יוקם בנ.צ. 21852831, כ- 2 ק"מ
מערבית ל"צומת ווסט".
- ג. בשלב פיתוח מלא - יהיו בישוב 300 יחידות
משפחתיות.
- ד. הישוב יתבסס על תעשיה, מלאכה, קיט,
שירותים ואספקת שירותים אזוריים ליישובים
הסמוכים לו, והוא ישתייך למועצה האזורית
רמת-הגולן - ובמסגרתה יקבל את השירותים
הציבוריים והמוניציפליים.

הת/25

בניה פרטית ביהודה ובשומרון

סגן שר החקלאות לענייני התיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השרים מ. צפורי, מ. נסים, ש. ארליך;
ה"ה מ. שמיר, י. מרגלית, מ. דרובלס, א. אביחי,
ר. ויץ וא. בראון.

מ ח ל י ט י ם לאשר את העקרון, לשלב ביישובי
יהודה ושומרון גורמים ויזמים פרטיים - לשם הקמת
יישובים בעיקר, על בסיס משאבים כלכליים עצמאיים.

הת/26

אישור להקים 5 יישובים בבניה פרטית
ביהודה ובשומרון

סגן שר החקלאות לענייני התיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השרים ש. ארליך, מ. נסים,
מ. צפורי; וה"ה מ. דקל, ר. ויץ, א. בראון,
מ. שמיר, י. מרגלית, מ. דרובלס וא. אביחי.

מחליטים במסגרת מדיניות הממשלה
ומכח החלטה מס. הת/26 של הועדה להתיישבות
המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית,
מהיום, לאשר הקמתם של יישובים בבניה פרטית,
ביהודה ובשומרון כמפורט להלן:-

א. אלקנה ד' (שייך צבאח):-

- (1) היישוב יוקם על 1,200 דונם של
קרע פרטית, בנ.צ. 15701662;
 - (2) החברה המקימה תהיה חברת "גל"
בהשתתפותם של אנשי אלקנה;
 - (3) מתוכנן להקמה 1,200 יחידות דיור;
- ב. יקיר ב' (מערבית ליקיר):-

- (1) היישוב יוקם בנ.צ. 15931727 על
2,000 דונם אדמת מדינה מוסדרת ועל
שטח בלתי מוכרז של 1,000 דונם;
 - (2) על-פי התכנון יכלול היישוב 1,300 יחידות
על קרקע מוסדרת ועם גמר התכנון - יוקצה
השטח ליזמים פרטיים להקמת היישוב;
- ג. אלקנה ג' (מסחה):-

- (1) היישוב יוקם על שטח של 420 דונם קרקע
פרטית בנ.צ. 15451693;
- (2) היישוב מתוכנן ל- 800 יחידות דיור ורוכשי
המגרשים ישאו בהוצאות התשתית

גני/.

ד. גני מודיעין:-

- (1) היישוב יוקם על שטח של 470 דונם קרקע פרטית בנ.צ. 15151486;
- (2) החברה המקימה את היישוב תהיה החברה לפיתוח שכונות מגורים ביהודה ובשומרון;
- (3) בשלב א' של התכנון תוקם שכונה דתית-חרדית שתכלול 450 יחידות דיור;

ה. נילי ב':-

- (1) היישוב יוקם על שטח של 1,000 דונם של אדמת מדינה בנ.צ. 15601520;
- (2) התכנון הראשוני של היישוב מתייחס ל- 1,100 יחידות דיור בשיטת "כנה ביתך" ללא מוקד ראשוני;
- (3) הטיפול הראשוני ליישוב יינתן על-ידי מינהל מקרקעי ישראל;
- (4) יעלו ליישוב 3 גרעינים של חצ"ב, התעשייה האווירית ובני מודיעין.

נאות אדומים - אישור להקמת יישוב קהילתי-כפרי

הת/27

נציג צה"ל פותח.

בדיון משתתפים: השר ש. ארליך; ה"ה א. כץ, מ. דרובלס, ר. ויץ, י. גדיש, א. בראון והגב' פ. אלבק.

מ ח ל י ט י ם כפוף לחוות דעת מנהלת המחלקה האזרחית בפרקליטות המדינה בענין הבעלות על הקרקע, לאשר כדלקמן הקמתו של נאות אדומים - יישוב קהילתי-כפרי בנ.צ. 17961272:-

א. בשלב ההקמה הראשון ייבנו ביישוב 150 יחידות דיור.

./התעסוקה

- ב. התעסוקה ביישוב תתבסס על תיירות, קייט, תעשייה ושירותים. קרבתו של היישוב למישור אדומים תספק למתיישבים מקורות תעסוקה נוספים.
- ג. היישוב יסונף למועצה האזורית גוש-עציון.
- ד. האחריות להקמת היישוב מוטלת על ההסתדרות הציונית העולמית.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

2 חלק 2 חלק 2



סגנון 2

ש מ ר מזכירות הממשלה

פ ר ו ט ו ק ו ל
ישיבת הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה
ולהסתדרות הציונית העולמית

כ"א בשבט התשמ"ב - 14.2.82

נכחו : חברי הועדה - השרים : ש. ארליך - יו"ר, מ. נסים,
מ. צפורי, א. שרון.

נציגי ההסתדרות הציונית : ר. ויץ, מ. דרובלס, א. כץ,
א. תבין.

נעדרו : חברי הועדה - השרים : י. ארידור, ז. המר, ד. לוי

נציגי ההסתדרות הציונית : א. אביחי, ע. לוינסקי,
י. שפירא

מ. דקל	- סגן שר החקלאות לענייני התיישבות
פ. אלבק	- משרד המשפטים
ז. בן-יוסף	- הסוכנות היהודית
י. בן-יהודה	- משרד התקשורת
א. בראון	- משרד הבטחון
א. כידן	- רשות שמורות הטבע
א. דודאי	- לשכת שר הבטחון
י. דקל	- הסוכנות היהודית
פ. ווייסבך	- משרד התקשורת
א. זיף	- לשכת סגן ראש-הממשלה ושר החקלאות
י. יניב	- משרד החקלאות
י. מרגלית	- משרד הבינוי והשיכון
אל"מ ד. סתו	- צה"ל
ח. צבן	- ק"ל
א. צור	- לשכת סגן שר החקלאות לענייני התיישבות
מ. שמיר	- מנהל מינהל מקרקעי ישראל
ד. שקל	- משרד האוצר
ע. שפירא	- לשכת סגן ראש-הממשלה ושר החקלאות
א. ליסנסקי	- מזכיר הועדה

סדר-היום.

בפרוטוקול זה 47 דפים.

1-20 3-8
20-38 3-8
38-41 3-8

סדר היום :

- | | | |
|-------|---|------|
| 17/הת | הבנים הממשיכים במושבים - תיקון החלטה מס. הת/42 מיום ג' בתמוז התשמ"א (5.7.81) | א' א |
| 18/הת | פיתוח קשר לישובים חדשים: - דיווח שר התקשורת בענין פעילות משרדו ביהודה, בשומרון, בגולן, בגליל ובחבל קטיף | 2 א |
| 19/הת | מצפה כוכב יאיר: - שינוי החלטה מס. הת/69 מיום כ"ד בתמוז התשמ"א (26.7.81) | 10 א |
| 20/הת | תכנית צפון הבקעה: - הקמת היישובים (1 חמדת 2 מצפה גלעד 3 אלישע) | 12 א |
| 21/הת | ההתיישבות בבקעת הירדן | 14 א |
| 22/הת | חד-נס: - הקמת ישוב חדש ברמת-הגולן | 24 א |
| 23/הת | תכנית פריסת הנחל בהתשמ"ב | 30 א |

./הבנים

הח/17. הבנים הממשיכים במושבים - תיקון החלטה מס. הח/42 מיום
ג' בתמוז התשמ"א (5.7.81).

סגן רה"מ ש. ארליך:

רבותי, אנו פותחים את הישיבה. עוד לפני שניגש
 לסדר היום, מבקש מנכ"ל המחלקה להתיישבות, במכתב שהוא שכתב ב-10 לדצמבר, לתקן
 את החלטה הח/42 - תכנית מתאר ארצית בנושא: הבנים הממשיכים במושבים. מיום 5
 ביולי 1981. מר י. דקל, בבקשה, תסביר מה אתה מבקש לתקן ואנחנו נתקן.

מר י. דקל:

בהחלטה, ההיא, הועדה הנכבדה קבעה, שתערך תכנית
 מתאר וכו'. לפי ההשקפה החוקית של משרד הפנים, תכנית מתאר זה מושג משפטי,
 שקשור בחוק התכנון והבניה. אי לזאת, ביקשתי שנתקן את שם התכנית שאנו מכינים,
 וזו לא תהיה תכנית מתאר, כדי שלא תהיה טעות ויחשבו שמדובר בתכנית במסגרת חוק
 התכנון והבניה.

סגן רה"מ ש. ארליך:

תודה רבה. התקון מתקבל. זו תהיה תכנית

התיישבותית.

חח/18. פיתוח קשר ליישובים חדשים:-
דיווח שר התקשורת בעניין פעילות משרדו ביהודה, בשומרון,
 בגולן, בגליל ובחבל קטיף

אנו עוברים עכשיו לסדר היום.

דו"ח משרד התקשורת על הפעילות ביהודה ושומרון,

הגולן והגליל.

השר מ. ציפורי:

מי שבדק את 15 שנות נוכחותנו ברמת-הגולן, יהודה ושומרון וחבל קטיף, ואת עשרות שנות קיומנו בגליל, באותם האזורים שעשינו את המצפורים, יכול לראות, שמבחינת תשתית הקשר, זה הדבר הנכשל ביותר. כמעט במרבית הישובים, בכל ישוב שקם, אתם יכולים למצוא, גם מים וגם חשמל, אך טלפון שהוא חיוני כמו מים וחשמל, לא בדיוק נמצא. כאשר עברתי על ספרי התקציב של משרד התקשורת, לאורך השנים, בסעיף הקשור לשטחים האלה, לא מצאתי תקציבים מיוחדים, או תקציבים ניכרים. למעשה, מה שנעשה עד היום, נעשה בחלק בשיתוף עם הסוכנות, ולמעשה, זה לא נתן קשר של ממש. למרבית הישובים, זה נתן רדיו-טלפון, עם שני קווים. בנסיבות מסויימות, כאשר יכלו לנצל את התשתית הצבאית או תשתית מקרית שהיתה בשטח, היה מספר טלפונים יותר גדול.

כבר השנה, מחסבות התקציב, התחלנו לשנות זאת, ויש בכוונתנו, עד סוף השנה, בישובים שונים (אח"כ אפשר לפרט אותם), להתקין כ-500 טלפונים. בנוסף לכך, בתקציב משותף שלנו ושל הסוכנות היהודית, נתנו כ-24 רדיו-טלפונים לישובים שונים, ואני מדבר בלי להכנס, כרגע, לחלוקה המפורטת של מצב הטלפונים ולא יזה מצב אנחנו מתכוונים להגיע עד סוף שנת התקציב הנוכחי, עוד לפני שתוקצבנו. נפרט את זה בהמשך.

הנושאים שאנו מתכוונים להציג דנים בגליל, במיוחד, בכל מה שקשור סביב המצפים והישובים החדשים, רמת-הגולן, יהודה ושומרון, חבל עזה ופתחת שלום החדשה - חבל הבשור. כאשר יש לנו תכנית כוללת של פריסת מערכת מרכזיות בכל הישובים האלה, מרכזיות מודרניות, שבקלות רבה ניתן להרחיב את הקיבולת שלהן. למעשה, הישובים האלה, בחלקם הגדול, יקבלו מרכזיות דגיטליות, מהמתקדמות שישנן בעולם. התקנת מרכזיה כזו, ברגע שמחליטים ויש לזה את התקציב, ניתן לעשותה בפרקי זמן קצרים.

אני אציג את התמונה ואגיד כך - שמבחינת המשרד אצלנו ישנה החלטה. נכון שיש לנו עוד ויכוחים על תקציב, והויכוחים על התקציב הם על נושא כולל, על הצרכים שלנו בארץ. בכל אופן, אצלי יש קביעה, שלא משנה מה יהיה תקציב הפיתוח, את אותו נתח, שאציג היום כאן, יש בכוונתי לבצע, וזה כמעט המיירב שאנו עשויים להזדקק לו בשנה הקרובה ויוכל לתת פתרון קשר טוב מאוד.

אם אתם מסתכלים כאן על המפה, יש לנו כוונה, להקים במעלה אפרים מרכזיה, שתתן שרותים לבקעה. מרכזיה יותר גדולה, של 1,000 קווים. 1,000 קווים זה 1,000 בתי אב. לאחר זאת אנחנו הולכים למרכזיה בכוכב יאיר של 1,000 קווים - אנו נסביר אח"כ אילו גושים כל מרכזיה משרתת. בקרני שומרון - למרכזיה של 240 קווים, שתתן שרות ל-1,000 משפחות. עמנואל - 500 קווים. אלפי מנשה - 240 קווים. שערי תקווה - 240 קווים. אריאל - 600 קווים. מעלה-אדומים, כפר אדומים, מצפה יריחו וכו' - 240 קווים. באלון שבות, מרכזיה שתשרת את אפרת, אלעזר, כפר-עציון, מגדל-עוז, ראש-צורים וכו' - 1,000 קווים. גבעת-זאב - 240 קווים. קרית-ארבע - 2,500 קווים.

באשר לגוש קטיף, כבר כעת, ממשרד הבטחון, אישרו לנו תוואי שאפשר להניח בו קו. הם יתחברו לרשת הארצית של קו מרכזי, שיתחבר שם למרכזיה. למעשה, הם יהיו בכיסוי מלא של טלפונים. פרט למרכזיות ביישובים נוספים, ישנה שיטה נוספת, שנותנים קשר לאז-דווקא עם מרכזיה, אלא מין צומת קשר, שמספקת קווים ישר למינויים, ללא מרכזיה, אלא דרך קשר למרכזיה אחרת. כל התשתית הזו שאמרתי, חלקה תחובר בכבלים וחלקה ברדיו-טלפון, שיכול לתת את אותו שרות. התמונה הזו, מבחינת הביצוע, זה ביצוע שמתבצע בשני שלבים, תוך השנה הבאה. כשאנו נציג גם את משמעותו של כל אחד מהשלבים ואת המספר הסופי, שאליו אנו רוצים להגיע בשנה הבאה, בסוף שנת העבודה הבאה. (14,260).

בכל השטחים שציינתי, בגליל, ברמת-הגולן, יהודה ושומרון וחבל עזה, אנחנו עומדים היום עם 2,500 קווים. יש בכוונתנו, לקראת סוף השנה הבאה, להגיע ל-14,000 קווים. חלק מהקווים יהיו קווים, שיכולים לתת קווי תקשורת, שיוכלו להתחבר גם לטלקסים, למחשבים וכו', דהיינו לצרכי התעשיות המקומיות גם כן. פרושו, בהכללה, לפני שאנו נגשים לפרטים כאן, אם אנו עומדים היום עם כ-2,500 קווים, כשנה בלתי מותנה בתקציב שאקבל (אם יהיו לי מקורות נוספים, אולי נגדיל את זה), יהיו כאן 14,000 טלפונים, שפרוסים במרכזיות החדשות - ותיכף נראה, באילו מקומות, ישנן כבר מרכזיות כאלו ואחרות, שאו נחליף אותן, או נגדיל אותן.

עד כאן, מבחינת הקדמה. מכאן נעבור על כל הישובים ונראה מה יש ומה התמונה שתתקבל.

אגב, במשרד, אנחנו מינינו צוות מיוחד של אנשים, שתפקידם לטפל בנושא של אזורי הפיתוח האלה, גם לעקוב אחר ביצוע העבודות, גם לדאוג שהעבודות תבצענה בזמן, כשהם אחראים גם לדיווח שוטף על התקדמות העבודה. ראש הצוות, פאול, יציג כעת את הנתונים ביתר פרוט.

מר פ. וייסברג:

אני רוצה לדבר כאן בתחילה על עקרונות. כאשר ניגשנו לתכנית כוללת לפיתוח הקשר הטלפוני בארץ, לאחר שהנחייה לגבש תכנית כזו באה משר התקשורת, יצאנו מתוך הנחה, שלא יהיה ישוב אחד בארץ, שלא יהיו בו, לפחות, 12 טלפונים.

כשאני מדבר על 12 טלפונים, אני מדבר על 12 קווים, שאפשר להשתמש בהם לטלפונים, או כקווים להעברת נתונים, טלקסים וכל אותם

השרותים המודרניים, שהיום נותנת מערכת התקשורת הארצית לכל מקום שהיא מגיעה.

ההנחייה השניה היתה, לבנות תשתית, שתאפשר לנו פיתוח המערכת עם התפתחות הישובים. כשאנחנו מדברים על חוליות רדיו-חד אפיקויות, שנותנות טלפון אחד, זו מערכת שלא ניתנת לפיתוח, היכולת שלה מוגבלת, ואי אפשר להמשיך לפתח את המערכת על בסיס תשתית זו.

התכנית מתבססת על בניית 12 מרכזות, בחלקן אלקטרוניות, מודרניות, ספרתיות וכמה מרכזות חדישות, אבל מהדור הקודם. הקשר בין הישובים ומערכת התקשורת הארצית, שכרגע איננו רואים אותה כאן, הוא בשני אופנים, או במערכות רדיו-טלפון, בקיבולים המינימאליים של 24 אפיקים ועד לקיבולים של 480 ערוצים ובתשתית פיזית של כבילים בעלי קיבולת גבוהה. הוזכר כבר שאנחנו כרגע עובדים על הנחתו, על תכנון התוואי מגוש קטיף.

אנו מדברים כאן על סדר גודל של 180 ישובים. אנחנו מדברים על סדרי גודל של עשרות חוליות רדיו-טלפון, של עשרות צמתים, ובוודאי, אפשר לראות, שבעצם, מערכת התקשורת, כפי שהיא תוכננה, מתפרסת על פני כל הארץ וכוללת ישובים ברמת-הגולן, ביהודה ושומרון ובחבל עזה. בוודאי שאפשר לעבור על כל גוש וגוש ולפרט את כל הישובים, אבל אני חייב לציין, שיש פה בסביבות 180 ישובים.

השר מ. ציפורי:

קח כמה גושים ותן כמה דוגמאות של ישובים - מה המצב ומה יהיה, ואם יהיו שאלות, ישאלו.

מר פ. וייסברג:

אני אתחיל מהתחלה. אני מדבר על גוש מס' 1, שהוא גוש אלון מורה. היום, ביישוב אלון מורה, קיימים שני טלפונים. אנחנו

מתכוננים, בשלב א' של הפיתוח להתקין 12 ובשלב ב' - 90. (שלב ב' זה עדיין
 1982). כשאני חייב לציין, שזה יהיה בהתאם להתפתחות הישובים. בוודאי שלא
 ניתן יותר טלפונים מאשר מספר התושבים.

אם ניקח לדוגמא את הגוש של כוכב-השחר ורימונים

- יש שם 4 טלפונים. בשלב א' יהיו שם 24 ובשלב ב' - 160.

אם ניקח את גוש יתיר - בית יתיר, לוציפר. היום

מדברים על טלפון אחד בכל הישובים. בשלב א', אנחנו מדברים על 48 טלפונים ובשלב
 ב' על 360.

כך אפשר להמשיך. לסיכום, אפשר להגיד, שהתכנית

שלנו, כפי שציין השר, עם 2,300 טלפונים היום, צריכה להבטיח הפעלה של 5,640
 טלפונים בשלב א' של הפיתוח ו-14,265 בשלב ב' של הפיתוח.

שלב א' נמצא כרגע בביצוע, גם מבחינת הצטיידות,

גם מבחינת תכניות וגם מבחינת ביצוע בשטח.

השר מ. ציפורי:

אנו הקדמנו את שלב א' לתקציב שנה זו. הוא כבר

מתגלגל.

מר פ. וייסברג:

אני יכול לציין, שבגוש קטיף, אנחנו עומדים

בהקמת הצומת. בפתחת שלום כבר עומד גוש עמודים, שנתלה עליו כבל למרכזת שכרגע
 נמצאת בהקמה - מרכזת ישע. מרכזת חדישה. בקרוב מאוד, אנחנו מסיימים צומת קשר
 בקרני שומרון. באריאל, לפני שנה וחצי, הפעלנו צומת תקשורת ונתנו 45 טלפונים
 ואנו מקימים עכשיו מרכזת, שתוכל לתת לנו סדרי גודל של 600 קווים, לכל האזור.

אנחנו עומדים, כרגע, בשלבים די מתקדמים של הכנסת מרכזת בקיבולת של 240 קו במעלה האדומים. כבר היום יש לנו במעלה אדומים, כ-100 טלפונים, שעובדים באמצעות סידורים אחרים, ארעיים.

מר א. כ"ץ:

כמה יהיו במעלה אדומים?

מר פ. וייסברג:

240 קו, זה 240 טלפונים. אבל המרכזת הזו, בקלות, ניתנת להרחבה עד 1,000 קו. זו לא מרכזת חדשה, אלו לא שינויים, אלא תוספות. זו מרכזת מודולארית, שניתנת להרחבה בקלות, כמעט מיידית, במידה ויש צורך.

מ"מ רה"מ ש. ארליך:

תודה.

מר מ. דרובלס:

אני רוצה לברך את שר התקשורת ואת משרד התקשורת על ההצעה הזו. אני קצת ותיק בשטח. אני חייב לציין, שזו הפעם הראשונה, שמציעים הצעה כזו מהפכנית, שהיא תקדם ותפתח אזורים נרחבים ביותר של ארץ-ישראל, שעד כה, תעשייה שם, בשל מחסור טלפונים, אי-אפשר היה בכלל להקים. גם בגליל, גם ביהודה ושומרון וגם באזורים אחרים. אני מאחל למשרד התקשורת, שיגשים את ההצעה כפי שהיא הוגשה כאן, בשלב ב', בסוף שנת 1982, ובינתיים, בשלב א', אנו מתחילים, כבר היום, להרגיש את התוצאות בשטח.

בשלב זה, יחד עם משרד התקשורת, דאגנו, שלכל ישוב יהיה לפחות טלפון אחד. כמובן, שקשה להסדיר זאת. אין ספק, שהתשתית הזו, שעליה שמענו ממשרד התקשורת, תהיה תנופה רצינית מאוד לפיתוח האזורים האלה.

מר א. כ"ט:

יש לי שאלות בקשר למעלה האדומים. האם המשפחות

שמיועדות להכנס שם לדירות, כבר הגישו בקשות לטלפונים, ואם כן, מה מספרן?

השר מ. ציפורי:

חלק הגישו. את המספר אפשר לברר.

סגן רה"מ ש. ארליך:

אני מבין, שהודעתך, הבוקר, ברדיו, אינה נוגעת

ליהודה ושומרון.

השר מ. ציפורי:

אמרתי, שאם לא יהיה תקציב, לא יהיה תקציב לשאר

חלקי ארץ-ישראל, אבל ליהודה ושומרון.

מר א. כ"ט:

האם יש קשר בין 240 הטלפונים המתוכננים למספר

הבקשות? הרי מתוכננים לשם אלפי אנשים?

השר מ. ציפורי:

אין בידי מספרים - כמה הגישו בקשות וכו'. יש

אצלנו מעקב אחר תכניות הבינוי של הישובים, ולפי זה גם ניתן את הקדימות בעבודה.

סה"כ, הרי לא כל הדברים נעשים במקביל. אינני יודע כמה יחידות דיור עומדות

להסתיים בשנה זו. בהתאם לזה, נשתדל גם לתת את סדרי הקדימויות. כעת, בתוך

הנושא הזה, גם תלוי אילו מין יהודים באים לגור ואילו תעשיות יהיו. הלא יש כל

מיני קדימות. בכל מקרה, קדימות א' של משרד התקשורת, בשנה זו, תהיה לאזורים

שאמרתי.

יש בעיה, שככל ששיתוף הפעולה יגדל, כך אפשר לחסוך מליוני שקלים ומה שנחסוך, אפשר להשקיע בפיתוח יתר של התשתית. כוונתי היא, שבשעה שמניחים באזורים האלה תשתית של מים וחופרים את התעלות לצינורות, אם מעדכנים אותנו, אנחנו מניחים ישר, יחד עם זה, את הכבלים. חשוב מאוד, שיהיה בזה שיתוף פעולה. זה נכון גם בקשר לתשתית של צינורות וגם בקשר לתשתית של דרכים.

כמו כן, לפי התקנות שתיקן משרד הפנים, בשיתוף איתנו, בכל האחד מהישובים הקיימים יש להתקין תשתית של צנרת תת-קרקעית בתוך הישוב, שתחבר את כל מבני המגורים. עד לפני כמה זמן, התקנות אמרו, שכל מי שבונה בית, חובתו להכין צנרת עבור טלפונים. היום, התקנות החדשות מדברות על תשתית של צנרת, בתוך הישוב עצמו, שתלך לכיוון הבתים. מבחינה זו יש שיתוף בינינו, בין הקבלן הפרטי או משרד השיכון, כך, שאת אותה עלות, שהיינו צריכים להשקיע בעמודי טלפון או דברים כאלו, ניתן את שווה הערך הכספי כדי להשלים את הנושא. ואז, כל תשתית הטלפונים יכולה להיות ברמה אסתטית הרבה יותר גבוהה ומוכנה לפריסה יותר מהירה. כשמרכזים את נושא ההתיישבות, חשוב שתהיה מודעות, שתעשה עבודת צוות עם תה"ל בהנחת הצינורות, אם בהנחת הכבישים, ואם עם משרד השיכון או כל גוף אחר, שעוסק בבינוי הישובים עצמם.

סגן רה"מ ש. ארליך:

תודה רבה.

הח/19. מצפה כוכב יאיר:- שינוי החלטה מס. הת/69 מיום כ"ד בחמוז
התשמ"א (26.7.81)

סגן רה"מ ש. ארליך:

רבותי, תיקון החלטה בקשר לכוכב יאיר. מיכאל

דקל, בבקשה.

סגן השר מ. דקל:

ההחלטה הראשונה בקשר לכוכב יאיר, שנתקבלה, נדמה

לי, לפני שנתיים (ישנו כאן גם התאריך), היתה החלטה על הקמת או מסירת 400 יחידות למשקי תנועת חרות, בשביל הגרעינים שהם ארגנו, כשכל יתר היחידות, עד לסדר גודל של 1,200 - 1,400 יחידות ימסר לפדרציה הדרום אפריקנית, לעולים מדרום אפריקה. בינתיים, לדאבוננו, הנושא הזה של העולים מדרום אפריקה, אינו כל כך אקטואלי, שהוא מצריך סדר גודל של בין 700 ל-800 יחידות דיור. כמו כן, נוספו גורמים נוספים. אי לכך, אנו מציעים לשנות את ההחלטה בצורה כזו, שהגרעינים, שנקראים "גרעינים של משקי תנועת חרות", יקבלו 500 יחידות, מתוכן 100 בשביל עובדי משרד רה"מ, לפדרציה הדרום אפריקאית יהיו 100 דירות, לגורמים אחרים 50, יחד 650.

אני רק רוצה להעיר, כי כשישבו אצלי אנשים

מהפדרציה הציונית, אמרתי להם, ואני מקווה שגם בשמכם, שכשיבואו עולים נדאג שיהיו להם מקומות לגור, גם במקומות אחרים וגם בכוכב יאיר, העיקר שיהיו.

מר מ. דרובלס:

אני רוצה להבין את ההחלטה. יש החלטה על 1,600

יחידות בכוכב יאיר, שמחן, אמרנו, כי 400 יחידות יהיו למשקי "חרות" ובית"ר, ולגבי 1,200 לעולים שנקווה שיבואו. מה ההחלטה עתה, האם יש הצעה להקטין את

המספר?

מר מ. דקל:

לא.

מר מ. דרובלס:

אז מתוך ה-1,200 להקצות 650 לגופים האלה וחיתר

להשאיר פתוח?

סגן רה"מ ש. ארליך:

כן.

מר מ. שמיר:

היות והיה תאום מראש עם הפדרציה הדרום-אפריקאית

והבטחנו 105 יחידות, אני מציע, שההחלטה תתייחס ל-105.

מר מ. דקל:

ברשותך, אדוני השר. יכול להיות, שלא עידכנתי

אותכם מספיק. אנחנו הבטחנו לדרום אפריקה 100 או 105 יחידות. בינתיים באו

עולים שאינם מדרום אפריקה. אז אמרנו, שנשאיר להם כרזרבה 45 - 50 יחידות.

סגן רה"מ ש. ארליך:

טוב, רבותי, אנחנו מאשרים את ההצעה של סגן שר

החקלאות ומתקנים את ההחלטה.

הח/20. תכנית צפון הבקעה: - הקמת היישובים (1) חמדת
(2) מצפה גלעד (3) אלישע

סגן רה"מ ש. ארליך:

אנו עוברים לסעיף 3, יהודה דקל, בבקשה.

מר י. דקל:

אני בא לפרוע חוב ממרץ שנה שעברה. בהחלטה הח/20 מה-24 במרץ - לגבי תכנית צפון הבקעה, החליטה הועדה הנכבדה כאן: "במגמה לחזק את האזור שבין מחולה לבין רכס המחרוק, שנמצא דרומית לארגמן ושולט על ציר גשר אדם - שכס, להטיל על החטיבה להתיישבות של הסוכנות הציונית העולמית להגיש תוך חודש ימים לועדה (לקח לי קצת יותר מחודש) תכנית לענין צפון הבקעה. התכנית תתבסס על התפיסה הכללית שהוצגה בנידון, ע"י יו"ר הועדה". ישנו הפרוטוקול המילולי של ישיבת הועדה.

ברשותו של המזכיר הנכבד שלנו, מר א. לישנסקי, עיינתי בפרוטוקול המילולי. אני בא להציע, בהתאם לתפיסה הכללית שהוצגה שם, הקמת שלושה יישובים, שמופיעים בשתי המפות שלפניכם, במפה אחת, לבדם, על מפה קצת יותר מפורטת, שנמצאת בפניכם כאן. ובמפה השניה, בתוך מכלול של כל יישובי בקעת הירדן, יהודה והשומרון.

החצעה היא להקים שלושה יישובים, שבשלב ראשון יוקמו כהאחזיות נח"ל - מבלי לקבוע כרגע מה יהיה דפוסם הסופי. בכל אופן, הכוונה, שאחרי שנדע מהו מלאי הקרקעות בגאון הירדן, שהתחלנו לאחרונה לטפל בהן, נוכל גם להתייחס לאפשרות של יעוד קרקעות חקלאיות גם עבור שלושת היישובים. בכל

אופן, אנחנו מבקשים, שיאושרו שלושת הישובים האלה, שהאחד היום נמצא כמאתי נח"ל בשם נח"ל חמדת. הצעה היא, שכל אחד מהישובים האלה, בשלב הפיתוח המלא, יכלול 100 משפחות. הישובים יתבססו על תעשייה וחקלאות בבקעת הירדן, בהתאם לתכנית שתאושר ע"י מוסדות התכנון. כשהישובים ישתייכו למועצה האזורית בקעת-הירדן, ויקבלו במסגרתה את כל השרותים המוניציפאליים.

נח"ל יבוק, או חמדת, הוא היום מאתי. הכוונה, בשנת התקציב הקרובה, להפכו להאחזות מלאה, שמתוכה יבואו חיילים, שיטפלו בעיבוד השטחים שנמצאים בדרום הירדן.

פלט הוא במקום, שסומן באופן כללי בלבד, לא בנקודה מחייבת. הוא נקרא בשמות שונים.

מעלה מלוחים, (אלישע), יהיה הישוב השלישי.

אנו רואים איך הם משתלבים פה במכלול הישובים. ישנו פה רצף הישובים. הקו השני של הישובים שנמצאים בחלק היותר גבוה של בקעת הירדן, במדרון המזרחי של השומרון - מכורה, חמרה, בקעות, רועי. בהמשך לאותו קו, על הרכס, בכיוון מחולה, יקומו הישובים שיסלימו את השרשרת מארגמן ועד מחולה. שדמות מחולה הנה האחזות נח"ל, שתבנה כישוב אזרחי, החל מהחודש הקרוב, אני מקווה. ושלושת הישובים האלה יסלימו את המערך הזה, כפי שבקשה בשעתו הועדה, במרץ 81.

השטחים, לכל אחד מהישובים האלה, אושרו ע"י הגב' פליאה אלבק, כתחומי קרקע, שאפשר בתוכם, בתוך אדמות מדינה, לבנות לפחות את החלק המבונה של הישובים.

ה'תש"ל/21. ההתיישבות בבקעת הירדן

מר ר. וייס:

בהמשך להחלטה שהיתה בזמנו, שהורתה לאלה העוסקים במלאכה, לבדוק בצורה יותר אינטנסיבית את בעית גאון הירדן וכיכר הירדן, אני שמח להביא בפני הועדה הרחבה מסויימת של התכנית, בעקבות מיידע חדש שמצוי בידינו.

ובכן, מסתבר מבדיקות, גם מעשיות וגם בסקרים, שבגאון הירדן (המסומן כאן בצהוב) ובכיכר הירדן (המסומן כאן בירוק), גאון הירדן זה הזור וכיכר הירדן זה הרור, יש שטחים הראויים לעיבוד, במידה הרבה יותר גדולה ממה ששערנו אז, כאשר אישרנו את שלושת הנקודות הראשונות. השטח שנקבע היום, הוא בערך 29,000 דונם. אני חושב, שכשנגמור את המלאכה, יהיו הרבה יותר.

אני חייב לציין, שבין השטחים הללו כאן, יש שטחים מהפוריים ביותר שראיתי. ובהתחשב עם האקלים המיוחד ועם שיטות העיבוד החדשות והצורך בגידולי חורף ליצוא, אלה הן רזרבות קרקעיות מיוחדות במינן, שמבטיחות לנו פיתוח רב ממדי של החקלאות האינטנסיבית ליצוא חורף.

בהתחשב עם הנתונים אשר תחת ידינו, הבאנו בחשבון, כמה מהשטח הזה דרוש, על-מנת, לבסס בצורה מניחה את הדעת, את כל הישובים שהוקמו, כולל שלושת הישובים שדובר עליהם היום. הגענו למספר של 10,000 דונם. יוצא איפה, שיש עוד 19,000 דונם, שיכולים לשמש להקמת ישובים רבים נוספים, ולסגור חלק מהפרצות, שנמצאות גם פה וגם בסביבות יריחו. אני חושב, שזו מטרה יוצאת מן הכלל, ביחוד שהיא מבוססת על הקמת ישובים חקלאיים מבוססים, עם אפשרות של פיתוח מניח את הדעת, מכל הבחינות.

על-כן, אני מציע, שבנוסף לאישור הפורמאלי, הסופי, של שלושת הישובים, שהציע פה מנכ"ל המחלקה, יהודה, הועדה תקבל שתי החלטות כלליות, חשובות ביותר לכל המערכת לאורך בקעת הירדן:

א. להורות למוסדות המוסמכים - חטיבת ההתיישבות והרשות לתכנון, המשותפת למחלקה ולמשרד החקלאות - לתכנן את המערך ההתיישבותי בבקעת הירדן, תוך מגמה להקים באזור ישובים נוספים, ככל האפשר, לאור התכנון, שיתבססו על עתודות הקרקע שפורטו לעיל.

ב. להורות לתה"ל ולחברת מקורות, לסיים את התכניות לבניית מוביל הבקעה, שהגיע עד מחולה, ולהגיש את הצעתם המקצועית והתקציבית, על-מנת להחיש את בנינו והשלמתו של המוביל, בהתאם לתכניות ההתיישבותיות המוצעות כאן.

אם נעשה זאת, אני חושב, שיש לאל-ידינו, להצמיד את המערך ההתיישבותי בבקעה, צעד גדול, ניכר וחשוב קדימה. תודה רבה.

סגן השר מ. דקל:

כמו כולכם, קראנו את החומר שהגיש חברנו רענן וייץ, ויש לי כאן להעיר כמה הערות.

ראשית, הערה כללית, המוכרת לכל המטפלים בבקעת הירדן - יש לנו בבקעת הירדן 19 - 20 ישובים חקלאיים, שמצבם הכלכלי עדיין איננו מבוסס והם עוברים משברים, לעיתים קרובות מאוד. גם משברים כלכליים וגם משברים כספיים. בעיקר, משברים גידוליים.

איש אינו יודע היום, מהו בדיוק היתרון היחסי של בקעת הירדן, מבחינת הגידולים החקלאיים שלה ליצוא. חלק מהתקוות שתלינו ב-1967 בכך שכך מתנהגת הקרקע וכך מתנהגת השמש בבקעת הירדן, לא כל כך יצאו לפועל. איש לנו היום הרבה מאוד בעיות בישובים הללו, במרבית הישובים שישנם בבקעת הירדן.

מר א. כ"ץ:

אתה מוכן לפרט את המשפט האחרון שאמרת.

סגן השר מ. דקל:

עכשיו, מבחינה מספרית, אם יש לנו 20 ישובים והם מתוכננים, בממוצע, ל-100 על 80 יחידות, אז צריכות להיות לנו שם 1,600 משפחות. בשלב זה, יש לנו בבקעת הירדן 632 משפחות - לפי המספר שיש אצלי. הוא לא מוכרח להיות כל כך מדויק. אם כן, יש לנו עוד מה לעשות בישובים הקיימים, על-מנת לבסס אותם.

הקמת חמשת הישובים, כלומר, 3 הישובים המוצעים היום פלוס נעמה ואלמוג, שבהם יש צורך גם מבחינה בטחונית, גם מדינית וגם התיישבותית - להעמיד אותם על הרגליים, לבסס אותם ולהביא אותם שיתפקדו כלכלית - זו משימה לא קלה להסתדרות הציונית ולמדינת-ישראל. לכן, היום, איננו צריכים לקבל החלטה על ישובים נוספים. מספיקה לנו ההחלטה על שלושת הישובים האלה. נדמה לי, שעל נעמה ואלמוג כבר הוחלט פעם, אם לא, נצטרך להביא את זה.

מר א. בראון:

הוחלט מזמן.

סגן השר מ. דקל:

אם כן, יש לנו כרגע, בשלבי הקמה, אותם חמשת הישובים בבקעת הירדן.

בנוסף לזה, אם אנחנו מדברים על ממוצע של 80 יחידות, אז אנחנו צריכים ליישב, בישובים הקיימים, עוד 1,000 משפחות. לזה גם כן צריך אמצעים, מאמץ והרבה מאוד תשומת לב. לכן, לפי דעתי, לפחות בשנתיים

הקרובות, לא צריך לדבר על ישובים נוספים מעבר לישובים האלה.

זו נקודה אחת. הנקודה השנייה, בקשר לאדמות -

אינני יודע בדיוק את המספר. כנראה שהמספר - 29,000 דונם אדמה שיש בפותנציה, הוא נכון וצריך יהיה להכשיר אותם. אנו כרגע גם מכשירים. לפי החשבונות שיש אצלי, על-מנת להחזיר התחייבויות שהתחייבנו לישובים, זה יוצא 2,000 דונם יותר מאשר רענן הגיש, אבל זה לא כל כך משמעותי. עם זאת, אני חושב, שאנו נצטרך לבדוק את כל נושא התכנון של בקעת הירדן ולראות האם על אדמות אלו אנו צריכים להקים ישובים נוספים, או שאנו צריכים לחזק את הקיים. זו שאלה פתוחה. לפי דעתי, אין לנו שם מספיק קיום ואמצעי ייצור. אינני אומר שקרקע ומים זה אמצעי הייצור החשוב ביותר. יכול להיות, שהון ועבודה הוא אמצעי ייצור חשוב יותר מקרקע ומים. אבל גם צריך לשקול, האם עם קרקע זו לא נוכל לעזור לאותם ישובים, שאנו רוצים, שיגיעו לישובים של 80 או 100 יחידות.

בקשר לענין הזה של קו המים - לפי התכנית שיש

לנו היום, איננו זקוקים, בשלב זה, לקו המים. היום, באזור מחולה, אנו מפיקים 7 מליון קוב מים. בבקעת-רועי 1.5 מליון קוב מים. בג'יפטליק 6 מליון קוב מים, בפצאל - 15 מליון קוב מים. ביריחו 6 מליון קוב מים. יש הסדר עם בית שאן על 4.5 מליון. כלומר, יש לנו 40 מליון קוב מים.

כמו כן, ידוע לחלק מהחברים, שנמצאו מים על כביש

יריחו, וכנראה שאפשר יהיה גם לתפוס את המים שהולכים לפשחה.

אם ניקח את כל המקורות האלה של המים, לפי כמות

המשקים, כולל חמשת המשקים החדשים שאני מדבר עליהם, יש לנו, פלוס-מינוס, כמות המים הדרושה לנו. זה לפי נתוני נציבות המים, שהנתונים שלה, כפי הנראה, נכונים מאוד.

מבחינה כלכלית, קידוח הוא יותר זול מאשר להוביל מים דרך הצינור. על כל הנושא הזה לא צריך היום להחליט, אלא צריך עדיין לבדוק אותו. לכן, אני מציע, לא לקבל היום כל החלטה בנושא הזה של בקעת הירדן, לא בנושא של הצינור ולא בנושא של הקמת ישובים נוספים, חוץ מאשר לאשר, מה שהביא היום יהודה דקל - הקמת שלושת הישובים האלה.

מר א. בראון :

רציתי להעיר רק הערה אחת - שהנושא של מעלה מלוח, שמצויין כאן על המפה, הוא לא במקום הנכון. המקום הנכון הוא מעלה דורון, שנמצא קצת יותר דרומה.

מר י. דקל :

אמרתי זאת.

מר א. כ"ץ :

דקל, אני ביקשתי הבהרה למשפט שהבלעת, בקשר לנסיון הקצת מאכזב, שהצטבר בקשר לשמש, גידולים וכו' ב-10 השנים האחרונות בבקעה.

לרענן, אתה מדבר שם על 16 דונם. חילקתי את ה-4,800 ב-3 ישובים עם המשפחות וכו', כשזה נטו, עם תעשייה וכו'. מעניין אותי לדעת כמה יהיה סה"כ. כמה מזח תעשייה. האם זה מבוסס ויש פרוט, או שזה רק בקווים כלכליים מאוד?

מר מ. דרובלס :

אני מציע לאשר היום הקמת 3 ההאחזיות לאזור צפון הבקעה. יחד עם זאת, שהועדה תרשום לפנייה, שבדרום בקעת הירדן, ליד יריחו,

הקימונו ישוב עשמו ורד יריחו. בין ורד יריחו ואלמוג ישנה פרצה. זה צריך להיות אזור מושבי. אנחנו הולכים עכשיו לעבד את כל השטחים מעבר למערכת, עד לירדן. לאחר שנלמד ונדע את השטחים, ולאחר שנבטיח קיום בכבוד לישובים שהקימונו עד כה, נשקול אפשרות להמשיך להקים באזור יריחו עוד כמה ישובים. לכן אני מציע, בצפון, לאשר את שלושת הישובים שהוצאו וחיתר נראה.

מר י. דקל:

אני חושב, שהעלאת נושא המים בבקעת הירדן, כפי שהועלה, הן על-ידי מורי ורבי רענן, והן על-ידי ידידי מיכאל דקל, עושה שרות לא טוב. אם הכוונה לקבל פה היום החלטה, אני חושב שאין בפנינו די חומר. אני ממליץ, שבמידה ורוצים, בכל זאת, להתייחס, אז יש לומר, שהועדה קיבלה דו"ח. כי יש לקחת בחשבון את קצב הפיתוח העצום שנמצא ממזרח לירדן. אנחנו חייבים לראות את הצד שלנו מתפתח בקצב שלא יפול ממה שנעשה בצד השני. עניין המים זה עניין המפתח, כי המים של הירדן מלוחים. אנחנו משתמשים בהם ומזיקים לקרקעות. יש צורך לתכנן מפעל אזורי, שיבנה, בין על הובלה של מים מבחוץ, או על קידוחים מקומיים. את זה אני מציע להשאיר למתכננים. מכל מקום, זה נושא שחייבים לטפל בו, ויפה שעה אחת קודם, כי זמן הטיפול, הוא גם כן, כשלעצמו, זמן ממושך. אחרי כן, תהליכי קבלת ההחלטות, בעניינים האלה, הם תהליכים ארוכים. לכן אני מציע, להתייחס לנושא הזה של המים כאל שמיעת דו"ח. כדי לקבל החלטה, אני מבקש מהאחראי לכך להזמין תכנון, מבלי להתייחס האם זה קו, או קידוחים. להזמין תכנון צריך.

השר מ. ציפורי:

נדמה לי, שזה מה שרענן אמר.

מר ר. וייץ:

אני חייב להכניס את ההצעה לתוך המסגרת המתאימה לה. קודם כל, דקל ידידי, אחד מראשוני נורדיה - האם אני צריך להזכיר לך את הויכוח שהיה בינינו, כאשר נורדיה עלתה על חולות, שזה נחשב אז לציבורית

שבזיבורית. הוא היה בטוח, שאני הצעתי זאת מתוך כוונות מיוחדות במינן, שהוכחו, שלא היו ולא נבראו, אלא להפך, תקופת הנסיון שעברה על נורדיה, היתה ארוכה עוד יותר.

לעומת זאת, אני חייב לומר, שכל הסימנים הברורים של בקעת הירדן, מראים כיוון אחר. עוד לא גמרנו ולא הייתי מציע לערב את הבסיס החקלאי והאגרו-טכני עם הבעיות הארגוניות והכספיות, שערי הדולר, היצוא וכו'. כולנו בקיאים בזה. בשטח הגידולים והמטעים, במקומות של אדמה טובה - אינני מדבר על ארגון, שנקלעה במקרה לאזור לא טוב, יש תוצאות מרהיבות, ללא כל צל של ספק. המדובר הוא במשקים אינטנסיביים, שגם המטעים שלהם, גם גידולי השדה הפתוחים וגם גידולים השדה החסויים הם ליצוא. נכון, שאלה משקים, שאם יהיה בהם יותר קרקע ומים למתיישב, אתה מכריח אותם להעסיק כח עבודה נוסף מחוץ למשק ולהכניס עבודה זרה. כלומר, ליישב, ליד כל מתיישב שלנו, גם מתיישב ערבי - דבר שאנו לא רוצים בזה. ובזה אין שום ספק, בין כל המומחים העוסקים בדבר הזה. מי שלא יהיה. אבל זו מסגרת לרמת-חיים גבוהה, כפי שחקלאי העתיד של ישראל, עם ההשכלה הגבוהה שהוא צריך לקבל, יש לו אפשרות לקבל. אין צל של ספק בכך.

עכשיו, הצעתי שתי הצעות ברורות: להורות למוסדות המוסמכים לתכנן את המערך ההתיישבותי. כמובן, לאחר שיבחנו קודם מה מגיע לקיים. אני אף פעם לא הצעתי להקים עוד קומה, בטרם הייתי בטוח, שהקומה התחתונה מבוססת.

(מכאן רשמה ז.ת.)

(עד כאן רשמה ל.ד. - מכאן ז.ת.)

מיכאל, אני שואל אותך, אם במקום הזה, שיש קרקע ומים וכל הסיכויים להקים ישובים, הנושאים את עצמם כלכלית, אתה מפקפק אם להוסיף, אז מה בגב החר, ששם אין לא קרקע, לא מים, אין שום סיכויים? הלא פעם

צריך לתת סדרי עדיפויות.

מבחינת הצורך האסטרטגי, מבחינת הצורך של חסימת הקו הזה, הצורך מול האקטיביות העצומה, שירדן עושה מהצד השני, להעמיד קו צפוף עד כמה שאפשר - אין ויכוח בינינו. אלה אדמות שאינן תפוסות, אינן מעובדות ואינן באות על חשבון אף אחד. אנחנו מקימים אותם ע"ח טכנולוגיה, שאנחנו מפתחים. אז ריבוננו של עולם, אם פה אנו מעמידים סימן שאלה, אז אני שואל אתכם מבחינת האסטרטגיה של הפיתוח וההשקפה הכללית, מה תגיד אתה לעצמך במקומות אחרים, ששם אין כל תקווה וכל רמז, לא לפרנסה ולא לעתיד?

היות וזה איזור גדול ומיושב ואיזור עם עתיד כלכלי גדול, צריך לעשות זאת בכל תשומת הלב. כל מה שביקשתי מהועדה זה לתת דין קדימה למוסדות המתכננים, להביא בחשבון את הנתונים החדשים, שלא ידענו עליהם עד כה, לתכנן מחדש את המערך האיזורי - ויש לפניכם חוברת שלמה, שלא הביאה זאת בחשבון - ובעקבות זאת גם לתכנן את ענין המים. כי אם לא נעשה את התכנון עכשו, לא יהיו מים בעוד 5-6 שנים.

אז אני מציע לוועדה להנחות הנחיות אסטרטגיות של מחשבת התכנון מעכשו. אני לא ביקשתי להחליט על אף נקודה נוספת. אני ביקשתי שיוכן חומר, ע"י המוסדות המופקדים על כך, על מנת שלא לפגור אחרי המציאות.

סגן השר מ. דקל:

לדברי אברהם, אני רוצה להבהיר דבר ידוע. כולנו קיווינו, שדוקא בקעת הירדן, עקב צירוף של קרקע, מים ושמש, תהיה החממה הטבעית של מדינת ישראל. אך לדאבונו, זה מספר שנים, שהגידולים האלה - שבעיקרם היו מיועדים ליצוא - אינם עומדים בתחרות הכלכלית. המתיישבים שם אינם יכולים להתקיים על כך בצורה נאותה, בתנאים הכלכליים של היום.

אני אינני מתנגד לדברי רענן, אני רק אומר, שלי יש נתונים אחרים בקשר למים. הדגש שלי הוא, שאמנם יש לנו להט התיישבותי - וזה טוב מאד וראוי מאד לציון - אך יש לבדוק, באותו הקשר, מה קורה ביישובים אלה, איך לחזק אותם, איך להעמיד אותם על הרגליים ובמדה ויהיו לנו רזרבות נוספות, לגשת לתכנון, כולל לבדוק את נושא המים.

השר א. שרון:

יש לי הערה. מאחר ומדברים פה על תכנון ארוך טווח, אני מציע שלא נחזור על הטעויות של ההתיישבות ב-30 השנים האחרונות ולא נבנה משקים בעלי מום מלכתחילה. עוד לא מספיקים להסתובב ימינה ושמאלה, יש כבר בן ממשיך. אנו לא רוצים להפוך מושבים אלה, אחר כך, למושבים שחלקם חקלאיים וחלקם אנשים החיים כאזרחים - ומוכרחים לתת אפשרות לבנים לחיות. לכן, הגישה של 20 דונם ליחידת משק היא גישה, שעבר זמנה. אגב, זמנה לא היה נכון אף פעם. בזמנו, כשהתחילו להקים מושבים בארץ, היו יחידות הקרקע הרבה יותר גדולות. לאט-לאט חל כרסום בנושא הזה. החל משנות ה-50 בנינו בעלי מום ואין אפשרות לתת לבן ממשיך להתפרנס במשק - ואני חושב, שזו טעות לתכנן היום על נחלות במושבים של 20 דונם. אפשר לתכנן על 40 דונם נחלה, ולא פחות מזה, כדי לתת אפשרות להתקיים.

מבחינתי, אם יש מחסור במים, או מחסור בקרקע, עדיף פחות יישובים חקלאיים - אפשר גם תעשייה - אך לא מראש לבנות יישובים בעלי מום, שיהיו חלשים אחר כך. המקומות האלה מחייבים מוטיבציה גבוהה מאד ומוטיבציה, ללא ספק, תלויה גם ביכולת לקיים רמת חיים, רמת הכנסה, אפשרות ליישב את הבנים ליד ההורים - ואי אפשר שלא לראות זאת היום. לכן, אני לא מציע שנחזור על טעויות העבר.

סגן רה"מ ש. ארליך:

איך אתה מתייחס להצעה של רענן למתן הנחיות

אסטרטגיות?

השר א. שרון :

בנושא זה יש לי ויכוח עם רענן ויץ. אני מכיר

את הנושא הזה, של גודל יחידות משק, משחר ילדותי. אגב, גם 40 דונם לא מספיקים. פעם דובר על 100 דונם, אח"כ ירדו ל-60 דונם - ויש מושבים, שעדיין יש להם יחידות כאלה - ואנו מדברים היום על 40 דונם. לפי דעתי, צריך לחשב לא פחות מכך ליחידת משק.

מר ר. ויץ :

ברשותך, יש לי הערה לנקודה שהועלתה כאן.

סגן רה"מ ש. ארליך :

אי אפשר לנהל ויכוח של שרשרת. אנחנו מחליטים,

קודם כל, על הצעת יהודה דקל, על שלושת הישובים, שעליהם אין ויכוח.

השר מ. נסים :

יש תקציב?

סגן רה"מ ש. ארליך :

זה עניין אחר.

אל"מ ד. סתו :

השאלה אם בשנה הבאה בונים אותם?

מר י. דקל :

שניים אתה בונה כמאחזים.

השר א. שרון:

אנו בונים עכשו הרבה מאחזים, אך זה ע"ח תקציב

הבטחון. יש לזה גבול.

סגן רה"מ ש. ארליך:

אני מציע, שנראה את ההצעות של רענן ויץ כתכניות

לא אופרטיביות - לא 10 ישובים ולא 8 ישובים - אלא להטיל על המוסדות המוסמכים לבדוק את הקרקעות וגם את ענין המים ולהביא דו"ח לועדה. אז אנו נחליט מה לעשות.

חח/22. חד-נס:- הקמת ישוב חדש ברמת-הגולן

סגן השר מ. דקל:

תושבי שלושת הישובים בפיתחת רפיח: חרובית, דיקלה ונאות סיני, התארגנו כדי להקים ישוב בגולן, כאשר העיסוק העיקרי שלהם צריך להיות פיתוח תיירות ותעשייה, אם כי יתכן, שבמשך הזמן יהיו גם מרכיבים חקלאיים אינטנסיביים. הם מבקשים לקרוא לישוב חדנס - ואותר שטח עבור ישוב זה. בזמנו, היתה הצעה שהשטח יהיה בתוך שמורות הטבע, אך אח"כ מצאו שטח אלטרנטיבי מתאים.

הועדה צריכה לקבל החלטה על הקמת ישוב זה ברמת

הגולן.

מבחינה תקציבית, יש הסדרים מיוחדים, שנעשו עם המתיישבים ע"י הסוכנות היהודית, כי הם מקבלים פיצויים. מתי או יהודה יעדכנו אותנו בנושא זה.

מר מ. דרובלס:

החטיבה להתיישבות באה בדברים עם מתיישבי פיתח רפיה על האפשרות של הקמת ישוב חדש למתיישבי נאות סיני, תרס"ג ודיקלה. היות ומתיישבים אלה מקבלים פיצויים, התנינו תנאי, שנקים עבור מתיישבים אלה ישוב ברמת הגולן, שיהיה מבוסס בעיקרו על תיירות ובמקצתו על תעשייה - כי באיזור זה אין אמצעי יצור הקלאיים אחרים. הישוב צריך להיות מוקם ע"י כ-35 משפחות, מיוצאי חבל ימית. הישוב יוקם עם הפיצויים, שהאנשים יקבלו ואילו המוסדות המתיישבים ישתתפו בתכנון ובתשתית לראש השטח.

אנחנו קיבלנו רשימות של קרוב ל-40 משפחות מחבל ימית. על מנת לוודא את הרצינות שבדבר, ביקשנו שכל אחת מהמשפחות תיתן לנו ערבות בסך 100 אלף שקל, שמא לאחר שניכנס לתכנון ולהוצאות, הם יתחרטו, ואמנם, נעשה הסכם עם עורך דין וכל אחת מהמשפחות הפקידה 100 אלף שקל. אנו הצענו, אם ועדה זו תאשר את ההצעה, שניבנה את הישוב ברמת הגולן, כדוגמת שדות ב'. אנו מקימים באיזור מגן ישוב של אנשי שדות, שהם בונים זאת בעצמם. בדיוק מה שנעשינו שם, נעשה ברמת הגולן. אנו מבקשים את אישור הועדה.

סגן רח"מ ש. ארליך:

אנחנו מאשרים את ההצעה.

מר מ. דרובלס:

ביחד עם זאת, יש לנו בקשה לאשר שטח לצורך תיירות, כי הישוב הזה יהיה מבוסס, בעיקר, על תיירות. יהודה, תצביע על נקודת

הציון במפה וגם על השטח שמיועד לתיירות.

מר י. דקל:

(מראה על המפה): האיזור נמצא כ-6 ק"מ מצפון

לכנרת, ליד הכביש שעובר ע"י בריכת המשושים. המקום שנבחר לישוב הוא גבעה יפה ונאה, הנשקפת לכנרת ולערוץ הירדן.

השטח שמיועד לפיתוח מפעלי הנופש, שבהם ישתלב

ישוב זה, יחד עם ישובים אחרים ברמת הגולן, נמצא באתר זה, אשר מכונה בז'רגון התכנוני של חופי הכנרת, אתר מס' 11. זה מול הכביש העולה לרמת הגולן, לאיזור בני יהודה, על שפת הכנרת.

במקום זה יש, לפי תכנית המתאר של חופי הכנרת,

אחד המתחמים לפיתוח מפעלי נופש וזה שמספרו 11, מיועד לפיתוח עבור חברים מישוב זה, עבור תושבים מקצרים ובני יהודה. זה שטח גדול ורחב, שאפשר לפתח בו מספר מפעלי נופש. בהחלט בא בחשבון, שחברים מכאן יקבלו נתח בשטח הזה, על מנת לפתח את מקומות העבודה שלהם.

חשר א. שרון:

אתה מדבר על זה שהם יקבלו לרשותם את צפון מזרח

הכנרת?

מר י. דקל:

(מראה על המפה): הישוב שלהם יהיה פה לצורך

מגורים ומקום הפרנסה יהיה באיזור של מתחם 11.

מר מ. שמיר:

לפי אילו קריטריונים?

מר י. דקל:

הקריטריונים יקבעו בתכנון.

השר א. שרון:

ברמת הגולן היה מקובל תמיד, שלא נותנים לגוף אחד בלעדיות. פרויקטים של פיתוח תיירות וכו' צריכים לשמש את כלל הישובים. לא יכול להיות, לפי דעתי, שיקחו ישוב ויתנו לו בלעדיות על נושא החוף. לרמת הגולן תמיד יהיו בעיות והיא צריכה מקורות פרנסה.

מר י. דקל:

אולי לא הייתי מספיק מחודד. בצפון מזרח הכנרת יש 3 מתחמים: מס' 11, מס' 13 ומס' 17. מס' 17, שהוא הצפוני מכולם, מיועד ל-6 ישובים ברמת הגולן, שביחד יקימו שם מפעלי נופש. מס' 13 מיועד ל-7 ישובים ברמת הגולן, שם יקימו את מפעלי הנופש שלהם, כאשר יש אגודת גג משותפת לכל 13 הישובים. אתר מס' 11 מיועד מלכתחילה לתושבי קצרין, לתושבי בני יהודה ולתושבי ישוב זה. אותו קטע - שלפי הקריטריונים שמבקש מאיר שמיר, יעובדו במשותף עם משרד התיירות - יהיה בדיוק על בסיס קריטריון ברור: תעסוקה, פרנסה - כמו שאנו נוהגים ביחידות קרקע במשקים והם ישתלבו יחד עם אחרים, בשום פנים ואופן, אנו לא מציעים להם אתר זה באופן בלעדי.

מר י. מרגלית:

אני רוצה להעיר הערה אחת. דובר כאן על תשתיות לראש השטח. אם הכוונה היא לבצע זאת מתקציב המדינה, מן הראוי שהעניין הזה יובטח, כפי שהובטח בפעמים הקודמות, לגבי ארז, שהמקור התקציבי יהיה מקור פיצויי סיני. כי אחרת, אין לנושא הזה כיסוי, אלא אם כן, לחשיבה להתיישבות יש מקורות

לכיסוי התשתיות לראש השטח.

מר מ. שמיר:

אני מבקש להציע, שהיקף ההקצאה של שטחי התיירות יהיה על בסיס של נחלה; ז"א, אם יש לנו יחידה של 40 מתיישבים, אז יקבלו הקצאה באמצעי יצור ל-40 מתיישבים.

סגן רה"מ ש. ארליך:

בהחלט.

סגן השר מ. דקל:

אני רוצה להעלות נושא, אשר מטריד אותנו - האם לשוב זה יהיו מספיק אמצעים כלכליים, שהוא יוכל להתקיים. אנו צריכים לראות מראש, שישוב זה כמעט לא יהיה חקלאי. אולי אפשר יהיה לפתח שם חממות וכו', אך הוא יתבסס, בעיקרו, על תיירות ועל תעשייה.

ביקשנו מהחטיבה להתיישבות בהסתדרות הציונית להגיש פרוגרמה, האם לשוב זה, גם במסגרת 40 יחידות, יש קיום כלכלי, או שזו בעיה. אני עדיין לא אומר, שאם יש בעיה, לא צריך להקים ישוב זה, אך אנחנו צריכים להיות מודעים לגבי כל האספקטים, כולל האספקט הכלכלי.

מר י. דקל:

ענין הנחלה יכול לשמש מודל.

מר ר. וייץ:

אני תומך בדעת מיכאל דקל. אני חושב, שצריך בפירוש לבחון אפשרות להוסיף ענף חקלאי - ולו על שטחים מצומצמים, בהתחשב עם האקלים - של חקלאות חסויה.

סגן רה"מ ש. ארליך:

אנו מאשרים את ההצעה, בצרוף הערות מאיר שמיר

ומיכאל דקל.

השר מ. נסים:

מרגלית דיבר על בעית המימון.

סגן רה"מ ש. ארליך:

נמסר לי, שהתקציב הראשון בא מחטיבת ההתיישבות.

מר מ. דרובלס:

בקשר להערת מנהל מינהל מקרקעי ישראל, מר שמיר,

אני מקבל זאת. אם יהיו 40 יחידות, אנו נקצה 40 משבצות. אם הישוב יגדל, נקצה בהתאם ליחידות שיהיו.

הערה שניה - ישוב זה בעיקרו יצטרך להיות מבוסס

על תיירות, כי כמעט ואין שם אמצעי יצור אחרים ובהתאם לכך, אנו ניקח זאת בחשבון.

בקשר להערת מר מרגלית, ממשרד השיכון, לגבי

התשתית - התשתית שם לא קלה. צריך לתת תשתית למקום ואי אפשר לחייב את האנשים שיעשו את התשתית. אנו מחייבים אותם שיבנו את הישוב מכספם הם. לגבי התשתית, אנו נצטרך לפתור את הבעיה, כפי שאנו פותרים בעיות אחרות.

הח/23. תכנית פריסת הנח"ל בהחשט"ב

מר א. בראון :

במסגרת התיישבות ביהודה, שומרון, חבל עזה ורמת הגולן - למעשה, הכנו תכנית לשנה זו, שחלק ממנה כבר התבצע, חלק בשלב הביצוע וחלק בתכנונים ובהתאמה של מקומות.

המטרה העיקרית היא להביא את מאחזי הנח"ל למקומות שנשארו פרוצים ופתוחים. קשה, משלב ראשון, להביא לשם את אמצעי הפרנסה והדברים האחרים. לכן, אנו מציעים בשלב ראשון להחזיק זאת עם מאחזי נח"ל, כשחלקם יתכן שלא יהפכו לישובים בעתיד.

השר א. שרון :

לא בשנים הקרובות, אך הם יהיו ישובי נח"ל.

מר א. בראון :

יש מקומות, שעוד נראה באיזו צורה הם יהפכו לישובי קבע, חלקם - ישובים קהילתיים, חלקם - מושבים, חלקם - קיבוצים.

שר הבטחון מצא לנחוץ להציג זאת היום בפני פורום זה בצורה מרוכזת, על מנת שכולם ידעו מה מתבצע בשטח.

(מראה על המפה): אתחיל מהדרום, שהיה תמיד

פרובלמטי אצלנו - איזור הר חברון. למעשה באיזור הר חברון, פרט לגוש עציון,

כרמל ומעון, כל השטח הזה היה ריק מחתישבות יהודית והסיבות הן גם דמוגרפיות וגם סיבות של ארץ-ישראל. מצאנו, שהאפשרות הראשונה להביא לשם את ההתיישבות היהודית היא ע"י הקמת מאחזים של הנח"ל, כשקבענו לנו מספר קריטריונים של שטחי מדינה, אפשרויות צירים ואפשרויות הגעה למקומות.

נתחיל באיזור הסובב את חברון. אנו מדברים על

מצפה עדולם, שעדיין שם יש בג"צ; מצפה גוברין הוא למעשה היאחזות, שיש בה גם נח"ל וגם אזרחים; מצפה אמציה, שנמצא בין כפר דורה לבין הישוב שקף, כבר מאויש ע"י גרעין נח"ל; מצפה לכיש, נמצא על הציר שמדהרייה לכיוון בית גוברין, מאויש כבר עם גרעיני נח"ל; מצפה להב הוא בשלב של עבודות, אך כבר הכנסנו לשם גרעין. המקום הבא הוא האיזור של מעון וכרמל. כרמל כבר אוזרחה, למעשה הוקם שם מפעל תעשייתי יפה מאד ובחודש הבא יתחילו להביא לשם את המכונות של התעשייה הצבאית והאנשים יתחילו לעבוד במקום. המקום השני, שהוקם כבר מזמן ונמצא עדיין כהיאחזות נח"ל, הוא מעון. מקום חדש, שבנינו מדרום לכפר בנינעים, זה מעלה-חבר, שכבר מאויש ע"י גרעין נח"ל.

במקום הזה אנו מתכוונים להעלות עוד 2 מאחזים.

האחד - כתוצאה מהחלטה של לפני כשנה - בצומת סמוע-כביש חברון-באר שבע. לא נראה לנו, שבעתיד הקרוב יקום שם ישוב, שצריך להקים אותו ולכן, נבדוק את המקום בדיוק ונראה לנו, שנקים שם מאחז נח"ל בקרוב. המקום השני - כאשר בדקנו אדמות להרחבת קרית ארבע, מצאנו פה איזור שלם של אדמות מדינה, שנמצא מדרום לחברון והנקרא הר מנוח. כל הנסיונות שלנו לדחוף זאת להרחבת קרית ארבע, עדיין לא עלו יפה. לכן, נראה לנו, שגם כאן, בעתיד הקרוב, נעלה מאחז נח"ל.

השר א. שרון:

כבר החלטנו על כך - צריך רק לבצע זאת.

מר א. בראון:

אגב, יצא צו להקמת מועצה איזורית הרי חברון.

מועצה זו תכלול את כל הישובים באיזור הדרומי, לא כולל את גוש עציון.

אני עובר לבקעת הירדן - בבקעת הירדן קיימת בית

הערבה; אנו מחכים, שהחטיבה להתיישבות תבנה את חגלה, בה התחילה כבר העבודה. אנחנו בונים את מאחז פרת, ממזרח ליריחו. לשם הבאנו כבר את המבנים, אך עדיין לא יושבים אנשים. נעמה היא היאחזות קיימת. בדברי מנכ"ל הסוכנות הוזכרו פלס, מעלה דורון, מעלה מלוח. למעשה, מתוך אלה, בשלב הראשון, המאחז שיבנה הוא מעלה דורון. קיימים נחל שלח וחמדת, מה שנקראה קודם יבוק. אנו מעלים מאחז, מדרום לחר גריזים, אשר יקרא נחל ברכה (ע"ש הר הקללה וחר הברכה - וזה בהר הברכה). היום היה צריך להתחיל לעבוד שם. בתרצה יושבים היום שני גרעינים. חרמש - בשלב של תכנון והתחלת עבודות והוא נמצא בין בקה-אל-גרבייה ובין הישוב שלנו, הנקרא מבוא דותן.

השר א. שרון:

זה מצטרף לכל הגוש של ריחן.

מר א. בראון:

המקום הבא, שעדיין בדיון, הוא נחל גן, ממערב

לג'נין. שם יש בעיה רפואית, כי אסור להביא חיילים, לפי פקודות הצבא, לתוך חורשת אורנים, בגלל המחלות שיש לאורן. עכשו בודקים בעיה זו עם קציני רפואה.

השר א. שרון:

לא הזכרת את נחל חביב.

מר א. בראון:

המאחז החדש הוא נחל חביב, שנמצא בין מבוא דותן

לבין הישוב עינב, מעל ענבתא.

אלה שלושת המאחזים החדשים: גולות, בצומת

סמוע-באר-שבע-חברון, הר מנוח, מדרום לחברון ונחל חביב. זה באיזור יהודה ושומרון.

אני עובר לרצועת עזה. יש כאן שני מאחזים:

בדולח, שיתחילו עכשו לבנות אותו, גדיב, שהנח"ל כבר יושב שם ומסביב בוניים את המרכז האיזורי, אשר נקרא אמבר.

בצפון הרצועה איתרנו כ-3,500 דונם אדמות מדינה.

(מראה על המפה): כאן זה מחסום ארז, כאן זה כפר בית להייה ואנו מעלים מאחז בין המחסום ובין הכפר הערבי בית להייה. המקום מתוכנן ע"י המחלקה להתיישבות להקמת שני ישובים. בינתיים, אנו רוצים להעלות לכאן מאחז נח"ל, בתקופה הקרובה.

ברמת הגולן, העלינו כבר מאחז אחד בהר קטע,

שנמצא ממערב לכפר הערבי מסעדה ובתכנון יש מאחז נוסף, אשר נמצא ממזרח למסעדה, על תל מנפוחה.

אלה התכניות שלנו, שחלקן הגדול ממש בביצוע,

חלקן כבר התגשמו. כמובן, שמאחזים אלה מתואמים ומתוכננים יחד עם החטיבה להתיישבות.

השר א. שרון:

תיגע בנושא הכספי - כמה זה עולה.

מר א. בראון :

זה עולה הרבה.

אני רוצה להעלות עוד כמה דברים. למעשה, אנו ממשיכים מה שהיה בשנים קודמות ובונים חלקים של כבישים. למשל, אנו בונים עכשו - ואני מקוה, שהתחילו לעבוד - באיזור בין מעון ללוציפר, כביש שיחבר את כל הישובים האלה עם מערכת של ערד ובאר-שבע, כדי שלא יצטרכו לנסוע דרך הכפרים הערביים. זו דוגמא של כביש, שעושים אותו בשיתוף פעולה עם "מקורות" - שבונה את קו המים וממילא צריכה להשקיע בפתיחת ציר בשביל הנחת הצנורות - עם החטיבה להתיישבות ומשרד הבטחון, שנותן את החלק הארי לאיזור זה, על מנת לפתוח את הציר מהאיזורים האלה לכיוון יתיר-ערד.

השר א. שרון :

זה, בעצם, כביש שצריך במשך הזמן להתחבר למעלה אדומים. בסופו של דבר, זה יהיה התוואי, שישלים את אותו ציר של עפולה-ערד.

סגן השר מ. דקל :

שעקרונית החלטנו עליו, מבלי להגדיר מניין יקחו

את הכסף.

מר א. בראון :

הכביש השני, שהוא כבר מתוכנן ואנו הולכים לעשות אותו, זה כביש שיחבר את מכמש עם נוה יעקב. גם כביש זה משותף לחטיבה להתיישבות ולמשרד הבטחון. הוא נותן קשר ישיר עם כביש אלון ולא יצטרכו, כמו היום, לעשות עיקוף דרך עופרה, רמאללה, נוה יעקב וירושלים, אלא יהיה קשר ישיר בין כביש אלון לאיזור נוה יעקב.

כביש שלישי נקרא עוקף בלטה והוא היה צריך להכנס עוד בתקציב שנה זו. זהו כביש, אשר יתחיל ע"י מחנה חורון, יעקוף את מחנה בלטה ויחזור חזרה לכביש שהולך לבקעת הירדן. כמובן, שהוא גם יתחבר לכביש ההולך לאלון מורה.

השר א. שרון:

זה עוקף שכס ממזרח.

מר א. בראון:

זה כביש שהיה מתוקצב ויהיה מתוקצב גם ע"י הממשל הצבאי. זה פותר את כל הבעיות בתוך שכס ומחנה הפליטים.

דרך אגב, עובדים בכביש שמתחיל במחולה לאיזור חמרה, דרך רועי. כביש זה, בחלקו הגדול, כבר גמור וזה שינוי של כל התנועה בשטח הזה. גם הצבא, שנכנס לשם, הביא חיים לאיזור זה. עובדים עכשו על כביש המחבר את מעלה אפרים למכורה וכמו"כ מתחילים לתקן את הירידות הקשות ממכורה לג'יפסליק. גם זה בתקציבי משרד הבטחון, עוד מלפני כשנה.

כך שבעצם, מתבצעות בשטח עבודות, אשר נותנות תנופה מיוחדת, אשר נעצרה לכאורה בדברים אחרים.

השר א. שרון:

אני רוצה לציין, שרק ביהודה ושומרון מצויים כ-14 מאחזים. זה הרבה מאד. מצאנו זאת כדרך היחידה, שנותנת לנו אפשרות בזמן, שלפי דעתי הולך ואוזל, כי זה חייב להיעשות לפני כל הסדר מדיני, לקנות מאחז רגל במקומות אלה, כדי להבטיח את התוואים והאתרים הדרושים, להמשך התיישבות רגילה, בשלב מאוחר יותר.

אנחנו יכולים לבצע זאת, כי נושא זה של מאחזי נח"ל קיים עוד מימי ממשלת ה"מערך", ויש לו סטטוס מיוחד. כנראה שגם לגילוי היו, בזמנו, בעיות בממשלתו שלו. אנו עושים זאת מהר ככל שניתן ואני מעריך, שצריך למצוא עוד מקומות אחדים, שישלימו את התפיסה הכוללת של ההתיישבות. אך אינני יכול שלא להדגיש כאן, שפעולה זו עולה בכסף רב וזה נטל נוסף, שנופל על תקציב הבטחון. היום, בישיבת הממשלה, הסברתי את המשמעויות של קיצוץ תקציב הבטחון.

אנחנו לא נפסיק את ביצוע המאחזים האלה, כי רובם הם במקום, חלקם בתחילת עבודה ואנו נשלים גם את אלה וגם נוספים, שדרושים עוד להשלמת התמונה הכללית וצרכי ההתיישבות בשטח. אך צריך, מוקדם ככל שניתן, למצוא איזה שהוא מקור כספי. מדובר בסכומי עתק, שנלקחים מתקציב הבטחון ויש לזה השלכות בתחומים אחרים.

אותו הדין גם בנושא הדרכים. אנו מוכנים לבנות דרכים, אך בסופו של דבר, יש מע"צ לבניית דרכים ולא יכול להיות, שנטל זה ילקח מתקציב ההתיישבות - אם זה מתקציב החטיבה להתיישבות, או מתקציב הבטחון. צריך לקבוע עדיפויות ואם רואים זאת כעדיפות ראשונה, אז לא בונים דרכים במקומות אחרים. לא בונים בשפלת החוף ולא בונים במקומות אחרים, מחכים עוד שנה-שנתיים ומרכיבים את כל המאמץ למקום הזה. כי אחרת, אנו לוקחים מתקציב ההתיישבות ומתקציב הבטחון ואנו עושים בעצם מה שצריך לעשות משרד, שיש לו כסף למטרה זו. בניית צירים צריכה ליפול לא על תקציב ההתיישבות ולא על תקציב הבטחון. זו מערכת צירים ארצית. ציר ערד - בית-שאן הוא ציר ארצי, שממשש את מדינת ישראל. הוא ציר בעל חשיבות אסטרטגית ממדרגה ראשונה, לא רק לצרכים צבאיים. לכן, צריכה להתקבל, בהקדם, החלטה איך משרדי הממשלה האחרים, תורמים את חלקם לנושא זה. לא יכול להיות, שחלק ממשרדי הממשלה כן משתתף בפעולות אלה וחלק לא. כך נמשכת גם בניית ציר חוצה שומרון - התהליך נמשך 4 שנים ועוד לא הושלם באופן מלא.

סגן רה"מ ש. ארליך:

אז האוצר הקציב סכומים אלה.

השר א. שרון:

לא. זה הלך מתקציב ההתיישבות ותקציב הבטחון.

השר מ. ציפורי:

מתקציב החקלאות והבטחון.

השר א. שרון:

בסופו של דבר, זה הלך מתקציב הבטחון.

אני רוצה להסב תשומת לבכם - כי לקנות את האחידה במקומות אלה, את זאת צריך לעשות באופן מידי, אך איך לממן זאת, מוכרחים לראות זאת כנושא מרכזי.

מר מ. דרובלס:

בשם החטיבה להתיישבות, אנו רואים בברכה את התפרסות המאחזים במפה זו, כפי שהוצגה לפני הועדה. רוב המאחזים האלה הם טרום-ישובים, שאנו מתכננים להפוך אותם לישובי קבע לכל דבר, לאחר שיוחלט עליהם. כידוע, מבחינה סטטוטורית, לגבי מאחז אין צורך באישור. הקמת מאחזים אלה תואמה עם החטיבה להתיישבות.

אינני יכול להגיד שכל 13 המאחזים יהיו ישובים כפריים, חלקם יהיו כפריים וחלקם יהיו עירוניים. התשתית מתבצעת ואנו היום קושרים אותם עם ישובים קיימים אחרים ומכניסים אותם במסגרת התשתית, אם זה כבישים, תקשורת, או אמצעי יצור.

הבעיה היא תקציבית. אני רוצה להסב תשומת לב הועדה, שכאשר מוקם מאחז, שהוא טרום-ישוב, יש בכוונתנו, שבמאחז זה חיילים לא יעסקו אך ורק בתעסוקה צבאית, אלא שיהיה אחוז מסוים עם תעסוקה אזרחית, על מנת להכין את המאחז לקראת אזרוח, כשיוחלט על כך.

לפי המצב היום, אנו צריכים להקציב את הכספים מתוך תקציבי ההתיישבות, קרי, ע"ח המתיישבים היושבים היום בשטח ולהם צריך לתת את אמצעי היצור.

אני הייתי מציע, שיו"ר הועדה יבוא בדברים עם שר האוצר, על מנת לבדוק את האפשרות של מתן הקצבה מיוחדת, לצורך יצירת אמצעי יצור במאחזים אלה, שעד היום לא נכנסים לא לכאן ולא לכאן.

השר מ. ציפורי:

לפני כשנתיים היה דיון, במקרה בראשותי, עם כל המשרדים הנוגעים בדבר, כולל הסוכנות, ואז סוכם בדיוק של מי האחריות לבנית כבישים ומי צריך לבנות איזה כביש. אמרנו, שיש כבישים, שהם ארציים, להם אחראי משרד השיכון, דהיינו מע"צ. יש כבישים של שרות בטחוני - את אלה עושה משרד הבטחון. יש כבישים של ישובים חקלאיים - ואלה הם באחריות הסוכנות. דובר אז גם על בנית הכבישים וגם על ההחזקה. יש בעיה של החזקת הכבישים - שאריק לא הזכיר אותה - שבדרך כלל היא נופלת על מערכת הבטחון.

(המשך הדברים רשמה ל.ד.)

(עד כאן רשמה ז.ת. מכאן ל.ד.)

לכן, אני חושב, שיו"ר הועדה צריך לוודא, שבאותה רשת הדרכים, שצריך לעשותה, בתקציבו של כל אחד ממשרדי הממשלה יהיה רשום תקציב

בנין הכבישים ואחזקת הכבישים. מפני שעד היום, לצערי הרב, ברוב משרדי הממשלה, אנחנו לא רואים סעיף שנקרא: "התיישבות החדשה ביהודה ושומרון, ברמת-הגולן ובחבל קטיף", שבו כתוב: "דרכים ביהודה ושומרון, למע"צ, כך וכך מליונים". ו"אחזקת כבישית - כך וכך". אם זה לא יכנס לתקציב בספר התקציב של כל אחד מהמשרדים, נשבע כאן בהרבה ישיבות, כל פעם נעשה טלאים, אבל סה"כ, הנושא הזה לא יהיה טוב. לכן זה צריך להסגר וצריך לוודא, שבמשרדים, כל אחד ירשום את הנתח שלו בספר התקציב.

מר י. מרגלית:

בהמשך לדבריו של שר הבטחון ולדבריו של שר התקשורת. שר הבינוי והשיכון הודיע בישיבה נכבדה זו, שאנחנו נמצאים בדיון עם אגף התקציבים של האוצר, ואם אכן יוסכם עם האוצר, שנושא הכבישים יועמד מבחינה תקציבית, יטול המשרד על אחריותו את האחריות לביצוע כבישים, בכל חלקי ארץ ישראל. לצערי הרב, הדבר הזה לא סוכם עם אגף התקציבים. יותר מזאת, בדיון שהיה אצל סגן שר הבטחון לשעבר, על האחריות של המשרדים השונים לכבישים, בעקרון, גובשה תכנית. אגף התקציבים הסתייג בזמנו מההחלטה. זו הסיבה, שההחלטה הזו לא יושמה הלכה למעשה, לצערי הרב. כפי ששמענו, צה"ל עשה ניסיון נכבד למדי לגרום לכך, שהנושא של הכבישים יקבל ביטוי בתקציב המשרד והוא לא הצליח.

מר ר. וייץ:

בנוסף להערה שמת העיר כאן, שאני מצטרף אליה, הייתי רוצה לומר דבר נוסף. מאחר ששר הבטחון אמר, שהכוונה היא, שזה יהיה מרבד של התיישבות, חלק מהמיקומים מוכרים לי. טרום התיישבות הלכנו ובדקנו זאת. יש דברים שלא מוכרים לי והייתי מבקש לקבל את החומר, כדי שאוכל ללמוד. אני מציע לא לקבוע עמדה עכשיו, אלא להתייחס לזה בישיבה הבאה.

סגן השר מ. דקל:

היום, משום מה, אני מסכים עם רענן.

מר ר. וייץ:

לא נשבעת להתנגד לי.

סגן השר מ. דקל:

אני באותה דעה כמו רענן, שצריך לבדוק ע"י כל

המערכת ולא רק ע"י משרד הבטחון.

מר א. בראון:

זה לא נעשה רק על ידינו, כל מקום נבדק בשיתוף

עם הסוכנות היהודית.

סגן השר מ. דקל:

בפורום הנכבד הזה יושבים מוסדות נוספים ולא רק

משרד הבטחון והסוכנות היהודית. אני בדעה, שצריך לראות את הדבר הזה, לשקול

אותו מכל מיני אספקטים, למרות, שא-פריורי, אני יוצא מהנחה, שכל מקום ומקום

שנבחר, נבחר היטב. בכל אופן, גם לטוב צריך לתת אישור.

בקשר לעניין הכבישים, זה לא רק כבישים. על דעת

סגן רה"מ, ש. ארליך, שהוא יו"ר הועדה הזו, כל משרד ומשרד, מהמשרדים שקשורים

בגולן, יהודה ושומרון ועזה, יצטרך לבוא ולדווח מה תכניות השנה הבאה ואיך הוא

עומד לבצע אותן, כפי שעשה זאת היום משרד התקשורת, בצורה טובה ויפה. אני חושב,

שדווקא את נושא משרד השיכון, במיוחד בתחום הכבישים, נצטרך לזמן לפגישה הקרובה

ביותר, כדי שנשמע דו"ח על התכניות ועל הביצוע.

הערה כללית לדברי ידידי אורי בראון. הוא דיבר בחיוך על "תנופה שנעצרה". יתכן, שאנו מסתכלים על כל דבר ודבר כדבר נפרד ואיננו רואים את המכלול. התנופה של ההתיישבות ביהודה ושומרון לא נעצרה. יכול להיות ויכוח, האם תנופה היא תוספת של ישובים או תוספת של בתים. על זה, כדאי אולי לקיים כאן דיון כולל - מה אנחנו רוצים ולאן אנחנו הולכים. אחרת, משתמעת כאילו ביקורת. אולי הוא לא התכוון לזה, אבל כך הבנתי זאת.

השר א. שרון:

לא, בהחלט לא.

סגן השר מ. דקל:

אז גם אם זה לא כך, הייתי מציע שנקיים כאן דיון

למה אנחנו הולכים ב-3-1982.

סגן רה"מ ש. ארליך:

רבותי, אני רוצה לסיים את הישיבה. אני

מקבל, שאנו נטפל בעניין התאום בין המשרדים, בעית התקציב, הכבישים והצירים, כפי שכאן הביאו לידי ביטוי שר הבטחון ואחריו שר התקשורת. תודה רבה, הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלת

הת/17

הבנים הממשיכים במושבים - תיקון החלטה
מס. הת/42 מיום ג' בתמוז התשמ"א (5.7.81)

המנהל הכללי של החטיבה להתיישבות פותח.

מחליטים ברישא של החלטה מס. הת/42 של הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית, מיום ג' בתמוז התשמ"א (5.7.81) - למחוק את המלה: "מיתאר".

הת/18

פיתוח קשר לישובים חדשים: - דיווח שר התקשורת
בענין פעילות משרדו ביהודה, בשומרון, בגולן,
בגליל ובחבל קטיף

שר התקשורת פותח.

בדיון משתתפים: השרים מ. צפורי, ש. ארליך;
ה"ח פ. וויסבך, א. כץ ומ. דרובלס.

מחליטים הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית רושמת לפנייה את דיווחו של שר התקשורת בענין פיתוח קשר לישובים חדשים ביהודה, בשומרון, בגולן, בגליל, חבל עזה ופיתחת שלום החדשה - חבל הבשור, על-ידי פריסה בשני שלבים, של מערכת בת 12 מרכזיות מודרניות והתקנה להפעלה של 5,640 טלפונים לאחר שיושלם שלב א' ו-14,265 טלפונים לאחר שיושלם שלב ב' - אשר ישרתו כ- 180 יישובים, לפי הפירוט העקרוני כדלקמן:-

- א. (1) מרכזיה של 1,000 קווים במעלה-אפרים אשר תתן שירותים לבקעה;
 - (2) מרכזיה בכוכב-יאיר של 1,000 קווים;
 - (3) מרכזיה של 240 קווים בקרני שומרון, אשר תתן שירות ל- 1,000 משפחות;
 - (4) מרכזיה בת 500 קווים בעמנואל;
 - (5) מרכזיה בת 240 קווים באלפי מנשה;
 - (6) מרכזיה בת 240 קווים בשערי-תקוה;
 - (7) מרכזיה בת 600 קווים באריאל;
 - (8) מרכזיה בת 240 קווים - שתשרת את מעלה-אדומים, כפר אדומים, מצפה יריחו וכו';
 - (9) מרכזיה בת 1,000 קווים באלון שבות - שתשרת את אפרת, אלעזר, כפר עציון, מגדל עוז, ראש-צורים וכו';
- ./מרכזיה

- (10) מרכזיה בת 240 קווים כגבעת-זאב;
(11) מרכזיה בת 2,500 קווים בקריית-ארבע;
(12) אושר תוואי להנחת קוו אשר יחבר את
גוש קטיף לרשת הארצית;

ב. שר התקשורת מינה צוות מיוחד במשרדו -
שתפקידו יהיה לטפל בביצוע התכנית הנ"ל
וגם לעקוב אחר ביצוע העבודות בזמן, תוך
דיווח שוטף על התקדמות העבודות.

(רשימת הישובים שיטופלו במסגרת התכנית הנ"ל -
נמצאת במזכירות הממשלה).

מצפה כוכב יאיר: - שינוי החלטה מס. הת/69
מיום כ"ד בתמוז התשמ"א (26.7.81)

הת/19

סגן שר החקלאות לענייני התיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השר ש. ארליך; ה"ה מ. דקל,
מ. דרובלס, ומ. שמיר.

מ ח ל י ט י ם בשינוי לסעיף א'2 של החלטה
מס. הת/69 של הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה
ולהסתדרות הציונית העולמית, מיום כ"ד בתמוז
התשמ"א (26.7.81), לאשר:-

א. 500 יחידות דיור לגרעינים של משקי תנועת
חירות, מתוכן 100 יחידות לעובדי משרד
ראש-הממשלה.

ב. 100 יחידות דיור לפדרציה הדרום-אפריקאית.

ג. 50 יחידות דיור לגורמים אחרים.

תכנית צפון הבקעה: - הקמת היישובים-
(1 חמדת 2 מצפה גלעד 3 אלישע

הת/20

המנהל הכללי של החטיבה להתיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השרים מ. צפורי, ש. ארליך;
ה"ה מ. דקל, י. דקל, ר. ויץ, א. בראון וא. כץ.

מחליטים/.

מ ח ל י ט י ס בהמשך להחלטה מס. הת/20 של הועדה
להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית
העולמית, מיום ב' באדר ב' התשמ"א (8.3.81), לאשר
הקמתם של שלשה יישובים כדלקמן, בצפון הבקעה:-

- א. (1) חמדת (נחל יבוק) - בנ.צ.מ. 1995/1858;
- (2) מצפה גלעד (פלס) - בנ.צ.מ. 1991/1880;
- (3) אלישע (מעלה מלוחים) - בנ.צ.מ. 1985/1918;
- ב. היישובים הנ"ל יהיו שיתופיים והם יוקמו תחילה -
כהאחזיות נח"ל.
- ג. בשלבי הפיתוח המלא, יהיה בכל אחד מן היישובים -
100 משפחות.
- ד. היישובים יתבססו על תעשייה וחקלאות בבקעת הירדן,
בהתאם לתכנית שתאושר על-ידי רשות התכנון; הם
ישתייכו למועצה האיזורית בקעת-הירדן והם יקבלו
במסגרתה את כל השירותים המוניציפליים.

ההתיישבות בבקעת-הירדן

הת/21

ראש המחלקה להתיישבות, פרופ' ר. ויץ פותח.

כדיון משתתפים: השרים ש. ארליך, מ. צפורי, א. שרון,
מ. ניסים; ה"ה מ. דקל, א. כץ, א. בראון, י. דקל,
ר. ויץ, ד. סתו ומ. דרובלס.

מ ח ל י ט י ס :

- א. להורות למוסדות המוסמכים של הממשלה ושל ההסתדרות
הציונית העולמית, לבדוק את נושא הקרקעות בבקעת-
הירדן - בהקשר עם אפשרויות להקים באיזור
יישובים נוספים.
- ב. להורות לתת"ל ולחברת "מקורות" לבדוק את נושא
המים בבקעה.
- ג. דין-וחשבון אשר יכלול את המסקנות המתחייבות
מסעיפים א' ו-ב' לעיל - יובאו לוועדה להתיישבות
המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית.

נח-דנס/

חד-נס: - הקמת יישוב חדש ברמת-הגולן

הת/22

סגן שר החקלאות לענייני התיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השרים ש. ארליך, א. שרון, מ. נסים;
ה"ה מ. דקל, י. דקל, מ. דרובלס, מ. שמיר, י. מרגלית
ור. ויץ.

מ ח ל י ט י מ :

א. לאשר הקמתו של יישוב חדש ברמת הגולן
בנ.צ.מ. 2104/2594 מצפון לעמק בית-צידון,
בשם חד-נס (שם זמני) - בשביל 40 משפחות
מקרב מתישבי נאות-סיני, תרס"ג ודיקלה.
בשלב הפיתוח המלא - יהיו ביישוב 100 יחידות
משפחתיות.

ב. (1) היישוב יהיה מבוסס בעיקרו על קיט,
תיירות ותעשייה עם אפשרויות של מרכיבים
חקלאיים אינטנסיביים, והוא ישתייך
למועצה האיזורית רמת-הגולן שבמסגרתה
יקבל שירותים ציבוריים ומוניציפליים;

(2) המוסדות המיישבים ישתתפו בתכנון ובתשתית
לראש השטח, בעוד המתיישבים יבנו את
היישוב מכספי הפיצויים;

ג. בהמשך לעיל, לאשר ליישוב האמור, הקצאת שטח
על בסיס נחלה - באתר 11 של תכנית המיתאר של
חופי הכנרת, לשם פיתוח מפעלי תיירות ונופש.

תכנית פריסת הנח"ל בהתשמ"ב

הת/23

נציג משרד הכטחון פותח.

בדיון משתתפים: השרים א. שרון, ש. ארליך, מ. צפורי;
ה"ה א. בראון, מ. דרובלס, מ. דקל, י. מרגלית ור. ויץ.

מחליטים/.

מ ח ל י ט י ם הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה
ולהסתדרות הציונית העולמית, רושמת לפנייה את:-

א. הודעותיו של שר הבטחון כי על מנת להבטיח את
התוואים והאתרים הדרושים על-פי התפיסה
הכוללת - להמשך ההתיישבות בשלב מאוחר יותר,
ובמגמה להפוך מאחזים ליישובים בשנים הקרובות -
מבצע משרד הבטחון כתאום עם החטיבה להתיישבות
של ההסתדרות הציונית העולמית, את התכנית
כדלקמן לפריסת מאחזי הנח"ל בשנת התשמ"ב
ביהודה, בשומרון ובבקעת הירדן:-

(1) ביהודה -

- (א) מצפה לכיש;
- (ב) מצפה אמציה;
- (ג) מצפה עדולם;
- (ד) מעלה חבר;
- (ה) מצפה להב;

(2) בשומרון -

- (ו) נחל גריזים;
- (ז) נחל גן;
- (ח) תרצה;
- (ט) חרמש;

(3) בבקעת הירדן -

- (י) נחל פרת;
- (יא) חוגלה;
- (יב) נחל פלס;
- (יג) מעלה המלוח (רועי ג');;
- (יד) מעלה דורון;

- ובונה יחד עם החטיבה להתיישבות, כבישים,
חלקים של כבישים ודרכים, כגון:-

(א) כביש באיזור מעון-לוציפר, שיחבר את
היישובים עם המערכת של ערד-באר שבע;
כביש זה יתחבר במשך הזמן עם מעלה-אדומים
וישלים את ציר עפולה-ערד;

./כביש

(ב) כביש אשר יחבר את מכמש עם נוה-יעקב;

(ג) כביש עוקף בלטה;

(ד) כביש מחולה-חמרה;

ב. הודעתו של יושב ראש הועדה להתיישבות, כי הועדה
חטפלה בכל הנושא הכרוך בתאום, שבין משרדי הממשלה
לענין סלילת רשת הכבישים, הדרכים ואחזקתם,
בעיות התקציב הנובעות מכך ומהקמת המאחזים על-ידי
הנח"ל.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת



מזכירות הממשלה

סניגריה

ש מ ר

פרוטוקול
ישיבת הוועדה להתיישבות המשותפת לממשלה
ולהסתדרות הציונית העולמית
יום א', י' בכסלו התשמ"ב - 6.12.1981
(בשעה 15:00)

נכחו חברי הוועדה: השרים : ש. ארליך - יו"ר, ז. המר, ד. לוי,
מ. נסים, מ. צפורי, א. שרון.

נציגי ההסתדרות הציונית: ע. לוינסקי, ר. ויץ, א. תבין.

נעדר : חבר הוועדה : השר י. ארידור.

נציגי ההסתדרות הציונית: א. אביחי, מ. דרובלס, א. כץ,
י. שפירא.

מ. דקל	-	סגן שר החקלאות
גב' פ. אלבק	-	משרד המשפטים
א. בראון	-	משרד הבטחון
ז. בן-יוסף	-	הסוכנות היהודית
י. דקל	-	הסוכנות היהודית
א. זייף	-	לשכת סגן רה"מ ושר החקלאות
י. יניב	-	משרד החקלאות
א. לוטן	-	משרד האוצר
י. מרגלית	-	משרד הבינוי-והשיכון
אל"מ ד. סתיו	-	משרד הבטחון
ח. צבן	-	הקרן-הקיימת-לישראל
א. צור	-	לשכת סגן שר החקלאות
ד. שקל	-	משרד האוצר
ע. שפירא	-	לשכת סגן רה"מ ושר החקלאות
מ. שמיר	-	מנהל מינהל מקרקעי ישראל
א. פוגל	-	משרד האוצר

א. לוינסקי - מזכיר הוועדה

/סדר-היום

בפרוטוקול זה 37 דפים.

1487: 3-25-1

25-31-1

ש מ ר

- 2 -

- סדר היום : הת/7. ברכות ליושב-ראש הוועדה א.י. 1.
להתיישבות
- הת/8. נ ט פ י ם - ישוב קהילתי א.י. 2.
- הת/9. פארקים, ייעור ושטחי-מרעה א.י. 4.
לישובים ביהודה, בשומרון,
בקעת-הירדן וחבל-עזה
- הת/10. כביש עוקף מיכמש א.י. 9.
- הת/11. פ ס ג ו ת - מרכז אזורי א.י. 12.
- הת/12. ע ט ר ת (נווה-צוף ב') א.י. 16.
- הת/13. בית-אריה ג' א.י. 19.
- הת/14. מול-נבו (בית-הערכה ב') א.י. 21.
- הת/15. חבל-ימית א.י. 23.
- הת/16. זוהר (מאחז נח"ל - דהריה) א.י. 29.

./ברכות.

הת/7 ברכות

סגן רה"מ ש. ארליך:

אני פותח את הישיבה.

מר ר. וייץ:

אפשר להעיר הערה מקדימה?

סגן רה"מ ש. ארליך:

בבקשה.

מר ר. וייץ:

היות וזו הישיבה הראשונה, שאני משתתף בה
בראשותך, והיות ואני ותיק בחברי הועדה, אני מוצא לי לחובה נעימה, לאחל לך
הצלחה ואני מבטיחך שאעמוד לצידך בעבודה זו, ככל אשר אוכל.

השר מ. ציפורי:

גם ביהודה ושומרון?

מר ר. וייץ:

אמרתי את אשר אמרתי ואינך יכול אחרי להוסיף.

סגן רה"מ ש. ארליך:

ד"ר רענן וייץ, תודה רבה על הדברים שאמרת, הם
מחמיאים לי מאוד ואני מעריך אותם מאוד. אני מציע לשר התקשורת - כל המוסיף
גורע. נעבור לסדר היום.

השר מ. ציפורי:

היות וגם אני ותיק בועדה, אז כל המוסיף, מוסיף.

הת/8. נ ט פ י ם

סגן רה"מ ש. ארליך:

הסעיף הראשון - נטפים, ישוב קהילתי. אני מבקש

את סגן שר החקלאות, שיציג את הנושא.

מר מ. דקל:

בישיבה הקודמת, התקיים כאן דיון בקשר לנטפים,

כאשר התעוררה, בהקשר לישוב זה בעיה עקרונית - עד איזו נקודה יהיו הישובים

הקהילתיים בטיפול הסוכנות והאם לא הגיע הזמן לקבוע, איפה הם כבר לא יהיו

בטיפול הסוכנות, לא משום שהם לא חשובים, אלא משום שיש מקומות קשים יותר ואת

הסוכנות צריך לכוון למקומות היותר קשים. בכל אופן, לגבי נטפים, משום שהיו כבר

חתייביות, הוחלט שנביא הצעה. ההצעה לגבי נטפים היא כזו: המדובר בנטפים

ב-171 דונם, שעדיין אין עליהם אישור סופי, כי זו היתה קרקע פרטית, אבל ההנחה

היא, שזה יסתדר והסוכנות היהודית תקים מוקד של 20 - 25 יחידות מגורים. זו

תהיה ההתחלה של נטפים. יתר הישוב יוקם, בהתאם לתנאים המקובלים של כל ישוב

קהילתי, לא בהקמה סוכנותית.

אני מקווה, שהוברים שאמרתי הם ברורים. במידה

ויש שאלות, אני מוכן לענות. לידיעת החברים, נטפים מתוכנן צפונה מבירקן, מעבר

לכביש, אינו צמוד לכביש, אלא במרחק מסויים ממנו. יש דיונים על עוד 120 דונם

שיתווספו ל-171 דונם, אבל זה יהיה בשלב יותר מאוחר. הכוונה שהסוכנות היהודית

תקים מוקד של 20-25 יחידות, משם יתחיל הגרעין לפעול. כל יתר החברים שיצטרפו.

יצטרפו בהתאם לתנאים של הקמת ישוב רגיל.

מר ר. וייס:

אני מבין שזה ישוב קהילתי?

מר מ. דקל:

זה ישוב קהילתי.

סגן רח"מ ש. ארליך:

חאם יש הערות רבות?

מר א. פוגל:

בישיבה הקודמת היה דיון בנושא הזה, ואני פשוט לא מבין איך נופלת ההכרעה. כי הדעה היתה, שכיוון שהישוב הוא קהילתי, הוא לא יוקם ע"י החטיבה להתיישבות. אינני מבין זאת.

מר מ. דקל:

אני מוכן להשיב. את השאלה הזו שזה ישוב קהילתי אני העלאתי. ראש המחלקה להתיישבות, מ. דרובלס, שהיה כאן, (רענן אז לא היה), אמר שהיו התחייבויות כלפי הישוב הזה. על בסיס אותן התחייבויות ועל מנת לא להפר את אמינות האנשים שהתחייבו, הוחלט כפי שהוחלט לגבי הקמת מוקד של 25 משפחות. זה איננו אומר, שבאזור הזה, הישובים הקהילתיים יוקמו על ידי הסוכנות. צריך לקיים על זה דיון עקרוני ולהציע, אחרי הדיון בפורום, החלטות עקרוניות, באילו מקומות הסוכנות תצטרך להשקיע את המאמץ המיירבי שלה בהקמת הישובים. אנחנו אומרים, שבמקומות הקשים ביותר, לכל הדעות, בירקן איננו בין המקומות הקשים ביותר.

מר א. פוגל:

אנו פשוט נביא את הדברים לשולחינו.

סגן רה"מ ש. ארליך:

אם כן, הצעת סגן השר מאושרת.

הת/9. ייעור ושטחי מרעה ביהודה ושומרון

סגן השר ש. ארליך:

לסעיף השני, אני מבקש לשמוע את מר חיים צבן.

מר ח. צבן:

ברשותכם, אציג את הנושא בקצרה. במקומות רבים ביהודה ושומרון ישנם שטחים, שהם בבעלות מדינה ושעדיין לא נתפסו, הלכה למעשה, ע"י שטחים חקלאיים או ישובים ויש צורך לבצע בהם את הפעולה, שנעשית בשנים האחרונות בגליל או במקומות אחרים, של יעור, פיתוח שטחי מרעה, הכשרת קרקע ופארקים.

ועדת השרים לענייני התיישבות אישרה את התכנית שהוגשה על ידינו והטילה על מנהל מקרקעי ישראל ועל הקרן הקיימת, לעשות את כל ההכנות לייעור והכשרת שטחי מרעה בשטחים שבבעלות המדינה ביהודה ושומרון. במסגרת זאת, מבוצע בחורף זה, יעור של למעלה מ-2,000 דונם סביב ירושלים, בתקציב משותף של עיריית ירושלים, מנהל מקרקעי ישראל והקרן הקיימת. מבוצעים 500 דונם יעור בגוש עציון לתפיסה נוספת של שטחים. בשילה, לאחר שקיבלנו אישור מהיועצת המשפטית, נתחיל לגדר שטחים למרעה ולפיתוח פארק באותו אזור, מתקציבי ההסתדרות הציונית.

הצרכים הם רבים הרבה יותר. זה מתחיל בקרית-ארבע, שיש שם שטחים, שמוגדרים כבעלות מדינה והם נאכלים ונתפסים בדרכים שונות, ע"י עיבודים, בניה וכו'. הביצוע לוקה בחסר, עקב כך, שהאוצר לא יכול להקציב, החסתדרות הציונית אינה יכולה להקציב והקרן הקיימת עושה מה שביכולתה.

רציתי להביא לידיעת הועדה, שהתכנית מתבצעת באופן חלקי ביותר, מחמת חוסר תקציב, והיות ויש לזה חשיבות גדולה ביותר, רציתי שיחיה ידוע, שהחורף יהיה יעור רק סביב ירושלים, כפר עציון, שילה, במקומות האחרים כמו קרית-ארבע, אלון-מורה, כוכב השחר ואחרים, לא נוכל לבצע זאת, אלא אם כן, תהיה הקצאה נוספת של כספים. זה מה שיש לי לומר.

מר ר. וייץ:

אני רק רוצה לברך את העבודה היפה שעושה הקרן הקיימת בעניין זה. היות ואנו לא עוסקים באנשים וישובים, אלא בירק, יער והכשרה, אני חושב שאין חילוקי דעות פוליטיים בעניין. כל מי שעובר ורואה את המלאכה, אינו יכול אלא לגמור עליה את ההלל.

סגן רה"מ ש. ארליך:

אנו מצטרפים לדברי ההלל של רענן וייץ.

חשר א. שרון:

יש לי רק שאלה. חיים, אתה ציינת שלושה מקומות: גוש עציון, חברון - אני מקווה שכונתך בחברון להר מנוח?

מר ח. צבן:

כן.

השר א. שרון:

ודיברת על ירושלים ושילה. יש עוד הרבה מאוד מקומות נוספים. לדעתי, כדאי לגשת בגישה שהיתה מקובלת על הקרן הקיימת, שכשלא ניתן לייער בשלמות, לפחות לייער רצועה מסביב, כדי ליצור את הגבולות ולתחום את החלקות. אפילו אם היער דליל יותר, רצוי שלפחות תהיה רצועה מסביב, במספר רב ככל שרק ניתן של מקומות. כי להערכתי, באיזה שהוא תאריך, לא בעוד הרבה זמן, המצב יצולט, ויבואו ויאמרו: "זהו המצב, אלה הן הקרקעות הנמצאות בידי יהודים, או ניתנו ליהודים, ואלה הן קרקעות, שהן אמנם קרקעות מדינה, אבל לא נעשה בהן שימוש, לכן, יכול להיות שניתן לתבוע לגביהן שימוש לצרכים של אחרים". לכן, לפי דעתי, החורף הזה, הוא חורף שמחייב פעולה הרבה יותר רחבה, גם אם נחרוג מהדרך הנכונה המקצועית של ייעור, זאת כדי להכנס ליותר ויותר שטחים. הייתי מבקש, אם אתם יכולים, לעשות מאמץ מיוחד בנושא הזה, כדי שיהיה יעור, ולוא גם סימלי, בשורה של מקומות. למשל, במקומות החלשים בדרום הר חברון, בקרקעות שרכשנו בזמנו באזור רוג'ייב. לפי דעתי, מוכרחים לייער אותן, אחרת הן ילכו לעיבוד. אלו קרקעות שנרכשו בכסף מלא. הבעלות עליהן הועברה. יש עליהן היום בעלות יהודית פרטית, ואין סיבה שלא נייער אותן. הייתי מבקש, אם אפשר, שיעשה מבצע בזק לאיתור הנקודות האלה, מאחר ואנחנו ממש ערב זמן הנטיעות - בינואר, פברואר, צריך לנטוע. יש לפנינו למעלה מחדשים והייתי מבקש שתכנסו לנושא זה. אנלי אנו נגיש רשימה של המקומות שאנו מבקשים להוסיף.

השר מ. ציפורי:

נשאלת גם השאלה - מהי יכולת הביצוע שלכם במשך שנה זו וכמה מיכולת הביצוע אתם לא ממצים. יתכן, שהמפתח צריך להיות - יכולת הביצוע - וצריך לראות מקורות נוספים לממשה.

מר ח. צבן:

הנושא עלה, כי יכולת הביצוע שלנו היא גדולה

מהיכולת התקציבית.

השר מ. ציפורי:

אילו היית יכול לומר, במונחים תקציביים, במה היכולת יכולה להתממש יותר, ואז, בהמשך למה שאדיק גם אמר, יתכן שבהחלט כדאי לעשות השנה את כל המאמץ האפשרי.

מר ח. צבן:

הגשנו תכנית, שבחורף זה נבצע 17 אלף דונם בצורה

מסודרת ומתוכננת. למרבה הצער, אני יכול לומר, שנגיע בקושי ל-5,000 דונם, מחמת

מחסור בממון.

השר א. שרון:

מהו הפוטנציאל שלכם?

מר ח. צבן:

חשבנו בשנה זו על 17,000 דונם.

השר א. שרון:

כמה יעלה דונם בגישה שאני מציע, הפחות מקצועית

והיותר מהירה?

מר ח. צבן:

דונם יער מסודר עולה 2,500 שקל. נטיעת דונם

בגישה המהירה, שמחייבת את פריצת הדרך כדי להגיע לשטח וכל מה שקשור בכך, אנחנו יכולים לסיים באלף שקל לדונם.

השר א. שרון:

אנחנו צריכים בעצם 10 מליון שקל, אם אנחנו

רוצים לעשות מעבר למה שהתחלתם.

מר ח. צבן:

אם ל-17 אלף דונם אנו זקוקים ל-17 מליון שקל,

מתוכם 7 מליון יש ו-10 מליון צריך.

השר מ. ציפורי:

צריך לעשות כאן מבצע גיוס של 10 מליון שקל.

השר א. שרון:

זה מבצע בעל חשיבות עליונה ממש.

השר מ. ציפורי:

צריך לעשות מבצע גיוס. לדבר עם הסוכנות וגם

לראות מקורות אחרים.

סגן רה"מ ש. ארליך:

אני מציע, שסגן שר החקלאות, יבוא בדברים עם

הצבא ויראה מה ניתן לעשות.

השר א. שרון:

אני כבר יכול להגיד לכם, שהצבא לקח על עצמו

לעזור בנטיעות. אולי זה יעלה יותר בזול. אני יודע, שההשקעה העיקרית היא

בדרכים.

מר ח. צבן:

הרמטכ"ל שם תנאי, שאלו יחיו רק זיתים ואין לנו

מספיק שתילים.

השר א. שרון:

אפשר גם אחרים.

הת/10. כביש עוקף מיכמש

סגן רח"מ ש. ארליך:

אנו עוברים לסעיף 3 - כביש עוקף מכמש. בבקשה,

מיכאל דקל.

השר מ. ציפורי:

יש לי שאלה. הרי זה נושא, שמשרד הבטחון בדרך

כלל מטפל בו.

סגן השר מ. דקל:

מכמש נמצאת על כביש המרדפים, על כביש אלון.

היום הנסיעה ממכמש לירושלים היא דרך מישור האדומים. יש דרך לקרב את מכמש

לירושלים על - ידי זה שתתחבר לכביש רמאללה לירושלים. הבעיה היא תקציבית. כפי

שראיתם בחומר המצורף בזה, עלות הכביש הזה צריכה להיות, לפי הערכת הקק"ל, כ-28

מליון שקל. מתוך זה, עבודות עפר, צריכות לעלות 14 מליון שקל. מבחינת החשיבות

ההתיישבותית, ובעיקר מבחינת קרוב שרשרת הישובים הנמצאים על כביש אלון

לירושלים, יש לזה חשיבות גדולה מאוד. השאלה היא שאלה תקציבית. אמנם, אם נפנה

לקרן הקיימת שתבצע את עבודות העפר, היא תבצע אותן, אבל תשאר השאלה של הכיסוי

התקציבי לפריצת הדרך והמשכה. היינו רוצים לשמוע הצעות בנושא זה.

השר ד. המר:

אני חושב, כפי שנאמר קודם בנושא אחר, שזה אחד הדברים החשובים. היום, האנשים הגרים במכמש, שזה ישוב קהילתי, צריכים לעקוף את כביש אלון ולנסוע שלושת רבעי שעה נוספים, כדי להגיע לירושלים. כאן נאמר כי יש צורך ב-7 ק"מ. לי נאמר שמספיקים 3 ק"מ של דרך קיצור, כדי לחסוך חצי שעה נסיעה לירושלים. אני חושב, שלאפשר את זה, זה ממש בחיי הישוב הזה. אני מציע, שהועדה תאפשר את בניית הכביש הזה.

השר ד. לוי:

אני מבקש לקבוע, שלא רק הקטע הזה, אלא הרבה קטעים נוספים ועוד תחומים נוספים הם דחופים וחשובים. לרצון לעשות, אין ולא יכול להמצא מי שיתנגד. אבל הבעיה היא תקציבית. בימים אלה, יש דיונים בין משרדי לבין אגף התקציבים באוצר לגבי הכבישים ומימוןם, בפרט ביהודה ובשומרון. השאלה הזו טרם סוכמה ועדיין אין מימון תקציבי לכך. אז אם נשוב ונדגיש שצריך לעשות ולא נצביע מאיפה יבוא המימון, בוודאי ובוודאי שיצאנו רק ידי חובה בכך שנתנו הצהרה שכולם מסכימים לה. אני מקווה, שבימים הקרובים, יסתיים הדיון עם האוצר, ואז נוכל לדעת מה עומד לרשותנו ואיך אפשר לבצע. את החשיבות אינני רוצה לחזור ולהדגיש, אבל המימון, בוודאי ובוודאי שאינו פרט שולי.

מר א. פוגל:

אם להקמת ישוב או יעור, יש הרבה מאוד שיקולים לעשות אותם, רחבים יותר מאשר השיקול הכלכלי, שגם הוא, בכל זאת, צריך להלקח בחשבון, הרי בנושא כבישים, ברגע שמדובר על קיצור דרך, ולא מדובר על אפשרות בלעדית להגיע למקום שבו החליטו ישוב, הרי החשיבות של בדיקה כלכלית עולה, לפי מספר כלי הרכב שנוסעים היום וכלי הרכב שיסעו בעתיד. אני חושב, שבנושא זה, הכביש הזה צריך לעבור הערכה כלכלית כמו כל כביש אחר בגליל, או כל כביש אחר

באזורים אחרים שבהם סוללים כבישים, ואז, בהתאם לתוצאות ושיקולים אחרים, זה נכנס לסדרי העדיפויות שבתקציב.

השר א. שרון:

אני חושב, שמה שנאמר כאן עכשיו זה דבר מאוד נכון, אבל אי אפשר לייחס זאת לכביש שמדובר בו. יש כאן שאלות הרבה יותר מורכבות מאשר השאלה של מספר כלי הרכב והכדאיות לפי מספר כלי הרכב להשקעה בכביש. אנו מפתחים, באזור ההוא, שורה של ישובים, שהדרך שלהם היום לירושלים, עוברת דרך אל בירה ורמאללה. זו דרך, שתמיד יש בה מן החיכוך ויהיה בה גם בעתיד מן החיכוך. צריך לראות גם התפתחויות לעתיד. הרי יכול להיות שיהיו גם פתרונות פוליטיים ובהחלט יכול להיות שאנחנו נרצה לתת אפשרות לכלי רכב יהודיים שלא לעבור דרך מרכזי אוכלוסייה ערביים צפופים, בעיקר כשמדובר בנשים, בילדים, ובאזרחים בלתי מזויינים. לכן, אני חושב, שכל מקום שניתן בו ליצור חיבור או דרך, שמקשרת גושי התיישבות אל מרכזים עירוניים, או בין גושי ההתיישבות עצמם, כשהם עוקפים ערים ערביות, צריך לעשות זאת. מדובר כאן בקטע קטן מאוד, שמקשר את דרך אלון לירושלים, מבלי שיהיה צורך לעבור דרך רמאללה - אל-בירה, או לעבור בדרך הקשה לכיוון מעלה אדומים - שזו פשוט, מבחינה טופוגרפית, דרך קשה מאוד. מדובר בקטע קטן מאוד, בעל חשיבות בטחונית. כאשר כל מי שיחיה לאורך הציר ההוא, בעצם, יסע דרך הציר הזה לירושלים, כולל מעלה - אפרים. לכן, אי אפשר לבחון אותו רק בראייה כלכלית.

מר מ. דקל:

אולי עשיתי זאת מצומצם מדי ואריק הרתיב את זה. כשאנחנו אומרים "מכמש", זה לא רק פתרון למכמש. צריך להסתכל על המפה ולראות כי צפונה משם ישנם רימונים, כוכב השחר, מבוא שילה, עד למעלה האפרים. יש לישובים אלה שתי אפשרויות: או לנסוע דרך עופרה לאל-בירה - רמאללה, או לנסוע דרך העקיפה הגדולה למעלה האדומים. הקטע המחבר הזה, שכל כולו 5 - 7 ק"מ, ימנע זאת והוא ישרת את כל האזור ולא רק את מכמש. לכן, ההתייחסות הכלכלית, האם זה משתלם

בשביל מכמש לעשות זאת? לא קיימת. לא היינו מביאים את זה אילו זה היה מיועד למיכמש בלבד. בשביל מכמש לבדה, עם 50 היחידות שבה, גם אם יהיו 150 יחידות, כלכלית, אולי זה לא כל כך נכון. אבל יש לזה אספקטים גם כלכליים וגם פוליטיים. לכן הבאנו את נושא מיכמש. אני מקבל את דברי סגן ראש הממשלה, שצריך לבדוק את כל מכלול הכבישים ולהביא לפעם הבאה, האם אנו הולכים לקראת זה או לא. אבל חשיבות העניין היא לא בכך שזה כביש למיכמש בלבד. אלא, שהקטע יצור דרך חדשה, שאינה עוברת את האזור הערבי וגם לא את כביש מעלה האדומים ועזריה.

סגן רה"מ ש. ארליך:

תודה רבה. הועדה מאשרת את הצעת סגן שר החקלאות לביצוע כביש עוקף מכמש, שיתחבר אל כביש ירושלים, לאחר בדיקה במשרד השיכון.

השר ד. לוי:

אני מבקש, אם לא לחזור על מה שאמרתי, לפחות לאמץ את מה שסגן שר החקלאות אמר כעת. זה חלק בלתי נפרד מההחלטה.

סגן רה"מ ש. ארליך:

נלך לפי הצעת סגן שר החקלאות. על כל המרכיבים.

השר ד. לוי:

לאחר שיגמר הכיסוי עם האוצר, יבוצע העניין.

הת/11. פ ס ג ו ת

סגן רה"מ ש. ארליך:

נעבור לנושא פסגות.

השר ד. המר:

אורי בראון, שיותר בקי ממני בפרטים, ירחיב אח"כ. הועדה הזו אישרה את הישוב פסגות. בינתיים הבג"צ ירד ואפשר לאכלס את המקום באנשים. יש עשרות אנשים שסגרו כבר את מקורות העבודה והדיור שלהם במקומות הקודמים שהם היו בהם והם מחכים לאיכלוס בפסגות. הם חיו, שהבג"צ שעיכב מלגור שם ירד אני פשוט מבקש, שהועדה, באיזו דרך שהיא, תמצא דרכים איך לאכלס שם את האנשים שניתקו את עצמם ממקורות הפרנסה והמגורים הקודמים שלהם.

מר א. בראון:

בשבוע שעבר ירד הבג"צ. היום יושבות במתקנים של המועצה האזורית 5 משפחות. תיכינו ליום בו ירד הבג"צ. עכשיו צריך לצאת לעבודה.

בזמנו, היתה הבטחה של משרד השיכון, שהוא יממן את עלייתן של המשפחות הראשונות, אפילו אולי ע"י בניה זמנית, כדי שיתחילו לבנות שם בשיטת "בנה ביתך" באופן עצמאי. אבל בשביל זה צריך ליצור איזה שהוא בסיס. כשיושבות 5 משפחות בלבד, אין לילדים איפה ללמוד. מה שהעלה שר החינוך כאן היה על-מנת שהוועדה תתן תוקף לנושא ושמשרד השיכון יכנס לעניין.

מר מ. דקל:

כמרכז אזורי או כישוב קהילתי.

מר א. בראון:

לא חשוב כרגע, זה לא משנה, זה נראה אח"כ.

השר ד. לוי:

כל הגורמים יודעים על הפעולה, שמשרד השיכון עושה בעניין הזה. בעיית 5 המשפחות אינה עוד בעיה. משרד השיכון לקח את האחריות על עצמו ואנחנו מאמצים את החלטת הועדה, כאשר התכנון הוא בניית קבע, ישירות. אנחנו נבצע זאת.

מר א. בראון:

השאלה היא, האם עד אז הם יוכלו להחזיק מעמד.

חשר ד. לוי:

אנחנו מטפלים בכך.

חשר מ. ניסים:

למען הסדר הטוב - עד כה לא היתה החלטה של הועדה להקים שם שכונה או ישוב, אלא להקים כמה מוסדות.

חשר א. שרון:

יש החלטה עוד מלפני מספר חדשים.

חשר מ. ניסים:

יש החלטה מחודש יולי, אבל לא נאמר שיהיו שם בתי

מגורים.

מר א. בראון:

מרכז אזורי כולל בתי מגורים.

חשר מ. ניסים:

אני מציע לראות את הנוסח. אני מדבר מהזכרון.
לפי מיטב זכרוני, הנוסח דיבר, ביודעין, על משהו שאיננו דווקא בתי מגורים, נא
לבדוק. אני לא הייתי באותה ישיבה, אבל ראיתי את הנוסח כשהיה דיון על הבג"צ.

סגן רה"מ ש. ארליך:

רבותי, בהחלטה שנתקבלה ב- 26.7.81 נאמר:

"פסגות - מרכז אזורי

עוזר שר החקלאות לענייני התיישבות פותח.
בדיון משתתפים: השרים א. שרון, ז. המר, ה"ה א. בראון, ד. וייץ, מ. דרובלס, י.
מרגלית, מ. שמיר ואל"מ ד. סתיו.

מ. ח. ל. י. ט. י. ס.:

כפוף לתוצאות הדיון בעתירה לבית המשפט הגבוה
לצדק בענין ג'בל-טוויל, לאשר את הקמתו של מרכז אזורי "פסגות" בג'בל-טוויל,
באתר המועצה האזורית מטה בנימין, כדלקמן:-

א. תוך התייחסות להודעתו של נציג משרד הבינוי והשיכון כי חסרים למשרדו משאבים
כספיים וכי לצורך הקמת המרכז האמור הוא תובע תקציב נוסף, להטיל על משרד
הבינוי והשיכון את האחריות להקמתו של המרכז האזורי "פסגות".

ב. 1) משרד הבינוי והשיכון יגיש את נושא המרכז לוועדה למרכזים בין-אזוריים
לשם קביעת הפרוגרמה של המרכז - על כל המשתמע מכך.

2) עם גמר התכנון יגיש המשרד את הפרוגרמה לאישורה של הועדה להתיישבות.

ג. בהמשך לעיל ועד אשר תיכון ותושלם תכנית הקבע של המרכז - יקים משרד הבינוי
והשיכון מגורים זמניים למספר משפחות כמותחייב מקיום משרד המועצה האזורית

לרבות מבנים זמניים בשביל מוסדות חינוך.

השר מ. ניסים:

קיבלתי, הזיכרון שלי לא פעל כאן.

סגן השר ש. ארליך:

טוב שיש החלטה בכתב ולא בע"פ. תודה.

השר ד. לוי:

אני חוזר על ההודעה, שבמקום בניה זמנית חולכים

לבניה של קבע. התכנון בעיצומו.

סגן רה"מ ש. ארליך:

בסדר, אישרנו את הודעתך.

הח/12. ע. ט. ר. ת.

סגן רה"מ ש. ארליך:

רבותי, אנו עוברים לסעיף הבא, שהוא דיווח של

סגן שר החקלאות.

מר מ. דקל:

בהחלטה של ועדת השרים, מתאריך 20 דצמבר 1978,

הוחלט להרחיב את הישוב נוה-צוף, או כפי שקוראים לו - חלמיש. לאחר שהוחלט

להרחיב את הישוב, הישוב המורחב נקרא עטרת, או חלמיש ב', או נוה-צוף ב' - כל

אחד קורא לו אחרת.

בשלב זה, הוקמו שם מספר בתים ונפרץ כביש גישה.

כרגע, צריך להחליט להתיר לסוכנות היהודית את הטיפול בנושא הזה של הרחבת עטרת מעבר ל-5 הבתים ששם.

השר ד. לוי:

רק על תקרא לשוב "חלמיש ב'", שכן "חלמיש א'"

זו חברת השיקום של עירית תל-אביב - יפו, ולא הייתי שולח אנשים למקום עם שם כזה.

מר מ. דקל:

אנחנו נקרא לשוב השני עטרת. הוא נמצא כ-4-5

ק"מ מזרחית מחלמיש, מעבר ליער אום-צפה. אני מניח, שכולם מכירים את הסביבה. אנחנו צריכים להחליט היום להטיל על ההסתדרות הציונית את הנושא ושההסתדרות הציונית תציע לנו הערכה תקציבית.

מר י. דקל:

נדמה לי, שהחלטה שצריכה להתקבל פה היא על חקמת

ישוב חדש. ב-20.12.78, לפי הצעת יו"ר הועדה להתיישבות דאג, נקבע שהישוב, שאז קראו לו נוה-צוף והיום הוא נקרא חלמיש, יורחב, במספר אשכולות, על הגבעות מסביב, מכיוון הכפר ותחנת המשטרה לכיוון דיר ניזם, דרומה. אנו עוסקים עכשיו באזור שנמצא ממזרח לכפר אום-צפה, כ-5 ק"מ מזרחית לאשכול חלמיש. מקום שהתחילו בו עבודות לפני 3 חדשים בפריצת דרך, דרך היער והתחילו להקים שם מבנים.

אם הישוב הזה הוא חלק מאשכול חלמיש, אז לא

צריכים החלטה חדשה. אני מרגיש, שעל ישוב הנמצא במרחק של 5 ק"מ, מן הראוי, שהועדה תקבל החלטה, שזה ישוב נוסף. החטיבה להתיישבות תקבל על עצמה לטפל בישוב הנוסף הזה.

מר א. בראון:

היתה החלטה.

מר י. דקל:

למה שלא תהיה החלטה עצמאית על הישוב הזה?

ההחלטה על נוח - צוף המורחבת היא על 5 ק"מ משם.

מר א. בראון:

לא הלכו לשם ללא החלטה, באוויר.

חשר א. שרון:

אני רוצה להבהיר הסטורית את העניין. אני בקי

בסבך הזה שם. בזמנו הוקם ישוב בשם נוח-צוף, שאמנם, ועדת השמות קוראת לו אחרת, אבל לא זו השאלה כרגע. סוכם על הקמה של ישוב נוסף במקום, שאותו צריך היה להקים ביער. התעוררה אז התנגדות עזה מצד חובבי הטבע בארץ ונאלצנו לא לעשות זאת, אבל החלטה כזו קיימת כבר מזה 3 שנים. ואז, המצב שנוצר היה, שנוח-צוף עצמו, כפי שיושב היום סביב משטרת נבי-צלח, מקים לעצמו את הישוב בצומת דיר-ניצם, שזה מערב - דרום-מערב מהמקום הנוכחי. היה לנו אישור נוסף לחקמת ישוב, אלא שאי אפשר היה להקים אותו בתוך היער. לימים, לאחר בדיקה יסודית של הקרקעות, התברר לנו שיש מקום להקמה, לא בתוך היער, אלא קצת מעבר ליער. לכן צצנו מהמקום הזה. כך שהדבר הזה לא מחייב היום שום החלטה מחודשת, יש החלטה משכבר הימים. כל מה שצריך, זה פשוט להמשיך ולבנות את זה, זה הכל. כבר חיים שם אנשים. כביסת התינוקות מתנופפת שם, המכוניות חונות שם. יש שם בריכת מים, שמשרתת לא רק את הישוב עצמו, אלא גם את האזור שם. פשוט צריך להמשיך. לא צריך לקבל החלטה חדשה. יש החלטה שרירה וקיימת. זאת פשוט, כדי להזכיר את השתלשלות הארוע.

מר א. בראון:

אני רוצה להוסיף למה שאמר שר הבטחון - לקראת הקמת אותה עטרת היתה ישיבה נוספת, שבה אנשר המקום הזה, שבו הם יושבים היום, ספציפית. הם לא התיישבו שם סתם באוויר. יש החלטה על זה, עם חוות הדעת של פליאה אלבק. על זה החליטו. החליטו להקים את זה. אינני יודע מה יש לדון על זה שוב.

השר א. שרון:

אפילו מבחינה חיצונית, לא טוב לקבל היום החלטות על דבר שכבר חי וקיים.

מר י. דקל:

האם אנו מאשרים החלטה קודמת, או שרק שמענו

דיווח?

סגן רה"מ ש. ארליך:

לא צריך לאשר דבר, שמענו דיווח.

חח/13. בית-אריה

סגן רה"מ ש. ארליך:

נשמע דיווח מאורי בראון.

מר א. בראון:

המדובר בשוב חדש, המסומן על המפה בירוק. נמצא מדרום לבית-אריה, ממערב לכפר הערבי עבוד. זה שטח, שאנו מטפלים בו כבר 3 שנים

בערך. הוא נבדק לאחרונה ע"י עוזרת היועץ המשפטי. בשלב ראשון, נמצא כאן שטח של למעלה מ- 800 דונם על הרכס שנמצא ליד הכפר הערבי לובן. המקום מוצע על ידינו ליישוב גדול. ישוב, שהגרעין שיועד לו, או שטיפל והיה קשור למקום הזה, הוא גרעין שהוקם במשרד התקשורת שאליו הצטרפו אנשי תדיראן, שרוצים להקים את הישוב שלהם כאן.

הם בעצמם ביקשו, בינתיים, להיות מסונפים להתאחדות איכרים. זו תהיה התנועה שתטפל בהם, לפחות בשלבים הראשונים של הקמתם. אני מביא זאת לוועדה להחלטה.

השר מ. ציפורי:

הם יהיו מסונפים למשקי תנועת החרות.

סגן רה"מ ש. ארליך:

הוועדה מאשרת את ההחלטה.

מר א. פוגל:

כפוף למגבלות התקציב.

סגן רה"מ ש. ארליך:

יכולת לומר זאת בראשית הישיבה. זה אמור לגבי

כל הסעיפים.

הגב' פ. אלבק:

למען הסדר בפרוטוקול. פה התערבבו ה-ג' וה-ב',

של סימון בית-אריה. לפי המספור שאני קיבלתי, אצלי, בית-אריה ב', זה הישוב הדרומי ובית-אריה ג' זה הצפוני. כדי שלא תהיה אי הבנה, יש דרום ויש צפון.

מר א. בראון:

בעוד חודש יהיה שם עיברי למקומות האלה והכל

יפתר.

סגן רה"מ ש. ארליך:

אם כן, לגבי בית-אריה ההצעה מאושרת.

מר מ. דקל:

בהמשך, עוד יהיה דיון לגבי מי יקים את הישוב.

מר א. בראון:

צריך להחליט על זה עכשיו.

חת/14. מול-נבו (בית הערבה ב')

סגן רה"מ ש. ארליך:

אנו עוברים לבית-הערבה ב', יהודה בבקשה.

מר י. דקל:

בית הערבה ב', או לפי שמה החדש "מול נבו", זה

ישוב, שאנו מבקשים להקים כהאחזות נח"ל.

השר א. שרון:

יש החלטה על זה, שהתקבלה כבר לפני ארבע שנים.

מר י. דקל:

אם כך, זה דיווח בלבד. אנו מתכוונים, להקים במקום האחדות נח"ל, שתאוכלס באפריל. זה תואם עם אגף הנוער והנח"ל. עדיין אין מימון לעניין הזה. גם המימון המיוחד, שאמרו להקציב לצורך הקמת 3 מאחזים, בקיץ האחרון, לא הועמד לרשותנו. כללנו את ההאחדות הזו, במסגרת הצעת התקציב לשנה הבאה, לשובים חדשים. במסגרת המגבלות של אוצר, אנו מקווים שנוכל לעמוד בזה.

מר א. בראון:

אני רוצה לומר כאן משהו. נעשה כאן, לדעתי, דבר שאינו לפי הסדר הטוב. בזמנו, אושרה בועדת השרים לענייני בטחון, הקמת 3 מאחזים צבאיים. החטיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית, קיבלה תקציב עבור הקמת התשתית הקרקעית במקומות האלה. שלושת המקומות היו: מצפה לכיש, תרצה ובית-הערבה ב'. במצפה לכיש ובתרצה, ההסתדרות הציונית, ע"י הקרן הקיימת, ביצעה את התשתית, הצבא בונה את המבנים ובמצפה לכיש כבר יושבים הנח"לאים. בתרצה הם ישבו בתחילת החודש הבא, או בסוף החודש הזה.

המקום היחיד בו לא נעשה דבר זה בית הערבה. הסוכנות קיבלה על עצמה להכין את התשתית, כדי שהצבא יביא לשם את המבנים עבור הנח"לאים. חשבנו בתחילה לשכן שם את האנשים באוהלים, אבל זה מקום שבאוהלים אי אפשר לגור שם. למעשה, העניין עומד באותו מצב כמו קודם. אבל אי אפשר לדחות עכשיו לשנה הבאה.

מר י. דקל:

לא קיבלנו כסף.

מר א. בראון:

הייתם צריכים לקבל 150 מליון לירות בשביל שלושת המאחזים, 50 מליון לכל מאחז. חיתה החלטה והסכמה של כולם. אי אפשר לדחות זאת

עכשיו לשנה הבאה.

סגן רה"מ ש. ארליך:

לא יזו שנה אתם מתכוונים, ל-1982?

מר י. דקל:

ל-1982.

סגן רה"מ ש. ארליך:

לקראת הקיץ הזה, ההאחזות הזו תאוכלס.

השר א. שרון:

זה מאוחר. מה עם נעמה ב'.

מר א. בראון:

היום נסעו לשם לקבוע את חיתדות.

סגן רה"מ ש. ארליך:

תודה.

הת/15. חבל-ימית - הצעתו של פרופ' ר. וייץ

סגן רה"מ ש. ארליך:

אנו עוברים לנושא של רענן וייץ.

מר ר. וייץ:

בועדה הזו היו מספר דיונים בדבר ההתשיישובות

המחליפה להתשיישובות בימית. גם הבאתי כמה הצעות להעברת בתיים. המצב השורר היום בימית הוא מדאיג ביותר, הוא מדרדר והולך. לכן, מצאתי לנחוץ להגיש לכם הצעה, שעכשיו היא תחולק. אני אקרא אותה בכתבה וכלשונה. זה דף אחד בסה"כ.

השר ד. לוי:

אני מנסה להבין איך אפשר להכניס כך סוגי סעיפים, תוך כדי הישיבה וגם להיות ערוך עם הסבר בדף מפורט. הייתי רוצה ללמוד.

סגן רח"מ ש. ארליך:

רענין וייץ יציג את הנושא. לא נוכל לדון ביותר. צריך פה לקרוא את החומר וללמוד אותו. נדון בו בישיבה הבאה. היום רק נשמע.

מר ר. וייץ:

כדי לסבר את אזנך, החומר היה על סדר היום בישיבה, שלא בנוכחותי, והוחלט שבישיבה הראשונה בנוכחותי, העניין יעלה. זה מכוסה כדת וכדין.

השר ד. לוי:

והיושב ראש רוצה ישיבה נוספת בנוכחותך.

מר ר. וייץ:

זה עניינינו. הוא מנהל, לא אני. אקרא לפניכם את

הצעתי:

"המצב בחבל ימית מתדרדר והולך. אם תמשכנה המגמות הפועלות שם כיום, אנו עלולים להגיע לתוצאות חמורות ומסוכנות כאחד:

א. עלולים להגיע, חו"ח, לכלל התנגשות ושפיכות דמים.

ב. מבני- השיכון והתשתית - החקלאית יעברו לידי המצרים וישמשו בסיס להקמה מיידית של ישוב מצרי קבוע ורב אוכלוסיה. בטווח הארוך, מיקומו של ישוב זה הינו הרה - סכנה.

ג. באמצעות התשתית החקלאית יוכלו המצרים להשתמש בידע שנוצר על ידנו במשך שנים רבות בהשקעת אמצעים עצומים וכח-אדם מעולה.

המצב שנוצר הוא פרי השתלשלות מסיבות שונות, אשר אפשר היה לחזותן מראש, כפי שאפשר להיווכח מן הנספח למכתב זה.

(מכאן רשמה ז. ת.)

(עד כאן רשמה ל. ד. - מכאן ז. ת.)

"על מנת למנוע בעוד מועד את ההתדרדרות המאיימת,

באתי להציע:

1. להכריז לאלתר על חבל ימית כעל אזור צבאי סגור.

2. למנות בתי משפט מיוחדים לפסיקת פיצויים הן לתושבי העיר ימית והן למתישבי הישובים הכפריים. בתי משפט אלו יפעלו לפי "חוק פיצויים מיוחד", אשר על הכנסת לחוק בלי דיחוי. לחוק פיצויים מטוג זה יש בעולם תקדימים משפטיים רבים וברורים". אני יכול להצביע עליהם, החל מפינלנד וכלה בהעברת אוכלוסיות בארה"ב,

כאשר בנו שם סכרים והעבירו עשרות אלפי משפחות. "בתי המשפט יקבעו את הפיצויים לכל משפחה ומשפחה בנפרד.

3. תהליך תשלום הפיצויים באמצעות בתי המשפט המיוחדים הללו אינו חייב להסתיים לפני מועד הפינוי, זאת על מנת לאפשר לכל משפחה למצות המגיע לה כדין במלואו.

4. לתת מיד הגנה צבאית (או משטרתית) לעובדי הקבלן אשר חתם חוזה עם ההסתדרות הציונית להעברת כל התשתית החקלאית, ובעיקר את בתי הצמיחה. עד כה מנעו ממנו בכח לבצע את תוכנית ההעברה שהוכנה במפורט ובקפדנות רבה.

5. לאפשר למשרד השיכון - או אלטרנטיבית לחותם מטה - להעביר בשלב ראשון, בלי דיחוי, 50 בתים מן החבל לפיתחת שלום ולגוש קטיף. כל הנסיונות שנעשו עד כה מוכיחים בעליל, כי אפשר להעביר במחיר טביר (קטן בהרבה ממחיר הקמת בית), לפחות 600 בתים מימית ומישובי החבל.

בתים אלה יכולים וחייבים לשמש להגדלת מספר הישובים בגוש קטיף ובגוש פיתחת שלום, על מנת לקשור אותם לאורך הגבול הבינלאומי. רק בתנאים אלו יוכלו שני הגושים לשמש כחיץ בטחוני, שימלא את התפקיד שבזמנו היה על חבל ימית למלא.

אני הבאתי כאן מפה, אשר מראה על מה בדיוק אני מדבר. אני חושב, שהדברים אינם חדשים. (מראה על המפה) - הישובים בכחול הם הישובים הקיימים.

השר א. שרון:

פרט לשניים אלה, שאינם קיימים.

מר ר. ניצ:

נכון. זו העיר ימית. הישובים הכחולים בצד זה.

זה בקטיף וזה בפיתחת שלום, אושרו כבר ועכשו אושרו עוד שלושה כאן. על מנת
לאפשר להשלים את פיתחת שלום כגוש העומד ברשות עצמו ולקשור אותו עם קטיף...

השר א. שרון:

מדוע מורג לא מופיעה אצלך?

מר ר. נוי:

אני נכנס עכשו רק לגבי החיץ. אם אנו נוכל היום

לבצע זאת, אנחנו מקימים את החיץ הבטחוני, שכולנו היינו בעדו, בעצם חבל ימית.
אין כל ספק, שהעברת הבתים לא רק אפשרית, אדוני השר וחברי לפעולה, דוד לוי.

השר ד. לוי:

אני רוצה לקבוע, שזה אותו איש.

מר ר. נוי:

ממתי אתה מתנגד לשני תוארים? הרי יש לך שלושה.

אין ספק, שאפשר להעביר את הבתים.

השר מ. ציפורי:

יש ספק גדול.

מר ר. נוי:

אין ספק בכך. אני הוכחתי שזה ניתן וזה יעלה,

לדעתי, מחצית מחיר הבית. אני מציע להתייחס לענין במלוא כובד משקלו. אנו לא
יכולים להשאיר כאן ישובים בנויים על תלם ולמסור אותם כמו שהם, בזמן שמצדנו,
ההתיישבות היא רדודה ולא תחזיק מעמד בלחץ העצום, שעכשו מתהווה שם.

אני סבור, שהגיע הזמן שהמשלה תנקוט עמדה ברורה, חיובית ומעשית, שלא תפגע בזכויות המתיישבים לפיצויים ותמסור זאת לבתי משפט והם יקבעו, לכל משפחה ומשפחה, את גובה הפיצויים לפי חוק קבוע וע"י כך להפריד את החבילה הזו של לחצים קיבוציים.

אני מציע לאפשר להעביר את כל התשתית. אנו כבר מאחרים וזו השעה האחרונה. הקבלן מוכן, יש לו תוכנית מלאה ומפורטת להעברת כל התשתית החקלאית. רבותי, זה בנפשנו, אם נשאיר אתם שם.

שלישית, אני מבקש החלטה, לאפשר - אם משרד הבינוי יעשה זאת, תבוא עליו הברכה, הוא יכול ומסוגל, אך אם משרד הבינוי, מטעמים שלו, לא ירצה בכך, אני מקבל עלי בכך, שמשרד הבינוי אח"כ יפדה כל בית במחירו ואת ההוצאות אני אגייס כדי לעשות זאת. משרד הבינוי ישלם עבור בית העומד במקומו, כמו שהוא, לא יותר. אם אתם מאפשרים לי ונותנים את ההגנה, אני עוד יכול היום להעביר 600 בתים. יש לי הצעה ברורה מקבלן בחו"ל ומקבלן בארץ והדבר ניתן לביצוע. באמצעות דבר זה אפשר יהיה להקים את הישובים הנוספים, אשר דרושים לנו כל כך כאן ונעמיד כך את המצב, שנשאיר את האיזור שאנו מפנים, בצורה מסודרת, כמו שהוא היה, כלומר, דיונות. לא להרוס, אלא כפי שהיה, כך ישאר.

ד"ר א. תבין:

מי יעביר את התשתית החקלאית?

מר ר. וייז:

אנחנו.

אני מבקש היום החלטות בנושא. אני מביא זאת, על מנת שחברי הועדה יביאו זאת לממשלה. אני חושב, שזו השעה ה-12 לעמוד על הסכנה

המרבבה, שבה נמצא החבל היום.

השר ש. ארליך:

אני מבקש להודיע:

(א) אני הרשיתי למר הענן ויץ להציג היום את החצעה שלו.

(ב) הסעיפים מ-1 עד 4 אינם בסמכות הועדה הזאת, אלא בסמכות שר הבטחון והממשלה, לכן אין כאן מקום לדון בהם.

מר ר. ויץ:

מסעיף 1 עד 3.

השר ש. ארליך:

סעיף 4 נובע מהשלושה. בסעיף החמישי נדון בישיבה הבאה, כפי שהודענו קודם.

הת/16: ישוב בצומת סמוע

השר א. שרון:

יש לי עוד נושא אחד. הועדה קיבלה, בתאריך מסוים - אינני זוכר מתי זה היה - החלטה על הקמת ישוב במקום חיוני מאד. זו החלטה ישנה, אין בה מן החידוש. מדובר על הקמת ישוב בצומת סמוע, בכביש חברון-דחיה-באר שבע. המקום הוא מאד חשוב, זו חוליה מקשרת בין הישובים המוקמים היום בתחום המזרחי, לכיוון מדבר יהודה, לבין שרשרת הישובים, המוקמת משני צדי מה שהיה "הקו הירוק", בצד המערבי. הוטל בזמנו בועדה, על המחלקה להתישבות, לטפל בנושא הזה. אני עברתי שם גם היום ולא ראיתי שום עבודה, בעוד

שבמקומות אחרים העבודה נעשית. במצפה לכיש עובדים, במצפה אמציה עובדים, במצפה גוברין חבתיים קיימים. במקום ההוא אין כל תנועה. אולי אפשר לקבל זיווח מדוע לא עובדים שם במלוא המרץ.

גב' פ. אלבק:

אינני יודעת לפני כמה זמן נתקבלה החלטה פה, אך הבקשה אלי לבדוק קרקע היא לא מאד ישנה - אולי 3 חודשים. לא גמרתי את הבדיקה. השטח הוא פרובלמטי. חלק ניכר של השטח שבמפת הסקר הוא פרטי מובהק.

השר א. שרון:

יהודי?

גב' פ. אלבק:

ערבי. אם היה יהודי, היה טוב.

השר א. שרון:

אך האם יש שם מקום למדרך רגל יהודית?

גב' פ. אלבק:

אני מנסה לחפש אלטרנטיבות. התחלתי לבדוק והיכן שמסומן "לא", אני עובר למסביב. גם אם יהיה מה שיהיה, זה לא יהיה שטח גדול, בסביבות 300 דונם. אם מדברים על שטח גדול, כפי שזה היה נראה במפת הסקר, הרי שלא יהיה. על כל פנים, לא גמרנו לבדוק ובשלב זה אי אפשר להתחיל לעשות משהו בקרקע.

השר א. שרון:

אך ב-300 דונם שנבדקו?

גב' פ. אלבק:

300 דונם הם עדיין בבדיקה, שאולי יהיו.

מר י. דקל:

כפוף להמלצותיה של גב' אלבק, אנחנו נעסוק

בתכנון השטח, ברגע שנקבל הודעה מוסמכת, שעומד לרשותנו שטח. התקציב יועמד, אם

יועמד, בשנה הבאה.

השר ש. ארליך:

תודה רבה, הישיבה נעולה.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

הת/7.

ברכות ליושב-ראש הוועדה להתיישבות

פרופ' ר. ויצ מברך את סגן-ראש-הממשלה ושר החקלאות לריגל קבלת התפקיד של יושב-ראש הוועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית, ומאחל לו הצלחה בביצוע תפקידיו.

הת/8.

נ ט פ י ם - ישוב קהילתי

סגן שר החקלאות פותח.
בדיון משתתפים: השר ש. ארליך; סגן השר מ. דקל
וה"ה ר. ויצ וא. פוגל.

מ ח ל י ט י ם : בהמשך להחלטה מס.
הת/61 מיום כ"ד בתמוז התשמ"א (26.7.1981)
ולהחלטה מס. הת/2 מיום ר' בחשוון התשמ"ב
(1.11.1981) של הוועדה להתיישבות המשותפת
לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית - (בענין
הקמתו של ישוב קהילתי נטפים, באזור בירקן -
יקיר, (נקודת-ציון 161170) - רושמת לפניה
הוועדה להתיישבות כי בשלב הראשון תבנה בו
החטיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית -
25 יחידות-דיור.

בשלבם הנוספים - ייבנה הישוב בהתאם לתנאים
המקובלים בארץ, בכל הנוגע להקמתו של ישוב
קהילתי.

הת/9.

פארקים, ייעור ושטחי-מרעה לזישובים ביהודה,
בשומרון, בקעת-היזרדן וחבל-עזה

נציג הקרן-הקיימת-לישראל פותח.

בדיון משתתפים: השרים ש. ארליך, א. שרון
ומ. צפורי; וה"ה ר. ויצ וח. צבן.

מ ח ל י ט י ם : בהמשך להחלטה
מס. הת/66 של הוועדה להתיישבות המשותפת
לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית (להלן -
הוועדה להתיישבות), מיום כ"ד בתמוז התשמ"א
(26.7.81):

(א) רושמת לפניה הוועדה להתיישבות את
הודעתו של מנהל מינהל פיתוח וקרקע
בקרן-הקיימת-לישראל, מר ח. צבן,
כי:-

1. הוגשה תכנית לייעור שטח בחורף
1982 בהיקף של 17 אלף דונם;
2. מחמת מחסור תקציבי יבוצע בפועל
ייעור שטח בהיקף של 2,000
דונם באזור ירושלים - בתקציב
משותף של מינהל מקרקעי ישראל,
הקרן-הקיימת-לישראל ועיריית
ירושלים; ו-5,000 דונם
בגוש-עציון;
3. בשילה יבוצע גידור שטחים
למרעה ולפיתוח פארק אזורי -
מתקציבי ההסתדרות הציונית
העולמית.

(ב) מתוך הנחה כי יכולת הביצוע של הנושא
האמור גדולה מן היכולת התקציבית -
להטיל על סגן שר החקלאות לבדוק
אפשרויות לזרז בהיקף ובפעולה את
מימוש תכנית הייעור על שטח כולל של
17 אלף דונם בחורף 1982, כפי שתוכנן
ונמסר בוועדה להתיישבות.

./כביש

כביש עוקף מיכמש

הת/10.

סגן שר החקלאות פותח.

בדיון משתתפים: השרים ז. המר, ד. לוי, א. שרון, ש. ארליך ומ. נסים; וה"ה א. פוגל, מ. דקל וא. בראון.

מ ח ל ל י ט י ם : לאשר סלילתו של כביש עוקף מיכמש, באורך כ-7 ק"מ, אשר יחבר את כביש דרך-ארץ-המידפים לכביש רמאללה-ירושלים - בכפוף לפתרון הנושא התקציבי.

פ ס ג ו ת - מרכז אזורי

הת/11.

שר החינוך-והתרבות פותח.

בדיון משתתפים: השרים ז. המר, ד. לוי, מ. צפורי, מ. נסים, ש. ארליך וה"ה א. בראון, מ. דקל, והגב' פ. אלבק.

מ ח ל ל י ט י ם : בהמשך להחלטה מס. הת/62 של הוועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית, מיום כ"ד בתמוז התשמ"א (26.7.1981), ולאחר שנסתיים הדיון בעתירה לבית-המשפט-הגבוה-לצדק בענין ג'בל-טוויל, רושמת לפניה הוועדה להתיישבות את הודעתו של סגן-ראש-הממשלה ושר הבינוי-והשיכון, כי תכנון הישוב נמצא בעיצומו וכי הבניה במקום תהיה בניית-קבע.

/.עטר

הת/12.

ע ט ר ת (נווה-צוף ב')

סגן שר החקלאות פותח.

בדיון משתתפים: השרים ד. לוי,
א. שרון וש. ארליך; ה"ה י. דקל,
מ. דקל וא. בראון.

מ ח ל ל י ט י ס : בהמשך להחלטה
מס. הת/3 של הוועדה להתיישבות המשותפת
למשלה ולהסתדרות הציונית העולמית,
מיום כ' בכסלו תשל"ט (20.12.1978)
בענין הרחבת נווה-צוף על-ידי כניסה של
גרעין נוסף למקום - הוועדה
להתיישבות רושמת לפניה את ההודעה בענין
הקמתו של הישוב בשם עטרת בנקודת-ציון מרכזית
167156, כ-5 ק"מ מדרום-מזרח
לחלמיש.

הת/13.

בית-אריה ג'

נציג משרד הבטחון פותח.

בדיון משתתפים: השרים מ. צפורי וש. ארליך;
וה"ה א. פוגל, א. בראון והגב' פ. אלבק.

מ ח ל ל י ט י ס :

(א) לאשר הקמתו של הישוב בית-אריה ג',
דרומית לכביש ראש-העין - ביר-זית
(כ-3 ק"מ מערבה לצומת עבוד.
המת יושבים יקימו את ישובם בכוחות
עצמם, למעט התשתית לראש השטח -
שתינתן על-ידי המדינה.

(ב) בשלבים הראשונים להקמתו - יהיה
הישוב מסונף להתאחדות האיכרים,
ויטופל על-ידה.

מול/.

הת/14. מול-נבו (בית-הערכה ב')

המנהל הכללי של החטיבה להתיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השרים א. שרון
וש. ארליך; וה"ה י. דקל
וא. בראון.

מ ח ל ל י ט י ם : בהמשך
להחלטה מס. הת/29 של הוועדה
להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות
הציונית העולמית מיום א' בניסן
התשמ"א (5.4.1981) -

הוועדה רושמת לפניה את הודעת המנהל
הכללי של החטיבה להתיישבות, כי
היאחזות הנח"ל ששמה יהיה מול-נבו,
תאוכלס בחודש אפריל 1982, במסגרת
התקציבית של שנת-הכספים 1982.

הת/15. חבל-ימית

פרופ' ר. ויץ, ראש המחלקה להתיישבות
של ההסתדרות הציונית העולמית, פותח.

בדיון משתתפים: השרים ד. לוי,
ש. ארליך, א. שרון, ומ. צפורי;
וה"ה ר. ויץ וא. תבין.

מ ח ל ל י ט י ם : הוועדה להתיישבות
המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית
העולמית -

א) קובעת כי סעיפים 4 - 1 במיסמך של
פרופ' ר. ויץ, בענין חבל-ימית,
מיום י' בכסלו התשמ"ב (6.12.1981),
שהונח על שולחנה - אינם בסמכותה,
ולכן לא תדון בהם.

ב) בסעיף 5 של המיסמך האמור - יתקיים
דיון בקרוב.

זוהר/.

הת/16. ז ו ה ר - (מאחז נח"ל - דהריה)

שר הבטחון פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון,
הגב' פ. אלבק ומר י. דקל.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

2 חנוך 2



מזכירות הממשלה

סגל

ש מ ר

פרוטוקול
ישיבת הועדה להתישבות המשותפת לממשלה
ולהסתדרות הציונית העולמית

ד' בחשוון התשמ"ב - 1.11.81

נכחו: חברי הועדה - השרים : ש. ארליך - יו"ר, ז. המר,
מ. נסים, מ. צפורי, א. שרון

נציגי ההסתדרות הציונית : מ. דרובלס, ע. לוינסקי

נעדרו: חברי הועדה - השרים : י. ארידור, ד. לוי

נציגי ההסתדרות הציונית : א. אביחי, ר. ויץ, א. כץ,
י. שפירא, א. תבין

מ. דקל	-	סגן שר החקלאות
פ. אלבק	-	משרד המשפטים
ז. בן-יוסף	-	הסוכנות היהודית
א. בראון	-	משרד הבטחון
י. גדיש	-	משרד האוצר
א. דוראי	-	לשכת שר הבטחון
י. דקל	-	הסוכנות היהודית
א. זייף	-	לשכת שר החקלאות
אלוף א. טמיר	-	משרד הבטחון
י. מרגלית	-	משרד הבינוי והשיכון
א. פוגל	-	משרד האוצר
א. צור	-	משרד החקלאות
ח. צבן	-	קרן קימת לישראל
מ. ריבלין	-	קרן קימת לישראל
מ. שמיר	-	מנהל מינהל מקרקעי ישראל
רס"ן ע. שמיר	-	לשכת שר הבטחון
ע. שפירא	-	לשכת שר החקלאות
א. לישנסקי	-	מזכיר הועדה

./סדר-היום

בפרוטוקול זה 34 דפים.

2-24.1.11

25-38-3.1

- סדר היום :
- הת/1 תחילת עבודתה של הועדה להתישבות, ^{א' א' 1} המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית בנושאים לסדר יומה
- הת/2 נטפים - דיווח המנהל הכללי של ^{א' א' 5} המחלקה להתישבות
- הת/3 פסגות - דיווח נציג משרד הבינוי ^{א' א' 11} והשיכון
- הת/4 העברת כתים להשלמת רצף ההתישבות ^{א' א' 13} בחבל הבשור
- הת/5 חבל קטיף: - ביצוע החלטות הועדה ^{א' א' 26} להתישבות המתיישבות לבדולח, אמבר והכביש שנועד לחבר את אזור מורג עם חבל קטיף
- הת/6 כביש מעלה אדומים - ערד ^{א' א' 34}

1.11.81

2.

ההילת עבודתה של הועדה להתיישבות, המשותפת לממשלה
ולהסתדרות הציונית העולמית ונושאים לסדר יומה.

היו"ר סגן רה"מ ש. ארליך:

אני פותח את הישיבה של הועדה להתיישבות, המשותפת לממשלה

ולסוכנות היהודית.

זו ישיבת הועדה החדשה הראשונה, אחר הבחירות, וכינון הממשלה

החדשה.

אני מקדם בברכה את חברי-הועדה מטעם הממשלה ורוצה להביע גם

תודה מיוחדת ליו"ר היוצא של הועדה, לשר הבטחון החדש, על הניווט של הועדה במשך ארבע

שנים; כמו-כן רוצה אני להודות לחברי הועדה שפעלו קודם לכן ושנבחרו מחדש לועדה זו.

וברכה מיוחדת - לחברי הוועדה מטעם הסוכנות היהודית;

אינני יודע מי מהם היה קודם חבר בועדה, מבחינה אישית, ומי

החברים החדשים בה. אבל הברכה נהוגה לכולם.

אני מקווה שנעשה עבודה חשובה ולמען ישוב ארץ-ישראל, עיבוי וחיזוק

הנוכחות היהודית בכל חלקי הארץ.

סדר-היום מונח בפני חברי-הועדה. אך אם לאו - אבקש להניחו

בפניהם. ובינתיים אקרא בקול את סדר-היום כפי שנקבע, ובינתיים ישכפלו אותו ויחלקוהו

בין החברים.

1. נטפים - ישוב קהילתי בין יקיר לברקן.

בועדת השרים האחרונה, בתאריך 26.7.81, הוטל על הסוכנות היהודית

לבצע הקמת הישוב בתקציב שנת 1982.

נבקש לשמוע את מר יהודה דגל בסעיף זה.

2. פסגות. בתאריך 26.7.81 הוטל על משרד הבינוי והשיכון להכין

פרוגרמה למרכז האזורי פסגות. נשמע דיווח ממשרד השיכון. דיווח נציג משרד השיכון והבינוי.

3. העברת הכתים להשלמת רצף ההתיישבות בחבל הבשור החדש.

נשמע על ניסור והעברת כתים שלמים מחבל ימית.

4. כביש מעלה-אדומים - ערד - המשך כביש אלון עד ערד, ממעלה-

אדומים, שיחבר כל ישובי הר-הכרמל (דיון ראשוני בנושא).

יציג את הנושא - יהודה דל, מהסוכות וכן חיים צבן מהקהק"ל.

5. יעור ושטחי מרעה ביהודה ושומרון.

בהחלטה מ-17.6.81 הוטל על מינהל מקרקעי-ישראל והקהק"ל לעזור

להכנת יעור והכשרת שטחי-מרעה בבעלות המדינה ביו"ש.

הצגת הבעיה - חיים צבן מהקהק"ל.

6. הפרק (עטרת) נווה-צוף - אישור הקמת הישוב בוועדת השרים

להתיישובות.

הישוב עלה לפני הבחירות, ללא אישור הועדה.

זהו סדר-היום וחברי הועדה יקבלו אותו מיד בכתב.

עתה, אבקש את יהודה דגל בסעיף נטפים.

יהודה דקל:

אנו נבצע את ההחלטה.

השר פ. ציפורי:

האם אפשר להוסיף סעיף שונות?

היו"ר סגן רה"מ ש. ארליך: כן.

השר פ. ציפורי:

ברצוני להוסיף שלושה סעיפים: 1. אחזקה ופיתוח תשתית כבישים ביו"ש

ובתכל עזה. הוא הדין - ברמת-הגולן.

2. נושא תשתית התקשורת.

3. הייתי רוצה, בכל נושא שקראתי כאן על עיבוי - שנקיים איזה

דיון ונגבש המלצות לממשלה לקראת תכנית הבינוי של השנה הבאה. צריך לקבוע קדימות לבניה

ביו"ש וביתר האזורים.

השר א. שרון:

יש לי כמה נקודות, שצריך להעלותן כאן, אלה נושאים שהוחלט עליהם

בעבר, ולא בוצעו עדיין.

1. ישנה החלטה בענין ענמות . זה מקום חשוב מאד. הקמת ישוב שם

חשובה ובעצם זו שכונה עירונית. זו שכונה בעלת חשיבות רבה מבחינת מקומה והמערכת שבונים
אנו סביב ירושלים, של ישובים יהודים.

2. גבעת הרדאר. היתה החלטה, שצריך לאפשר בניה בגבעת הרדאר.

יש גוף המוכן לבנות שם. הדבר אינו כרוך בהוצאות גדולות. זה יכול להעשות בשיטת "בנה-
ביתך". זה חיוני להקמה.

היתה החלטה על "בנה-ביתך" בנבי-סמואל, על שטח של כמה מאות דונמים.

מדובר במדרון הצפוני, או צפו-מערבי של נבי-סמואל, כנקודה מחברת בין אזור רמות ואזור
גבעון.

ישנה החלטה על הקמת בית הערבה ב', שנמצאת צפונה משטח

בית הערבה ההמוקפת היום. יש על-כך החלטה. זה מקום בעל חשיבות . צריך לקבוע את

הדבר מוקדם ככל שניתן, עוד בטרם תהיה התקדמות כלשהי בנושא הסדרי-הביניים.

זה חלק ממערך חשבים הסוגר על ירחו . יש על-כך החלטה, וזה אינו

מתבצע. זה באשר ליהודה ושומרון.

באזור עזה מוכרחים להחיש את הבינוי לישוב גן-אור. צריך להתחיל

לעבוד בבדולח. צריך להתחיל להקים את המרכז האזורי עמבר. המקום עצמו קיים. יושבים בו

היום אנשי האחזות נח"ל. אין שם בעית-קרקע ולא בעית התחלת מבנים ותשתית ראשונית.

כל זה קיים, אבל סוכם על מרכז אזורי, וצריך לגשת לביצועו.

צריך לחבר את חבל קטיף, חבל הכשור - בכביש. הישובים הללו

ימצאו עצמם, תוך זמן קצר, ללא כביש-גישה פתוח ובטוח, לנגב המערבי. צריך לחבר את

גן-אור למורג. ממורג יש לנו קטע-כביש עד וכביש המזרחי, המחבר את חן-יונס-רפיה.

שם צריך לחבר במוואי שהוא נוח מאד - עם כביש ניר-יצחק וכרם-שלום, מול גוש הישובים החדש

- הנבנה היום בחבל הכשור.

ישנה החלטה על הקמת שני ישובים בצפון הרצהעה. ושם, יחד עם מושב

נתיב-העשרה, שנבנה עתה ממש מצפון לקו שהיה פעם הקו הירוק - צריך להקים מיד ישוב אחד

לפחות. הכוונה היא בין הכפר בית להייה, בין כביש אזור התעשייה וארז - לשפת-הים. שם

צריך ליצור חיץ התיישבותי של ממש. על כך ישנה החלטה וצריך לבצע זאת.

אלה נקודות שצריך להוסיף ולבצע.

מתי דרובלס:

בנושאים ששר הבטחון העלה - אני מבין שמישהו אחר, אדוני היו"ר -

צריך להחליט - מה ייעשה בהם מבחינת התשובות שצריך לתת עליהם.

כתוספת לסדר-היום אבקש להוסיף: הקמת ישוב בצפון הכנרת,

עבור המתיישבים מפתחת-רפיה. קיימת קבוצה של יותר מארבעים משפחות מהישובים בנאות-סיני

ואותם מתיישבים בחבל-ימית, המוכנים להקים את הישוב מסכומי הפיצויים, בחנאים מסויימים.

אבקש לכלול זאת בסדר-היום ואסביר במה העניין.

השר ז. המר:

אחד הסעיפים שהעלה כאן אריק, נושא קטיף - עם הפינוי, קטיף הופך

מקום גבול. אציע דיון כולל על מעמד קטיף בנקודה זו ואבקש לקיים על כך את הדיון.

היו"ר ש. ארליך:

אבקש להתייחס כללית לשאלות שהועלו, גם על ידי מרדכי ציפורי ואריק

שרון ומתי דרובלס. יש כאן דברים, שצריך לבדוק אותם.

אבקש את מיכאל דקל להתייחס לעניינים הללו.

מיכאל דקל:

אתיחס לכל עניין - לפי הסעיפים השונים.

היו"ר ש. ארליך:

נתחיל בסדר-היום.

הח/2.

נטפים - יהודה דקל: דיווח המנהל הכללי של המחלקה להתיישבות
אנו בשלב של הכנות לתכנון ובתחילת שנת הכספים הקרובה - נתחיל

לבצע את הקמת הישובי נטפים.

השר א. שרון:

אולי תציג את המפה - היכן זה נמצא?

יהודה דקל:

לאורך כבוש חוצה-שומרון. מצד אחד - ישוב בית-אבא, וקבוצת בחורים

צעירים מבני-ההתיישבות באזור המרכז אורגנה והם רוצים להקים את

הישוב החדש הזה. אנו נטפל בזה בתחילת שנת הכספים הקרובה. התכנון יושלם עד אז.

ישוב קהילתי זה סדר-גודל של 200-300 משפחות.

השר א. שרון:

אני חושב, שמדובר כאן על כך, שבזמנו היתה קבוצת-אנשים מראש-העין

והם קבלו מאתנו התחייבות מפורשת, שיהיו הם אלה שיושבו שם.

כתוצאה מכך הם התפנו מהשטח, אחרי שישבו בו כמה שבועות. על כך, זה אינו ישוב של בני

ישובי השרון.

יהודה דקל: אם בישובי מרכז הארץ - האם ראש-העין אינו כלול גם הוא במרכז-הארץ?

השר א. שרון: אני רוצה לראות את המקום, במה מדובר.

מיכאל דקל: אני מצטער, שהמפה לא תלויה כאן. צריך לדאוג, שכאשר דנים על

מקומות שונים - שהמפות יוצגו בחדר.

מדובר על הגרעין שהזכיר אותו אריק - בני ראש-העין והסביבה.

גרעין נטפים - הובטח להם שטח צפונה מחוצה-שומרון, מול מצקן - שטח של 171 דונם. הם

מדברים על 300 יחידות. יכול להיות שבמשך הזמן יהיה אפשר לרכוש קרקע ולהכפיל זאת.

ישנה החלטה חיובית של הועדה, ונקבע שהביצוע יהיה בשנת 1982,

וזה עומד לדיון נוסף בקשר לתאריך הבוציע. זה הנושא של נטפים. הביצוע יהיה על-ידי הסוכנות

היהודית, כלומר - על ידי החטיבה של ההסתדרות הציונית.

היו"ר ש. ארליך: תודה רבה. יש הערות?

אורי בראון: זה כביש חוצה-שומרון והמקום בדיוק מול בוצקן-בית אבא - צפונה

לכביש. זה נמצא ליד הצטלבות כביש בין ג'ין צפון לחרס ומצפון

לבית-אבא. זה בדיוק מול המקום שהם היו קודם לכן בו. זה מהצד השני של הכביש.

הישוב אריאל נמצא רחוק יותר משם וזה בחצי-הדרך בין אלקנה לאריאל.

השר מ. נסים: אבקש לדעת אם נבדקה שאלת הבעלות על הקרקעות. תמיד טוב לבדוק זאת

תחילה.

אורי בר-און: זו חלקה, שעוסקים בה כבר 4.5 שנים. זה קשור במשפט המפורסם, ההולך

להסתיים עתה. זה צריך להסתיים במשך השבוע.

בלי שנדע שהמשפט נגמר - לא ניהן יהיה להתקדם שם.

זה שטח שנקנה על-ידינו לפני שלוש וחצי שנים והיו כאן משפטים

בין המוכר והקונים.

פליאה אל-בק: יש צו-מצעה והם לא צריכים לחרוג מהשטח.

אורי בר-און: פליאה אלבק בדקה סביב זה את העניין ויש שם אדמות מדינה נוספות

- שלא היה טעם להשתמש בהן לפני גמר-המשפט וזה יצטרף עתה לחלקה זו.

א. פוגל: אני רוצה להעיר הערה מוכרת לחברי ועדת השרים להתישבות, מהקדנציה הקודמת, שהחלטות לביצוע של הישובים השונים - או כל שינוי אחר, צריכים להיות כפופים או בהתאם לתקציב המאושר. כולנו יודעים שכלפי השנה הבאה מדובר על שנה שהפעילות הריאלית בה תפחת לעומת השנה הנוכחית. קבלנו דרישה תקציבית נוספת זו, של 42 מיליון שקל (לישוב נטפים) כתקציב השנה.

מליאה אל-בק:

במקרה השוב ביותר יהיו של 171 דונם, אם נזכה במשפט.

א. פוגל:

זה בערך 7% מתקציב השנה כולה, של החטיבה להתישבות. אינני יודע

אם נוכל לעמוד בתקציב זה בשנה הבאה.

על כן, צריך להופיע המשפט הכללי המחייב, שהכל בהתאם לתקציב.

היו"ר ש. ארליך:

הבינותי שישובים אלה כולם מתואמים עם התקציב שהוקצב כבר.

אני הייתי רגיל, שהתקציב התאים עצמו לתכניות ההתישבות ולא להיפך.

א. פוגל:

יש לחצים משני הכיוונים ולבסוף יש תקציב המתבצע והארץ נבנית

בסופו של דבר. אבל ועדת השרים, היא המקבלת החלטות, וכאשר

התקציב מאפשר זאת - הן מתבצעות. ודאי שהחלטות ועדת השרים הן הבסיס לתכנית-העבודה

המובשלת לנו, ואחרי דיונים - מתקבל הסיכום הזה, או הסיכום האחר, בהתאם לתקציב.

אני יכול להדחף, שהשנה הבאה תהיה קשה יותר במידה מסויימת, בנושא

הזה, כמו באחרים.

היו"ר ש. ארליך:

אבקש את סגן שר החקלאות, שיהיה ער לענף התקציב, שנוכל לבצע את

התכנות האלה. אם יהיה צורך - נדון על כך בוועדת שרים.

האם יש עוד הצעות? או הערות?

פנינה אלבק:

ראיתי בקשה לרחיב, והמחשבה היא במושגים של אלפיים דונם -

על-ידי הרחבה סביב. הפוטנציאל הזה נראה לי לכאורה מאד לא-ריאלי.

כלומר - צריך לקחת בחשבון, שהישוב ישאר באותם 171 דונם. אולי יהיו בו הוספות של

100 דונם, לפי עניות דעתי, אך לא יותר מזה.

אם יהיה מדובר על ישוב קטן מאד - זה ודאי לא מצדיק השקעה כספית

עצומה. בדרך כלל - איננו מדברים על הקמת ישוב - במקום שאין אפשרות לדבר על שטח

המתקרב לאלף דונם. וכאן - זה יהיה רחוק מאד מזה.

מתי דרובלס:

זו ועדה חדשה, ואני רוצה להעיר הערה אחת: הנושא של 42 מיליון

שקל להקמת ישוב - מי שמכיר ויודע, רבותי - הלוואי ונעמוד

בסכום זה של 42 מיליון שקל. איני רוצה לומר אחר-כך שזה הרבה. זה מעט... אנו מדברים

על מיליון שקל ליחידה ויהיו שם ארבעים יחידות.

אורי בר-און:

איזה מיליון שקל ליחידה? מה פתאום? אנו בונים שם מושב?

מתי דרובלס:

42 מיליון שקל לשנה ראשונה - להקמת ישוב? - זה סכום שהוא

המינימום הדרוש. גם במקום אחר זה עולה כך לישוב ארבעים משפחות

ועל כן - זה מה שזה עולה. לדעתי - זה המינימום. זה יעלה עוד יותר, בתנאי האינפלציה

הקיימים.

אורי בר-און:

כוונתנו היתה שאת נספים נבנה כמו כל ישוב שבנינו עד היום.

זמני
זה גרעין, על מקום קבע לשלושים או ארבעים משפחות והיתר -

זו בעיה עצמית, שהישוב בונה בעצמו את המגורים. זה אינו עולה ארבעים מיליון שקל,

בשום מקרה.

י. מרגלית:

בניה זמנית אינה עולה הרבה פחות. היא כמעט ואינה זולה יותר.

מיכאל דקל:

אנו נכנסים לנושא עקרוני - איך מחלקים את הישובים. ישנם כמה

סוגים של מקומות. אם המקום אטרקטיבי והסוכנות בונה להם תשתית

קיומית ולא דיורית, זה עניין אחר. על כן, זה עולה הרבה כסף. סדר הגודל הוא של 8,5

מיליון לירות ליחידה, שעקרונות - גם אם במקום זה צריכים אנו לבנות ישוב קהילתי - ישוב גדול, שהסוכנות היא המממנת, או שצריך ללכת לפי הקונצסציה של שערי-תקווה או דבר דומה לזה. על כן, צריכה להיות בענין זה החלטה.

הסכום עצמו אינו גדול. אם הסוכנות מטפלת בזה - והיא הנותנת אמצעי

קיום - אזי זה שלושה מיליון לירות ליחידה, וזה לא הרבה כסף. השאלה אם הולכים לישוב קהילתי כזה במקום קרוב ומשקיעים הרבה או מוותרים על ישובים קהילתיים במקומות אלה וזה ייבנה לפי שיטת "בנה-ביתך" ומדובר על הקמת תשתית, שגם זה אמור בסכומים מכובדים. אבל על זה צריך להחליט עקרונית.

אורי בר-און: יש כאן חברים חדשים, שלא היו בקיאים במה שהיה כאן קודם, בוועדה זו.

איננו בונים פרנסה, אלא ישובים קהילתיים ומה שעושה המדינה הוא זה: היא מקימה את הגרעין, את המוקד, ועושה זאת במבנים זמניים. אני יודע, שזה עולה הרבה כסף. אבל נכנסו לשיטה, שבונים מבנה זמני על מגרש קבע וזאת עושים שלוש-ארבעים משפחות. ולא יותר מזה. היתר - פרנסה, תעשיה - בענין זה בונים אנו את אזור התעשיה הגדול, המדינה מבטיחה את התשתית, ויש עשרות מפעלים שרוצים לעבור לשם, מפעלים רציניים וטובים. זה ייבנה מול נטפים. זה יכול לתת פרנסה. על כן, דברו על אמצעי-קיום ולא מדובר בענין זה על מקומות אלה.

כך בנינו את בית-אבא ואת בית-אל. כל הישובים כך נבנו, פרט לשנים-שלושה שיצאו אחרת. וזאת, משום שהחלטנו עליהם קודם לכן, שכך ייבנו. והכוונה לריחן, סלעית; כל יתר הישובים נבנו בשיטה האחרת. אלה אינם ישובים חקלאיים ואיננו נותנים להם פרנסה. אנו נותנים רק את מקומות המגורים וכל אחד דואג לעצמו. כך זה היה עד עתה.

יהודה דקל: אנו כן נותנים פרנסות, אבל הבעלות היא כפי שציינו.

מיכאל דקל: בהחלטה הקודמת, בישיבה שהיתה בה החלטה לגבי נטפים - הוטל על

החטיבה בהסדרות הציונית לספק בזה ולהם יש מודל מסויים, וצריך

להחליט אם במקום זה צריך לעבוד על מודל זה.

היו"ר ש. ארליך: גם אני רוצה לשאול שאלה: האם מודל זה, המקובל והקיים - לא חל על נטפים?

מתי דרובלס: המצב כזה: היום אנו בשומרון, במקומות שיזמה פרטית יכולה להיכנס אליהם - משתדלים לתת תכנון ותשתית והיתר - בידי היזמה הפרטית.

בנושא נטפים - יש התחייבות מוסרית, והועדה תחליט.

גרעין חברים - יוצאי תימן - הביעו רצונם להתישב באזור זה. הם

ממתינים שנתיים-שלוש ולא יכולנו להענות להם.

כידוע, לפני חצי-שנה הם עשו הפגנה, כאשר התישבו באופן לא-

חוקי בשטח, ועל-סמך החלטה שנשתדל להכניס זאת לתקציב שנת 3-1982 - הם ירדו מהשטח.

למרות שזה נחשב אזור אטרקטיבי וניתן לישובו על ידי יזמה

פרטית - והמדינה יכולה לתת כאן רק את התשתית והתכנון - ישנה בעיה כאן. הם טוענים

שבבית-אבא עלו עולי-רוסיה ובמקומות אחרים עלו אחרים, ואותם מקפחים.

כמובן שאיננו מקבלים נימוקים אלה, אבל ישנה כאן הבעיה שהם

תימנים וזו בעיה רגישה. על כן - אבקש לבדוק זאת כללית ולהחליט על הקמת ישוב.

אפשר יהיה למצוא יזמה פרטית, שאנשים יבנו את הבתים מכספם ובהתאם לזה - לנכות

מהשיכון של האזרחים.

אם אלה יצטרפו לבנות - הם לא יוכלו להרים את הנושא, כי אין להם

כסף לכך. הם ידרשו את המינימום, לפי הדגם הקודם שלנו. הדגם הקודם הוא של שלושים-

ארבעים בתים, שהם זמניים, ומקימים אותם לא כפבני-קבע. וכן מבני-ציבור ותשתית

של חשמל ומים.

הדגם של החטיבה להתישבות - של ארבעים יחידות אלה - הסכום

הנדרש לו הוא ארבעים מיליון שקל בערך.

ע. לו יצמטי: איני רוצה להתייחס למקום הזה. אני חושב, שמה שהעלה כאן דקל -

זו שאלה רצינית מאד, המטרידה אותי זמן רב. וצריך לקיים על כך

דיון. הביטוחי שבתקופות מסוימות - היתה נסיה לומר: ישוב קהילתי - וזאת מסיבות

שונות. אבל אם יש תכנית באיזה ישוב, שלמעשה יהיה עירוני - אני בעד, שיהיה זה תקציב

משרד השיכון או במשרד השיכון. אני חושב שחלק מהדברים יהיו פשוטים יותר בשבילנו.
 כי אם אומרים אנו שהדגם ההתישבותי כביכול, או החצי-התישבות של החטיבה בתוך זה,
 ואחר-כך - ה-200 דונם - אזי ברור שבסופו של ענין - נפגע במטרות אחרות של התקציב;
 ונצטרך לעשות זאת בין המשרדים והפעולות השונים. החטיבה אינה יכולה, גם כאשר היא
 עובדת תקציב ממלכתי - לבנות ערים; היא לא יכולה ואינה בנויה לכך. אני זוכר כמה ויכוחים,
 כאשר שר השיכון אמר שזה אני ואמנם הוא צדק. לדעתי - זה ענין בסיסי מאד. כאשר נכנס
 לנושא של משרדים אחרים ונשפל בו - אזי יחסר לנו לפעולות החיוניות ונעבור לפעולה
 בכבישים ותקשורת ודברים הפועלים מהתקציב הלא-נכון.
 אני אומר זאת ללא קשר למושגים אחרים. עלינו לעשות את העבודה כך
 - שיהיו פחות תסבוכות בביצוע.

השר מ. נסים: אל נסכם עתה אל נקבל החלטה חד-משמעית. נתעוררו כאן בעיות,

שאי-אפשר להתעלם מהן.

אני מציע שהיושב-ראש יקבע ועדה, שיהיו בה שנים-שלושה חברים,
 ועד הישיבה הבאה - יציעו הצעה מוסכמת, ונדון בה, באשר לבעיה הכספית והקרקעית. אבל
 גם בענין הקונצפציה נדמה לי, שלא טוב לקבל עתה החלטה בנושא זה.

היו"ר ש. ארליך: לא נקבל שום החלטה, כי קיימת החלטה. ועדה זו החלטה בעבר על-כך

- אבל אבקש את טגן שר השיכון להביא פרטים מלאים לישיבה הבאה

של הועדה, על מבנה הנקודה הזאת, ועל תקציבה - מתואם עם האגפים והמשרדים הנוגעים
 בדבר. ואם יהיה צורך - נחליט אז החלטה נוספת.

תודה רבה.

הח/3. פסגות - דיווח נציג משרד הבינוי והשיכון
 סעף שני - פסגות. אבקש את נציג משרד השיכון והבינוי.

י. מרגלית: בהתאם להחלטת ועדת השרים להתישבות - סוכם על הקמת מרכז עירוני

בפסגות.

השר א. שרון:

לפני שמתחילים בנושא פסגות - אני רוצה לומר, שבפסגות ישנה

בעיה משפטית מסויימת. - דבר זה הובא על-ידי לראש-הממשלה וישנה

החלטה של ראש-הממשלה בענין. אך למרות שיש החלטה של ראש-הממשלה - היא לא נתקבלה על-דעת

הגברת פליאה אלבק, והיא רצתה החלטה-ממשלה.

אינני נכנס לנושא מי מוסמך לקבוע אם ראש-הממשלה זו האינסטנציה המוסמכת

או לאו. אבל אם זה נמצא באינסטנציה כזאת - איני מציע לדון בזה עתה, אלא לדחות את

הדיון לפעם אחרת.

היו"ר ש. ארליך:

נדחה את הדיון ואבקש את שר הבטחון - -

השר מ. נסים:

אני מסכים שלא נדון בזה היום. אבל צריך לזכור, שהיה דיון,

שאת פרטיו איני מכיר. הדיון היה אצל ראש-הממשלה, כאשר היה תלוי ועומד

בג"ץ ואיש ממשרד המשפטים, בכל דרג שהוא, לא היה נוכח במפגש זה, כדי להציג את

הבעיה. זה לא ענין של - "מי פחליט" - ואני בעד דחייה של הענין עתה, אבל כדאי, שכל

דיון כזה יהיה בהשתתפות הגורמים הנוגעים בדבר.

היו"ר ש. ארליך:

איננו דנים עתה בסעיף זה.

בשעה שיהיה דיון באיזה מקום - שיהיה צורך בכך - יהיה נוכח בו נציג

משרד המשפטים.

מיכאל דקל:

היה ידוע לי על בג"ץ מסויים ועתה אני שומע שהבג"ץ היה על כל

השטח. לכן, צריך לדעת על מה דנים אנו כאן.

היו"ר ש. ארליך:

שר הבטחון מבקש לא לדון בזה עתה, ולא נדון בזה, בלי שאלות.

היו"ר ש. ארליך:

סעיף 4. - העברת בתים להשלמת רצף ההתישבות בחבל הבשור

רענן ויץ, לפני נסיעתו לחו"ל - במסגרת תפקידו - שלך לאדוני היו"ר

יהודה דקל:

מכתב, בו ביקש להציג בפני הפורום את דעותיו.

הוא כתב אותו ביום ששי, לפני נסיעתו. אני אודה לאדוני, אם הוא

יחלק את המכתב בין המשתתפים.

היו"ר ש. ארליך:

בבקשה. אבל לא יקראו אותו עתה כאן, כי אנו בישיבה.

יהודה דקל:

יש כאן ביטוי לאמונתו של רענן, והוא רואה בזה אינטרס

ממדרגה ראשונה, כאשר המניע העיקרי הוא שלא להשאיר מאחורינו בפתח

רפיה, כאשר נפנה אותה, עם ביצוע הסכמי השלום נכסים, שעיקרם מבני-משק, ומבני-

מגורים. ושהם מסוג הדברים, שהם פרי מחשבה, תכנון במשך לפחות שני דורות. וזו סכנולוגיה

מתקדמת, שאין להשאיר מאחורינו שם.

זה כולל גם ניסור. ועל-מנת לבחון את שני האספקטים של העברת

מבני-משק ומגורים - נערכו סדרת סקרים וניסויי-שדה, להעביר מבני-משק ומגורים.

אחר השלמת הסקרים והתוצאות נמצאו מוצלחות - היה קשר עם קבלנים

ויש כרגע הצעות ממסיות של קבלנים, המוכנים לעמוד ולחתום חוזים עליהן.

אשר למבני-המשק - הביצוע מתעכב רק בגלל הסיידורים האחרונים,

שצריכה הממשלה לקבוע עם המתישבים בפתחה וברגע שיגמרו זאת - החסיבה להתישבות קבלה

עליה להעביר את מבני-המשק ונוכל להעבירם בשלמות לשימוש מתישבים בשני האזורים הסמוכים

- בחבל הבשור ובחבל-עזה.

בסך הכל - נוכל להעביר את כל המבנים, אם לא תהיינה הפרעות

מצד המתישבים.

בענין העברת בתי-מגורים - זה ענין שונה. העלות של העברת מבני-

משק תהיה כארבעים אחוז מעלות הקמתם של המבנים מחדש, מאותו טיפוס.

אשר לבית המגורים - היה ניסוי של העברת מבנה אחד ממרכז דותן בגוש

מבטחים לישוב יתד. הוא הועבר למרחק 14 ק"מ והועמד במקומו החדש ושופץ הוא ראוי לשימוש

לפחות ברמה שהיה בה לפני שניסו להעתיק אותו.

קבלן שנחבקש להציע הצעות נוספות - הגיש הצעה פורמלית, שהוא

מוכן להעביר עוד שש-מאות בתים מסוג הבתים שישנם במושבי הפיתחה, את הסטנדרטיים בלבד.

ישנם שם כ-400 בתים וכ-150 כאלה - בימית.

רענן מתייחס למשקים - ל-350 בתים.

הצעת הקבלן היא להעביר בית במחיר שהוא 75% מהעלות של בית חדש.

עלות בית חדש באותם תנאים היא עשרים ושמונה אלף דולר. פרטים אלה, באופן יסודי, נמסרו

על-ידי החברה של היועצים, שהכינו סקרים אלה גם לראש-הממשלה וגם למשרד השיכון.

ומה שעושה כאן רענן היום - הוא בעצם מבקש שגם ועדה נכבדה זו תשמע ותקבל החלטה

בענין העברת בתים אלה.

מאחר שאנו נמצאים היום כבר פחות מחצי-שנה לפני מועד ביצוע

ההסכם, ובמידה שיתבצע כלשונו - חודשיים יידרשו להכנה ושלושה חודשים - אפשר יהיה לעסוק

בביצוע. בפרק-זמן זה - ההכנות יכללו העברת ציוד מחו"ל - הכנת בתים, הכנת משטחים

להקמתם והכנת דרכים להעברה ושלושה חודשים יעמדו לרשות המבצעים להעברת הבתים.

בתנאים אלה - אפשר יהיה, במידה ויהיה הסכם חתום - להעביר כל יום

חמשה-עשר בתים, ובמשך 75 יום - אפשר יהיה להעביר 400-350 בתים.

העלות הכוללת - זה בסדר גודל של 7,5 ציליון דולר או 103 מיליון

שקלים במחיר של היום.

היועצים, מתכננים, שעשו את הסקרים והניסוי וכן הקבלנים - יפעלו במגע

ישיר עם משרד הבינוי והשיכון, שלפי ההנחה של רענן - יקבל עליו להיות האחראי על

המבצע והמוציא אותו לפועל.

יש יעוד ל-320 בתים בישובים באזורים הקרובים בחבל עזה והבשור.

בחבל עזה הזכיר הר הבטחון את בעיית ישוב גלאור, וישוב בדולח. את אלה אפשר להקים מיד

- על חשבון בתים אלה וגם מרכז עמבר, שזה ישוב סמוך להם - אפשר להתחיל בבנייה מיידית

של המקום עם בתים אלה.

אם נצטרך לבנות את הישובים האלה בתקציבים רגילים, שמשרד השיכון

והבינוי יכול להעמיד לרשות הפיתוח שלהם - אפשר יהיה לבצע כמהצית מתכנית זו - שזה

אומר 60 בתים - בכל אחד מישובים אלה.

זה אמור לגבי חבל הבשור - שלושים-ארבעים משפחות בישוב, וזה יכול

לכסות את כמות הבתים הנדרשת שם.

במכתבו של רענן ישנה הערה בענין מקלטים מימית. אותו מתכנן

שעוסק וערך את הסקר והניסוי - בקשר להעברת הבתים - מציע לטפל בחמשים-או תשעים מקלטים

בימית, שאפשר להעבירם לישובים אחרים, מקרית-שמונה ועד מקום אחר.

העלות היא 55% מעלות מקלט חדש מאותו סוג. זה אומר - 2.5

מיליון שקל מול 4.5 מיליון שקל. וזה הוא מעיר בהערת-אגב.

הוא חושב שהמשימה דחופה והוא מבקש שפורום זה יקבל החלטה,

ואולי נוכל לגמור על מינימום הדברים עם האוצר, כדי שאפשר יהיה לבצע העברת הבתים.

תודה רבה.

מתי דרובלס: אני רוצה לברך את היו"ר על הדמוקרטיה, שלמרות שחבר איננו -

דבריו נשמעים. כאשר הנושא נראה לו דחוף - הוא נותן לדבר

לאיש, שניסה לייצג את דעות החבר שנעדר מן הישיבה.

ועתה - לנושא: גם לפי תחשיב התקציב הזה, עלות הבית של כל בית,

ברדיוס של 15 ק"מ מהמקום - תגיע ל-75%. אך בתים אלה הם בני שבע-או שמונה שנים.

אם נוריד את הפחת, לפי רענן - נגיע ל-90%.

שאלה נוספת היא כזאת: בחבל הבשור הקימונו עד עתה שמונה ישובים,

ובכל אחד מהם שלושים בתים.

משרד השיכון לא בנה שלשים בתים בישוב, כי זה היה טוב כך, אלא

משום שלא היה תקציב לחמשים בתים. יש לנו היום, באזור מסויים מצוקת-דיור, כמו בגליל.

ויכול להיות שזה ענין שעדיפותו מעל העדיפות של הבשור ויו"ש או מקומות אחרים.

על כן, אם עלות בית שמעבירים מפתחת רפיח לחבל בשור תעלה, במקרה הטוב, והזול ביותר

תשעים וכמה אחוזים - מדוע להיות מוגבלים בהשקעה של 15 ק"מ? אולי אפשר להקים את הבית

במקום שם הוא דרוש יותר, אם יש תקציב?

על כן, ההצעה לדעתי אינה מעשית. אני סומך על ממשלת-ישראל,

שתחליט מה ואיך ייעשו הדברים, וכך ייעשו הדברים.

אשר למבנים במשק - את מבני המשק אפשר להעביר, כי ממשלת ישראל מספלת

בקשר למו"מ עם המתיישבים. אפשר יהיה להעביר מכל חלקה מה שנוצה.

על כן, מחייב אני העברת מבני-משק ובנושא הבתים - אני מציע

שהממשלה תבדוק את העניין. לדעתי - זה אינו רנטבילי. יש לנו אינפורמציה מגורם מוסמך
מאד, שעסק בדברים אלה: העברת בית יחיד. ואם ירצו החברים - אביא זאת הנה. אביא את האדם,
למרות שהוא יסכן את פרנסתו, כשיתן עדות בענין זה. לכן, כל נושא הבתים - אין לו
רגליים.

הדבר הברור כאן הוא, שלקבלנים יהיה סכום של עשרים ואחד אלף דולר,

פר כל בית.

על כן, לפני שנקבל החלטה, שאני אתנגד לה, לאור המידע המקצועי

שקבלתי - ישארו לנו שני נושאים, בהם אפשר לטפל. ברצוני לדבר עליהם.

האחד - מבני-המשק, ובנוסף - נושא המקלטים, שבנויים אשכוביות.

בזה אנו מנוסים וגם אם מנסרים את הבית - זה בית סדוק ומעורער. וזה לפחות מה שנשמע
מפי אלה שעסקו בהעברה, להוציא את הקבלנים.

זה לא רציני, ואם זה יובא לדיון - צריך שיוכיחו לנו זאת

בעלי-המקצוע.

השר מ. נסים: בענין העברת בתי מגורים. הממשלה דנה בענין זה וקבלה החלטה.

לא תמיד - כל החלטה ניתנת ליישום. השאלה היא - בהיקף רחב. עלו

גם הצעות אחרות, נוסף להצעה שמובאת כאן היום, שאגב הובאה גם בפני הממשלה; והצעה
אחרת, שהיא שונה בתכלית. אבל - ממלאה אחר תפיסה, שאולי עולה בקנה אחד עם
רצון רבים בישראל, ואיני רוצה לפרט את הדברים.

אני מציע שלא לקבל היום החלטה בענין העברת בתי מגורים:

1. הממשלה קבלה כבר החלטה בענין זה;

2. נקבע כבר פורום של שלשה מנכ"לים לצורך זה.

היו"ר ש. ארליך: לא כתוב שאנו מקבלים החלטה. האפשר להחליט על כך היום

בקלות?

השר מ. נסים: ישנה ועדה של שלושה מנכ"לים, - של משרדי החקלאות, השיכון ומשרד ראש-הממשלה. הם לומדים את הנושא לעמקו ועל פי לימוד זה

- תהיה התוצאה.

י. מרגלית: ההצעה של העברת הבתים - נבדקה. הגענו למסקנה, שהצעת הפתרון

או הפתרונות ההנדסיים שהוצעו על ידי אותו צוות-מהנדסים -

לא נותנת פתרון מוחלט לבעיה. יש שם הרבה שאלות לא-ברורות. ההצעה שלהם היתה על 75% מעלות יחידה חדשה, ולא נלקחו בהצעה זו הרבה מאד נושאים, כמו עלות המימון, חיפוש

המימון, פיתוח החשתיים, בגין הוצאה זו. אנו סבורים, שהצעת הקבלן אינה נותנת

פתרון לכל ומעלה את ההוצאה לפחות לעלות של כמעט מאה

אחוז של מחיר בית חדש.

יותר מזה: במקביל פנינו לאלטרנטיבות, לחברות אחרות, וקבלנו הצעה

מהחברה שבנתה בתים אלה, לתת לנו הצעה בעלות של 85% של בית חדש, תוך לקיחת אלמנטים

מהמקום.

אני רואה לנכון לציין, שהבעיה היא בראש-וראשונה תקציבית, בנוסף

לבעיית הזמן והמרחב שיעמוד לרשותנו. כי אם קיימות הצעות, שהאוכלוסיה תפונה

מאוחר יותר - זה בניגוד לענין המימון.

תאורטית, ההצעה שהוכנה על-ידי צוות מהנדסים, התייחסה לשש-מאות

יחידות. מדובר עתה רק בשלוש-מאות יחידות, והוצאת שלוש-מאות יחידות מתוך 1400 -

כאשר יהיה צורך להמשיך לטפל בשטח - הוצאות אלה תיגרענה מהעלות. על כן, מתוך מבט כלכלי

- אין הצדקה לעשות זאת, אלא אם יועמד תקציב מיוחד, מעבר לאחרים, שהמעכת מתייחסת

ומתחייבת להם בגין נושא ההתיישבות.

מיכאל דקל: אחר דברי שר המשפטים, אין לי מה להוסיף, לגבי הבתים. השאלה אינה

כלכלית או פוליטית, אלא איזה מחיר כלכלי מוכנים אנו לשלם כאן.

על כן, אם הוקמה ועדה, שצריכה להגיש פתרונות טכנולוגיים ותפיסתיים, פוליטיים -

שיעשו את העבודה, ונדון בזה אחרי שיגישו לנו את החומר.

היו"ר ש. ארליך: אנו לא נחליט היום דבר, משתי סיבות:

1. המציע אינו כאן.

שמענו את דברי המכתב ששלח. הוא לא ביקש לרחות את הדיון. אנו

שיבצנו זאת בסדר-היום וחשבנו שכדאי לשמוע. התרשמנו ושמענו חלק מהחברים וישנה ועדת-

שלושה מנכ"לים, והיא בודקת את העניין ותביא המלצות בעוד כמה שבועות. בינתיים -

רענן וייץ ישוב ארצה ואז נסכם את העניין.

אני מניח שזה מתקבל על דעת החברים.

המשך הישיבה - ל.ד.

התיישבות - 1.11.81

סגן רה"מ ש. ארליך

25.

(עד כאן רשמה מ.י. מכאן ל.ד.)

אני מניח, שזה מקובל על דעת כולם?

השר ז. המר:

מה לגבי מבני המשק?

מר מ. דרובלס:

יש הסכמה מלאה.

השר ז. המר:

והמקלטים?

מר י. מרגלית:

אני יכול להשיב לנושא המקלטים.

המקלטים מתייחסים לשני סוגים:

הסוג האחד - מקלטים גדולים, שהצעת הקבלנים לגביהם נראית לי בלתי טבירה. אלו מקלטים בהיקף של 280 טון ולא נראה לנו בכלל, שיש אפשרות לטפל בהם.

סוג שני אלו המקלטים הקטנים יותר,

של ה-90 טון. משמעות הטיפול במקלטים האלה הינה, לנסר מחצית המקלט, להעביר אותו מחולק לשניים למקומו החדש ולבנות את הכיפה מחדש, כלומר, את כניסות המקלטים.

מפקדת קח"ר בודקת כרגע ותשיב

לנו, מהי המשמעות ההנדסית, האם יש בכלל הצדקה לניסור, האם חוזק המקלט, כתוצאה מכך, יהיה סביר וכדאי. אם נקבל תשובה חיובית ממפקדת קח"ר ויעמוד לרשותנו הזמן הפנוי והיכולת להכנס לשטחים, נעסוק בפינוי המקלטים. מובן, אם יועמד התקציב המתאים לנושא.

סגן רה"מ ש. ארליך:

תודה רבה.

הח/5. חבל קטיף:- ביצוע החלטות הועדה להתישבות המתיישבות לבדולח, אמבר והכביש שנועד לחבר את אזור מורב גם חבל קטיף

סגן רח"ט ש. ארליך: רבותי, אנו נחרוב מסדר היום.

הסעיף הבא יהיה, לפי בקשת שר

הבטחון, בעית חבל קטיף והסביבה.

השר א. שרון:

אני אפתח בשתי מילים. בסוף חודש

אפריל 1982, יעמדו המצרים ברפיח,

כשהחלק המערבי של רפיח יהיה בידי המצרים. חבל קטיף והישוב

בכללו, ברצועת עזה, הוא קטן ודל במספר האוכלוסין. הוא עדיין

אינו מגיע לאלף נפש. לקראת התאריך הזה, אנחנו מוכרחים להכנס

לעבודה בקצב מהיר, כדי לחזק את ענין הישוב היהודי ברצועה, וכדי

לאפשר לתושבים קשר בטוח אל הנגב המערבי. זה עומד ביסוד הצעתי

להחיש את הפעילות.

אני אבקש עכשיו מאורי שיציג את

הדברים.

מר א. בראון:

לאנשים העוסקים במלאכה, העניין

ברור וידוע. אני מעלה את זה

בבלל מה שאמר שר הבטחון. יש פה לפחות 3 - 4 נושאים שלא

התחילו לגעת בהם ומוכרחים להתחיל לעבוד עליהן עכשיו, בחודש

הבא. גם אם התכניות עדיין לא גמורות, יש להתחיל לעבוד.

אני אמנה את הנקודות:

1. בצפון הרצועה, מה שהזכיר קודם שר הבטחון, בין בית להייה,

מחסום ארז והכביש לחוף הים. כלומר, ממחסום ארז לחוף הים.

2. הישוב בדולח, שהוא הישוב הרביעי. (אינני מזכיר את גנאור

ואת גדיר שהם בעבודה. בגנאור, בשבוע יתחילו לעבוד, לכן

אני לא מזכיר אותו). בבדולח עוד לא נגעו, לא סמנו, לא

עשו דבר.

3. המרכז האזורי אמבר. יש תכניות, ששיבת ההסדר מימית,

אם היא התפנה, תעבור לשם, וזה יתן לאזור הזה תוספת של הרבה מאוד תושבים. בכל מקרה, המרכז האזורי הזה יתן איזה שהוא מקום מרכזי לישובים, שמסביבם יש ישובים ערביים גדולים מאוד ומחנות פליטים.

4. קשירת אזור מורג עם אזור קטיף. שר הבטחון דיבר על זה גם כן קודם. היום, למעשה, הקשר של מורג הוא דרך הישובים הערביים, האן-יונס וכל המקומות האחרים. דרך אגב, כבר נכנס לשם גרעין, שיהיה גרעין קבע של מורג. כשהקשר שלו צריך להיות לגני הילדים ובתי הספר שיהיו במרכז האזורי או באחד מישובי חבל קטיף. כלומר, מוכרחים לחבר את האזור הזה אל אזור קטיף. אפשר להגיד, כי אפשר לעשות זאת בעוד חצי שנה או שלושת רבעי שנה. צריך להבין, שצריך להפקיע קרקעות בשביל זה ולעשות פעולות נוספות, שיראה הדבר מוזר, אם נתחיל לעשות אותן אחרי אפריל. זה יראה מוזר מאוד. כל דבר כזה, אם נעשה אותו בחצי השנה הבאה, יעורר בעיות. לכן החשיבות של ארבעת הנושאים שכאן הדגשתי, שלא נגעו בהם. בארבעתם לא נגעו.

הכביש, למשל, מגיע היום מחבל קטיף, או מהאזור שלפני האן-יונס ועד האזור של גנאור. מה שצריך לעשות עכשיו, זה לחבר את גנאור עם מורג.

החטיבה להתיישבות של הסוכנות וכל הגורמים האחרים בקיאים בדברים האלה. זה לא דבר חדש. הבעיה היא להחלי

להחליט היום לבצע.

האם התקציב לזה נבדק?

השר מ. ניסים:

יש לזה תקציבים, שלא אושרו אולי,
אבל ידוע כמה צריך לכל דבר.

מר א. בראון:

אני רוצה לומר לחברי הועדה. אני
ביקרתי במקום עכשיו, במסגרת חלוקת

השר ז. המר:

נס הקוממיות לכפר-דרום. יש שם בערך 100 משפחות, כ-600 איש,
תקועים בתוך חצי מליון ערבים, שאינני יודע מתי האוטונומיה
תהיה, אבל לפינני נקבע תאריך. אמנם יש ריבונות, יש צה"ל
ויש ישראל, אבל בכל זאת, כשאתה חוקע 100 משפחות בתוך
375 אלף ערבים סביבם, מצבם הוא הרבה יותר קשה מאשר ביתר
האזורים של ההתיישבות החדשה. ממש, בטחוניית, מצבם הוא בעייתי.
אגב, יש אנשים שמוכנים לבוא לשם ולמלא את המקומות האלה, בני
מושבים, אבל אין בתים ואין מקורות ייצור שהם צריכים.

רק מפני הסיבה, שאנו הולכים עכשיו

לפנות והם הופכים להיות קו הגבול, לדעתי הועדה הזו, אולי
באמצעות ועדה משנה לגבי התקציב, צריכה להחליט על עדיפות בזמן,
באשר לתקציב, לביצוע מה ששייך לאזור ההוא. האזור ההוא ממש
דחוק ועלינו לטפל בו, אם איננו רוצים שהאנשים האלה יכנסו
ליאוש. והאנשים האלה הם לא מסוג האנשים שמפגינים. הם לא
מסוג האנשים הזה, אבל משום כך לא צריך לא לטפל בהם ולהכניס
אותם לתחושת יאוש. לכן אני אומר, יש כאן צורך רציני לתכנן
תכנית מלאה, אשר מדגימה את נושא הבניה והייצור שם.

מר מ. דקל:

הייתי רוצה להתייחס לנושא הזה
 כקומפלקס כולל ולא רק לנושא
 של קטיף. הבעיה הבטחונית הוצגה על ידי אריק במשפט אחד:
 באפריל זה יהיה הגבול. מבחינה תפקודית ופונקציונאלית, אזור
 קטיף הוא מקום שיש בו פחות מדי מתיישבים ופחות מדי ישובים.
 אנו חייבים, באזור קטיף, להרחיב את הישובים ולבנות אתם
 הישובים שאושרו.

אני אתחיל מהצפון - דרומה לכביש
 ארז יש מקום לשני ישובים. עד כמה שאני יודע, אריק (יכול להיות
 שאני טועה), אין החלטה פורמאלית.

השר א. שרון:

יש.

מר מ. דקל:

אבל כרגע, אין מי שילך לשם.
 אנחנו חשבנו, לפני מספר שבועות,
 על דיקלה. כנראה שזה איננו אקטואלי. הייתי מציע, שמשרד
 הבטחון יעלה לשם שני מאחזים, כדי לשמור על השטח הזה.

השר א. שרון:

האחזיות. מאחזים אנו לא יכולים.

מר מ. דקל:

שתי האחזיות, על-מנת לשמור על
 השטח. וכדאי לקבל על כך החלטה

היום.

מר י. דקל:

יש החלטה על שתי האחזיות, היא
 לא מתקצבת.

אז כאן צריך לבקש לבצע.

סגן רה"מ ש. ארליך:

הנושא של נצרים. היה ויכוח האם

מר מ. דקל:

האחזות נצרים יכולה להשאר בודדת

בשטח, או לא? זה שטח חקלאי, יחסית מהטובים ביותר שישנם ברצועה. יש שם 11 משפחות שמעבדות את השטח הזה. הם מוכנים להיות יחסית רחוק מאזור קטיף ולהיות ישוב קבע.

יש על זה החלטה כישוב קבע. אני

חשר א. שרון:

אאדכן אותך מיכאל. יש החלטה,

שנצרים הוא ישוב קבע. בזמנו דיברתי על ליבם של המתיישבים, שהיו מיועדים לבנאור, להשאר במקום כמתיישבים במקום עצמו. הם נטו לקבל את ההצעה. הרחבנו את השטחים שנתנו להם. השטח שיכול לעמוד שם הוא משבצת קרקע גדולה. השטח, שאני בזמנו, כאלוף פיקוד, גידרתי שם, היה כ-4,000 דונם. בינתיים הוא כורסם במקצת, אבל עדיין יש שם שטח, שאני מעריך, של בין 2,000 ל-3,000 דונם, שיכול לעמוד היום לרשות הישוב. כל שטח, שרוצים היום לקבל, אפשר לקבל לעיבוד, מה שצריך רק, זה לקבוע את הגוף שישב שם, זה יכול להיות גם הגוף הנוכחי, לסייע לו, הקרקע עומדת לרשותו.

הנושא השלישי שרציתי לבעת בו -

מר מ. דקל:

למרות שהישובים שם קטנים, ויש

להם אולי הרגשת בדידות, גם אם נוסף 2-3 ישובים, המצב יכול להשאר כפי שהוא, מבחינת תחושת הבדידות, אם לא נחבר אותם דרך אותו הכביש, דרום - מזרחה, למורג ולאזור הבשור.

מר מ. דקל

למרות שיש חשיבות כל כך גדולה

להרחיב את הישובים ולהקים את ישובי אמבר, בקטיף המצב הוא כזה, שאי אפשר לקבל חברים נוספים למשק, כי המבנים נתפסו על-ידי העובדים של המערכת האזורית, שלמעשה מיועדים לגור באמבר. עם כל זה, הייתי רואה את חשיבות הכביש כחשיבות ראשונית, זה, בלי שזה גורע מענין הרחבת הישובים ותוספת הבניה. מבחינת התחושה העצמית שלהם, הכביש היום הוא הדבר החשוב ביותר.

אין מחלוקת על מה שאמרו כאן. יש הסכמה הדדית. הבעיה היא כספית

מר י. דקל:

בלבר.

אני רוצה להוסיף, לצורך הדיווח - ראשית, בגדיד עובדים. בגנאור

מר י. מרגלית:

התחלנו בעבודה. אגב, ההוצאות הן ענקיות. על-מנת להכשיר את הקרקע לישוב כמו גנאור כדי להפוך אותו לישוב הקלאי. רק העתקה קרקע והכשרתה זה מאה מליון לירות. אנו מתחילים כבר את התכנון לאמבר ועושים הכשרת קרקע. אינני ידוע מאיפה ניקח את התקציב, אבל לפחות יש להכשיר את הקרקע, על-מנת שנוכל להתחיל בבניית בית-הספר.

אשר לבדולח - הישוב נמצא עדיין

בתכנון. אני מקווה שנגמור את התכנון ונוכל להתחיל בביצוע. על-כל-פנים, היום, אין תקציב, לא לבדולח, לא לכביש ולא ליחידות דיור באמבר.

אני רואה לנכון לציין, שמתן דגש

על אזור חבל עזה - ובהחלט כולנו בדעה אחת, שצריך לתת לו

לחת לו עדיפות, משמעות^{ביטול} עדיפויות של המינימום הקיים באזורים
אחרים. אנחנו כולנו קובעים כל כך הרבה עדיפויות, כך שאם
אנחנו קובעים עדיפות נוספת בגליל, עדיפות ברמה, עדיפות
בשומרון, משהו בבקעה ומשהו בנגב עצמו, הרי שיש לנו כל כך
הרבה סדרי עדיפויות, שאם הנושא התקציבי לא יקבל תפנית משמעותית
אינני רואה פתרונות רבים. ומן הראוי, שהועדה הזו תיקח את
זה לתשומת ליבה.

לא לתשו^{מת} ליבה, להחלטה.

מר א. בראון:

אני רואה, מבחינת עדיפויות, את
הדברים הבאים. הדבר הראשון זה

השר א. שרון:

המרכז האזורי, מפני שהמרכז האזורי אמבר נותן אפשרות להגדיל,
בפעם אחת, את מספר המתיישבים.

הדבר השני הוא הישוב בדולח, שהוא

הישוב המערבי ביותר, והוא ממש קרוב לקו שיפריד בינינו לבין
המצרים. לכן חשוב, בקדימות ראשונה, להקים אותו שם. בכלל,
המיד צריך לתפוס את הקצוות. קודם תופסים את הקצוות, אח"כ
מטפלים במה שבמרכז.

הדבר השלישי - הכביש שצריך לחבר

את מורג עם חבל קטיף. זה סדר העדיפות. זה לא דבר שיכול
להמתין ולחכות. צריך לגשת לעבודה. ראיתי שבונים גם במקומות
אחרים. אם תשאל אותי, האם היום חשוב להוסיף בתים במעלה-אפרים,
או שם? אומר לך שתעזוב את מעלה אפרים, היום, ותרוץ לשם.

מר י. מרגלית:

כבר הורדתי אותו.

השר א. שרון:

לא שמעלה אפרים זה לא חשוב, ולא
שזה לא יפה. זה דבר נהדר. אבל
רוצו לשם, מפני שיהיו לנו בעיות שם. ברגע שיתחיל להיות המגע
הישיר בין המצרים לבין תושבי הרצועה, כל נושא קרקעי יעורר
מיד מחלוקת שנצטרך לדון בה בדרג מדיני. מוכרחים היום לגמור
את הדברים, להכניס את הטרקטורים, להתחיל ליישר את השטח. זה
מה שצריך להתחיל לעשות מייד. יש לפתוח את תוואי הכביש, כי
צריך להבין שהכביש הזה, בניגוד לשוב בדולח ובניגוד למרכז
האזורי, כן עובר באזורים פרטיים. כלומר, תתעורר בעיה. לכן
מוכרחים להכנס מייד ולפרוץ את התוואי הזה. אי אפשר יהיה
לעשות את זה אחרי שהמצרים יגיעו. לפני שהמצרים מגיעים, יש
לפרוץ את התוואי, מייד, ולכסות אותו לפחות בתשתית שתאפשר
את קיומו.

סגן רה"מ ש. ארליך:

אני מציע, שהועדה, במקרה זה, כן

תחליט. אני מציע, שהועדה

חקבע, שללא דיחוי, יש להתחיל בביצוע העבודות בשלושת הנקודות,
לפי סדר העדיפויות שמנה עכשיו שר הבטחון: מרכז אמבר, בדולח,
וכביש שיקשור את חבל מורג עם חבל קטיף.

הוועדה מטילה על סגן שר החקלאות

לטפל בהתחלת ביצוע העבודות.

באשר לתקציב, אם יהיו בעיות,

שנינו נטפל בענין.

זה מקובל? תודה.

השר ז. השר:

אני מקבל את זה ברצון רב. אני
רק מבקש, היות ויש עוד בעיות, שלא

נסגור בזה את נושא קטיף.

השר א. שרון:

לא, לא.

סגן רה"מ ש. ארליך:

להיום.

הת/6. כביש מעלה אדומים - ערד

סגן רה"מ ש. ארליך:

יש עוד נושא, שיש לנו אפשרות לדון
בו, וזה: כביש מעלה-אדומים - ערד.

מר י. דקל:

למען האמת, הכוונה הראשונית הייתה,
לדון בקטע קטן של הכביש הזה.

לפי בקשת יו"ר הועדה, נציג את הכביש במלואו, במגמה לקבל החלטה
או אישור עקרוני, כדי שהתכנון המפורט, בכל אחד מהקטעים, יוכל
להיות ללא כל קשר בין קטע לקטע.

מדובר בסלילה של כביש, שהוא המשך
של כביש אלון. כביש אלון, שהוא כביש ירושלים - חברון עד בקעת
בית - שאן, חוצה את כביש ירושלים - יריחו באזור מעלה אדומים.
הכוונה לסלול כביש, שיתחיל באזור מעלה האדומים ויגיע לאזור
שדה התעופה שהולך ונבנה בתל-מלחמא. הכביש הזה ייצור
קשר ישיר בין ירושלים, מישור האדומים עם שדה-התעופה, וישרת
את צרכי ההתיישבות בקטעים השונים של הדרך. באופן ספציפי,

באופן ספציפי, מדובר בקטע מידי של הדרך, שנמצא בשני-השלישים התחתון שלה. בנוסף לזה, ישות הכביש את מערכת הבטחון בכל האזור הצפוני שלו. אורך הכביש, מתחילתו ועד סופו, כ-116 ק"מ. ואם יבוצע כולו, העלות, במחירים של היום, תהיה כ-1050 מליון שקלים. הכביש הזה, בהתאם להמלצת היחידה לתכנון במערכת הבטחון, נכלל במסגרת תכנית האב של מערכת הדרכים ביהודה ושומרון. מדובר בכביש ברמה ארצית, כאשר אחריות הטיפול, התכנון והתחזוקה, תהיה של מחלקת העבודות הציבוריות.

בנוסף לכביש הארצי, באורך שציינתי, אנו מדברים על כביש ברמה אזורית, שיקשר את אזור ההתיישבות החדש, שפיתחנו בשנה האחרונה באזור כרמל - לשני הישובים שהוקמו כאן, לישוב האזורי כרמל, ולהאחזות נח"ל מעון, וממנו דרך לשטחי העיבוד שיועדו לישוב הזה לישובים נוספים בדרכה של הדרך הזו, ללוציפר ולשני ישובים נוספים שאושרו להקמה באזור יער יתיר, ששטחי העיבוד שלהם יהיו באזור תל-ערד. על-מנת להגיע בצורה מסודרת מאזור כרמל לאזור שטחי העיבוד, יש צורך לאשר ביצוע כביש באורך כ-12 ק"מ, מכרמל, דרך לוציפר למטה, למקום שהוא יפגש עם הכביש העתידי, כשהוא יגיע, מכאן אל השטחים בתוואי של הכביש הסופי.

אנו מבקשים, שבעקרון, הוועדה תאשר את התוואי כולו, ואת הכביש הספציפי, האזורי, שאנו רוצים לצאת לבצע. קטעים ממנו כבר בוצעו - קטע ממעון לכרמל. יש קטע נוסף, שעובר על דרך רומית, שלאורכו נפרצה דרך זמנית מאוד בשביל הנחת קו המים על-ידי חברת מקורות.

וכן, את הקטע האחרון של הדרך, שעובר בתוך שטח שהוא שמורת טבע. זה אחד המקומות הבלבדיים, שבו אפשר לרדת מאזור גבוה לאזור נמוך יותר, לאזור הקריות, כדי שהחברים שגרים כבר בישובים האלה, יוכלו לרדת בצורה מסודרת, עם הכלים שלהם, לעבוד בשטחי העיבוד. אומדן העלות של הקטע של הכביש האזורי - כ-40 מליון שקל. זהו כביש ברמה אזורית. זהו תוואי של כביש ארצי. פה אנו מדברים על קטע ברמה אזורית. המדובר על הקטע מכרמל דרך לוציפר, להר משא, עד לאזור תל-קריות.

השר א. שרון: ב-3 לינואר 1978, קיבלה הממשלה

החלטה על מערכת צירי תנועה ביהודה ושומרון, ובתוכם הוצג הכביש הזה ואושר, כפי שאושרה עקרונית התכנית כולה. מאז נעשו כמה פעולות. לציר הזה לא הגענו. מתוך הכרת המצב הכספי, אינני מציע שנדבר עכשיו על הכביש כולו. אין אפשרות לשאת בנטל הזה כרגע. אין צורך בהחלטה עקרונית, יש החלטה כזו. לא רק החלטה, אלא באותה החלטה מספר 262 מה-3 ינואר 1978, אושרו ונקבעו הצירים האלה.

מה שנראה לי כרגע חיוני לעשות, קצה יער
זה הקטע שצויין כאן מאזור כרמל עד אזור יחיר והירידה לאום-קרייתן, כדי לאפשר לרדת אל חלקות הקרקע. אינני מציע, בשום פנים ואופן, לבנות כאן כביש ארצי, או כביש אזורי, אלא לעשות את הדבר הזול ביותר, שיאפשר נסיעה. ממש הזול ביותר. לא טוב לעשות כביש ישר, לא שזה לא יעלה בסופו של דבר יותר יקר, אלא שיש לנו בעיה, שאין לנו כסף, הישובים כבר במקום, ממש אין להם אפשרות של נסיעה וזוהי פעולה פשוטה ומהירה שניהנת

לביצוע. לכן, הייתי מציע לקבל החלטה כזו ושהקרן-הקיימת תיגש מייד לביצוע העבודה. אני מדבר רק על החלק האחרון, על הקטע האחרון.

מר מ. דרובלס: אני מצטרף להצעתו של שר הבטחון. אני מציע להטיל על החטיבה להתיישבות

לבוא בדברים עם האוצר, להגיש את ההצעה התקציבית המינימאלית הדרושה לזה. ביצוע כביש זה הוא חיוני בהחלט ואנו נתאם זאת עם האוצר.

מר מ. דקל: יש לי רק שאלה. אני מבין שישנה תכנית אב לכבישים של מחלקת עבודות ציבוריות, האם זה תואם.

מר מ. דרובלס: אנו מתאמים את זאת. כן.

השר א. שרון: הייתי אומר כך: התוואי שמופיע היום הוא התוואי הימני יותר. יש פה מקום של שני תוואים, אבל אנו כבר סיכמנו, שהתוואי שצריך להיות, הוא התוואי שיהודה דקל הראה אותו, המערבי יותר. כך שגם אם נכנס לשם היום עם כביש הכי צר והכי פשוט, עם איזו שהיא תכנית על השטח, שתאפשר נסיעה בדרך, הוא כבר ישרת את התוואי ההוא שצריך להיות. כך שמדובר בעצם באותו תוואי, הוא תואם.

סגן רה"מ ש. ארליך: רבתי, אם אין הערות, אנו מקבלים את הצעת שר הבטחון ומחליטים,

שלפי שעה, כדבר דחוף, אנו הולכים לעשות תוואי מכרמל ועד
אום-קרייתן. הדבר דחוף ביותר. הדבר יעשה בהקדם ויתואם
עם המחלקה להתיישבות.
תודה רבה, הישיבה נעולה.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

הת/1

תחילת עבודתה של הועדה להתישבות המשותפת
לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית בנושאים
לסדר יומה

יושב-ראש הועדה להתישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית מקדם בברכה את חברי הועדה מטעם הממשלה ומטעם ההסתדרות הציונית העולמית ומביע תודה מיוחדת ליו"ר היוצא של הועדה - על ניווט הועדה להתישבות במשך ארבע השנים האחרונות.

שרי הבטחון, התקשורת והחינוך והתרבות מעלים נושאים לדיון על סדר-יומה של הועדה.

כדיון משתתפים: השרים ש. ארליך, מ. צפורי, א. שרון, ז. המר; ה"ה י. דקל, מ. דקל ומ. דרובלס.

(פירוט הנושאים שהועלו על סדר-יומה של הועדה - רשומים בפרוטוקול המילולי של הישיבה).

הת/2

נטפים - דיווח המנהל הכללי של המחלקה להתישבות

המנהל הכללי של המחלקה להתישבות פותח.

כדיון משתתפים: השרים א. שרון, ש. ארליך, מ. נסים; ה"ה י. דקל, מ. דקל, י. מרגלית, א. בראון, א. פוגל, מ. דרובלס, ע. לוינסקי והגב' פ. אלבק.

מחליטים להטיל על סגן שר החקלאות מר מ. דקל, להביא לישיבה הקרובה של הועדה להתישבות - פרטים מלאים מתואמים עם כל הגורמים הנוגעים לעניין באשר למבנה של נטפים ותקציבה.

הת/3

פסגות - דיווח נציג משרד הבינוי והשיכון

נציג משרד הבינוי והשיכון פותח.

כדיון משתתפים: השרים א. שרון, ש. ארליך, מ. נסים; וה"ה י. מרגלית ומ. דקל.

./העכרת

הת/4

העברת בתים להשלמת רצף ההתישבות בחבל הבשור

המנהל הכללי של המחלקה להתישבות פותח.

בדיון משתתפים: השרים מ. נסים, ש. ארליך;
וה"ה מ. דרובלס, י. מרגלית ומ. דקל.

המשך הדיון בדחה.

הת/5

חבל קטיף: - ביצוע החלטות הועדה להתישבות
המתיישבות לבדולח, אמבר והכביש שנועד לחבר
את אזור מורג עם חבל קטיף

שר הבטחון פותח.

בדיון משתתפים: השרים ש. ארליך, א. שרון, ז. המר;
וה"ה א. כראון, י. מרגלית, י. דקל ומ. דקל.

מ ח ל י ט י ם מכח החלטות מס. הת/19 ומס. הת/2
של הועדה להתישבות מיום י"ג כניסן תשל"ט (10.4.79)
ומיום כ"ג בתשרי תש"ם (14.10.79) - להתחיל ללא
דיחוי בביצוע העבודות להקמתם בחבל קטיף של המרכז
האזורי אמבר, הישוב בדולח וסלילת הכביש שנועד לחבר
את אזור מורג עם חבל קטיף.

להטיל על סגן שר החקלאות, מר מ. דקל, לטפל בהתחלת
ביצוע העבודות וזירוזן.

הת/6

כביש מעלה אדומים - ערד

יו"ר הועדה להתישבות פותח.

בדיון משתתפים: השרים א. שרון, ש. ארליך; וה"ה י. דקל,
מ. דרובלס, ומ. דקל.

מ ח ל י ט י ם מכח החלטת מס. 262 של הממשלה מיום
כ"ד בטבת תשל"ח (3.1.78) בעניני התנחלות - לסלול
באופן דחוף ביותר ובדרך הזולה ביותר המאפשרת תנועה,
את קטע הכביש - מאזור כרמל עד אזור יתיר והיחידה
לאום-קרייתן.

החטיבה להתישבות תבוא בדברכים עם משרד האוצר בענין
התקציב הדרוש לביצוע החלטה זו.



מזכירות הממשלה

סגל

ש מ ו ר

פרוטוקול
ישיבת הועדה להתישבות המשותפת לממשלה
ולהסתדרות הציונית העולמית

כ"ד בתמוז התשמ"א - 26.7.81

נכחו: חברי הועדה - השרים: א. שרון - יו"ר, ז. המר

נציגי ההסתדרות הציונית: ב. דרובלס ר. ויץ, א. תבין.

נעדרו: חברי הועדה - השרים: י. ארידור, ש. ארליך, מ. בגין,
י. כץ, ד. לוי, ח. לנדאו (חולה),
מ. נסים, ג. פת

נציגי ההסתדרות הציונית: א. כץ, ע. לוינסקי, מ. ריבלין,
י. פרידמן, פ. שנק, א. שנקר,
י. שפירא.

-	א. בראון
-	א. דודאי
-	ד. הגואל
-	א. זילבר
-	מ. כהן (קדמון)
-	י. מרגלית
-	אל"מ ד. סתו
-	ח. צבן
-	ר. חביב
-	ש. רביד
-	מ. שמיר
-	פ. שפר
-	עוזר שר החקלאות לענייני התישבות
-	לשכת שר החקלאות
-	המנהל הכללי, משרד האנרגיה והתשתית
-	לשכת שר החקלאות
-	קק"ל
-	משרד הבינוי והשיכון
-	צה"ל
-	קק"ל
-	משרד האנרגיה והתשתית
-	החטיבה להתישבות, הסוכנות היהודית
-	מנהל מינהל מקרקעי ישראל
-	חברת החשמל בע"מ

א. ליסנסקי - מזכיר הועדה

סדר היום:

נשפים - יישוב קהילתי	הת/61
פסגות - מרכז אזורי	הת/62
העברת בתים והשלמת רצף ההתישבות בחבל הבשור	הת/63
החישמול בבקעת הירדן, ביהודה ובשומרון	הת/64
החכרת קרקע למשתכנים ביהודה ובשומרון - נוהל	הת/65
פארקים, ייעור ושטחי מרעה - ליישובים ביהודה, בשומרון	הת/66
בקעת הירדן וחבל עזה	
זוהר - מקום קבע ליישוב	הת/67
הקמת יישוב - נטף	הת/68
החלטות מס. הת/53 - הת/54 של הועדה להתישבות - תיקון	הת/69

נשפים/.

בפרוטוקול זה דפים.

1058-61
2-22-3-8
22-41-5
42-58-38

הח/61. נטפים - יישוב קהילתי

השר א. שרון : רבותי, אני פותח את הישיבה.
הנושא הראשון : גרעין נטפים.

מר אורי בראון : הוטל עלי, לפני שתי ישיבות, לבדוק את הנושא של גרעין נטפים. אני רוצה להזכיר לכם - זה גרעין שהיה מיועד להתיישב בכמה מקומות קודם. בסופו של דבר לא נמצא לו מקום. בדיון ושיחות שהיו לי גם עם ממשל וגם עם הגרעין, הגענו לאיזה שהוא פתרון והצעה למקום. רצינו שזה יקבל את ההחלטה של ועדת השרים, כשהחלטה היא מותנית.

המדובר בישוב בשטח שנקנה על ידינו לפני 4.5 שנים והיה מיועד בזמנו לאלקנה ב'. כתוצאה ממשפט שהיה בשכם, לאחר הקניה, התשלום והכל, הוציא שופט צו של איסור עבודות עד גמר דיון.

הדבר הזה נמצא עכשיו בברור ובסיום הטיפול בנושא זה. ההצעה שלנו היא להקציב, ליעד את השטח המאחד גוש שלם של ישובים מסביב לאזור התעשייה של אריאל. המדובר בנקודה בחצי הדרך בין אריאל ואלקנה, מצפון לברקן. השטח הקנוי הוא 171 דונם, שאליו מצורף שטח מדינה שבזמנו ניתן לבדיקה של היעוץ המשפטי. היות וזה היה פס צר, בלי קשר לאדמה הקנויה, לא השתמשנו בשטח זה. עכשיו, כשזה יצטרף ביחד, זה יהווה בערך 400 - 300 דונם. אנו מציעים ליעד לגרעין נטפים את השטח הזה.

אמרתי להם כי השנה עדיין לא בא בחשבון להכניס את זה לתכנית או הקציב הבניה, אלא רק לקראת

מר א. בראון

השנה הבאה. לגרעין הזה היו גלגולים רבים מאוד ונגרם לאנשי הגרעין סבל די גדול. זהו, זוהי ההצעה.

מר מ. דרובלס : אנו מטפלים קצת בגרעין נטפים. אני

מוכרח לציין שזה גרעין שבהחלט יש לו את מלוא הזכויות להתיישב, אם כי הוא מרגיש את עצמו מקופח קצת, כי איננו נותנים לו, כביכול, תשובה. מכאן, אם אנחנו נקבל החלטה, שאנחנו מאשרים באופן עקרוני את הקמת הישוב, אך ניגש לביצועו רק בעוד שנה - אני חושש שדבר זה לא יוסיף להרגשת הגרעין.

שנית, היות והרצועה היא צרה, הייתי מציע, עקרונית, לקבל את ההחלטה להקים שם ישוב.

השר א. שרון : זה לא ישוב, זו הרחבה.

מר מ. דרובלס : בסדר, הרחבת אזור ברקן, או הוספת

אזורי מגורים. עם זאת, רוב ההרחבות שם נעשות בצורת בנייה עצמית, השקעה עצמית של האנשים, אבל מצבם החומרי של האנשים בגרעין נטיפים הוא כזה שהם לא יוכלו להשקיע מכספם. והיות ואנו לא יודעים, ברצועה זו, האם נוכל להקים בתים לתפקוד, בשל מצב השיפועים, השטח, אני מציע שנבדוק קודם את השטח מבחינה טכנית. נצא עם בעלי מקצוע ונבדוק, ובישיבה הקרובה נדווח מה המצב הגיאוגרפי. מה עוד, שלפי הצעת מר בראון זה כרוך בחקציב שעדיין איננו. הייתי מציע לחת לנו שבוע ימים ללמוד את החומר.

מר ש. רביד :

יש לי שאלה פשוטה, שאולי נובעת
מחוסר הכרות את הגרעין. אבל האם

לא יותר טוב, ולא יותר אקטואלי, ולא יותר מידי, שיכנסו
מחר בבוקר לתפוח.

מר א. בראון :

בוקר טוב.

השר א. שרון :

כבר ניסינו.

מר ש. רביד :

אני יודע שהם לא רוצים, אבל השאלה
היא האם אנו עושים בזה משהו כשאנו

אומרים להם: "אולי בשנה הבאה, אם יהיה תקציב".

מר ר. וייץ :

אני לא מציע לעשות שם את התרגיל
שאריק רוצה לעשות בתלמי יוסף.

זה לא הולך. אני חושב שאי אפשר לחבר שור וחמור. זה לא הולך.

מר א. בראון :

כל פגישה שלי איתם, והיו לי בערך
15, התחילה בזה.

השר א. שרון :

מאחר ואני מניח שכל הערה, גם כזו
הנשמעת תוך כדי דברי אחרים נרשמת

בפרוטוקול, הייתי רוצה להתייחס להערה שהשמיע פרופסור רענן
וייץ, בעניין ההתרגיל שאני רוצה לעשות למושב תלמי-יוסף בחבל
הבשורף. אני רוצה להודיע, ש-א. אינני עוסק בתרגילים. אף
פעם. לא בעבר, לא עכשיו, ואינני מתכוון לעסוק גם בעתיד
בתרגילים.

השר א. שרון

ב. זה אמנם איננו שייך לנושא שהועלה כאן ושדנים בו, אבל מאחר והוא הועלה, אני חושב שיש התעללות חמורה באנשים שהיו בחבל ימית ונתבעים לעבור ועדות קבלה חדשות מדי פעם, לכן קיבלתי החלטה כפי שקיבלתי. לא היה בה שום דבר פסול. היא תואמת בהחלט את החלטת הממשלה שבה ינתנו כל ההקלות למתיישיבי פתחת-רפיח להתיישב מחדש, ולא יצטרכו לעבור מחדש אותו מסלול של ועדות קבלה, כפי שמקובל בישובים ובמתיישיבים חדשים המבקשים להצטרף לישוב.

בתורי אני אענה על כך.

מר ר. וייץ :

הנושא הזה איננו על סדר היום ואף אחד לא יעסוק בנושא זה.

השר א. שרון :

אני מחר נפגש איתם שוב ואני מוכן להציע להם זאת שוב. זה בוודאי

מר א. בראון :

הפתרון המהיר והטוב ביותר. עד היום הם לא קיבלו את זה, עם כל הנסיונות.

ככל שהפתרון האלטרנטיבי הוא פחות אקטואלי, אולי יש יותר לחץ, יותר

מר ש. רביד :

סיכוי ללחוץ עליהם.

בסדר.

מר א. בראון :

אני במקרה נפגשתי עם גרעין נטפים באקראי, פגשתי שם גם את אורי.

מר י. מרגלית :

מר י. מרגלית

אולי אני נביא זעם, אבל אני סבור שגרעין נטפים אינו מנבא עתיד ורוד. זו לפחות ההתרשמות הראשונה שלי. אני סבור, שעצם העובדה שהתארגנה קבוצת אנשים ויוצרת עובדה בשטח, לא צריכה להביא אותנו לידי כך, שאוטומטית, נאשר הקמת ישוב. אני סבור, שבלחץ מתאים, כן ניתן היה להביא אותם לתפוח. לדעתי, אנחנו מקשים על עצמנו בעתיד, באישור ישוב נוסף מסוג זה. אני מאמין שאילו היה לחץ מתאים על הגרעין להשתלב מקום קיים, זה היה טוב יותר למקום ולגרעין.

מר מ. דרובלס : יוסי, אנו ניסינו, זה לא הולך.

מר ר. וייץ : אני לא אחזור פה על דעתי, היא ידועה. כולם יודעים שאני מתנגד להתיישבות יהודית באזור ההוא מטעמים כלליים, וככל שהדברים נעשים יותר ויותר, דעתי מתחזקת. זה לא אומר פה, רציתי רק שיהיה רשום בפרוטוקול שאמרתי שוב את דעתי.

מר מ. דרובלס : מותר לך לשנות את דעתך.

מר ר. וייץ : כשיגיע המועד לשינוי, אני מבטיחך

שאתה תהיה הראשון שתדע ששיניתי

את דעתי, ואחריך כל הציבור. אתן לך דמי קדימה.

הערה שניה - מהוך כבודו של היושב

ראש, לא אענה לך על התשובה שלך להערה שלי. אבל תסלח לי, לא

כך עומדים הדברים, בהחלט לא כך. רק מכבודך אני שומר את זה

ולא ממשיך הלאה.

מר ר. וייץ

עכשיו, לגופו של ענין - גם כשעושים
התיישבות חפוזת ביהודה ושומרון, צריך לעשות אותה בקצת הגיון,
להשתמש בידע המקצועי שיש לנו, להשתדל, מצד מי שכבר עושה,
שהיא תהיה משהו של קבע, שהיא תשא פעם פרי, שיהיה מזה משהו.

אני, שמתנגד לכל ההתיישבות הזו
אומר, כי ההתיישבות הזו מטיבעה היא התיישבות עירונית. הגרעין
הוא גרעין עירוני. אין לו ולגרעין התיישבותי קואופרטיבי כל
דבר שהוא, גם לא לישוב קהילתי. לפיתוח עירוני יש דינמיקה
משלו ותכנון משלו, ריבונות של עולם! ואנו כבר, בהסטוריה שלנו,
עשינו שגיאות מרובות של הקמת ערים חפוזות, קטנות ומוזרות, שאח"כ
לא יכולות לשאת בשרותים ובכל דבר אחר.

אינני מבין את הגישה הזו - בשל
מה יש ללכת אחרי כל גרעין שמתגרען ומראה שרירים, לרוץ אחרי
ולומר "מה!". יושב פה בא כח משרד השיכון שטיפל באריאל.
אני חושב שהם עשו מלאכה טובה באריאל. הם תכננו את אריאל יפה.
אריאל יכולה להיות מתוכננת על שכונות, שכונות או פרברים,
פרברים, בתנאי שכל פרבר יעמוד ברשות עצמו ויוכל לקבל את סוג
האוכלוסיה שנאה לו ותהיה לו מידה מסוימת של עצמאות, עד שכל
הדברים יתחברו פעם, אם לא עכשיו, בעתיד, לאיזו יישוב עירונית
מתפקדת כהלכה. אני סבור שהליכה ללא התאמה, ללא תכנון,
ללא מסירה לאותן הידיים שיודעות לעשות במלאכה, תביא, בסופו
של דבר, לתוצאות חמורות ביותר. ואני רוצה שוב, להפנות
את תשומת ליבכם לצורה שבה הדברים נעשים.

אני טוען, שאת הגרעין הזה צריך

לבחון, כשם שבוחנים את כל הגרעינים שמיועדים להתיישבות

עירונית ולתכנן את זה כחלק מהתאגיד. שזה יהיה במפוזר, להפך, אני בעד ערים שמתפזרות, שנותנות אפשרות של צורות חיים כפריות, עם שטח ליד הבית וכו'. אבל שיהיה פה הגיון שיביא אי פעם לידי שירותים ברמה מתקבלת, לידי חינוך ברמה מתקבלת. ריבוננו של עולם! אנו לא יכולים לעשות את הדברים אחרת יותר. כי או שזה יפול למעמסה נוראה על כולנו, על כל המדינה. או שהוא לא יחזיק מעמד ויחפוף לסלמס, לשכונות טעונות שיקום. זו הטענה שלי. תודה.

השר א. שרון : אני רוצה לתת תשובה. מבלי לעסוק

בנושא : איזה אזור טוב להתיישבות ואיזה אזור לא טוב להתיישבות - זה נושא שעליו מחליטות ממשלות, והממשלה, בנושא זה, קיבלה החלטה בקדנציה הקודמת שלה, ואין לה, בוודאי, לשנות את מדיניותה ב-4.5 השנים הקרובות - אני מקווה שגם מעבר לזה. כך שמבחינה זו, מה שקובע, כמובן, זו עמדת הממשלה.

אבל הייתי רוצה לומר, פשוט, למען

יעשה צדק ולמען כבודם של אנשי החטיבה להתיישבות, ולמען כבודם של אנשי משרד הבינוי - שלא היה מפעל התיישבותי שהושקע בו כל כך הרבה עבודה תכנונית ומחשבה כמו במפעל ההתיישבות בשומרון וביהודה. והלואי, וההתיישבות שתוכננה החל משנות ה-50, היתה מצליחה תוך פרק זמן כל כך קצר, להגיע לכך שתהיה בה תשתית חינוכית, חברתית, תרבותית, תשתית של דרכים, תשתית של מים, התחלה של תעשייה וצמיחה של אוכלוסיה, בקצב כפי שקרה במפעל הזה. ואני אומר זאת פשוט לכבודם של עשרות ומאות אנשים, שעשו ימים כלילות בתכנון, בביצוע ובהקשמה של המפעל הזה.

מר ר. וייץ :

אני דיברתי על גרעין נטפים אדוני
היו"ר, רק על גרעין נטפים.

השר א. שרון :

יש לי בקשה. כל זמן שאני יו"ר
בועדה הזו, איש לא יפריע. אני
אומר זאת פשוט לכבודם של אותם אנשים, בתקווה שמפעלי התיישבות
בעתיד יזכו לאותה תשומת לב שהושקעה בנושא הזה.

מר ר. וייץ :

אמן.

מר א. בראון :

אני רוצה לומר משהו לגבי המקום,
לגבי התכנון ולגבי הקשר עם ישובים
אחרים ואפשרויות. אני חושב, שאם יש דבר שהוגשם באזור הזה,
זו התכנית שדובר עליה פעם על גושי התיישבות, שקשורים למרכז
אחד, שסמוכים לאזורי העשיה, והתעשיה לא בתוכם אלא באיזה
שהוא מרחק לא גדול מדי, מספיק קרוב, ויחד עם זה לא רחוק.
זה בדיוק המקום, וממש מתבקש שם כך לבנות.
לך, אני יכול להגיד רענן, שזה
היה מתוכנן, אלא שזה נדחה בזמנו בגלל בעיות משפטיות. מה
שאנחנו רוצים זה לחדש את התכנון שהיה פעם. לא צריך לבנות
על זה כל מיני דברים, שבמקרה הזה הם לא מתאימים. יכול
להיות שהם מתאימים לאיזה שהוא מקרה, אבל לא לזה. זה סמוך
לאזור העשיה, למרכזי חינוך, לעיר שהולכת ונבנית. זה מתאים
מבחינה קרקעית, השיפועים לא קשים. היה לנו חלום, עוד לפני
5 שנים, לפני שהממשלה הזו היתה קיימת, להקים שם ישוב. תמיד
רצינו להקים ישוב במקום הזה. זה מתאים, זה מתוכנן, זה טוב,
אז אני יודע למה לתקוף את זה כאילו לא תכננו את זה. אלא

מה, התכנון היה מזמן, לפני הרבה זמן.

וזה מתאים גם לגרעין הזה. וכאן

אני רוצה להגיד כמה מילים לגבי הגרעין - אני מכיר חלק מהאנשים, לא את כולם. מחר תהיה אסיפה שבה בוודאי אני אכיר חלק גדול אחר מהם. יש בהם חלק שמצבו הוא כזה שאיננו מסוגל בעצמו לבנות. יש חלק גדול מהם שהם אנשים מבוססים, שרוצים לבנות קהילה עם חיי קהילה, עם בתים מפוזרים, עם חינוך יותר טוב, ולצאת מתוך המקומות שהם גרים בהם היום. הם יכולים בעצמם לבנות את בתיהם ולהגיע לצב של ישוב קהילתי כפי שהוא מתוכנן לישוב קהילתי, לא חקלאי, זה נכון, אבל ישוב קהילתי עם חיי קהילה, עם חברה, עם חינוך כפי שהם רוצים, עם אפשרויות עבודה ופרנסה של חלקם הגדול במקום, כפי שאמרנו שיהיו ישובים קהילתיים.

גודלו גם כן בסדר גודל מתאים,

המרחקים שלו ממרכזים אחרים, מבתי ספר, מכל הדברים האחרים.

ל

לכן, לא נכון להציג את זה כאילו

זה נפל מהשמיים. לא. זה דבר שהיה מתוכנן מקומם. זה גרעין בהחלט מוכר לנו. היו אתו קשיים קודמים.

אני רוצה להגיד מספר משפטים. לא

מר מ. דרובלס :

הייתי לוקח את רשות הדיבור אלמלא

רענן היה משמיע מה שהשמיע. היות ואני מרגיש את עצמי שותף למפעל התיישבות לתפארת, שאני חושב שכל עם ישראל יכול להיות גאה בו, אני קצת נפגעת. רענן, אנו יושבים פה בועדה ממלכתית, ואנו מקימים התיישבות שכולנו יכולים להיות גאים בה, בעיקר

מר מ. דרובלס

עם החלוצים, והגיע הזמן, אחת ולתמיד, להבדיל ולהפריד בין דעות פוליטיות לבין התקפות ללא סוף על ההתיישבות שהוקמה.

הודות לתכנון הזה - ואני מבין גם

קצת בתכנון, וגם אני קצת בעל מקצוע, תודה לאל, יושבים באזור הזה 20 אלף יהודים. ואם היינו עוסקים בתכנון לתפארת, לא היו יושבים שם יותר מאלף יהודים. גם אני עליתי להתיישבות, ואתה רענין, העלאת אותי להתיישבות מתוכננת מאוד, משנת 50 ועד שנת 59, ישבנו ללא תשתית בכלל באזור מבואות בית"ר.

בגליל התחלנו את המבצע בדומה ליהודה

ושומרון. לצערי הרב, לא השגנו עדיין את התשתית ואת הפיתוח בגליל, כשם שישנם ביהודה ושומרון. אנו יודעים מהו ההבדל בין התכנון האורבני לתכנון הכפרי. יושבים על זה יהודים, והתכנון ישנו, והתשתית מפותחת, וכולם גאים בכך, ובוא נפסיק.

אתה יכול, מבחינה אידיאולוגית, לבוא

ולחגיד, כפי שאתה אומר, כי אתה נגד זה שהתיישבו שם יהודים. אבל לא לבוא ולתקוף את אלה שהקימו ואת אלה שיושבים שם, שהם יושבים באיזה שהם ישובים שהם לא מתוכננים ואין להם כל עתיד.

לכן אני אומר, שבכל הישובים שהוקמו

אנו יכולים להיות גאים, לא רק בחומר שיושב שם, אלא גם בצורת התכנון והביצוע. והלואי ובאזורים אחרים נגיע למצב כזה כפי שהגענו כאן, למרות שיש כאן עוד הרבה מאוד מה לעשות בפיתוח התשתית, הרבה מאוד מה להשקיע. הלואי וגם באזורים אחרים נוכל להגיע לרמת השרותים כפי שישנה כאן.

מר מ. דרובלס

עכשיו לגרעין נטיפים - כפי שאמרתי

קודם, אני בעד הרחבת הסביבה שם, כי ישנה שם כל התשתית.
 התשתית היא בנוייה - גם של כבישים, גם של חשמל, גם של חינוך,
 תעשיה, טלפונים וכו', ומה שיותר אורחים ישובו על התשתית הזו,
 זה יהיה יותר זול.

יחד עם זאת, לא הייתי רוצה לבוא
 ולומר למתיישבים - "הנה קיבלנו את ההחלטה". כי עד עכשיו,
 אנשי הגרעין הזה נלחמים על זכותם להתיישב במקום הזה, ויש
 להם זכות מלאה. לכן אם נאמר: "קיבלנו את ההחלטה אבל זה יהיה
 בעוד שנה", חושש אני שקצת נטעה אותם. לכן אני מציע
 למי שיפגש איתם, שיאמר להם כך: אנחנו יכולים לבדוק את
 האפשרות של הליכה עם תשתית לראש השטח, כפי שאנו הולכים
 עם ישובים אחרים באזור זה. והיה, אם ישנם ביניהם בעלי
 אמצעים, או זכאי משרד השיכון, שיוכלו לבנות בהתאם לשיטה
 זו, לא הייתי מציע לחכות את השנה, כי אז אין צורך לחכות את
 השנה. אז יהיה לנו יותר קל להתגבר על התשתית ובאיזו שהיא
 צורה נמצא את הדרך. והיה אם לא, אנחנו צריכים לבדוק ולראות
 כיצד ניתן להרחיב את הסביבה הזו, מבלי להסתבך יותר. אז
 אני בעד זה, אבל קודם כל נראה מה שיש לנו ביד. אם היוזמה
 הפרטית יכולה להכנס לשם, אני בעד לאשר כזה ונלך לשם
 כפי שמקימים ישובים כאלה תודה.

הייתי רוצה להפסיק לעסוק בנושא
 זה.

השר א. שרון :

יש לי בקשה עניינית, לגבי גרעין
 נטיפים. אחת מן השתיים - או שקרה

מש ר. וייץ :

דבר בתכנון שאני לא יודע אותו, ועל כן אני טועה, או שיש כאן אי הבנה יסודית. אני עכשיו מדבר על גרעין נטפים, לא על שום דבר אחר. אני הבינתי, מלכתחילה, שגרעין נטפים הוא חלק מהתכנון העירוני, ואני מבין זאת. אבל כשמעתי את בא כח משרד השיכון, המופקד על התכנון העירוני, אזאני שקלתי בדעתי, שמא אני טועה. אם אני טועה, אם כך, אני לא יודע - וזה קורה, אני רוצה לבדוק את התכנית. יכול להיות שהיא קיימת ואני לא יודע עליה דבר. אני רוצה לדעת איך היא נעשתה, ולישיבה הבאה, אבוא מוכן ויכול להיות שאתמוך בהקמת הישוב. אני באתי לישיבה, בידיעה, (אולי מתוך טעות) שמדובר על שכונה נוספת לאריאל. כך הבינתי. לא הייתי מתנגד אילו המופקד על כך היה אומר לי: "ידוע לי, אני מקבל זאת". אבל אני שמעתי דברים אחרים. אז בבקשה, אני מבקש לבדוק את העניין. אם מדובר על ישוב כפרי, אני אביא את דעתי לישיבה הבאה.

אל"מ ד. סתיו : רק הערה אחת - השטח הזה כלול היום

בתחום התכנון של אריאל. לכן, מה שלא יומלט עליו - ולפי הנתונים שאורי הביא, בהחלט הגיוני להחליט החלטה כזו - יש לעשות את זה בהתאם ובהקשר לתכנון של אריאל. אני לא אמרתי שיש להטיל זאת על מתכנני אריאל, אלא רק אמרתי, לתשומת לב, שזה בתחום התכנון של אריאל - גם בירקן, גם אזור התעשייה וגם השטח הזה - ויש להקים זאת בתאום.

מר. א. בראון : זה לא בתוך שטח התכנון של אריאל,

זה 8 ק"מ משם.

השר א. שרון :

אני רוצה לסכם את הנושא

ולהבהיר את נושא "תחום התכנון" -

אנו בזמנו התלבטנו בבעיה קשה מאוד של קרקעות לישובים. מאחר והיתה החלטה ממשלתית האומרת שלא תופקע קרקע פרטית, אלא יבנו ישובים על קרקע מדינה בלבד. ולא רק על קרקע מדינה בלבד מבחינת הבעלות החוקית, אלא נחבקשנו, והייתי יכול להגיד - אפילו נצטוונו אז, שלא להשתמש בקרקע, אפילו היא קרקע מדינה, אם קרקע זו עובדה על-ידי מתיישבים או תושבים ערביים באזור. הדבר הזה הכניס אותנו למיטת סדום שלא היה כדוגמתה. מונחה בזמנו ועדה, שחיתה לי הזכות לעמוד בראשה. מבין חברי הועדה הזו נמצא כאן אחד עכשיו - שר החינוך שהיה חבר הועדה. סיירנו אז בחברון, בגבעון ובמקומות אחרים. הצענו אז לממשלה הצעת פתרון, שהממשלה קיבלה אותה, האומרת שאנחנו נאתר שטחים בסביבת הישובים, אפילו אף הם אינם קשורים קשר טריטוריאלי רצוף האחד בשני, שיספקו את אותה מכסת קרקע הדרושה להקמת הישובים המתוכננים. וכך אמנם עשינו. וקבענו אז קו מסויים שקראנו לו קו תכנון. והקו הזה אמר אז שבתוך תחומיו, כל פעולת בניה חייבת להעשות באישור הרשות המוניציפאלית המופקדת על אותו שטח. היו מקומות שהמקומות שנקבעו היו קרובים מאוד. למשל, אם ניקח את גבעה 510 מצפון לקדומים, שהיא ממש קרובה מאוד וברור שהיא צריכה להיות חלק בלתי נפרד מהישוב קדומים. אותו הדין לגבי אפרת ועוד שורה של מקומות אחרים.

באריאל, לעומת זאת, השטח שקבענו

הוא גדול מאוד, הוא מקיף כ-14 אלף דונם, שאותו כשטחי מדינה,

שבמרכזם נמצאים לא מעט שטחים פרטיים, בעוד שאריאל עצמה,

נזקקת לפי כל התכניות שלנו לשטח של 6,000 דונם. הקרקעות האלה

השר א. שרון

נכנסו לתחום של אריאל, אבל היה ברור לחלוטין שעליהן יוקמו דברים נוספים, שהם מתקשרים לתוך כל המערכת.

שאינם שייכים לעיר?

מר ר. וייץ :

שאינם חלק מהעיר. זה מגיע למרחק

השר א. שרון :

של 8 ק"מ מהעיר. למשל, הישוב

בירקן, שנמצא בשולי אותו השטח. למשל, אזור התעשיה, שהערכתנו היא שהוא אמנם ישרת בעיקרו את העיר אריאל, אבל ברור לי שאם הוא ימצא כ-2 ק"מ מזרחית מבירקן, לכיוון אריאל, ישרת גם את בירקן, גם את יקיר, ועשוי לשרת ישובים נוספים שיהיו. יכול להיות שהוא ישרת גם מטרות נוספות שיהיו משטח הזה.

כל השטח הזה נמצא לאורכו של ציר

חוצה שרשרון, ויש לנו עניין מיוחד שיהיה רצף יהודי לאורך הציר הזה, כי זהו בעצם הציר האיסטרטגי אולי החשוב ביותר שקיים היום, ויהיה קיים בעתיד, למדינת-ישראל, שיקשר את שפלת החוף עם בקעת הירדן ונהר הירדן.

לכן לא הייתי היום, בשום פנים

ואופן, מתנה הקמה של ישוב כזה שנמצא 8 ק"מ מאריאל, ולא נמצא במשבצת הקרקעית הדרושה לאריאל, אפילו אם תהיה זו עיר בת 50 אלף נפש, בתכנון של אריאל.

הייתי מציע לקבל את ההצעה שהוצעה

כאן. מדובר כאן בגרעין מראש העין. גרעין שטוען תקופה ארוכה מאוד, הן על קיפוח והן על רצונו להתיישבת. לא הצלחנו, בשום

השר א. שרון

פגים ואופן, ליישב אותו במסגרת שרצינו ליישב אותו. עשינו
נסיונות גדולים מאוד ליישב אותו בתפוח, וזה היה רק טיבעי
שנייבב אותו בתפוח, ולא הצלחנו. כולנו עסקנו בנושא זה, ולא
שמישהו שהיה קצר רוח עסק בזה, אלא כולנו עסקנו בנושא הזה
ולא הצלחנו. לכן נראית לי הצעתו של אורי טובה. מדובר כאן
על דבר שצריך לעשותו בעוד שנה. חשוב לנו מאוד לקבל החלטה,
שבמסגרת פעולות ההרחבה של גושי ההתיישבות, לפי החלטת ממשלה
קיימת, מס' מתאריך, נקבל החלטה שמתקציב השנה הבאה
יוקם לגרעין הזה ישוב.

מר ר. וייץ : את התכניות צריך לעשות עכשיו, לא?

מר א. בראון : כן.

מר ר. וייץ : רק רגע, אדוני היו"ר. פה התבהרו
לי כמה דברים שלא היו ידועים לי.
למשל, מה שאמרת עכשיו, זה משהו חדש בשבילי וצריך לדעת ולבדוק
אותו. כי אני הייתי בדעה כדעתו של בא כח שר הבטחון כאן.
על כן, אם חל שינוי פה, אני מבקש לבדוק את העניין ולראות
האם התנאים והגרעין מתאימים להקמת ישוב קהילתי כפי שכאן
הוצע. זה יקח עוד שבוע ימים, ואני אביע את דעתי בנדון. אני
באתי הנה עם אינפורמציה שונה בתכלית. מתי השתנתה האינפורמציה
הזו, אין לי מושג.

השר א. שרון : הייתי מאוד רוצה לקבל את הצעתך.
לצערי, אינני יכול לקבל אותה. אני
מוכרח לסיים את הפרשה הזו, ואני רוצה לסיים אותה היום. מה

השר א. שרון

שבהחלט נראה לי, שהגרעין הזה צריך לעבור, כמו כל גרעין את
הבדיקות הדרושות.

מר א. בראון : בוודאי, הוא עובר ועדות קבלה
ובדיקות. פשוט לא היה למי לתת
אותו עד עכשיו.

הח/62. פסגות - מרכז אזורי

השר א. שרון : יש לנו שני נושאים מאוד דחופים.
לאחר ביקשנו את שר החינוך, ולא
הייתי רוצה לעכב אותו. נעשה אותו בקצור. אני אבקש מאורי
שיציגו. המדובר בנושא פסגות. אח"כ אבקש ממנכ"ל משרד
האנרגיה להציג את נושא החישמול, מאחר והוא צריך לעזוב לפני
השעה 1500.

מר א. בראון : הנושא של פסגות זה גם כן נושא
שאנחנו מנסים לדחוף אותו כבר
הרבה מאוד זמן. המקום הוא ג'בל טוויל. דובר עליו כבר
לפני מספר שנים. כל הזמן דחינו ודחינו אותו. עכשיו החלטנו
להעלות את הנושא. המקום מיועד להיות מרכז אזורי, נמצא

מר א. בראון

מעל רמאללה, ממזרח לאל-בירה, בשטח של אדמות מדינה רשומות בטאבו. השטח מפותח. מיועד להיות מרכז אזורי. למעשה המועצה האזורית כבר הוקמה במקום. אנו רוצים להקים שם גם מרכז חינוכי וגם מרכזיה פדגוגית. הצינו לי את כל האפשרויות ואת כל הנתונים. זה יהיה מיועד ליושבים עופרה, בית-אל, גבעון, בית-חורון. כלומר, כל הנוש שנמצא מסביב לרמאללה. מצפון לרמאללה, ממערב לרמאללה וממזרח לרמאללה. כלומר, זה איזה מקום מרכזי שאליו מתנקזים מכל הכיוונים, גם מבחינה גיאוגרפית. בשטח יש מים, חשמל, כבישים. הוא אותר בזמנו עבור פקידות של עיריית ירושלים. אנו רוצים לאשר את המקום הזה כמרכז אזורי. אפשר לומר שבעצם הוא כבר התחיל לפעול כמרכז אזורי.

השר א. שרון :

רבותי, במקום הזה נמצאת המועצה

האזורית מטה-בנימין. צריכים להיות

בו אנשים שעובדים במועצה, שעוסקים במפעלים שקשורים במועצה. המועצות שבנינו בשומרון, ביהודה, בבקעת-הירדן ובחבל עזה דומות במבניהן למועצות הקיימות והמוכרות בארץ. זו היתה גם מגמתנו - לבנות דבר דומה. מקובל וידוע כבר שנים רבות, שבמרכז של מועצה אזורית קיימים המפעלים המשרתים את ישובי המועצה. במקרה זה מדובר במפעלים חינוכיים, אדמיניסטרטיביים בעיקר. שרותים מוניציפאליים.

אין שם בעיה של הכשרת קרקע. זה

שטח מוכשר, שמאז ומתמיד היה מיועד לבניה. כבישים סלולים.

אין שם בעיה של מים או בעיה אחרת, זה מקום שחיים ועובדים

שם.

השר ז. המר :

אני רוצה להצטרף לבקשה לאשר את

המקום הזה לגרעין. ראשית, זה גרעין

שאני מכיר אותו, שהוא גרעין חזק מאוד מבחינת האנשים.

זה גרעין או מרכז אזורי? אני
הבנתי שמדובר במרכז אזורי.

אל"מ ד. סתיו :

המדובר במרכז אזורי, אבל ישנה
קבוצת אנשים שהתרכזה כדי להיות

השר ז. המר :

במרכז האזורי הזה. מה ההבדל?

לשמש שם שרתים?

מר ר. וייץ :

הכל. כל מה שהאזור דורש. והיות
וזה לא רחוק מירושלים, אפשר להגדיל
את תחומי פעולתם. היא יכולה להיות מעבר לזה.

השר ז. המר :

אני מציע להתייחס כרגע למה שהאזור
דורש. הרי זה אזור גדול שאוכלוסייתו

השר א. שרון :

הולכת ומתרחבת מיום ליום.

אינני יודע איך הגרעין התגבש

השר ז. המר :

בתחילתו. אבל בסה"כ אלו אנשים

שמוכנים לעשות הרבה דברים. הם רוצים לעבור לשם, הם מוכנים

לעשות דברים רבים. אני יודע על קבוצה של 60 משפחות בערך,

שמוכנות לשרות את צרכי האזור, ואם יש עוד מעבר לזה, הם

מוכנות להתפרנס גם מירושלים, שהיא לא רחוקה. יש בתוכם

פרופסור אחד מהאוניברסיטה. אז הוא יכול להמשיך להיות פרופסור

השר ז. המר

באוניברסיטה וגם לשרת באזור באופן צדדי, או משהו כזה. יש כאלה.

אלא אם הוא ילמד בביר-זית?

השר א. שרון :

אינני יודע האם הוא ירצה. בינתיים

השר ז. המר :

הוא ראש המחלקה ללשון עברית באוניברסיטה

העברית בירושלים, ד"ר בר-אשר.

היה שם איזה מתקן צבאי שאני יודע

מסגן שר הבטחון שיש נכונות להעביר אותו ליעד השני.

למועצה האזורית הוא לא מפריע.

השר א. שרון :

במחקונת מינימאלית הוא יכול

אל"מ ד. סתיו :

להתקיים שם.

ישנה נכונות גם בתחום זה.

השר ז. המר :

אני נתקלתי בעניין לאחר שהאנשים

האלה היו אצלי וביקשו ממני תשתית לחינוך לשנה הקרובה. ואז

התברר שבעצם חסר להם קצת מעבר לזה בדי לעשות. הם מוכנים

כבר השנה, או בתחילת שנת הלימודים, או מראש השנה תשמ"ב,

כבר להכנס לעניין. הבקשה שלי היא גם לאשר את המסגרת, וגם

למצוא דרך, מה שיותר מהר, לאפשר להם להכנס. אגב, זה ציבור

שברוש יכול לתרום בעבודה ממשית באזור, באופן יוצא מן הכלל,

לדעתי. אפשר לבחון אותו גם תוך כדי זה. זו המשימה שלו.

מר ר. וייץ :

אם אני מבין, המטרה היא לחקים מרכז

אזורי דוגמת בני-יהודה ברמת-הגולן,

נכון? מרכז שרותים לאזור, ולידו גרעין שמתפרנס בפנים ובחוץ.

מה שאנחנו קוראים "מרכז אזורי מאוכלס יתר", כלומר, מעבר

למה שהאזור עצמו זקוק. כדי לעשות את המלאכה כמו שצריך,

אדוני היו"ר, צריך להטיל על הרשות לתכנון, באמצעות המומחים

שלהם, לעשות את הפרוגרמה. זו פרוגרמה לא רגילה למרכז

אזורי, כי שם צריך לתכנן את כל השרותים ולהביא בחשבון את

כל ההשלכות האזוריות. לאחר מכן יש להביא זאת לדיון בועדה

הבין-מוסדית למרכזים אזוריים, שבה משתתף גם משרד השיכון, וידונו

לגופו של עניין.

מר מ. דרובלס :

אם מדובר על פסגות כמרכז אזורי,

צריך לראות, איך במחנה ניתן לרכז

שם את כל מבני הציבור, חינוך, כדי שהאזור הזה יוכל לשרת

את האזורים שקמו מסביב. במקביל, בהמשך למבני הציבור שנקים

שם, צריך לדאוג למספר יחידות דיור שיוקמו באזור, כדי שאותם

אנשים שישתו את האזור, יוכלו לגור במקום.

בשלב ב', אם נרצה לתכנן את המרכז

שיהיה דו תכליתי (וגישתי לכך חיובית) - גם לאנשים שמשרתים

את האזור, וגם בעלי מקצועות מיוחדים שיוכלו לעבוד מחוץ לאזור,

אבל יוסיפו בנוכחותם למקום - לזה יש להתייחס מבחינה תכנונית

כפי שאמר רענן.

לכן אני מציע, כמקובל, להטיל על

המנהל לבניה כפרית, לקחת את הדברים בידיים, כשבשלב ראשון,

הקמת מבני הציבור, בתי הספר וכו', שזה הדבר הנוער והדחוף

מר מ. דרובלס

שיש לתת לו תשובה. במקביל יש לתכנן מספר יחידות דיור, ובאיזו צורה זה יעשה, זה משהו אחר. אבל יש להתחיל לתכנן ולהקים את המרכז הזה, אם אנחנו אומרים שאנחנו צריכים להקים באזור הזה מרכז אזורי שישרת את האוכלוסיה.

מר י. מרגלית :

אדוני ראש המחלקה, המושג "לקחת

את הדברים בידיים", הוא מושג מופשט

ויכול להתקבל בצורה די ברורה. אבל לגופו של ענין, אנחנו

תחילה צריכים לדעת מה אנחנו רוצים מבחינה פרוגרמטית. אם

אנחנו רוצים להקים מרכז אזורי שבו ירוכזו כל האלמנטים שמשרתים

את האזור, אז יש לזה מתקונת. יש לנו ועדה למרכזים בין-

אזוריים שיושבת וקובעת את הפרוגרמה. אנחנו יכולים להחליט

גם על מרכז אזורי מעבר לדברים האלה. ברור לי שאנחנו לא

יכולים להקים את מבני הציבור לפני שקבענו פרוגרמה - מה

בכלל יהיה שם. אני מפריד את הצד הפרוגרמטי מהצד התקציבי -

אם יש כסף או אין כסף - אני מנתק את הדברים. אבל אני סבור,

שבראש וראשונה, אנחנו צריכים לדעת מה אנחנו רוצים שם.

אני מכיר את הנושא של ג'בל טוריל. אני מכיר את הנושא של

נסיון רכז שם את בניני המועצה והרעיונות השונים. אבל מן

הראוי שועדת הפרוגרמה תשב ותציע הצעת פרוגרמה לגבי מה אנחנו

רוצים לעשות שם, וננסה לתת לזה עדיפויות. צריך להתחיל בתכנון

מפורט לגבי מה אנחנו רוצים בכלל שיהיה שם.

(מכאן רשמה ז.ת.)

(עד כאן רשמה ל.ד. - מכאן ז.ח.)

השר א. שרון:

אני מציע את ההצעה הבאה לסיכום:
אנחנו מחליטים לאשר הקמת מרכז איזורי

במקום ולהטיל...

מר י. מרגלית:

על הועדה למרכזים בין-כפריים.

מר ר. ויץ:

יש לזה מנגנון ברשות לתכנון - הם
יודעים לעשות את המלאכה.

השר ז. המר:

אך זה סוג מרכז איזורי כזה כמו
שאמרת?

מר ר. ויץ:

זה מרכז דו-חכליתי. מרכז ספיר בערבה
הוא אותו סוג.

השר א. שרון:

אנחנו מחליטים על הקמת מרכז איזורי
באתר בו נמצאים היום משרדי המועצה
האיזורית מטה בנימין. מטילים על הרשות לתכנון להגיש הצעה
מפורטת של אותו מרכז איזורי.

מר מ. דרובלס:

הייתי אומר, שבשלב ראשון יכלול כל
מבני הציבור ו-250 יחידות דיור.

השר א. שרון:

סיכמנו על מרכז איזורי, סיכמנו על
כך שהרשות לתכנון תיבש מיד לתכנן את
המרכז האיזורי, כדי שיוכל לשמש כמרכז לאיזור המועצה האיזורית
מטה בנימין, על כל המשחמע מכך; ודבר נוסף, שחייב לדעת להיוח

השר א. שרון:

כלול בהחלטה זאת, שיש לעשות כל מאמץ כדי לאפשר, במבנים זמניים, לאנשים הקשורים בפעילות במועצה האיזורית מטה בנימין, לשכון במקום. הרי לא יעלה על הדעת שנעסיק שומר מרמאללה שישמור במקום - הרי מישחו צריך לשמור, מישחו צריך לעשות שם עבודות פקידות, מישחו צריך לנהל, מישחו צריך ללמד, גננות צריכות מקום מגורים - רופאים, אחיות, הרי הם צריכים להתגורר במקום כלשהו. לכן, צריך לאפשר, במגורים זמניים, את כניסתם של מספר משפחות מינימלי המתחייב מקיום משרדי המועצה האיזורית במקום. זה כולל גם מבנים, שיכולים להיות בהחלט מבנים זמניים, למוסדות חינוך, עד שהיכון ותושלם תכנית הקבע. מה שהייתי רוצה לגבי תכנית הקבע, שאנחנו יודעים שבניתה היא ממושכת יותר, לאחר שהיא תתקבל ותאושר, הייתי רוצה לקבוע מועד, מתי נוכל לראות את התכנית, שהרשות לתכנון תגיש.

מר ר. ויצן:

אלה שעוסקים בדבר הם בעלי מלאכה טובים; ואם זה גרעין כמו שאתה אומר, אז צריך לשחק אותו בתכנון - כמו שעושים תכניות כאלה.

מר א. בראון:

מי יעשה זאת פיזית?

מר ר. ויצן:

אני משול לרופא, שמתנגד עקרונית להפלוח; אך אם הוא עושה הפלה, הוא עושה אותה טוב. המשל דומה לנמשל. מעולם לא עשיתי מלאכה לא טובה. אני חייט טוב.

השר א. שרון:

אנו מצרכים על כך; הייתי רוצה רק
להחליף את המלה הפלה במושג נטיעה

או שתילה.

יש לי רק שאלה מעשית - מי יקים את

המבנים הזמניים?

מר ר. ויצ:

זבולון, לפני שאתה עוזב, אני רוצה
להשמיע הערה, שגם אתה תשמע אותה.

אני חוזר על הערתי מהישיבה הקודמת, ביחס למצב התקציבי. תזכרו
שאסירים לנו כ-124 מיליון שקל להשלים דברים שאנו באמצע והפסקנו
אותם. חסרים עוד כ-120 מיליון שקל להחלטות שנתקבלו עד היום;
וכל החלטה נוספת פירושה תקציב שאיננו ובלי תקציב, כל ההחלטות
ישארו על גבי הנייר. אני רוצה שלא ייחסו את הדברים לכוונות
אחרות.

השר א. שרון:

הממשלה תעמוד על ביצוע מדיניותה.
אין כל חשש שהממשלה תאפשר שמדיניותה

המוצהרת לא תתבצע.

אל"מ ד. סתו:

יש במקום בכל זאת מספר בעיות של
תשתית. אמנם, יש מים ויש קצת חשמל,
אך צריך לחבר את החשמל. אז גם הטיפול המידי צריך להיות מוטל
על מישהו, באופן טבעי זו החטיבה להתישבות.

מר ר. ויצ:

כדרך הנהוג.

מר מ. דרובלס:

יש פה הסכמה כללית שצריך להקים את

המרכז וכמובן שאנחנו רוצים שהתכנון

יהיה הטוב ביותר. אך אני רוצה להבהיר את הדברים כפי שהם ברוחם. תכנון של רשות התכנון, מהפרוגרמה ועד לתכנון מפורט, זה מדובר על מספר חודשים טובים. הכוונה פה והרוח - אם אני לא טועה - היא לנסות להפעיל מרכז זה בהקדם האפשרי; אם נצטרך להשקיע רק בתכנון, בויכוחים ובדיונים כ-6 חודשים עד שנוכל להגיש את התכנית, קרי: רק בסוף השנה האזרחית של 1981 ותחילת 1982 - כי אנו מדברים, במקרה הטוב ביותר, במבנים זמניים שאפשר יהיה להכנס בשנת הלימודים לא הקרובה, אלא השניה - אנו צריכים לקבל שני דברים: (א) האם זו כוונתנו ללכת לתכנון הקבוע ובמקביל אם לעשות תכנון זמני, על מנת לתפעל את האיזור הזה; (ב) להטיל על גורם, שהגורם הטבעי הוא המינהל לבניה כפרית - או אם מסיבות טכניות הוא אינו יכול, אז לבוא ולהגיד שתעשה זאת החטיבה להתישבות, במקרה יוצא דופן זה, או כל גורם אחר, אך שיהיה גורם שיהיה אבא, מי יבצע אותם המבנים הזמניים. אם אין אבא, זה לא יוקם והרוח של ההחלטה, כפי שאני מבין אותה, לא תבוצע. ואני רוצה לבצע לא רק את ההחלטה, אלא גם את רוחה.

מר א. בראון:

אני מאד הייתי רוצה שהמינהל לבניה

כפרית יעסוק גם בזמני ואח"כ גם בקבע.

זה היה הכי טוב, כי אז זה גם מחאים אחד לשני. השאלה אם זה יכול להתבצע והמדובר הוא לעשות זאת עכשו.

מר י. מרגלית:

אני חושב, שהבעיה אינה ג'בל טוויל,

הבעיה היא כללית לגבי זמני וקבע.

מר י. מרגלית:

אני מכריז, שאם היה נוטל על משרד הבינוי להיות אחראי לבניה כולה, גם הזמנית וגם הקבע, בכל מקום, הוא היה נוטל על עצמו את האחריות והיה דואג שימצאו התקציבים. לא יתכן, שיש "כלה" שקוראים לה ג'בל טוויל, שיבואו ויגידו למשרד הבינוי לקחת אותה. אז אם תהיה החלטה כללית, שבה נאמר שמשרד הבינוי אחראי לבניה כולנו, נדאג גם לזה.

לגופו של ענין, בדרך כלל תכנונו של ישוב נעשה בצורה מתואמת בין המחלקה להתישבות לבינוי, נקבעת פרוגרמה, נקבעת תכנית מתאר שאותה מלווה המחלקה להתישבות; לאחר מכן, בתכנית הבינוי המפורטת אנחנו עוסקים. אנחנו משלימים את התכנון המפורט ובונים ודואגים גם שיהיה התקציב המתאים לכך. היום במשרדי אין תקציב לנושא זה של בניה זמנית. אם היתה מתקבלת החלטה עקרונית האומרת שכל האחריות, לא רק ג'בל טוויל, נופלת על המערכת שלנו, הייתי פונה לשר ומבקש ממנו שיפעל להשגת משאבים לנושא.

מר ר. ויץ:

ענין התקציב שווה, מי שלא יקבל זאת

על עצמו, כי היום כסף אין לאף אחד.

בלי תקציב, אי אפשר לעשות כלום. שמענו מהיו"ר, שחזקה על הממשלה שהיא תממן מדיניותה. אז זה ברור, שבלי תקציב אי אפשר לעשות. אך לאחר מכן, אדוני היו"ר, צריך פה לעשות מה שעושים בכל מקום. אעפ"י שאני מתנגד להקמת כל ההתישבות הזאת, אך כדי שהיא תיעשה טוב, קיבלתי על עצמי להניע את הרשות ואת הפרוגרמה, כמו שאנו יודעים. אם זה יקח 6 חודשים, זה יהיה יפה מאד, כי זו פרוגרמה לא פשוטה.

מר ר. ויץ:

אני מציע, יוסי, שאתה תיקח את

את העסק עליך מהתחלה ועד הסוף. זה מרכז איזורי.

מר מ. דרובלס:

אם אתה לא יכול, חגיד - ואנחנו

נקבל זאת.

מר ר. ויץ:

למה הוא לא יכול?

מר מ. שמיר:

יש כאן שתי החלטות מתבקשות: (א) לתכנן

קבע מרכז איזורי מאוכלס גדול. לזה

ניתנה תשובה בהחלטה מס' 1 - שהרשות לתכנון התכנן זאת. (ב) יש

כאן דרישה ליצור עובדות בשטח, שלא יעמדו בסתירה, אך יקדמו את

ההתישבות במקום, בנוסף לעובדות שנקבעו. אז מתי, עם כל הכבוד,

עד עכשו פעולה כזאת של יצירת תנאים זמניים נעשתה ע"י החטיבה

להתישבות.

מר מ. דרובלס:

לא במרכזים איזוריים. אני לא מתנגד.

שמשדד הבינוני יודיע שהוא מוכן שהחטיבה

להתישבות תבצע, אנחנו נבצע.

מר מ. שמיר:

אין שום הבדל בין הישוב הזה שעתיד

לקום ובין יתר הישובים שקמו, מלבד

שמשדדי המועצה האיזורית יהיו במקום ועוד איזה שהם מתקנים

איזוריים.

מר ר. ויץ:

מדובר בבית ספר, במרפאה וגם במתקנים

איזוריים-כלכליים? לא?

מר א. בראון:

זה אני לא חושב.

מר מ. שמיר:

השאלה הראשונה היא בסדר גמור.

לגבי השאלה השנייה, מתעלמים מהענין

הזה, כי הכוונה להקים, כפי שנהוג עד כה, מבנים זמניים - וזה
מה שצריך להחליט.

מר ר. ויצן:

אני מציע למשרד הבינוי לקבל את ההחלטה

במפורט על המרכז הזה - ולא לקשור זאת

עם כל המדיניות. יוסי, אני מציע לך לא לעשות דיסה שלמה. זה
מקום, שמי שמתחיל ימשיך אותו הלאה.

מר י. מרגלית:

אני סבור שצריך לתכנן את הישוב הזה

הכנון קבע.

השר א. שרון:

זה לא ישוב, זה מרכז איזורי.

מר י. מרגלית:

אני רואה, ששם הדיור הפרטי יהיה

גבוה מהדיור הציבורי. זה יהיה כמו

בני יהודה. נכון, שברגע שהיקבע הפרוגרמה, צריך להתחיל בתכנון
מפורט. אני רק רוצה להדגיש, שהקמתו של הישוב תהיה מותנית
בקבלת תקציב מיוחד מן האוצר, כי לנו אין תקציב להקמת
ישובים זמניים.

השר א. שרון:

מבנים זמניים כרגע, להכנסת משפחות

העובדים, אפשר להכניס?

מר י. מרגלית:

לי אין תקציב לנושא הזה.

השר א. שרון:

תקחו משהו מהשוליים.

מר י. מרגלית:

אנחנו כבר מעבר לשוליים. אנחנו
היום לא מסוגלים לתת חשובות לדברים
שהתחייבנו עליהם במפורש. אם בחסיבה להתישבות יש יתרות שעדיין
לא מומשו....

מר ר. ויץ:

בחסיבה אין יתרות - יש מינוס עצום.

מר י. מרגלית:

אני מודיע, שלמשרד הבינוי אין תקציב
להקים ישוב זמני בג'בל טוויל.

מר א. בראון:

האמת היא, שמה שכאן מציעים זה הנכון
וכך צריך היה לעשות. אך במציאות של
היום, לדעתי אפשר למצוא איזו פשרה, כדי להקים את המבנים
הזמניים, שאנשים יוכלו להכנס לשם בעוד חודש וחצי - חודשיים
ולהתחיל לשמור על המקום. אני חושב, שדוקא החסיבה להתישבות
יכולה לעשות זאת, אם ע"י לקיחה ממקום אחר או בדרך אחרת.

מר מ. דרובלס:

אין מה לקחת.

מר ר. ויץ:

אם מדובר על כסף - שלא תהיה שום
אשליה. הזהרתי בישיבה הקודמת ואני
רוצה להזהיר גם עכשו: בלי כסף אי אפשר לזוז. כל הקומבינציות
שלנו נגמרו. מיצינו את הלימון עד הטיפה האחרונה. יש לנו
עסקים נוראיים עם החשב שלנו, עם חובות, עם קבלנים ועם הבטחות
ללא כיסוי; ואם משיגים כסף, אני מציע להעמיד אותו לרשות יוסי.
אנו נעשה את התכנית כמו שצריך, כמקובל, ואתה תקים את המבנים
הזמניים.

השר א. שרון:

אני רוצה לסכם את הנקודה הזאת.

נראה לי, שצריך לעשות זאת באופן

מסודר. אני חושב, שמשרד הבינוי הוא שצריך להיות אחראי על

הנושא הזה, הן על ביצוע בנית הקבע והן על הקמת אותם מבנים

זמניים הדרושים למגורים ולמוסדות החינוך, שיש להקים אותם

מיד. לכן הנושא יהיה באחריותו של משרד הבינוי; ואנחנו רשמנו

לפנינו את הודעת משרד הבינוי, שאין לו משאבים כספיים נוספים

ולצורך זה הוא תובע תקציב נוסף.

הח/63. העברת בתים והשלמת רצף ההתישבות בחבל הבשור

מר ר. ויצ:

אני ממחר ואני מצטער מאד שלא אוכל

להקשיב למנכ"ל משרד האנוגיה, אעפ"י

שזו בעיה שמעניינת אותי מאד.

אני רק רוצה לשאול שאלה לסדר היום,

אותך אדוני היו"ר. לפני כמה וכמה ישיבות, העלית את הבעיה

של העברת הבתים והקמת התישבות לאורך הקו בפיתחת שלום ובקטיף.

מר מ. דרובלס:

איפה זה פיתחת שלום?

מר ר. ויצ:

בחבל הבשור. אתה אמרת לי בזמנו,

לפני הבחירות, שיש עיכובים ובעיות

מדיניות. הזמן רץ, העניינים מסתבכים שם קשות ואנו עלולים להפסיד

את המועד. חס וחלילה, אם נצטרך לצאת ולהשאיר למצרים את השטח

ההוא, על כל מתקניו ועל בתיו, אני חושב שאנחנו נעשה דבר שאין

נורא ממנו; ויש לנו עוד זמן, בתכנון מתאים, להעביר את הבתים,

מר ר. ויץ:

להקים עוד מספר ישובים ולהקים איזור התישבותי מסודר, שיכול להיות לנו לחיץ, במקום מה שכולנו מצטערים, מה שקרה בפיתחת רפיח. אני שלחתי את הנושא הנה. מהי נדון בנושא?

השר א. שרון:

ברגע שתוקם הממשלה - ואני מקוה שהיא

תוצג בכנסת ביום חמישי - בישיבה

הראשונה מיד לאחר הצגת הממשלה, נושא זה יעלה. אם הממשלה תוצג השבוע, זה יעלה ביום ראשון הקרוב בועדת השרים. אם מאיזו שהיא סיבה יהיה עיכוב בהצגת הממשלה עד ליום ב', אז יהיה מיד בישיבה לאחר מכן. אני מקוה, שזה יהיה כבר ביום ראשון הקרוב.

מר ר. ויץ:

אז בישיבה הראשונה אביא את החומר

ואציג אותו.

הת/64. החישמול בבקעת הירדן, ביהודה ובשומרון

מר ד. הגואל:

הנושא הוא החשמול בבקעת הירדן, ביהודה

ובשומרון. אנחנו מוכנים להציג את

הנושא בשלמותו, כשתוצג כאן תמונה שלמה של הדברים, שבוצעו באיזור הזה: דברים שנמצאים בביצוע בשנת התקציב הנוכחית עד 31 למרס 1982 ודברים שמתוכננים בראיה קצת יותר לטווח ארוך.

אני חושב, שבנושא זה, יחד עם חברת

החשמל - וביחוד מנהל מחוז ירושלים בחברת החשמל, שהוא גם הממונה

על איזור יהודה ושומרון, מר שפר - היתה התקדמות, שכפי שתוצג

מר ד. הגואל:

כאן, בודאי תוכל להרשים את הנוכחים. נוכל לענות על שאלות, או אם ישנן שאלות מראש, שמבקשים להדגיש אותן, נוכל לעשות זאת תוך כדי הצגה.

אני חוזר - המדובר הוא על מעין 3

איזורים: איזור השומרון, איזור בקעת הירדן ואיזור יהודה, כולל עד חברון ולמטה, כאשר אנו נציג את ההדגשות של הדברים כך: בקצרה, את הדברים שכבר הושלמו; בהדגשה יותר גדולה, את הדברים שבביצוע; ובהדגשה עוד יותר גדולה את הדברים שעומדים להתבצע.

אני מבקש ממר שפר, מנהל מחוז ירושלים,

שבעזרת מפה, יתן את תמונת המצב.

מר שפר: (מראה על מפה) - כפי שכבר נאמר, אנחנו רוצים להבדיל

בין שלושה איזורים: השומרון, הבקעה

ויהודה. על המפה שלפנינו יש שטח של השומרון, שטח של הבקעה

ושטח של יהודה.

נוכל לקבל את המפה, כדי לצרף אותה

השר א. שרון:

לפרוטוקול שלנו? זה חשוב מאד. אני

מבקש להעביר אותה לאהרן לישנסקי.

הקו הצהוב מסמן את איזור הזכיון

מר שפר:

של החברה המזרח-ירושלמית, כשהמעגל

ברדיוס של 20 ק"מ מירושלים מסמל את האיזור המקורי של הזכיון,

כפי שהוא ניתן בזמנו, לפני ההרחבה. הקוים האדומים המלאים

מסמנים את אותם קווי חשמל שכבר בנינו. הקוים האדומים המרוסקים

מר שפר:

מסמנים את קוי החשמל שהם היום בתכנון ובביצוע בשלבים שונים. נקודות כחולות מסמנות את אותם הישובים או נקודות חיבור, שהיום נמצאים בדיונים שונים, אך טרם הגיעו למימוש הזמנה.

אם נתחיל בשומרון, באיזור שהוא בריבוע שבין "הקו הירוק", כביש חוצה-שומרון, כביש רמאללה-שכם וכביש טול כרם-שכם, לפני כשנה וחצי אנחנו התחלנו כאן בעבודה, בהתאם לתכנית אב, עפ"י הזמנה של מספר גורמים ביחד ובתיאום והכנה של משרד האנרגיה ומתאם הפעולה ובנינו את שלושת הצירים הראשיים, ששניהם כבר מחוברים ביניהם. הציר השלישי, שהולך מכפר קטאם עד תפוח עומד לפני חיבור בציר התיכוני; כך ששלושת הצירים מבחינת חשמל יהיו מחוברים ביניהם ויתנו את האפשרות של עזרה הדדית בין הקוים. כאן יכולנו לעשות תכנון אב לגבי שטח שלם ולקדוח את הקוים הראשיים, שמהם היום אפשר לתת לכל דורש. עד היום חיברנו 7 נקודות ישוב יהודיות: שבי שומרון, קדומים, קרני שומרון, מעלה שומרון, תפוח, אריאל ואלקנה. כמו כן, כבר חוברו לצירים אלה 4 כפרים ערביים, 3 קידוחים לתחנות שאיבה ו-4 איזורי תעשייה.

השר א. שרון:

אינני רואה חיבור לאלון מורה.

מר שפר:

מיד אגיע לזה.

זה המצב הקיים היום. אנו כרגע נמצאים בבניה של הציר שהולך משבי שומרון צפונה, עד משטרת סנור ונלך עד קידוח סנור והמחנה שבדרך, כשהחלק הזה ישולם.

מר שפר:

דבר שני שאנו עושים כרגע, כבר בעבודה, זה המשך מתפוח, דרך לובן-שקיר לשילה. למעשה, זה יהיה גמור תוך חודש-חודש וחצי.

הדבר השלישי שאנו עושים כעת הוא - אנו עושים את התכנון לאלון מורה, לפי הזמנה שקיבלנו לפני זמן קצר, כאשר בדרך יחובר גם קידוח של מקורות, ע"י מחנה חורון, וכנראה גם מחנה חורון.

מתי זה יהיה?

מר א. בראון:

זה יהיה בתוך שנת התקציב 1981/82, דהיינו עד לאביב הבא.

מר שפר:

אני לא רואה שום תכנון לגבי תרצה.

השר א. שרון:

עוד לא הגיעה אלינו הזמנה.

מר שפר:

אם כך, צריך להעביר למשרד האנרגיה את תביעתנו בענין תרצה. מסנור יצטרך

השר א. שרון:

לחבר קו לתרצה.

דבר נוסף, אולי אתה מוכן לפרט לנו

ישובים שטרם חיברתם.

לזה אני מגיע כרגע. אנו מדברים

מר שפר:

היום על הקטע הזה בצפון - ריחן,

חיננית, דותן. זה יחובר ממי עמי למטה.

השר א. שרון:

זה כולל גם את שקד, שנמצאת ממש ליד
חינניה?

מר שפר:

כן, כולל שקד.

מר א. בראון:

זה כבר בעבודה?

מר ד. הגואל:

מדובר פה עד 31.3.82, כלומר עד סוף
שנת התקציב הנוכחית.

מר שפר:

חומש טרם מחוברת - זה עכשו בעבודה.

השר א. שרון:

כלומר, חומש כרגע היא לקראת חיבור?

מר שפר:

כן, בביצוע מעשי בשדה. יקיר - אנחנו

גמרנו את העבודה בפנים, בנינו את

הרשת ועכשו ניגשים לעבודה בחיבור הקו שיכנס גם ליקיר; ועד סוף
השנה הקלנדרית זה בודאי יהיה עשוי.

מר א. בראון:

צריך כבר לקחת בחשבון את עמנואל.

מר שפר:

לגבינו, זאת עוד לא הזמנה.

מר א. בראון:

אני אומר זאת, כי זו בטח צריכת חשמל
רצינית מאד.

מר שפר:

שילה - עוד בסוף הקיץ; אלון מורה -

עד סוף שנת התקציב; קרני שומרון ג' -

כאן עדיין בשלבי הכנה, אין עוד התקדמות.

יש גם שורה של כפרים ערביים, שהם

כבר הוזמנו ושאונו עוסקים בחיבור אליהם, כשרובם נמצאים לאורך

הצירים והחיבורים הם קצרים מאד.

מר מ. דרובלס:

מה עם שבי שומרון ב'?

מר ש. רביד:

אנחנו לא הוצאנו הזמנות לכל המקומות

החדשים.

מר שפר:

בבקעת הירדן - אנו יוצאים מתחנת

משנה בבית-שאן ויורדים לכל אורך

הבקעה, עד יטב, כשכאן יש לנו קו עוקף, שהולך דרך מכורה, גיתית,

מעלה אפרים וחוזר לפצאל. הקו הוא ארוך מאד, מעבר לכל סבירות

טכנית ולכן גם סובל מהפרעות מדי פעם; וכשהקו יוצא, אז מספר

גדול מאד של תחנות טרנספורמציה של ישובים נשארים ללא חשמל.

השר א. שרון:

מה הפתרון לבעיה זו?

מר שפר:

אנו עוסקים בתכנון של קו נוסף, שילך

מירושלים, יתפוס את הקצה הדרומי

ויסגור את המעגל מתחנת משנה בירושלים לתחנת משנה בבית שאן.

כך שאפשר יהיה לתת עזרה מכאן ומשם.

השר א. שרון:

האם אתם אינכם חושבים להוביל קו
לאורך ציר חוצה-שומרון, שיגיע עד

הבקעה?

מר שפר:

זה נמצא אצלנו אמנם במחשבות, אך
טרם הגיע הזמן, כי זה רק יחבר שתי
מערכות ביחד, אך זה לא יכול להיות במקום, כי כאן לא תהיה יכולת
אספקה.

מר א. בראון:

אך במקום ירושלים?

מר שפר:

לא. מהקו הזה לכל אורך חוצה שומרון
אנו לא יכולים להזין את המערך הזה.

מר א. בראון:

אז תעשו קו רציני.

השר א. שרון:

תסלחו לי שאני אומר זאת, אך התכנית
הזאת שאתם מציגים כאן - מה שנקרא
סגירת המערכת מירושלים מצד אחד ומבית שאן מצד שני - הרי זו
בעצם חלק מתכנית מדינית, שאבד עליה הכלח מזמן והיא אינה מקובלת
על הממשלה. זו בדיוק אותה תכנית חשמל שמוכרת לי מלפני 8 שנים,
7 שנים ו-6 שנים. זו אינה תפיסה שמקובלת על הממשלה הזאת. זה
הנסיון לקשור דרך ירושלים ובית שאן, כדי לא לעבור במערכת ראשית
ולחבר את בקעת הירדן דרך השומרון.

השר א. שרון:

אני בכל מקרה מבקש לבחון - מבלי

שאנו נתיימר להתמצא בנושאים המקצועיים, שבהם אתם הם בעלי המקצוע הראשיים - האם אין אפשרות של העברת קו מתח גבוה, או מתח עליון (אינני יודע איזה קו צריך להיות כאן) לאורך ציר חוצה שומרון, שהוא הציר הקיומי העיקרי של מדינת ישראל. אני מבקש לקבל תשובה על זה בישיבה הבאה.

מר שפר: אני יכול כבר לתת תשובה, כי השיקולים

שהביאו אותנו למעורר, כפי שאני מציג אותו כרגע, הם טכניים גרידא. אם לתת את האספקה לכל שטח הבקעה, שמרבית העומס שלה הוא כאן ולא בצפון; אם לתת את האספקה מהמערב, הרי פירוש הדבר שאנחנו צריכים לבנות עוד קו לכל אורך הציר. הבניה הזאת לא חוסיף שום דבר לשטח זה, אלא תביא חשמל מכאן להנה - דבר שאנו יכולים, ביתר קלות, לעשות מירושלים להנה, כשבדרך אנו יכולים לתת אספקה למספר ישובים לא קטן.

השר א. שרון: איך תוכל לתת אספקה לישובים שנמצאים

במסגרת הקונצסיה?

מר שפר: אני מבקש להסביר, שהתכנית שלנו לטווח

יותר ארוך אומרת, שאנחנו צריכים,

כאן באיזור, להקים תחנת משנה ראשית במתח של 150 קילוואט. המקום שנבחר לעת עתה הוא תפוח ומכאן הקוים של 33 יתפצלו לאורך השומרון ולבקעה - וזה יהיה מקור האספקה הראשי.

השר א. שרון:

אני מבקש ממנכ"ל משרד האנרגיה,

לדרוח לנו - אם ניהן בישיבה הבאה -

אם באמת יש תכנית, במועד הנראה לעין, לחיבור בקעת הירדן בקו חשמל עיקרי משפלת החוף לאורך ציר הוצה שומרון. יש לחיבור הזה משמעות עליונה לגבי עתיד השטח והתפתחותו, כמו שיש לו חשיבות ממדרגה ראשונה מבחינה מדינית; וצריך להשתחרר מהתפיסות שכבר נגנזו.

מר ד. הגואל:

לשאלה הזו תקבל את התשובה. אך אני

מדגיש את הקו היורד מירושלים לבקעת

הירדן, עובר דרך מישור אדומים ועוד כמה ישובים.

השר א. שרון:

אני לא רוצה להתערב בזה. אני פשוט

מסביר, מבלי להתערב בנושא המקצועי,

שנראה לי שמבחינה מדינית, יש חשיבות עליונה להעברת חלקים מרכזיים של התשתית דרך השומרון, כמקשר בין בקעת הירדן לשפלת החוף. על זה אני מבקש לקבל תשובה - מהן התכניות.

מר שפר:

החלק השלישי הוא יהודה. כרגע קיימים

שני קוים ראשיים, שאחד בא מתחנת משנה

הר טוב, ע"י בית שמש, הולך עד חברון; והקו השני בא מירושלים ושוב נכנס לחברון, כששני קוים נפרדים מזינים מצד אחד את העיר מצד שני את קרית ארבע. יש לנו גם קו שבא מהרשת האיזורית בפרוזדור ירושלים ונכנס דרך מבוא ביתר עד לגוש עציון. מחובר כאן כל גוש עציון, כמה צרכנים ערביים, כמו: אלערוף, בי"ח אלברקא, בית עומר, בית אולא ואנחנו מגיעים לחברון.

מר שפר:

ביהודה, למעשה, היום אין לנו הזמנות, מלבד שאלה אחת של אספקה לישוב חדש, אפרת. כאן אנו אמנם חיברנו את ישיבת ההסדר עפ"י צו של חצרים צבאיים, אך יש עדיין דיון מי יתן אספקה לאפרת, כי הישוב עצמו נמצא בתוך הקונצסיה של מזרח ירושלים.

מר מ. דרובלס:

מה עם הקוע ומעלה עמוס?

מר שפר:

אין לנו שום הזמנה בשטח של יהודה לחיבור של איזה שהוא ישוב יהודי. יש כרגע דיונים עם המימשל על החיבור של מספר כפרים ערביים דרומה מחברון ומערבה מחברון - דבר שיאלץ אותנו כבר ללכת לתכנית אב סופית לגבי שטח של יהודה.

השר א. שרון:

ז"א, לא תקוע ולא מעלה עמוס?

מר ש. רביד:

היתה לנו, בזמנו, חכנית להגיע למצפה שלם דרך הקוע ומעלה עמוס. אך בסופו של דבר, מטעמים אחרים, הוחלט להגיע מדרום למצפה שלם. כך אני מבין.

מר שפר:

לא. למצפה שלם יש הזמנה. העבודה שם עוכבה עקב בדיקת ההשלכות של פסיקת בית הדין הגבוה לצדק. אני מבין, שאנחנו עכשו נלך לכיוון של מצפה שלם לרשת הארצית, כשהקו ילך מירושלים, יעבור ליד בית-לחם, בית-צחור, הרודיון. אם תבוא עכשו הזמנה לתקוע, נוכל לעשות זאת.

מר ש. רביד:

מצפה שלם, כשהיה היאחזות, כדי לברוח

מהקונצסיה, הוגדר כחצר צבאית. אז

אמרנו, שקודם כל נגיע למצפה שלם. אח"כ יש לנו בעיה איך לרדת
בדרך לישובים אזרחיים כמו תקוע ומעלה עמוס. נתגבר על זה במשך
הזמן. הכסף למצפה שלם, שזה עיקר הכסף, שולם.

השר א. שרון:

אני מבין, שכרמל ומעון לא מופיעים.

מר שפר:

לא.

השר א. שרון:

מצפה גוברין לא מופיע, וגם לרציפר

לא מופיעה. ז"א, כמו שהתקדמנו מאד

בשומרון, אנחנו נמצאים בפיגור רב ביהודה.

מר שפר:

לא קיבלנו שום הזמנות.

מר ש. רביד:

לגבי כל הישובים החדשים - בעיה

ההזמנה היא נורא פשוטה, היא רק

בעיה תקציבית, פרט לנושאים של הקונצסיה.

השר א. שרון:

אני רוצה לשאול שאלה. הגענו כבר,

ברוך השם, לכך שכל משרד ממשלתי תורם

מתקציבו משהו למען ההתישבות הזאת. משרד החינוך תרם, משרד

החקלאות תרם, משרד הבינוי תרם - כל אחד תרם מתקציבו. אי אפשר

שאתם מתקציבכם תתרמו משהו לדבר הזה? ההזמנה היא דבר שהביטוי

שלה הוא כספי. אז אולי אתם מוכנים לקחת על עצמכם משהו

מתקציבכם? מדוע צריך להתייחס למקומות אלה אחרת מאשר מתייחסים

השר א. שרון:

לישובים מעבר מזה של הקו? אני מפנה זאת למשרד האנוגיה.

יש לי שאלה נוספת. אם אמנם אתם

טוענים, שמהקו שיחבר את ירושלים עם בקעת הירדן ניתן יהיה
לספק חשמל לישובים הנמצאים בקרבת הקו - ואנחנו יודעים שהישובים
האלה הם בתחום הקונצסיה של החברה המזרח-ירושלמית - מדוע לא
ניתן לתת פתרונות למקומות שבהם הבעיות הן קשות מאד, כמו: בית
אריה, נוה צוף, נילי, מתחיהו וישובים נוספים באיזור הזה?

במתחיהו כבר נפתרה הבעיה.

מר מ. דרובלס:

(המשך הדברים ושמה ל.ד.)

(עד כאן רשמה ז.ח. מכאן ל.ד.)

השר א. שרון :

אם אתם טוענים שזה כל כך טוב,
וזה נותן אפשרות לספק חשמל, אדרבא,
תספקו חשמל למקומות שאמרתי. אנחנו זקוקים לחשמל באופן מהיר
ביותר בבית-אריה. אנחנו זקוקים לחשמל בבית-אריה ב', שהוא
מצפון לבית-אריה. לניל"י ולשורת ישובים נוספים.

מר מ. דרובלס :

נילי, ברקן, שבוי-שומרון ב', תרצה.

מר ר. חביב :

לגבי בית-אריה ומתחיהו, ממש לפני
ימים (שפר עוד לא קיבל את זה),
יצאה הוראה של מפקד יו"ש לביצוע לחברת החשמל לישראל. הם
שניהם פחות או יותר על גבול הזיכיון, ובכל זאת הם יחוברו
לחברת החשמל לישראל.

השר א. שרון :

מה עם נילי?

מר מ. דרובלס :

נילי לא.

השר א. שרון :

למה נילי לא. איך היא תתקיים?

מר ש. רביד :

הבעיה היא פשוט בעיה תקציבית.
בחברת החשמל מקבלים אותנו
יפה ונותנים לנו קפה, אבל הם לא מטפלים בלי כסף.

השר א. שרון :

אין לי טענה לחברת החשמל. דרך
אגב, אם אני יכול, ואני מבקש להעביר

עד אחרון העובדים, אני מבקש לשבח אותם. אני רואה אותם. אני מדבר עם העובדים שלכם שעובדים על העמודים. בדרך כלל אני מתעכב תמיד ליד העמוד האחרון. נעשתה שם באמת עבודה בלתי רגילה. אני רוצה לשבח את משרד האנרגיה על כך, כמובן, ואת העובדים שעובדים בשטח. הם עושים באמת עבודה בלתי רגילה. אבל יש לי בקשה למשרד האנרגיה - אנא, חנו לנו מתקציביכם לנושא הזה. 'וקי, אתם הרי שופעי כספים.

מר ד. הגואל : אני חושב שאנו בהחלט שותפים לעניין?

מבחינת חברת החשמל, הגענו למצב, שלגבי מה שעושים בשטח, אחדנו את הכללים, מה שקורה מעבר לקו אחד של הקו הירוק, קורה גם מהעבר השני. כלומר, יש פה החלה מוחלטת של הנוהלים בנושא של טיפול חברת החשמל.

דבר שני, אנו מתואמים עם מתאם הפעולה בשטחים ומפקדת יו"ש תאום די הדוק, אבל חשוב שגם מהצד שלהם תבואנה הזמנות. השטח הוא באחריות מפקדת יו"ש. יחד איתם, נוכל בהחלט לזרז את ההזמנות האלה.

באשר לבעיה התקציבית - מה שנוגע להשנה, קשה מאוד יהיה לתת דבר נוסף. אבל אנו כבר עומדים בפני תקציב שנה הבאה, לכן לגבי ההזמנות המיידיות, ובמיוחד לגבי ההזמנות, שמבחינה טכנית, ברור לי שהם יתחילו לאחר ה-1 אפריל 82 שגם הוא די בפתח - חשוב שלפחות נדע מה ההיקף, כך שמבחינת הדרישות שלנו, בתאום עם יהודה ושומרון, נוכל

מר ד. הגואל

לכלול בחשבונות ובהתחשבות של משרד האנרגיה. אנו מוכנים לשבת עוד פעם עם מר שפר, שבענין הזה הוא באמת דוחף ראשי. (כל הכבוד לעובדים בשטח, שהם המבצעים, אבל בסופו של דבר, מבחינת הבקרה והדחיפה, היא קיימת בחברת חשמל באמצעות מר שפר), אני מוכן לעשות בדיקה ולראות איפה אנו תקועים. הנו את הרשימה ואת סדרי העדיפויות ונעשה את זה.

השר א. שרון :

אני מבקש מראש המחלקה וראש החטיבה

להתיישבות, שתעבירו את הרשימה הזו,

כדי שנוכל לראות במה ניתן להעזר במשרד האנרגיה.

מר מ. דרובלס :

אני בהחלט רוצה להצטרף לברכות של

יו"ר הועדה, הן לחברה והן למשרד

האנרגיה. מבצע הישגים חשובים בשומרון בעיקר, היה ללא תקדים

בשנתיים האחרונות, ועל כך כל הכבוד, הן לחברת החשמל והן

למשרד האנרגיה. יחד עם זאת, יש פה איזה מין אבסורד.

אנו היום עומדים במצב שבכתריסר ישובים אנו מפעילים גנרטורים.

הסבל למתיישבים הוא רק. ההוצאות הן עצומות, פי כמה ממה

שעולה זרם של חברת החשמל. ובסופו של דבר, הפעלת הגנרטורים,

בצורה כזו או אחרת יוצאת מכיסנו. אז אם אנו כבר לקחנו

על עצמנו וחוברו לרשת כ-40 ישובים ביהודה ושומרון או למעלה

מכך, וזה מבצע ללא תקדים - אנחנו נעביר את הרשימות -

אנחנו עומדים במצב שבמספר מקומות לא הזמנו את החיבור פשוט

מחוסר תקציב, כי החברה לא רוצה רק מכתב עם ד"ש, אלא רוצה

שזה יהיה מלווה במשהו. ולחברה יש מנהג מצויין, היא תמיד

גובה מראש.

אז יש פה מצב של אחת מן השתיים :

או שנקבל באיזו שהיא צורה את הכסף, כי מכספנו אנו פשוט כבר איננו יכולים להוציא זאת ולעשות את ההזמנות האלה. בעיקר ביהודה. ביהודה יש לנו לעשות את לוציפר, מעון, כרמל, מצפה גוברין, תקוע, מעלה עמוס ומצפה לכיש. 7 ישובים, ששם מופעלים גנרטורים ויוצא שמוצא כסף רב, וההזמנות עוד לא הועברו לחברת החשמל, אם מחוסר תקציב או מסיבות אחרות. בשומרון מדובר על כ-5 ישובים שעליהם הוחלט, בחלקם אנו כבר יושבים, בחלקם אנחנו צריכים לשבת בעוד כחדשיים. אנחנו אמנם נעשה את כל המאמץ, אבל אני מבקש, בהתאם לכך, שגם האחרים, גם משרד האנרגיה, יעשה זאת. אולי אפשר להגיע לכך שהכספים לחשמל יוזרמו ישירות דרך משרד האנרגיה ולא דרך משרדים אחרים. אולי הריכוז הזה יביא לביצוע מהיר יותר.

בינתיים, בואו לא נדבר על תקציב שנה הבאה, ויחד, כולנו נעשה מאמץ ונראה מה ניתן לעשות עוד השנה כדי לחבר לחשמל לפחות את הישובים הללו שכבר הוקמו. אנו נחסוך כסף. שנה של הפעלת גנרטור זה כמו חיבור הישוב לחשמל.

אני מודה לך ג'וקי ועל מאמציכם בנושא.

השר א. שרון :

אני מבקש למה שמנכ"ל משרד האנרגיה כבר אמר - שאנחנו זקוקים למעשה

מר שפר :

לריכוז ההזמנות, כי קשה לנו לעשות לוח זמנים כשאיננו יודעים מה יעמוד לפנינו.

מר מ. דרובלס :

אנו נעביר לכם לוח הזמנות עם

עדיפויות.

מר ש. רביד :

אני מציע שבקי ירכז את זה כמו
קודם כי הוא בקשר עם גורמי מקורות

ומחנות הצבא וכו'.

מר שפר :

דבר שני, אני מודה בשם העובדים
על המחמאות.

השר א. שרון :

אני באמת מודה לכם. יש לנו לעיתים
קשיים עד שניגשים לעבודה, אבל
משנגשים לעבודה, אני רואה את העמודים האלה מתקדמים במשך
היום.

מר שפר :

העובדים שם עושים שבועות שלמים
בשטח. הם ממש לנים בשטח.

השר א. שרון :

אני רואה אותם ומדבר איתם לעיתים
קרובות.

מר מ. דרובלס :

גם את מנהל המחוז רואים הרבה בשטח.

מר א. בראון :

נכון, גם את שפר. כל פעם שאני
נוסע, אני פוגש אותו בשטח.

השר א. שרון :

תודה רבה לכם.

החכרה קרקע למשכנים ביהודה ובשומרון - נוהל 65/הח.

הנושא הבא הוא נוהל החכרה
קרקעות. אני מבקש שמאיר שמיר

השר א. שרון :

יציגו.

מאז שמפעל "בנה ביה"ח" התחיל

מר מ. שמיר :

לפעול ביהודה ושומרון, נקבעו

בדרך אדמיניסטרטיבית דמי ההחכרה, שעיקרם בשניים : 5% דמי

חכירה ראשונים. ו-1% של דמי חכירה שנתיים. מסיבות

פורמאליות, ופורמאליות בלבד, מועצת מנהל מקרקעי ישראל לא

יכולה לתת תוקף לנוהל זה, כיוון שהתנאים ביו"ש שונים

מהתנאים בצד זה של הקו הירוק. מצאנו, שמבחינה פורמאלית,

חשוב שהתהליך החלטת ממשלה מוסמכת. למעשה, מה שמבוקש כאן זה

לתת תוקף לנוהל כפי שהוא מתנהל לשביעות רצון כל מי שנוגע

בדבר - גם המתיישבים וגם המיישבים.

אני לא אפרט את כללי הנוהל. העקרון

הוא פשוט -5% דמי חכירה ראשונים ו-1% דמי חכירה שנתיים.

ויש כאן הלוואה עומדת למקרה שעוזבים.

מר א. בראון :

האם נוסח ההחלטה בפניכם, או אתם

השר א. שרון :

רוצים שאקריא אותה לכם?

אנו מכירים אותה.

מר מ. דרובלס :

אריק, אני רוצה להכניס דבר אחד

מר א. בראון :

להחלטה הזו - שיהיה לה תוקף לזמן

מר א. בראון

מסויים. יכול להיות שדברים ישחנו בעוד שנתיים.

אז ישנו זאת.

השר א. שרון :

אולי נחליט שהיא לשנה.

מר א. בראון :

זה לא טוב, כי ישנה הרגשה שהיא
ארעית.

מר מ. דרובלס :

אפשר לעשות פשרה. אתה יכול להחליט
שכל שנה זה מתחדש אוטומטית.

מר ש. רביד :

אנו מדברים עם אנשים. יש אנשים
שמתחייבים, שהולכים. נניח שמחזירים

מר א. בראון :

יבוא מתי ויציג לשנות זאת, כשאנו בינתיים התחייבנו, אז בואו
נתן את זה לפחות לשנתיים.

אני רוצה להבהיר כי מה שהתחייבנו
לא ניתן לשנות.

מר מ. שמיר :

אני לא מתכוון שהתחייבנו, חתמנו.

מר א. בראון :

אני מתכוון לאנשים, שנגיד באים

היום לאריאל, הם עוד לא בחור, רק בעוד חצי שנה יכשירו להם
את השטח, אז צריך לתת לזה זמן.

לפי דעתי, אם נקבע כרגע מועד,

השר א. שרון :

אנו מגבילים. לכן, לדעתי, לא

השר א. שרון

צריך לקבוע כרגע מועד, זהו הסידור. הערכתי היא שזה יקח
שנים עד שמישהו ירצה לשנות את זה. לכן זה נשאר. אני מבקש
לצורך לסטנוגרמה את נוסח ההחלטה.

הח/66 - פאקים, ייעור ושטחי מרעה - ליישובים ביהודה;
בשומרון, בקעת הירדן וחבל עזה.

הנושא הבא זה יעור ומראה ליישובים
ביהודה ושומרון. הייתי רוצה

השר א. שרון :

שהוא יוצג.

לפני כשתי ישיבות, השר הטיל על
מנהל מקרקעי ישראל להכין את הנושא

מר א. בראון :

מר א. בראון

של הצמדת האובייקטים השונים : מרעה, פארקים, יעור, לישובים, ולמעשה, יחד עם הקרן הקיימת הוכנה תכנית, שעכשיו, לאחר האישור כאן, צריכה עכשיו להתחיל להתגלגל הלאה.

השר א. שרון :

ראשית, יש כאן רשימה מצורפת

שנעביר, היא תרשם ותהיה חלק מההחלטה.

אני רוצה שניגע בעקרונות. אני רוצה להזכיר שאני חזרתי ואמרתי כאן פעמים רבות, שצריך, מוקדם ככל שרק ניתן, עוד בטרם נגשים להסדר מדיני כל שהוא, להעמיד קרקעות מדינה לרשות המועצות האזוריות והישובים ביהודה, בשומרון, בבקעת הירדן ובחבל עזה, כדי שיופיעו כחלק מן המשבצת השייכת לישובים היהודיים.

כל מי שמכיר במו"מ על האוטונומיה את סעיף הקרקע - אני מציע לחברים לעיין בו בהזדמנות, אינני רוצה כרגע לעסוק בו כאן - יבין את החשיבות של העמדת הקרקעות האלה, מוקדם ככל שרק ניתן, לרשות הישובים.

הייתי רוצה רק שנזהיר את עצמנו

מפני דבר אחד - מתן כזה מזכיר קצת את הנישואים האלה שהיו מקובלים בשנות ה-30, כשאי אפשר היה להשיג סרטיפיקטים - כאשר בארץ היה אדם מתגרש גרושין פקטיביים (שהיו אמיתיים) מאשתו, נוסע למזרח אירופה, מתחתן שם ומביא אתו כלה חזרה. לעיתים, לא במעט מקרים, הגרושין שהיו פקטיביים הפכו לקבועים, והנשואים שהיו פקטיביים הפכו לקבועים.

אם אני רואה למשל שסלעית מקבל

2,000 דונם אדמת מרעה - אני לא יודע האם יהיה לו עדר והאם

מתוכנן לו עדר - אינני רוצה שהוא יהיה היום בעל משבצת

השר א. שרון

קרקע של 2,000 דונם, כשיתכן של-2,000 דונם האלה נזדקק למטרה אחרת.

מר ש. רביד :

למה לישובים ולא למועצות האזוריות?

השר א. שרון :

לכן אני רוצה פה לשצוא את הנוסח

שישמור בידי הממשלה, החטיבה

להתיישבות, המנהל, את היכולת להשתמש אח"כ בקרקעות האלה

מבלי להיות כבולים על-ידי ההחלטה הזו שאנו מצרפים אותה

לפרוטוקול.

מר א. בראון :

אני רוצה לומר משהו לגבי מה שאמרת

עכשיו - כשראינו זאת בצורה הזו

של הישובים, ראינו זאת לאחר שעמדה לנגד עינינו השאלה - מי

יכול להיות בעל הבית על השטח הזה? כי כשאתה מראה לישוב

את האזור הזה, אם יש לו עדר או אין לו עדר, אז יש בעל בית,

יש ממי לדרוש את זה. ככה גם אין ממי.

השר א. שרון :

אני בעד המועצות.

מר א. בראון :

אני מציע שיציגו קודם את העניין.

מר מ. שמיר :

אני מציע שנבחין בין שני מישורים :

מישור אחד - אופן הקצאת הקרקע.

מישור שני - פיתוחה. באשר להקצאת הקרקע, הכללים יהיו

כללים ברורים. ראשית, החכירה תהיה לשנה. היא תתחדש כל

שנית, נבחן את יישום אחד העקרונות

שמנחה אותנו ביישובי המחלקה להתיישבות - העקרון של חוזה משולש לצורך זה.

שלישית - חלק מהקרקע יוחקר גם

למועצות האזוריות ויכלל במסגרת שטח השיפוט של המועצות האזוריות.

על כל פנים, התכנית לא תהיה התכנית

שמובאת כאן. התכנית הזו תובא למפקדת יו"ש כפי שמתחייב מבחינת החוקים, ואני מקווה שנתגבר על ההיבטים הפורמאליים שעדיין קיימים, נקבל אישור ואז תהיה ההקצאה הזו.

מה שמובא כאן זו תכנית אופרטיבית,

מתוך הנחה שזה יהיה התשובה. עשינו שיקול דעת לגבי איזה שטח להצמיד לאיזה ישוב, מה יעודו, ב-3 מישורים: יעור, מרעה והכשרת קרקע - ומוצגת כאן תכנית אופרטיבית לגבי טיפול באותו השטח, לאחר שההבטים המשפטיים ימצאו את סידורים במסגרת מקבילה. זאת כמובן, כשהם לא יעמדו בניגוד למה שניתן לעשות עם השטחים האלה, כי מעמדם הוא לא חד-משמעי כשטחי מדינה ויש עוד כל מיני דברים שמצריכים פתרון.

לצורך אילוסטרציה, תליתי כאן מפה

מר קדמון:

שמתארת בסגול את שטחי המדינה

ועל זה משבצות הישובים כפי שהם קיימים היום לגבי שטחי התפיסה.

התכנית שלנו, למעשה, קבעה ארבע

מטרות:

1. שמירת גבולות התפיסה של הישובים והשטחים הסמוכים להם של אדמות מדינה.
2. הבטחת וזרבות קרקע להתיישובות בעתיד.
3. יצירת רצף קרקע בין ישובים.
4. יצירת מקורות פרנסה ותעסוקה בתחומים האלה.

האמצעים שקבענו לעצמנו הם :

הכשרת קרקע לחקלאות, יצירת שטחי מרעה, יעור (הן כתפיסת שטחים והן כיעור ממש) ופארקים הן להתיישובות עצמה והן למטיילים באזור.

מה שהנחה אותנו בתכנית היא - ליצור שטחים כאלו שהישובים מסוגלים, באזור שלהם, ביכולת שלהם, לשמור עליהם. לא התייחסנו לשטחים שנראה לנו שלא ניתן לעשות את זה, כלומר, הם צריכים להיות במסגרת אחרת שתקבע - המועצות, מנהל מקרקעי ישראל, ממשל.

יש פה המלצות לגבי כל תהליכי התכנון והביצוע המומלצים. לא הייתי מציע להכנס לזה ולדון בזה כאן. על כל פנים, זה על פי התהליכים המקובלים..

אם יש עניין בזה, אני מוכן להוסיף נתונים כוללים. או אתן לדוגמא איך זה בנוי. למשל, ראינו קבוצה של ישובים שנראה לנו שהם בשלים להכנס לתכנית כזו - כי זה אחד התנאים בעצם לביצוע. אז אם נכנס ל-7 ישובים כאלו, לדוגמא, אנו יכולים להגיע לסה"כ סדר גודל של 60 אלף דונם מרעה וכ-12 אלף דונם ייעור ועוד פארק אחד. זה דבר שצריך לתקצב אותו בסדר גודל של כ-90 מליון שקל. זה כולל כבר רכישת

מר קדמון

עדריים וכו'. כמובן, שהסכום קטן יותר אם נוריד את נושא העדריים.

מה גודל השטח?

השר א. שרון :

אנו מדברים על 60 אלף דונם למרעה, כ-12 אלף דונם לייעור ופארק אחד

מר קדמון :

בשילה. זו דוגמא לתכנית עבודה אפשרית בשנה אחת.

כשסה"כ התכנית מדברת על 350 אלף

השר א. שרון :

דונם. כלומר, התכנית כולה, באותם

תחומים של מרעה, ייעור, פארקים והכשרה קרקע היכן שאפשר, מדברת על היקף של 350 אלף דונם. זה מבצע בעל חשיבות עצומה, מכל הבחינות.

עוד דבר אחד אני מבקש להעיר -

מר קדמון :

אני חושב שצריך להתייחס מאוד

בזהירות להערה שהערת קודם. אסור להראות בתכנית הזו הקצאת שטח לישובים. זו תכנית למיפוי ואיתור שטחים בלבד. לדוגמא, כדגם, זה מחייב תכנון מפורט והקצאה, אבל אין להתייחס לזה.

אבל יש לי בעיה. אני רוצה לקבל

השר א. שרון :

פה החלטת מחייבת. את ההחלטה הזו

אני מוכרח לקבל היום. יחד עם זאת, אני חושש לקבל החלטה המחייבת להעמיד קרקע לידי ישוב, עוד לפני שהשלמנו את העיבוד המלא של תכניות - מה יכיל כל ישוב וכו'. האם לא יותר בטוח שאנחנו נעמיד את הקרקע הזו לרשות מועצות אזוריות? להחלטה שלנו

השר א. שרון

היום יש תוקף משפטי. כלומר, מבחינת הנושא המדיני - יכול להיות שאני טועה, אתם צריכים לבדוק - שמפחיד אותי מאוד, כי זה יכול להתפתח במהירות עצומה, אנחנו מכוסיים. כי בסעיף הקרקע, כשמדובר על סטטוס של ניהול מקרקעי מדינה, מופיע שם דבר ברור מאוד העוסק בקרקעות שהוקצו להתיישבות יהודית. לכן יש חשיבות רבה שהדבר הזה יהיה מעוגן בחוק. כלומר, בכל רגע אני יכול לבוא ולומר כי קיימת החלטת והקרקעות האלה נמצאים בתחום אחריות של גופים כאלו וכאלו. יחד עם זאת, אני חושש להעמיד את הקרקע בידי מישהו. לכן הייתי רוצה שיהיה סעיף המגביל את המועצות האזוריות, שלא הן תהיינה הסמכות האחרונה המקצה את הקרקע הזו.

מר ש. רביד : אני חושב אריק, שהבעיה ניתנת לפתרון

יחסית בקלות, אם כי צריך להלביש עליה את הלבוש המשפטי. נוצרו תקדימים, אפשר לחתוך - ואני חושב שכך צריך לעשות זאת, ואז אפשר לענות גם על החששות שלך וגם לקבל את ההחלטה המשפטית שמוציאה את הקרקע הזו מתחום ההכרעות שאנו לא רוצים בהן. אפשר לקבל החלטה לחתום על חוזה משולש לפיתוח עם החטיבה להתיישבות ומועצה אזורית ממויימת, לטובת רשימת ישובים, מבלי להגיד שלסלעית יש 2,000, לשילה יש 2,700 וכו'. אלא, שיש חוזה פיתוח בין המנהל, החטיבה להתיישבות והמועצה האזורית בנימין לטובת כל ישובי מועצה אזורית בנימין, סה"כ שטח כך וכך עם העיגולים שלהם, וליתר בטחון להוסיף עוד כמה "ביתים" כאלו.

השר א. שרון : ואם יתווספו ישובים?

מר ש. רביד : אז אני אומר כי יש להוסיף עוד

כמה בתים כאלו, ליתר בטחון.

מר ש. רביד

בצורה הזו אתה גם מבטיח שהישובים נהנים (ואף אחד לא יכול להגיד לך שלא) ומהצד השני, השמירה היא באחריות המועצה האזורית ואף אחד לא יוצר על זה חזקה. צריך לזכור גם, בינינו לבין עצמנו, כי יש כמה ישובים שיסמרו פחות טוב מאשר אם זה יהיה בטיפול מרכזי של המועצה האזורית. יש כמה שיעשו זאת יותר טוב מהמועצה האזורית, ויש כמה שיעשו את זה פחות טוב. לכן, אם בכל מועצה אזורית ניקח יהודי שיהיה אחראי לנושא הזה, ומחתימים זה יתפתח לרשות מרעה, אז בכלל אפשר לפתור בעיה זו. אינני יודע מה הצד החוקי של רשויות מרעה מעבר לקו הירוק, אבל ברגע שזה יפתר, אפשר יהיה להעביר אותו אז לרשות מרעה ולפתור את הבעיה עוד יותר טוב.

מר מ. דרובלס : יש לי שלוש הערות : ראשית, אני מברך על היוזמה.

שנית, אני קצת חושש מהישובים וקצת מהמועצות. כי הישובים יקבעו את העובדה שהשטח הוא שלהם, ואח"כ, תתחיל להתווכח איתם באשר להתיישבות חדשה או אחרת, האם כן צריך או לא צריך לתיתו מועצות הן חצי אינטרסנטיות. לכן, הייתי מציע את הנוסחה המשפטית, האם החטיבה, יחד עם גוף אחד שקיים לצורך התיישבות, או גוף שאינו אינטרסנטי...

מר ש. רביד : זה לא כדאי בלי האזרחים, כי אז זה כאילו בידי הממשלה.

מר מ. דרובלס : אני מציע לבדוק זאת, כולל הקמת חברה מיוחדת לצורך זה, חברה מיוחדת

מר מ. דרובלס

שתהיה שותפה לצורך העניין. לבדוק את הדרך מבחינה משפטית.

שלישית, הייתי מציע לחשוב על

האפשרות, לא להחכיר. למרות שאנו מחכירים החכרה זמנית לתקופה של שנה, פה, בגלל האטמקט הכללי שישנו, תקופת השנה לא עונה לי בדיוק לדברים האלה. לכן יש לחפש תקופה הרבה יותר ארוכה - 7,5,3 או כל תקופה אחרת. כלומר, יש לבדוק את הסמנטיקה מבחינת השנה. במקומות אחרים לא מפריע לי שזו תהיה החכרה זמנית. כאן לא הייתי רוצה שתהיה החכרה זמנית לשנה.

צריך לעשות זאת לזמן יותר ארוך
ולתת זאת לרשויות.

מר א. בראון :

אני התייעצתי עם סרי ויש חשש
שהפרקליטות לא תתמוך תמיכה מסיבית
בהצעה זו. אני מדבר על בחינת היישום.

מר מ. שמיר :

עברנו כבר מכשולים כאלו.

מר א. בראון :

מבחינתי, אני בהחלט תומך בנוסחה
שאמר אותה שמעון. יתר על כן, אפשר

מר מ. שמיר :

אולי להוסיף עוד אלמנט אחד, וזה פותר את הבעיה - שהגוף הזה
רשאי להקצות לשימוש זמני את השטח הזה לישובים מפציפיים, לפי
קביעה והחלטה.

טוב, זו ההחלטה. אני מציע שתשבו

השר א. שרון :

אח"כ ותנסחו אותה בדיוק.

(מכאן רשמה ז. ח.)

(עד כאן רשמה ל.ד. - מכאן ז.ח.)

מר ש. רביד: צריך שיהיה ברור, אנחנו עוסקים

בסמנטיקה. חוץ מניירות לא יהיה

כלום, אם לא יהיה לענין הזה כסף.

השר א. שרון: את הנושא הזה אני שומע כל הזמן.

מר ש. רביד: אנחנו השנה, בחטיבה להתישבות - מה

שלא היה לנו אף שנה - בגרעון תקציבי.

השר א. שרון: האמן לי, זה טוב.

מר ש. רביד: זה לא כך - הבעיה מתחילה להיות

בעיה של אמינות.

השר א. שרון: הענין הזה לא נשאר על הניר ואסביר

מדוע. ראשית, מבחינת ההיבט המדיני

שלו, יש לו משקל רב. דבר שני, מבחינת הפיקוח על השטחים, מאות

רבע שטחים אלה יועברו על גבי מפות לאחריות המועצות, תהיה לנו

כתובת לתביעה לפיקוח על הענין. מישהו יהיה חייב לדווח ולפקח

כל הזמן.

יחד עם זאת, בהמשך להערה של סרי,

פה צריך להבין דבר אחד - שדין קרקעות המדינה האלה הוא כדין

קרקעות מדינה אחרות; ז"א, זה לא באופן אוטומטי, שכל דבר המופיע

כאן בצבע, על המפה, ומתאר קרקע מדינה, שהוא קרקע מדינה. הוא

צריך לכלול, ראשית, שטחים שהם היום בבעלות המינהל, או שלוחתו

ביהודה ושומרון, שהיום הם בבעלותו ומוחקרים למועצות האיזוריות

השר א. שרון:

ושטחים שבאופן מובהק וברור עומדים בקריטריונים של קרקעות
מדינה.

מר ש. רביד: אריק, אני מציע שתקבל על עצמך - היות

וזה נושא מיוחד, וזה לא עוד ישוב,

או עוד 40 בתים באיזה שהוא מקום, אלא זה נושא שנברא במיוחד,

עם כל ההשלכות שאתה יודע אותן יותר טוב מאתנו. אם מעבר

להכרזות רוצים להתחיל בפעולה של גידור, יעור וכדו', זה לא

יהיה מתקציב של 10 מיליון ל"י שעומד לרשות ישוב.

זה מובן.

השר א. שרון:

יש לי הצעה - הקרקעות שיוקצו למועצות

האיזוריות, במדה ותצטרך להתבצע בהן פעולה ממשית, ז"א פעולת

ביצוע כלשהי, הבדיקה תיערך בהן כפי שמקובל לגבי קרקעות מדינה.

זה פותר אותך מהבעיה.

אני אומר כך: בכפיפות להחלטות

מר מ. שמיר:

הממשלה, יוקצו הקרקעות למטרות סקר,

שמירה, מרעה ופיתוח. ההקצאה תיעשה למועצות האיזוריות ולטובת

הישובים בתחומן (והכוונה כאן באמצעות החטיבת להתישבות והמועצה
עם המינהל).

האיזורית תיתכן גם החברת מישנה לישובים בהקצאה זמנית.

פעולות הפיתוח, לכשתיעשנה בשטח, יהיו כפופים לנוהל הקצאה

הקיימים היום של קרקעות מדינה.

הייתי אומר: הקצאה למשמרת.

אל"מ ד. סחור:

השר א. שרון:

אני מפחד מהמלה "משמרת".

מר מ. שמיר:

אמרחי: סקר, שמירה, מרעה ופיתוח.

הח/67. זוהר - מקום קבע ליישוב

השר א. שרון:יש עוד נקודה קטנה בענין מקום קבע
לזוהר.

אנחנו הקמנו, לפני 4 שנים, היאחזות
נח"ל במשטרת דהריה, והיא יושבת במקום מוגבל, מצומצם, קטן,
שאינו מאפשר התרחבות ובניה והגיע הזמן למצוא לה מקום קבע.
חקרנו, בדקנו, סירנו, למדנו ומצאנו מקום שהוא מאד מתאים כמקום
קבע והמקום הזה נמצא בהצטלבות הדרכים דהריה-חברון, עם הכביש
שמוביל לסמוע ממערב לכביש באר שבע-חברון - והגבעות האלה נמצאות
מערבית לכביש. אני מבקש מאורי להצביע על המפה. הייתי רוצה
שנקבע זאת כמקום קבע.

מר א. בראון:

(מראה על המפה): זו סמוע, זו חברון -

קריית ארבע, זו באר-שבע וזה הכביש
שמוביל. המקום נמצא בדיוק כאן, מעל המסעף הזה. רואים את שטח
הפרסה של שטח המדינה. יש שם מקום, שלפי דעתנו, בשלב ראשון -
זה עוד לא נבדק חבדיקה הרגילה - הוא מקום טוב ומה שאנו רוצים
זו החלטה ראשונית, כדי שנוכל להמשיך בפעילויות.

הח/68. הקמת יישוב - נטף

מר א. בראון:

יש לי עוד נקודה. בישיבה הקודמת

דנו על נושא נטף וקבענו שזה יהיה

רק בתיאום עם הצבא. הצבא אישר זאת והיה סיכום עם סגן הרמטכ"ל.

הישוב יבנה, בשלב ראשון, כישוב זמני.

השר א. שרון:

זה בין לטרון לבין מעלה החמשה.

מר א. בראון:

הם בונים בעצמם את הישוב כישוב זמני.

השר א. שרון:

הם כבר במקום?

מר א. בראון:

הם התחילו והפסיקו ועכשו יתחילו

מחדש.

הח/69. החלטות מס. הח/53 והח-54 של הועדה להתישבות - תיקון

מר ח. צבן:

אני רוצה להודיע לפרוטוקול, לגבי

פרק התנ"ך (כפירה) - מקימים צוות

תכנון של שמורות הטבע, המחלקה להתישבות, הקרן הקימת והמינהל

ועובדים על זה.

השר א. שרון:

אני מודה לכם מאד. אני חושב, שזו

היתה ישיבה פוריה.

נטפים - ישוב קהילתי

הת/61

עוזר שר החקלאות לענייני התישבות פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה א. בראון, מ. דרובלס, ש. רביד, ר. ויץ, י. מרגלית ואל"מ ד. סתו.

מ ח ל י ט י ם בהמשך להחלטה מס. הת/56 של הועדה להתישבות מיום י' בתמוז התשמ"א (12.7.81), לאשר הקמתו של ישוב קהילתי באיזור בירקן-יקיר, בנ.צ.מ. 161170 - במסגרת שנת הכספים 1982. הישוב יאוכלס על-ידי גרעין נטפים.

להטיל את אחריות הביצוע של החלטה זו - על החטיבה להתישבות של ההסתדרות הציונית העולמית.

פסגות - מרכז איזורי

הת/62

עוזר שר החקלאות לענייני התישבות פותח.

בדיון משתתפים: השרים א. שרון, ז. המר; ה"ה א. בראון, ר. ויץ, מ. דרובלס, י. מרגלית, מ. שמיר ואל"מ ד. סתו.

מ ח ל י ט י ם כפוף לתוצאות הדיון בעתירה לבית המשפט הגבוה לצדק בענין ג'בל-טוויל, לאשר את הקמתו של מרכז אזורי "פסגות" בג'בל-טוויל, באתר המועצה האזורית מטה בנימין, כדלקמן:-

א. תוך התייחסות להודעתו של נציג משרד הבינוי והשיכון כי חסרים למשרדו משאבים כספיים וכי לצורך הקמת המרכז האמור הוא תובע תקציב נוסף, להטיל על משרד הבינוי והשיכון את האחריות להקמתו של המרכז האזורי "פסגות".

ב. (1) משרד הבינוי והשיכון יגיש את נושא המרכז לוועדה למרכזים בין-אזוריים לשם קביעת הפרוגרמה של המרכז - על כל המשתמע מכך;

(2) עם גמר התכנון יגיש המשרד את הפרוגרמה לאישורה של הועדה להתישבות;

ג. בהמשך לעיל ועד אשר תיכון ותושלם תכנית הקבע של המרכז - יקים משרד הבינוי והשיכון מגורים זמניים למספר משפחות כמתחייב מקיום משרדי המועצה האזורית במקום, לרבות מבנים זמניים בשביל מוסדות חינוך.

./העברת

העברת בתים והשלמת רצף ההתישבות - כחבל הבשור

הת/63

מנהל המחלקה להתישבות של הסוכנות היהודית פרופ' ד. ויץ מעלה את הבעיה של העברת בתים והשלמת רצף ההתישבות כחבל הבשור.

יו"ר הועדה להתישבות משיב שעם כינונה של הממשלה החדשה יועלה הנושא לדיון כועדה להתישבות.

החישמול בבקעת הירדן, ביהודה ובשומרון

הת/64

המנהל הכללי של משרד האנרגיה והתשתית פותח.

מנהל מחוז ירושלים בחברת החשמל מדווח בנושאי חישמול של ההתישבות החדשה בבקעת הירדן, ביהודה ובשומרון ועונה לשאלות חברי הועדה.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה ד. הגואל, פ. שפר, א. בראון, מ. דרובלס, ש. רביד ור. חביב.

מ ח ל י ט י ם :

א. הועדה להתישבות רושמת לפניה כדלקמן, ובהערכה רבה את הדין וחשבון של משרד האנרגיה והתשתית ושל חברת החשמל לישראל בע"מ בענין החישמול של ההתישבות החדשה בבקעת הירדן, ביהודה ובשומרון:-

(1) בשומרון המערבי:-

לפי הזמנת משרד הבינוי והשיכון, ההסתדרות הציונית העולמית, מפקדת איו"ש ומשרד הבטחון (אג"ת), כתאום של לשכת מתאם הפעולה בשטחים ובפיקוח כולל של משרד האנרגיה והתשתית הוזמנה באפריל 1979, בניית תשתית של רשת חשמל באזור זה. על-פי הזמנה זו, אשר כללה פריסה של 100 ק"מ קו מתח גבוה ו-3 תחנות משנה ראשיות - אשר בימים אלה יבוצעו - חוברו לרשת החשמל:-

(א) היישובים:-

- (1) שבי שומרון;
- (2) קדומים;
- (3) קרני שומרון;
- (4) מעלה שומרון;
- (5) תפוח;
- (6) אריאל;
- (7) אלקנה;

./קידוחי

(ב) קידוחי מים ומשאבות:-

- (1) אריאל;
- (2) קדומים;
- (3) קרני שומרון;

(ג) אזורי תעשיה:-

- (1) קדומים;
- (2) קרני שומרון;
- (3) בית אריזה סלע;
- (4) שבי שומרון;

(ד) כעת נמצאים בשלבי ביצוע שונים ויחברו במשך השנה התקציבית, לתשתית החשמל הקיימת הישובים הבאים:-

- (1) דותן;
- (2) סנור;
- (3) חומש;
- (4) יקיר;
- (5) שילה;
- (6) אלון מורה;
- (7) קרני שומרון ג';

קידוחי המים:-

- (1) בידיא, ליד אלקנה;
- (2) א-זויה, ליד אלקנה;
- (3) חורון;
- (4) סנור;
- (5) שבי שומרון;

(ה) כמו-כן נמצאים בשלבי תכנון שונים לשנת 1982 ויחברו לרשת החשמל לאחר עריכת ההתקשרויות הסופיות:-

- (1) אזור התעשיה באריאל;
- (2) מחנות צה"ל - חורון וסנור;

./בבקעת

(2) בבקעת הירדן:-

(א) כל מקום צרכנות שעבורו הוזמנה אספקת חשמל, מחוץ לגבולות הזכיון של החברה המזרח-ירושלמית או שהוכרז כחצרים צבאיים - חובר לרשת החשמל הארצית;

(ב) כדי לשפר את אמינות האספקה, לתגבר את יכולתה ולשם חיבור מקומות צרכנות נוספים, נמצא בתכנון ויבוצע על-פי התחזית עד סוף שנת 1982 - קו אספקה ראשי שני לבקעת הירדן, והוא שיסגור את המעגל מבית-שאן ועד לירושלים;

(ג) מקומות צרכנות שחיבורם נמצא בדיון ויבוצע כאשר יושלמו ההתקשרויות והתשלומים, לקראת שנת הכספים 1982/83, הם:-

(1) מחנה יוסף;

(2) מחנה מבוא שילה;

(3) מחנה גיתית;

(4) מחנה נועם;

(5) מחנה ייטב;

(6) פצאל 9;

(7) קידוחי עוג'ת;

(3) -יהודה חוברו עד כה לרשת החשמל הארצית:-

(א) כל ישובי גוש-עציון, לרבות הקידוחים והמחנות שבגוש;

(ב) ישיבת הסדר "אפרת";

(ג) קרית-ארבע, כולל אזור התעשייה;

(ד) בית אומר;

(ה) בית הספר החקלאי "ערוב";

ב. ראשי המחלקה והחטיבה להתישבות של ההסתדרות הציונית העולמית, יעבירו בדחיפות לחברת החשמל לישראל בע"מ רשימה מרוכזת של הזמנות לחיבור צרכני חשמל נוספים לרשת החשמל. הרשימה האמורה תכלול את סדר העדיפויות של החיבורים המבוקשים.

ג. בהתייחס למשמעות הרבה באשר להתפתחותו של השומרון בנושאי תשתית - להטיל על המנהל הכללי של משרד האנרגיה והתשתית, להודיע בהקדם לוועדה להתישבות, אם קיימת תכנית לביצוע במועד הנראה לעין - חיבור ישובי בקעת הירדן בקו חשמל עיקרי, משפלת החוף לאורך ציר חוצה-שומרון.

המשך הדיון נדחה.

*החכרת

הת/65

החברת קרקע למשתכנים ביהודה ובשומרון - נוהל

מנהל מינהל מקרקעי ישראל פותח.

כדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה מ. שמיר, א. בראון, מ. דרובלס וש. רביד.

מחליטים במגמה לעודד ולהגביר את ההתישבות ביהודה ובשומרון, להעניק למשתכנים על קרקע ביישובים שהוקמו ואשר יוקמו על-פי החלטות הממשלה, ושתוקצה להם למטרות מגורים על-ידי מפקד האזור - הקלות בתנאי קבלת הקרקע, כדלקמן:-

א. (1) המשתכן ישלם סכום חד-פעמי בשעור של 5% בלבד מערך הקרקע - כפי שתוערך על-ידי השמאי הממשלתי;

(2) סכום זה ייחשב כתשלום דמי חכירה ראשוניים בשעור של 80% מערך הקרקע, אם תושלם בניית דירה/בית תוך שלש שנים מיום ההקצאה, והמתיישב יגור בדירה/בית במשך חמש שנים רצופות לפחות - מתום השלמת הבניה;

ב. כמו-כן ישלם המשתכן דמי חכירה שנתיים, החל מיום ההקצאה, בשעור של 1% מערך הקרקע - עבור כל שנה מראש.

ג. אם יבקש המשתכן להעביר את זכויותיו בדירה/בבית מבלי שהתגורר בדירה/בבית במשך חמש שנים מיום השלמת הבניה, יהיה עליו לשלם:-

(1) דמי הסכמה כפי שיחולו עליו בעת התשלום - כאילו שלם דמי חכירה ראשוניים בשעור של 80%, וכן -

(2) סכום השווה ל- 75% מערך הקרקע כפי שיקבע למועד העברת הזכויות על-ידי השמאי הממשלתי.

הת/66

פארקים, ייעור ושטחי מרעה - ליישובים ביהודה, בשומרון, בקעת הירדן וחבל עזה

יו"ר הועדה להתישבות פותח.

כדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה א. בראון, ש. רביד, מ. כהן (קדמון), מ. דרובלס ומ. שמיר.

./מחליטים

מ ח ל י ט י ם במסגרת מדיניות הממשלה בענין חיזוק ההתישבות ועבודה וכפוף להחלטות הממשלה:-

א. לאשר הקצאת קרקעות ביהודה, בשומרון, בבקעת הירדן ובחבל עזה למטרות ייעור, פארקים ושטחי מרעה של ההתישבות החדשה. ההקצאה תיעשה למועצות האזוריות בשביל הישובים שבתחומן - באמצעות החטיבה להתישבות של ההסתדרות הציונית העולמית, המועצה האזורית הנוגעת לענין ומינהל מקרקעי ישראל. במסגרת הנ"ל, תיתכן גם החכרת משנה לישובים - בהקצאה זמנית.

ב. בהמשך לעיל - פעולות הפיתוח לכשתיעשנה בשטח - יהיו כפופים לנוהלי הקצאה הקיימים היום, של קרקעות מדינה.

(תכנית ההקצאות של קרקע למטרות הנ"ל - שמורה במזכירות הממשלה).

זוהר - מקום קבע לישוב

הת/67

יו"ר הועדה פותח.

מ ח ל י ט י ם בהמשך להחלטה מס. הת/27 של הועדה להתישבות מיום ג' באלול תשל"ז (17.8.77) בענין הקמתו של מאחז נח"ל במשטרת דהריה - לאשר עקרונית איתור ותכנון מקום הקבע של הישוב בהצטלבות הדרכים באר-שבע - חברון עם הכביש שמוביל לסמוע, ממערב לכביש באר-שבע - חברון.

נטף - הקמת ישוב

הת/68

מ ח ל י ט י ם בהמשך להחלטה מס. הת/50 של הועדה להתישבות מיום י' בתמוז התשמ"א (12.7.81) - רושמת לפניה הועדה את הודעתו של עוזר שר החקלאות לעניני התישבות, כי בהתאם להחלטה הנ"ל, סוכם בתאום עם סגן הרמטכ"ל מיקומו המדויק של הישוב הזמני - בשביל גרעין נטף.

החלטות מס. הת/53 ו- הת/54 של הועדה להתישבות - תיקון

הת/69

במקום החלטות הועדה להתישבות מס. הת/53 ומס. הת/54 מיום י"ב בתמוז התשמ"א (12.7.81) בענין מצפה ספיר וכוכביאיר, יבוא:-

./מחליטים

מ ח ל י ט י ם בהמשך להחלטה מס. הת/39 של הועדה להתישבות
מיום ט"ו בסיון התשמ"א (17.6.81), במגמה לקדם את התפתחותו
של מצפה כוכב יאיר ועל-מנת לזרז ולהתחיל לבנות בו:-

א. (1) להטיל על מנהל מינהל מקרקעי ישראל לזרז את הכשרת
השטחים המיועדים שם לבניה ולעשות למען חכירתם
בהתאם למקובל;

(2) במסגרת הנ"ל תיעשה פרצלציה והכשרת שטחים לבניה -
של 1,600 יחידות דיור, כאשר 400 יחידות נועדו
לגרעין של משקי חירות ו- 1,200 יחידות דיור לגרעין
של יהודי דרום אפריקה;

ב. הועדה רושמת לפניה את הודעת מנהל מינהל מקרקעי ישראל
כי התכנית בענין המצפה הוגשה לדיון ולאישור הועדה
האזורית לתכנון ובניה וכי מבחינה תכניתית ניתן יהיה
להתחיל בעבודות - תוך חודש וחצי מיום י' בתמוז התשמ"א
(12.7.81).

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת



מזכירות הממשלה

סודי ביותר